

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
EĞİTİM DAİRESİ BAŞKANLIĞI

YARGI MEVZUATI BÜLTENİ

Bültenin Kapsadığı Tarihler	Yayımlandığı Tarih	Sayı
11 – 17 Kasım 2008	18 Kasım 2008	388

İÇİNDEKİLER

- [Adalet Bakanlığında 3 Adet Atama Kararı](#)
(R.G. 11 Kasım 2008 – 27051)
- [Cumhuriyet Başsavcılıkları ve Mahkemelerce Alınacak Tanık Koruma Tedbirlerine İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelik](#)
(R.G. 11 Kasım 2008 – 27051)
- [Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Devlet Malzeme Ofisinden Yapacakları Mal ve Malzeme Taleplerine İlişkin Yönetmelik](#)
(R.G. 14 Kasım 2008 – 27054)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2005/28, K: 2008/122 Sayılı Karar Özeti](#)
(R.G. 13 Kasım 2008 – 27053)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2008/66, K: 2008/131 Sayılı Kararı](#)
(R.G. 13 Kasım 2008 – 27053)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2008/1 \(Siyasi Parti Kapatma\), K: 2008/2 Sayılı Kararı Eki](#)
(R.G. 13 Kasım 2008 – 27053)
- [Yüksek Seçim Kurulunun 276 Sayılı Kararı](#)
(R.G. 16 Kasım 2008 – 27056)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Mansuroğlu/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Kaya/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Ayşe Gök VD/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Veli Uysal/Türkiye Davası\)](#)
- [Yayın İşleri Dairesi Başkanlığından “Adalet Dergisi” Konulu Duyuru](#)
- [Adalet Bakanlığında Münhal Noterlikler İlanı](#)
(R.G. 13 Kasım 2008 – 27053)
- [Adalet Bakanlığında Münhal Noterlikler İlanları](#)
(R.G. 14 Kasım 2008 – 27054)
- [Adalet Bakanlığında İlan](#)
(R.G. 14 Kasım 2008 – 27054)
- [Türkiye Barolar Birliği Başkanlığından İlan](#)
(R.G. 11 Kasım 2008 – 27051)
- [Adalet Bakanlığında İlan](#)
(R.G. 15 Kasım 2008 – 27055)

Atama Kararları

Adalet Bakanlığından:

Karar Sayısı : 2008/10524

1 – Açık bulunan Müsteşar Yardımcılığına, Personel Genel Müdürü (32882) İbrahim OKUR'un atanması, 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 5435 sayılı Kanunla değişik 37 nci maddesi gereğince uygun görülmüştür.

2 – Bu Kararı Adalet Bakanı yürütür.

10/11/2008

Abdullah GÜL
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

Mehmet Ali ŞAHİN
Adalet Bakanı

— • —

Adalet Bakanlığından:

Karar Sayısı : 2008/10525

1 – Açık bulunan Personel Genel Müdürlüğüne, Personel Genel Müdür Yardımcısı (32677) Birol ERDEM'in atanması, 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 5435 sayılı Kanunla değişik 37 nci maddesi gereğince uygun görülmüştür.

2 – Bu Kararı Adalet Bakanı yürütür.

10/11/2008

Abdullah GÜL
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

Mehmet Ali ŞAHİN
Adalet Bakanı

— • —

Adalet Bakanlığından:

Karar Sayısı : 2008/10526

1 – Açık bulunan Personel Genel Müdür Yardımcılığına, Personel Genel Müdürlüğü Daire Başkanı (36813) Engin DURNAGÖL'un atanması, 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 5435 sayılı Kanunla değişik 37 nci maddesi gereğince uygun görülmüştür.

2 – Bu Kararı Adalet Bakanı yürütür.

10/11/2008

Abdullah GÜL
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

Mehmet Ali ŞAHİN
Adalet Bakanı

— • —

[R.G. 11 Kasım 2008 – 27051]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Yönetmelikler

Adalet ve İçişleri Bakanlıklarından:

**CUMHURİYET BAŞSAVCILIKLARI VE MAHKEMELERCE ALINACAK
TANIK KORUMA TEDBİRLERİNE İLİŞKİN ESAS VE
USULLER HAKKINDA YÖNETMELİK**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, ceza muhakemesinde yaptığı tanıklık veya koruma görevi sebebiyle hayatı, beden bütünlüğü veya mal varlığı ağır ve ciddi bir tehlike içinde bulunduğu anlaşılan kişiler ile yakınlarının, 5726 sayılı Tanık Koruma Kanunu hükümleri çerçevesinde korunması amacıyla alınacak tedbirlere ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, ceza muhakemesinde yaptığı tanıklık veya koruma görevi sebebiyle hayatı, beden bütünlüğü veya mal varlığı ağır ve ciddi bir tehlike içinde bulunduğu anlaşılan kişiler ile yakınlarının korunması amacıyla, soruşturma veya kovuşturma evresinde Cumhuriyet savcısı ya da mahkemelerce alınabilecek tanık koruma tedbirlerinin türü, içeriği, değiştirilmesi, kaldırılması ve tedbir kararlarının saklanması ile söz konusu tedbirlerin uygulanmasında görev alan kamu görevlileri ve diğer kişilerin uymaları gereken gizlilik kurallarına ilişkin usul ve esasları kapsar.

(2) Bu Yönetmelik hükümleri, Kanunun 23 üncü maddesi kapsamında, 25/10/1963 tarihli ve 353 sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre gerçekleştirilecek ceza muhakemesi işlemlerinde de uygulanır.

(3) Bu Yönetmelik hükümleri, 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 20 nci maddesi hükmüne göre alınan koruma tedbirleri ile 29/7/2003 tarihli ve 4959 sayılı Toplum Kazandırma Kanunu hükümlerine göre haklarında koruma tedbiri uygulananları kapsamaz.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 27/12/2007 tarihli ve 5726 sayılı Tanık Koruma Kanununun 5, 8, 10, 18 ve 25 inci maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

a) Değerlendirme raporu: Kolluk makamları ile diğer birimler tarafından hazırlanan ve hakkında tedbir kararı verilmesi muhtemel olan kişi veya yakınları ile ilgili olarak soruşturma veya kovuşturma konusu suçun önemi, tanığın yapacağı açıklamaların içeriği, bu kişilerin hayatı, beden bütünlüğü veya mal varlığı bakımından karşı karşıya kaldıkları tehlikenin ağırlığı ile söz konusu şahısların kişisel bilgileri, psikolojik durumu ve benzer mahiyetteki diğer özelliklerini birlikte değerlendiren raporu,

b) Kanun: 27/12/2007 tarihli ve 5726 sayılı Tanık Koruma Kanununu,

c) Koruma birimi: Tanıklar hakkında ilgili merciler tarafından verilen koruma tedbirlerini uygulamak üzere Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı bünyesinde oluşturulmuş kolluk birimlerini,

ç) Koruma tedbiri: Yönetmeliğin 7 nci maddesinde sayılan tanık koruma tedbirlerini,

d) Kurul: Tanık Koruma Kurulunu,

e) Tanık: Ceza muhakemesinde tanık olarak dinlenen kişiyi, tanık sıfatıyla dinlenen suç mağdurlarını ve 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 50 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bendi ile (c) bendi gereğince yemin verilmeksizin dinlenen tanıklardan; soruşturma veya kovuşturma konusu suçlara iştiraktan veya bu suçlar nedeniyle suçluyu kayırmaktan ya da suç delillerini yok etme, gizleme veya değiştirmekten şüpheli, sanık veya hükümlü olanlar ile Yönetmeliğin 6 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde sayılan yakınlarını,

f) Uygulama ve takip raporu: Kararı uygulayan koruma birimi tarafından, kararı veren makam veya mercie gönderilmek üzere karar tarihinden itibaren her yıl veya gerektiğinde bu süreyi beklemeden hazırlanan raporu,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Tanık Koruma Tedbirlerinin Kapsamı

Koruma tedbirine konu olabilecek suçlar

MADDE 5 – (1) Tanık koruma tedbirleri aşağıda sayılan suçlarla ilgili olarak uygulanır:

a) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununda ve ceza hükmü içeren özel kanunlarda yer alan ağırlaştırılmış müebbet hapis, müebbet hapis ve alt sınırı on yıl veya daha fazla hapis cezasını gerektiren suçlar,

b) İlgili mevzuatta suç sayılan fiilleri işlemek amacıyla kurulan bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen ve alt sınırı iki yıl veya daha fazla hapis cezasını gerektiren suçlar,

c) Terör örgütlerinin faaliyetleri çerçevesinde işlenen suçlar.

Hakkında koruma tedbiri uygulanabilecek kişiler

MADDE 6 – (1) Tanık koruma tedbirleri;

a) Ceza muhakemesinde tanık olarak dinlenenler,

b) Ceza Muhakemesi Kanununun 236 ncı maddesine göre tanık olarak dinlenen suç mağdurları,

c) Ceza Muhakemesi Kanununun 50 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bendi ile (c) bendi gereğince yemin verilmeksizin dinlenen tanıklardan; soruşturma veya kovuşturma konusu suçlara iştirakten veya bu suçlar nedeniyle suçluyu kayırmaktan ya da suç delillerini yok etme, gizleme veya değiştirmekten şüpheli, sanık veya hükümlü olanlar,

ç) Tanık koruma biriminde görev yapan personel, bu Yönetmelik kapsamına giren suçlara ait istihbaratta, soruşturmada veya kovuşturmada görev alan gizli soruşturmacı, muhbir ve kolluk personeli ile diğer kamu görevlileri,

d) Yukarıdaki bentlerde sayılan kişilerin; nişanlısı, evlilik bağı kalmasa bile eşi, kan hısımlığından veya kayın hısımlığından üstsoy ya da altsoyu, ikinci derece dahil kan veya ikinci derece dahil kayın hısımları ve evlatlık bağı bulunanlar ile yakın ilişki içerisinde oldukları kişiler,

hakkında uygulanabilir.

Tanık koruma tedbirleri

MADDE 7 – (1) Cumhuriyet savcısı ve mahkemeler tarafından alınabilecek tanık koruma tedbirleri şunlardır:

a) Kimlik ve adres bilgilerinin kayda alınarak gizli tutulması ve yapılacak tebligatlara ilişkin ayrı bir adres tespit edilmesi,

b) Tanıkların, duruşmada hazır bulunma hakkına sahip bulunanlar olmadan dinlenmesi ya da ses veya görüntüsünün değiştirilerek özel ortamda dinlenmesi,

c) Tutuklu veya hükümlü tanıkların durumlarına uygun bir ceza infaz kurumu ya da tutukevine yerleştirilmesi,

ç) Fizikî koruma sağlanması.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Tanık Koruma Kararları

Koruma talebi

MADDE 8 – (1) Yönetmeliğin 7 nci maddesinde sayılan tedbirler bakımından tanık koruma talebi; soruşturma evresinde ilgili Cumhuriyet başsavcılığı veya kolluğa, kovuşturma evresinde ise mahkemeye yazılı ya da sözlü olarak yapılır.

(2) Diğer resmî mercilere yapılan başvurular da değerlendirilmek üzere gecikmeksizin ilgili Cumhuriyet başsavcılığı veya mahkemeye gönderilir.

(3) Kişiler, kovuşturma evresinin sona ermesinden sonra kendileri ya da yakınları için fizikî koruma sağlanmasına yönelik taleplerini bizzat Kurula da yapabilir. Bu aşamada Cumhuriyet başsavcılıkları veya mahkemelere yapılan talepler gecikmeksizin Kurula gönderilir.

(4) Cumhuriyet başsavcılıkları ve mahkemeler, Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (d) ilâ (h) bentlerinde yazılı koruma tedbirlerine yönelik talepleri gecikmeksizin Kurula gönderir.

Koruma kararı

MADDE 9 – (1) Hayatı, beden bütünlüğü veya mal varlığı ağır ve ciddî bir tehlike içinde bulunması nedeniyle korunmaları zorunlu olan tanıklar hakkında hangi tedbir ya da tedbirlerin uygulanacağı belirlenmesi bakımından Cumhuriyet savcılığı veya mahkemeye yapılacak başvurularda mutlaka gerekçe gösterilir. Ayrıca talep içeriğinde koruma kararına dayanak olabilecek hukukî ve fiilî nedenlere de yer verilir.

(2) Koruma kararı; soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı tarafından, kovuşturma evresinde ise Cumhuriyet savcısı veya tanığın talebi üzerine ya da re'sen mahkemece verilir. Karar verilmeden önce kolluk makamları ile diğer birimlerin hazırlayacağı değerlendirme raporları dikkate alınır.

(3) Cumhuriyet savcısı veya mahkeme tarafından koruma kararı alınırken; korunan kişi veya yakınlarının karşı karşıya kaldığı tehlikenin ağırlığı, soruşturma ve kovuşturma konusu suç ile tanığın yapacağı açıklamaların önemi, alınacak tedbirin yaklaşık maliyeti, tanığın psikolojik durumu ve benzer mahiyetteki diğer özellikleri de göz önünde bulundurulur.

(4) Kararda, Yönetmeliğin 7 nci maddesinde sayılan tanık koruma tedbirlerinden biri veya birkaçının aynı anda uygulanması hüküm altına alınabilir.

(5) Aynı sonuç daha hafif bir koruma tedbiri ile elde edilebiliyorsa veya tedbirlerden birinin uygulanması aynı anda bir başka tedbirin uygulanmasını da zorunlu kılıyorsa, karar sürecinde bu hususlar da nazara alınır.

Koruma kararında bulunması gereken hususlar

MADDE 10 – (1) Cumhuriyet savcısı ve mahkemelerce kişiler hakkında verilen tanık koruma tedbiri kararlarında aşağıdaki hususların bulunması zorunludur:

- a) Korunmasına karar verilen tanığın açık kimlik ve adres bilgileri,
- b) Tanıklık konusu olay,
- c) Tanıklığa ilişkin bilgiler,
- ç) Tedbir veya tedbirlerin şekli ve süresi,
- d) Kararın istem üzerine veya re'sen verilip verilmediği,
- e) Karara dayanak teşkil eden hukukî ve fiilî sebepler,
- f) Tanık anlatımlarının, soruşturma veya kovuşturma evresinde olayın nitelik ve kapsamına göre sağladığı veya sağlayacağı fayda,
- g) Soruşturma veya kovuşturma konusu olayla sınırlı ve orantılı olmak üzere, karara dayanak teşkil edecek somut olayın özellikleri.

(2) Gerekteğinde verilen tedbirleri bizzat uygulayacak kolluk veya koruma birimi de ilgili kararda açıkça gösterilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Cumhuriyet Savcısı ve Mahkemelerce Alınabilecek Tanık Koruma Tedbirleri

Kimlik ve adres bilgilerinin gizlenmesi tedbiri

MADDE 11 – (1) Cumhuriyet savcısı veya mahkeme tarafından korunmasında zorunluluk bulunduğu re'sen veya istem üzerine belirlenen tanıkların kimlik ve adres bilgileri gizli tutulur.

(2) Tanığın kimlik ve adres bilgilerinin gizli tutulmasında zorunluluk bulunduğunun kolluk birimleri tarafından belirlenmesi hâlinde, durum vakit geçirilmeksizin ilgili Cumhuriyet savcısına bildirilir ve bu konuda bir karar verilinceye kadar tanığın kimlik ve adres bilgilerinin açığa çıkmasını engelleyecek her türlü tedbir alınır.

(3) Cumhuriyet savcılığı veya mahkemeye yapılacak olan kimlik ve adres bilgilerinin gizli tutulmasına ilişkin talepler, tanık koruma defterine kaydedilir ve uygun görülmesi hâlinde tanık için yeni bir kod isim ve adres belirlenmesine karar verilir. Bu karar ile ekli yeni kimlik ve adres bilgilerine ilişkin tutanak, ilgili Cumhuriyet savcısı veya hâkim ile görevli zabıt kâtibince imzalanarak tanık koruma kartonunda gizlilik esasları çerçevesinde muhafaza edilir.

(4) Tanığın soruşturma veya kovuşturma evrelerindeki beyanlarının tamamı koruma kararında belirtilen kod isimle tutanaklara kaydedilir ve sonraki tüm işlemlerin de bu isimle yürütülmesi sağlanır.

(5) Tanığın çağırılması, Cumhuriyet savcısı veya mahkeme tarafından tanığın gösterdiği veya re'sen belirlenecek bir adrese ilgili koruma veya kolluk birimi marifetiyle yapılır.

(6) Talebinin bulunması ve uygun görülmesi hâlinde tanığa telefon, telgraf, faks veya elektronik posta gibi araçlardan yararlanılmak suretiyle de çağrı yapılabilir.

(7) Çağrı için belirlenen adres, telefon veya diğer iletişim bilgilerinin herhangi bir nedenle değişmesi hâlinde, bu durum kararı veren merci ile kolluk veya koruma birimine derhal bildirilir.

(8) Cumhuriyet savcısı veya mahkemeye gönderilen evraktaki tanığın gerçek kimlik ve adres bilgileri, koruma kararındaki bilgilerle değiştirilir ve ihtiyaç hâlinde kolluktaki beyanlarının bir sureti hiçbir adres bilgisi içermeyecek şekilde sadece kod isimle soruşturma veya kovuşturma dosyasına konulur.

(9) Cumhuriyet savcısı veya mahkemece düzenlenen tutanaklar ile verilen kararların içeriğinde kimlik ve adres bilgisi gizlenen tanığın beyanlarına yer verilmesi gereken durumlarda, ilgili tutanak veya kararda tanığın kod ismi dışında hiçbir kimlik ya da adres bilgisine yer verilmez.

(10) Kimlik ve adres bilgilerinin gizli tutulmasına karar verilen tanığın, bu karar öncesinde aynı olay sebebiyle kollukta alınmış ifadeleri olduğunun anlaşılması hâlinde, evrak aslı ve varsa suretleri, mevcut kayıtlara şerh verildikten sonra kollukta hiçbir evrak kalmayacak şekilde ilgili Cumhuriyet savcısı ya da mahkemeye gizlilik esasları çerçevesinde teslim edilir ve evrak ilgili kartonunda saklanır.

Gizli veya özel ortamda dinleme tedbiri

MADDE 12 – (1) Bu tedbire ilişkin talepler, öncelikle tanık koruma defterine kaydedilir ve bu yönde verilen koruma kararları tanık koruma kartonunda gizlilik esasları çerçevesinde muhafaza edilir.

(2) Tanıklar, karar alınması hâlinde duruşmada hazır bulunma hakkına sahip bulunanlar olmadan da dinlenebilir. Bu hâlde sesli ve görüntülü aktarma yapılır. Soru sorma hakkı saklıdır.

(3) Tanık, duruşma salonunda makyaj, maske, özel kabin veya benzeri yöntemlerden yararlanılarak ses ve dış görünüş bakımından tanınmasını ya da görülmesini engelleyecek şekilde de dinlenebilir. Bu hâlde taraflar, hakkında koruma tedbiri uygulanan tanığa Ceza Muhakemesi Kanununun 201 inci maddesi gereğince doğrudan soru yöneltebilirler. Ancak hâkim, uygulanan tedbirlerle orantılı olmayan veya amaca aykırı soruların sorulmasına izin vermeyebilir. Tanığın dolaylı da olsa kimliğini ortaya çıkarabilecek soruların sorulmasına ise kesinlikle izin verilmez.

(4) Tanığın duruşma salonu dışında telekonferans, video konferans veya diğer sesli ya da görüntülü iletişim araçları ile özel bir ortamda dinlenmesi sırasında sesi veya görüntüsü değiştirilebilir. Bu hâlde kimliğinin doğrulanabilmesi bakımından tanığın gerçek ses ve görüntüsü de kaydedilir. Tüm kayıtlar ilgili kartonda gizlilik esasları çerçevesinde muhafaza edilir.

(5) Tanıkların özel ortamda dinlenebilmesi amacıyla adliyelerde ve gerektiğinde ceza infaz kurumlarında yeterli teknik donanımına sahip özel mekânlar oluşturulur. Bu imkânı bulunmayan Cumhuriyet başsavcılığı ve mahkemeler, kolluk veya koruma birimlerinin teknik imkânlarından da faydalanabilir.

(6) Görevli ve yetkili mahkemece, üçüncü ve dördüncü fıkra hükümlerinin naip olunan hâkim veya istinabe suretiyle uygulanmasına da karar verilebilir.

(7) Tanığın dinleneceği yerdeki gerekli fizikî koruma tedbirleri, adlî mercilerin emirleri doğrultusunda ilgili kolluk veya koruma birimleri tarafından alınır.

Ceza infaz kurumu veya tutukevine yerleştirme tedbiri

MADDE 13 – (1) Hükümlü veya tutuklu olan tanıkların, durumlarına uygun bir ceza infaz kurumu ya da tutukevine yerleştirilmesine veya yerlerinin değiştirilmesine soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde ise mahkeme tarafından karar verilir.

(2) Bu tedbire ilişkin talepler, tanık koruma defterine kaydedilir ve bu yönde verilen koruma kararları tanık koruma kartonunda gizlilik esasları çerçevesinde muhafaza edilir.

(3) Kararı veren merci, bu tedbir kararını gereği için Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne gecikmeksizin bildirir. Askerî savcılık ve mahkemeler bakımından ise bildirim Milli Savunma Bakanlığına yapılır. Bu konuda işlem yapılincaya kadar ilgili Cumhuriyet savcısının emirleri doğrultusunda tanığın bulunduğu ceza infaz kurumu ya da tutukevi idaresince gerekli tedbirler alınır.

(4) Hükümlü veya tutuklu tanıkların, ceza infaz kurumu ya da tutukevlerine yerleştirilmesi, yerlerinin değiştirilmesi veya herhangi bir nedenle kurum dışına çıkartılması sırasındaki sevk ve nakilleri ile kurum içinde katıldıkları bütün faaliyetlerde gizlilik esaslarına uyulur. Tanığın kurum içerisindeki iş ve işlemlerinin tamamı önceden belirlenen ceza infaz kurumu ya da tutukevi personeli tarafından yerine getirilir.

(5) Tanığın ceza infaz kurumu veya tutukevinin değiştirilmesine karar verilmesi ya da herhangi bir nedenle kurum dışına çıkartılması gereken hâllerde bu durum, nakil sırasında gerekli tedbirlerin alınabilmesi için tedbiri uygulayan kolluk veya koruma birimine derhal bildirilir.

(6) Bu tedbir kararının gerekleri, aksi yönde bir karar olmadıkça ilgili Cumhuriyet savcısının emirleri doğrultusunda tanığın tutukluluğu veya hükümlülüğü sona erinceye kadar uygulanır. Tanık hakkında gerekli güvenlik önlemleri alınırken talebi de dikkate alınabilir.

(7) Cumhuriyet savcısının bilgisi dahilinde hükümlü veya tutuklu tanıkların ceza infaz kurumu ya da tutukevinde kaldığı bölüm veya odası her zaman değiştirilebilir.

(8) Hükümlü veya tutuklu tanık hakkında, bu maddede yazılı tedbir dışında Yönetmeliğin 11 inci maddesindeki kimlik ve adres bilgilerinin gizlenmesi tedbirine de karar verilmesi hâlinde ceza infaz kurumu ya da tutukevindeki tanığa ait infaz dosyası ve diğer belgelerin aslı ve varsa suretleri, gizlilik esasları çerçevesinde Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir. İnfaz işlemleri, yeni kod isim ve adres bilgilerine göre yürütülür.

(9) Cumhuriyet savcısı, hükümlü veya tutuklu tanığın ceza infaz kurumu ya da tutukevinde bulunduğu sürece güvenliğinin sağlanmasına yönelik gerekli tedbirleri alarak ilgili birimler arasında koordinasyonu sağlar.

(10) Hükümlü veya tutuklu tanıklar, yer değişikliğine ilişkin taleplerini ilgili Cumhuriyet başsavcılığına doğrudan veya diğer resmî merciler aracılığıyla yazılı ya da sözlü olarak iletebilirler.

Fizikî koruma tedbiri

MADDE 14 – (1) Fizikî koruma tedbiri, hakkında bu tedbirin uygulanmasına karar verilen tanığın, gerektiğinde her türlü teknik cihaz ve donanımlarla, yirmidört saat esasına göre kesintisiz olarak her türlü tehlikeden korunması amacıyla ilgili kolluk veya koruma birimi tarafından yerine getirilen tedbirdir.

(2) Bu tedbire ilişkin talepler, tanık koruma defterine kaydedilir ve bu yönde verilen koruma kararları tanık koruma kartonunda gizlilik esasları çerçevesinde muhafaza edilir.

(3) Bu koruma tedbiri, aşağıda belirtilen usullerden biri veya birkaçı aynı anda uygulanmak suretiyle yerine getirilir:

- a) Yakın koruma,
- b) Konutta koruma,
- c) İşyerinde koruma,
- ç) Motorize veya yaya devriye ile koruma,
- d) Çağrı üzerine koruma.

(4) Cumhuriyet savcısı veya mahkeme tarafından tanık hakkında verilen fizikî koruma tedbirine ilişkin karar, gereği için Cumhuriyet başsavcılığı aracılığıyla ilgili kolluk veya

koruma birimine gönderilir. Tanığın başka bir yargı çevresinde ikâmet etmesi hâlinde ise, söz konusu karar gizlilik esasları çerçevesinde derhal o yer Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir.

(5) Her iki hâlde de koruma tedbirini, ilgili kolluk veya koruma birimi tarafından birinci fıkra da belirtilen esaslar çerçevesinde ve üçüncü fıkra da sayılan koruma usullerinden biri ya da birkaçı aynı anda uygulanmak suretiyle gecikmeksizin yerine getirilir.

(6) Kovuşturma evresinin sona ermesi ve tanığın yazılı veya sözlü olarak talep etmesi hâlinde, bu maddede yazılı tedbirlerin alınmasına Kurul tarafından karar verilebilir.

(7) Gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde, tanığın talebi ve kolluk amirinin yazılı emriyle, bu maddede sayılan tedbirler geçici olarak alınabilir. Bu hâlde ilgili Cumhuriyet savcısına derhal bilgi verilir ve kararı doğrultusunda işlem yapılır.

Koruma tedbirinin veya süresinin değiştirilmesi

MADDE 15 – (1) Yönetmeliğin 7 nci maddesinde sayılan koruma tedbirlerinin süresine, değiştirilmesine veya aynen devam etmesine, kararı veren Cumhuriyet savcısı ya da mahkemece re'sen veya hakkında tedbir uygulanan tanığın talebi üzerine karar verilebilir.

(2) Kararı uygulayan koruma birimi, süreklilik gösteren tedbirlerde karar tarihinden itibaren her yıl veya gerektiğinde bu süreyi beklemeden uygulama ve takip raporu düzenleyerek tedbir kararını veren Cumhuriyet savcısı ya da mahkemeye sunar.

(3) Uygulama ve takip raporunda, uygulanan tedbirin veya süresinin değiştirilmesine ilişkin önerilere de yer verilebilir.

(4) Koruma tedbirinin veya süresinin değiştirilmesine ilişkin kararlar, ilgili defter üzerinden verilir ve önceki kararlar ilişkilendirilerek mahsus kartonunda gizlilik esasları çerçevesinde saklanır.

(5) Mevcut koruma tedbirinin veya süresinin değiştirilmesine ilişkin kararlar, gereği için derhal ilgili kolluk ya da koruma birimine gönderilir.

Koruma tedbirinin kaldırılması

MADDE 16 – (1) Tanığın;

a) Koruma kararı verilmesine neden olan olay hakkında yanlış bilgi vermesi veya bildiği hususları açıklamaması,

b) Koruma kararı verilmesine neden olan olay hakkında yalan tanıklık veya iftiradan mahkûm olması,

c) Önceki kimlik bilgileri ile ilgili kendisinden talep edilen bilgiler hakkında yanlış beyanda bulunması,

ç) Koruma kararında belirtilen tedbirlere aykırı bir davranış içine girmesi,

d) Koruma sebeplerinin ortadan kalkması,

hâllerinde mevcut koruma tedbirinin kaldırılmasına karar verilebilir.

(2) Yönetmeliğin 7 nci maddesinde sayılan koruma tedbirlerinin kaldırılmasına, kararı veren Cumhuriyet savcısı veya mahkemece re'sen ya da hakkında tedbir uygulanan tanığın talebi üzerine karar verilebilir.

(3) Koruma tedbirinin kaldırılması hâlinde bu durum, hem tanığa hem de tedbiri uygulayan ilgili kolluk veya koruma birimine gecikmeksizin bildirilir.

(4) Hakkında koruma tedbiri uygulanan tanığın koruma kapsamından çıkarılması hâlinde, korunmakta olan yakınlarının da koruma kapsamından çıkarılıp çıkarılmayacağı her somut olaya göre ayrıca değerlendirilir.

(5) Koruma tedbirinin kaldırılmasına ilişkin kararlar, ilgili defter üzerinden verilir ve önceki kararlar ilişkilendirilerek mahsus kartonunda gizlilik esasları çerçevesinde saklanır.

Şahsî hâllerin eski hâle getirilmesi

MADDE 17 – (1) Hakkında verilen koruma tedbirinin kaldırılması ve bu yönde talebinin de bulunması üzerine, bu tedbirlere ilişkin şahsî hâllerin eski hâle getirilmesine tedbir kararını veren merci tarafından karar verilebilir.

(2) Eski hâle getirme kararı verilirken; tanığın mevcut durumu, kaldırılan koruma tedbirinin niteliği, bu kararın tanığa sağlayacağı fayda ve işlemlerin gizlilik içerisinde yürütülmesinin mümkün olup olmadığı hususları dikkate alınır.

(3) Şahsî hâller, uygulanabilirlik ölçüsünde ve makul bir süre içerisinde kaldırılan tedbirin uygulanmasındaki usul ve esaslara göre eski hale getirilir.

(4) Eski hâle getirme işlemleri sırasında kamu kurum ve kuruluşları ile diğer gerçek ve tüzel kişiler, her türlü işbirliği ve yardımda bulunurken gizlilik esaslarına uymakla yükümlüdür.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Koruma Kararlarının Alınması ve Uygulanmasında Uyulacak Gizlilik Kuralları

Gizlilik kuralı

MADDE 18 – (1) Bu Yönetmelik kapsamında tanıkların korunmasına ilişkin olarak alınan kararlar ve yürütülen işlemler gizlidir. Gizlilik, tedbir sona erdikten sonra da devam eder.

(2) Cumhuriyet başsavcılıkları ve mahkemeler ile diğer kamu kurum ve kuruluşları, tedbir kararlarının uygulanması sırasında ve sonrasında yürütülen tüm işlemlerde gizlilik kurallarına uygun olarak hareket eder ve kendi birimlerinde gizliliğin ihlâl edilmesini önleyecek tedbirleri gecikmeksizin alır.

(3) Koruma kararlarının alınmasında ve uygulanmasında yer alan kamu görevlileri ile bu işlemlerde her ne şekilde olursa olsun görev alan diğer kişiler, her türlü resmî yazışma ile bilgi iletişim ve yayın araçlarını kullanırken gizliliğe uymak ve gerekli önlemleri almakla yükümlüdür.

(4) Kişiler, görevleri nedeniyle veya herhangi bir şekilde öğrendikleri tanık koruma tedbirine yönelik gizlilik içeren bilgi ve belgeleri hiçbir zaman açıklayamazlar.

(5) Bu madde hükmü, hakkında tedbir uygulanan tanıklar için de geçerlidir.

Koruma kararları ve diğer belgelerin saklanması

MADDE 19 – (1) Cumhuriyet savcısı, mahkeme veya hâkim tarafından bu Yönetmelikte belirtilen işlemlerle ilgili olarak yazı işleri müdürlüklerinde çalışan personelden biri görevlendirilir.

(2) Tanığın korunmasına yönelik talepler, ilgisine göre öncelikle Cumhuriyet başsavcılığı veya mahkemelerce tutulan tanık koruma defterine kaydedilir. Koruma kararı verilmesi hâlinde tedbir, söz konusu defterdeki karar numarası ile yerine getirilir.

(3) Tanık koruma defteri ile tanık koruma kararları ve diğer belgelerin yer aldığı tanık koruma kartonu, söz konusu tedbirleri uygulamakla görevlendirilen Cumhuriyet savcısı veya ilgili hâkim nezaretinde özel bir kasada saklanır.

(4) Mahkemece verilen koruma kararının bir sureti, tedbiri uygulayacak kolluk veya koruma birimine iletilmek üzere ilgili Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir. Tedbir kararının diğer suretinin ise ilgili kartonda saklanmasına devam edilir.

(5) Cumhuriyet savcısı veya mahkemece verilen tanık koruma kararları ile diğer tutanak ve belgeler, tanık hakkında yürütülen bir başka soruşturma veya kovuşturma konusu suçla ilgili olması hâlinde, diğer adlî mercilere gönderilebilir.

(6) Koruma kararları ve diğer belgeler, talep hâlinde hiçbir sınırlamaya bağlı olmaksızın Kurula gönderilir.

(7) Tanık koruma defteri ve tanık koruma kartonunun düzenlenmesine ve saklanmasına ilişkin olarak bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hâllerde, 1/6/2005 tarihli ve 25832 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Cumhuriyet Başsavcılıkları İle Adli Yargı İlk Derece Ceza Mahkemeleri Kalem Hizmetlerinin Yürütülmesine Dair Yönetmeliğin ilgili hükümleri uygulanır.

Gizlilik ve diğer yükümlülüklerin ihlâli

MADDE 20 – (1) Bu Yönetmelikte yer alan hükümlerin uygulanması sırasında öğrendikleri bilgi ve belgeleri açıklayan, yayınlayan veya her ne şekilde olursa olsun başkalarının bu bilgi ve belgeleri edinmesini ya da erişimini kolaylaştıranlar hakkında Kanunun 20 nci maddesi hükümlerine göre işlem yapılır.

ALTINCI BÖLÜM Çeşitli ve Son Hükümler

Diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliği

MADDE 21 – (1) Kamu kurum ve kuruluşları ile diğer gerçek ve tüzel kişiler, bu Yönetmeliğin uygulanması ile ilgili olarak kendi görev alanına giren konularda, işbirliği ve yardımda bulunmakla yükümlüdür.

(2) Bu Yönetmelik kapsamında alınan tedbir kararları, kamu kurum ve kuruluşları tarafından gecikmeksizin yerine getirilir.

Tanığa rücu edilmesi

MADDE 22 – (1) Bu Yönetmeliğin 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) veya (ç) bendinde belirtilen sebeple tanık hakkındaki koruma tedbiri kararının kaldırılması hâlinde, karar tarihinden bu tedbir kararının kaldırıldığı tarihe kadar, kararı uygulayan makamlarca yapılan giderler ve kanunî faizleri tanıktan tahsil edilir, ödenmemesi hâlinde ise tanık hakkında 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Yürürlük

MADDE 23 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 24 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Adalet ve İçişleri Bakanları birlikte yürütür.

[R.G. 11 Kasım 2008 – 27051]

 [İçindekilere dön](#)

Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğünden:

KAMU KURUM VE KURULUŞLARININ DEVLET MALZEME OFİSİNDEN YAPACAKLARI MAL VE MALZEME TALEPLERİNE İLİŞKİN YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; kamu kurum ve kuruluşlarının Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğünden yapacakları mal ve malzeme taleplerine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, kamu hukukuna tabi olan veya kamunun denetimi altında bulunan ya da kamu kaynağı kullanan kamu kurum ve kuruluşlarının, Ana Statüde belirlenen faaliyet konuları kapsamındaki mal ve malzeme taleplerini kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 8/6/1984 tarihli ve 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Ana Statü: 4/5/2007 tarihli ve 26512 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğü Ana Statüsünü,

b) DMO: Devlet Malzeme Ofisini,

c) KHK: 233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararnameyi,

ç) Katalog: Piyasa araştırması ve pazarlık yöntemiyle tespit edilen ürünlerin teknik özellikleri ile fiyatlarının gösterildiği, Ofisle müteşebbisler arasında muayyen bir dönem için yapılan, karşılıklı olarak alım ve satım taahhüdünü içeren bir sözleşmeye, çerçeve anlaşmaya veya protokole dayanan ve elektronik ortamda da sunulan hizmeti,

d) Ofis: Sermayesinin tamamı Devlete ait, iktisadi alanda ticari esaslara göre faaliyet göstermek üzere kurulan Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğünü, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Ofisin Yapısı, Amaç ve Faaliyet Konuları ve İstisna Hükümleri

Ofisin amaç ve faaliyet konuları

MADDE 5 – (1) Ofis, kamu hukukuna tabi olan veya kamunun denetimi altında bulunan ya da kamu kaynağı kullanan kamu kurum ve kuruluşlarının;

- a) Kâğıt, karton, mukavva ve bunların mamulüne,
- b) Her çeşit kırtasiye ve büro malzemesi ile mefruşatına,
- c) Büro makineleri, bilişim teknolojisi ürünleri, sair makineler ve aletleri ile ofis otomasyonu hariç paket program yazılımına,
- ç) Kamu kurum ve kuruluşlarının sair döşeme, demirbaş, makine ve teçhizatlarından ortak kullanım konusu olanlarına,
- d) Çeşitli temizlik malzemeleri ile temizlik araç ve ekipmanlarına,
- e) Sabit tesisler hariç aydınlatma cihazları ve ısıtma-soğutma araçlarına,
- f) Basılı formlar, sağlık karnesi, bildirim ve beyanname çeşitlerine,
- g) Taşıt ve iş makineleri (bisiklet dahil), bunların iç ve dış lastikleri ile akaryakıt ve akülerinin alımına,

ğ) Toplu ilaç ve tıbbi malzeme alımına, ilişkin mal ve malzeme ihtiyaçlarının tedarik ve dağıtımını bunlar adına temin eder.

(2) Ofisçe özel sektöre mal ve malzeme satışı yapılamaz.

(3) Ofisten yapılacak taleplerde kamu kurum ve kuruluşlarınca; Ofisin, faaliyet alanına giren her türlü mal ve malzeme ihtiyaçlarının iç ve dış piyasadan, öncelikle yerinden ve ilk elden, toplu alımların sağladığı fiyat avantajlarından azami ölçüde yararlanarak en ekonomik biçimde mutad ticari usullerle tek elden karşılamak üzere, merkezi satınalma işlevini yürütmek amacıyla kurulduğu göz önünde bulundurulur.

Ofisin tedarik usulleri

MADDE 6 – (1) Ofis, kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılacak mal ve malzeme taleplerini aşağıdaki usullerde tedarik eder.

a) Stok ürünleri ile tedarik; talep konusu malzemenin, alımı yapılan ve stoklanan malzemedan temin edilmesidir.

b) Katalog ürünleri ile tedarik; talep konusu malzemenin, tedarikçilerden Açık Satışlara Ait Satınalma Sözleşmesi, Protokol ve Çerçeve Anlaşmalar kapsamında temin edilmesidir.

c) Müteferrik tedarik; talep konusu malzemenin, Ana Statüde yer alan mal ve malzeme olmakla birlikte, stok ürünleri arasında bulunmadığı veya mevcudu olmadığı veya katalog ürünleri arasında yer almadığı hallerde temin edilmesidir.

Ofisin satış organları

MADDE 7 – (1) Ofisin satış organları aşağıda belirtilmiştir.

- a) Pazarlama Daire Başkanlığı,
- b) Basım İşletmesi Müdürlüğü,
- c) Bölge müdürlükleri,
- ç) İrtibat büroları.

Ofisin satış şekilleri

MADDE 8 – (1) Ofis satışları esas itibarıyla müşteri taleplerine ilişkin mal ve malzeme bedelinin peşin olarak Ofis hesaplarına intikalini müteakip yapılır.

(2) Ofis satışları Yönetim Kurulunca uygun görülmesi halinde aşağıdaki şekillerde de yapılabilir.

- a) Kredili satış; bedeli daha sonra tahsil edilmek üzere yapılan satıştır.
- b) Kampanyalı satış; belirli ürünlerde sınırlı süreler için indirimli fiyatlar uygulanarak yapılan satıştır.
- c) Promosyonlu satış; belirli ürünlerin, belirli miktar ya da tutarda alınması durumunda yanında bedelsiz mal verilmek suretiyle yapılan satıştır.
- ç) Tahditli satış; tüm müşteri taleplerinin karşılanamaması durumunda ürünlerin imkânlar oranında ve daha çok müşterinin ihtiyacını karşılayabilmek bakımından sınırlandırılarak yapılan satıştır.
- d) İhalelere katılım suretiyle satış; Ofis faaliyetleri kapsamındaki mal ve hizmetlere ilişkin olarak kamu kurum ve kuruluşlarınca açılan ihalelere katılmak suretiyle yapılabilecek satıştır.

Satış şekillerinin duyurulması

MADDE 9 – (1) Müşterileri ilgilendiren Ofis satış şekilleri ile satış şekillerinde yapılan değişiklikler Ofis internet sitesi veya fiyat listeleri vasıtasıyla duyurulur.

Ofisin denetim ve kontrol hakkı

MADDE 10 – (1) Ofis, katalog ve müteferrik tedarik kapsamındaki mal ve malzemeleri, tedarikçi firmalar nezdinde üretim, kamu kurum ve kuruluşlarında ise teslim ve kullanım aşamasında denetim ve kontrol yapma veya yaptırma hakkına sahiptir.

Ofise bildirim yükümlülüğü

MADDE 11 – (1) Kamu kurum ve kuruluşları, 4/5/2007 tarihli ve 26512 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğü Ana Statüsünün 7 nci maddesinin dokuzuncu fıkrası gereğince, Ofis kataloğunda yer alan ürünleri piyasadan temin etmeleri halinde, bunların teknik özelliklerini de belirten ayrıntılı listesini ve fiyatlarını on gün içerisinde Ofise bildirmekle yükümlüdürler.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Mal ve Malzeme Taleplerine İlişkin İşlemler

Taleplerin yapılacağı yer

MADDE 12 – (1) Kamu kurum ve kuruluşlarınca ihtiyaç duyulan mal ve malzemenin, öncelikle Ofisin internet satış sitesinden, basılı ürün kataloğundan veya malzeme fiyat listesinden seçilmesi ve oluşan talebin elektronik ortamda veya bağlı olunan satış organına yazılı olarak yapılması esastır.

(2) Ancak bedelinin ödenmesi ve nakliyesinin de kendileri tarafından yapılması şartıyla bağlı olunan satış organı dışındaki satış organlarından da malzeme alınması mümkündür.

Talep şekli

MADDE 13 – (1) Malzeme talep listesi veya talep yazısının, müşteri yetkilileriyle, mutemedinin adı soyadı ve unvanlarını belirtir şekilde ve imzalı olması gerekir.

(2) Malzeme talep listesi veya talep yazısında seçilecek ürünün Ofis ürün kodu, malzemenin cinsi, ölçüğü, varsa marka, model, orijinal ürün kodu, ayırt edici özellikleri ve istenilen miktarı ile birim fiyatı ve tutarı açık bir şekilde belirtilir.

(3) Katalog kapsamındaki tedarikçilerle yapılan anlaşmalarda her bir siparişten önce belli teslim süreleri öngörüldüğünden, katalog kapsamında malzeme talebinde bulunan kamu kurum ve kuruluşlarınca, ihtiyaçların ivedi ve belli bir zamandan önce karşılanması gerekiyorsa bu husus açık olarak belirtilir.

(4) Talep konusu mal ve malzemenin; Ofisin faaliyet alanına girmekle birlikte, stok ve katalog ürünleri arasında bulunmadığı hallerde; talebe konu ürünün cinsi, ölçüğü, miktarı, varsa marka, model ve orijinal ürün kodu, tahmini fiyatı ve tutarı veya bu iş için ayrılan ödenek miktarı belirtilerek yazılı olarak istenmesi, şartname düzenlenerek talepte bulunulması gereken hallerde ise hiçbir marka ve modeli tanımlamayacak, rekabete açık şekilde teknik şartname hazırlanması, teknik şartnamenin her sayfasının onaylanması ve talep konusu mal ve malzemenin tahmini fiyatı ve tutarı veya bu iş için ayrılan ödenek miktarı bildirilir.

(5) Mal ve malzeme taleplerinin Ofisin elektronik satış sitesinden yapılması için öncelikle elektronik satış üyelik işlemlerinin tamamlanması ve kullanıcı müşteri numarası ve şifresi Ofisten alınır.

(6) Malzemenin Ofisçe adreslerine teslim edilmesini isteyen kamu kurum ve kuruluşlarının bu isteklerini ve teslim adreslerini açık ve doğru olarak belirtmeleri gerekir.

Taahhüt talepleri

MADDE 14 – (1) Kamu kurum ve kuruluşlarının Ofisten talep edecekleri taşıtlar için, 5/1/1961 tarihli ve 237 sayılı Taahhüt Kanununun 10 uncu madde hükümleri uygulanır.

(2) 237 sayılı Taahhüt Kanununa tabi olmayan, arazöz, damperli kamyon, çöp kamyonu ve vidanjör gibi taşıtlar, doğrudan DMO Genel Müdürlüğü Pazarlama Daire Başkanlığından talep edilir.

(3) Talep edilen taşıtın tahmini tutarı ile yapılan ihale veya pazarlık sonucunda doğabilecek fiyat farklarının öngörülen süre içinde Ofis hesaplarına yatırılması gerekir.

Talebin değiştirilmesi veya iptali

MADDE 15 – (1) Kamu kurum ve kuruluşlarınca katalog kapsamındaki ürünlerden talepte bulunulması ve Ofis tarafından tedarikçi firmalara sipariş verilmesi veya firmalarla sözleşme düzenlenmesinden sonra, kamu kurum veya kuruluşunun talep konusu ürünün nitelik ve vasıflarında ihtiyacına binaen değişiklik yapması gerektiğinde; bu durumdan Ofis hemen haberdar edilmek ve tedarikçi firma ile Ofis mutabakatı sağlanmak şartıyla, alımdan tamamen veya kısmen vazgeçilmesi ve ihtiyaca uygun yeni malzemenin ivedi şekilde temin edilmesi yoluna gidilebilir.

(2) Kamu kurum ve kuruluşları, müteferrik tedarik kapsamındaki taleplerinde Ofis tarafından ihaleye çıkılıncaya kadar (ihale veya pazarlık tarihine kadar) ihtiyaçlarına binaen değişiklik yapabilirler.

(3) Kamu kurum ve kuruluşlarının talepleri üzerine Ofis tarafından firmalara sipariş verilmesi veya firmalarla sözleşme düzenlenmesinden sonra, kamu kurum ve kuruluşu, Ofis ve yüklenicinin kabul etmesi ve masraflarının ödenmesi şartıyla taleplerinden vazgeçebilirler.

Firma, ürün ve parasal sınırlamalar

MADDE 16 – (1) Stok ürünleri ile tedarikte; Ofis stoklarında bulunan malzeme taleplerinde firma, ürün veya parasal sınır bulunmamaktadır. Ofis ihalelerini kazanan tedarikçilere bağlı olarak Ofisin cari stok malzemelerinin marka ve model gibi tanıtıcı özellikleri, zaman içinde farklılık gösterebileceğinden, kamu kurum ve kuruluşlarınca malzeme taleplerinde bu hususun dikkate alınarak, önceki Ofis stoklarında yer alan marka veya modelde ısrar edilmemesi gerekir.

(2) Katalog ürünleri ile tedarikte;

a) Kamu kurum ve kuruluşlarının, Ofisçe satışı yapılan katalog ürünlerinde öncelikle birden fazla, mümkün olması halinde en az üç ve fiyatları birbirine en yakın firma ürünlerini tercih etmek suretiyle talepte bulunmaları gerekir.

b) Ancak, tüm sorumluluk talepte bulunan ihtiyaç sahibi kamu kurum ve kuruluşuna ait olmak üzere talebin tek bir firmadan veya tek marka olarak yapılması halinde;

1) Ofisçe satışı yapılan katalog ürünleri arasından 100.000 Türk Lirasına kadar tek bir firmadan yapılacak talepler, miktara bağlı iskontolar da dikkate alınarak doğrudan satış organlarınca tedarikçi firmalara sipariş verilmek,

2) 100.000 Türk Lirası ile 400.000 Türk Lirası arasında bir katalog firmasından yapılacak taleplerde tedarikçi firma ile pazarlık yapılmak,

3) 400.000 Türk Lirası üzerindeki taleplerin ilan edilen katalog firmalarından aynı ürünlerde fiyatları birbirine yaklaşık olan en az üç katalog firması ürünleri arasından seçilmesi (aynı ürün için ilan edilen katalog firması sayısının üçten az olması halinde var olan firmalardan tercih yapılabilir) veya teknik şartname hazırlanmak suretiyle istenmesi halinde talep ihale yapılmak,

suretiyle karşılanır.

4) 400.000 Türk Lirası üzerinde tek bir katalog firmasından yapılacak talepler ile bu miktarı geçen tek markaya ilişkin talepler karşılanmayacaktır. Ancak taşıt, iş makinesi ve üst yapılı araç talepleri 400.000 Türk Lirası sınırlamasına tabi değildir.

5) Yapılacak pazarlık veya ihale sonucunda sağlanacak ilave indirimler ile miktar iskontolarından talepte bulunan kamu kurum ve kuruluşları yararlandırılacaktır.

c) Teknik şartname hazırlanmaksızın farklı tedarikçilerin katalogdaki ürünleri arasından seçim yapılırken, ihalede rekabetin sağlanması ve uygun fiyatın temini açısından tedarikçilerin birbiriyle kıyaslanabilir, ortak teknik özelliklere sahip ürünlerinin seçilmesi gerekir.

(3) Müteferrik tedarikte; İhtiyaç sahibi kamu kurum ve kuruluşları tarafından yaklaşık maliyeti 100.000 Türk Lirasını aşmayan müteferrik alım talepleri bir firmadan gerçekleştirilebilecektir. Bu tutarı aşan talepler ise; bir firma yahut herhangi bir marka belirtilmesi yerine, ihtiyaç duyulan malzemenin muadili sayılabilecek birden fazla marka ve birden fazla firmaya ait ürünler seçilerek veya teknik şartname düzenlenerek talepte bulunulması halinde karşılanacaktır. Taşıt, iş makinesi ve üst yapılı araç talepleri 100.000 Türk Lirası sınırlamasına tabi değildir. Tek marka veya tek firmadan talepte bulunulması halinde; tüm sorumluluk ihtiyaç sahibi kurum veya kuruluşa ait olacaktır.

(4) Bu maddedeki parasal sınırlar Ofis Yönetim Kurulunca, ihtiyaca göre yeniden belirlenebilir veya değiştirilebilir.

Güncel satış fiyatları ve kur farkları

MADDE 17 – (1) Ofis stok malzemelerinin satış fiyatları alış maliyetlerine ve piyasa cari fiyatlarına göre, katalog kapsamında yer alan ürünlerin satış fiyatları ise, Türk Lirası bazında olanların dört aylık dönemler halinde, ÜFE oranı veya sektörel maliyetler dikkate alınarak belirlenir.

(2) Ofişçe, satış fiyatı Türk Lirası olarak belirlenmekle birlikte dövizle bağlı ürünlerin satış fiyatları, döviz kurlarında meydana gelen değişiklikler dikkate alınarak belirlenir.

(3) Ofişçe, satış fiyatı döviz cinsinden belirlenen ürünlerin fiyatları sözleşme dönemince sabittir. İthalatta alınan vergilere bağlı fiyat değişiklikleri hariç olmak üzere bu döviz fiyatı genelde bir yıllık dönemi kapsar.

(4) Satış fiyatlarına Katma Değer Vergisi ve taşıtlarda Özel Tüketim Vergisi dahil değildir.

(5) Güncel satış fiyatları ile katalog kapsamında yapılan satışlarda ürün gurupları itibariyle uygulanmakta olan miktar iskontoları Ofis web sitesinden veya satış organlarından takip edilir ve satış anındaki fiyatlar geçerlidir.

Kredili, kampanyalı veya promosyonlu satış uygulamaları

MADDE 18 – (1) Kredili satış; kağıt, kırtasiye gibi stok ürünleri ile acil ilaç ve tıbbi malzeme satışlarında uygulanır.

(2) Kampanyalı veya promosyonlu satış; katalog kapsamındaki tedarikçilerin piyasaya sağladıkları kampanya veya promosyonlar ile kamu kurum ve kuruluşlarına özel olarak sağlanacak kampanya veya promosyonlarda uygulanır.

(3) Bu satışlara ilişkin usul ve esaslar Genel Müdürlükçe belirlenerek duyurulur.

Mal ve malzeme bedellerinin yatırılması

MADDE 19 – (1) Mal ve malzeme bedelleri, müşterilerce mal ve malzemenin alınacağı satış organı vizesine veya Ofis adına açılmış bulunan banka hesabı carileri ile diğer Ofis teşkilatı vizesine yatırılır.

Bakiyelerin iadesi

MADDE 20 – (1) Kamu kurum ve kuruluşlarının malzeme bedeli olarak Ofis hesaplarına yatırmış oldukları tutarların bakiyeleri, kurumların yazılı talebine istinaden banka aracılığıyla iade edilir. Ancak Genel Müdürlükçe tespit edilen tutara kadar olan bakiye alacaklar, kurumların yazılı talebine istinaden, satış birimlerince de iade edilir.

(2) Yıl sonuna kadar talep edilmeyen bakiyeler, Ofis tarafından Ocak ayında ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının hesaplarına banka aracılığıyla iade edilir.

Teslim ve teslim işlemleri

MADDE 21 – (1) Katalog kapsamındaki veya talep üzerine Ofis tarafından satın alınan ürünlerin, ilgili firmalar tarafından doğrudan teslim edilecek olması nedeniyle, talepte bulunan kamu kurum ve kuruluşlarının ilgili veya yetkili kimseleri tarafından, malzemenin tam, sağlam, çalışır vaziyette ve malzemenin istenen teknik özelliklerde olduğunun tespit edilerek teslim alındığına ve gerekli diğer hususların yerine getirildiğine ilişkin muayene ve kabul işlemlerinin tamamlanarak teslim işlemlerine ait belgeler bir yazı ekinde en kısa sürede Ofisin ilgili satış organına gönderilir.

(2) Katalog ve müteferrik tedarik kapsamındaki malzeme temininde, kamu kurum ve kuruluşundan kaynaklanan teslim yerinin hazır olmaması gibi nedenlerle teslimde gecikme ihtimalinin ortaya çıkması halinde; durumun yazılı olarak Ofise bildirilerek, gereksiz ihtilaflara veya ceza uygulamalarına meydan verilmemesi için tedarikçi firmaya ek süre verilmesi sağlanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM Geçici ve Son Hükümler

Uygulanacak para birimi

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmelikte geçen Türk Lirası ibaresi karşılığında, uygulamada, 28/1/2004 tarihli ve 5083 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Para Birimi Hakkında Kanun hükümlerine göre ülkede tedavülde bulunan para Yeni Türk Lirası olarak adlandırıldığı sürece bu ibare kullanılır.

Yürürlük

MADDE 22 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 23 – (1) Bu Yönetmeliği DMO Genel Müdürü yürütür.

[R.G. 14 Kasım 2008 – 27054]

_____ • _____

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Kararları

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2005/28

Karar Sayısı : 2008/122

Karar Günü : 12.6.2008

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN MAHKEMELER :

1) Ankara 9. İş Mahkemesi (E. 2005/28)

2) Bursa 2. İş Mahkemesi (E.2005/131-132 ve133)

İTİRAZLARIN KONUSU : 13.6.1952 günlü, 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanun'un 4.1.1961 günlü, 212 sayılı Yasa ile değiştirilen 14. maddesinin ikinci fıkrasıyla, Ek 1. maddesinin 8. fıkrasının ikinci tümcesinin Anayasa'nın 2., 5., 10. 11., 48., 49. ve 55. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Basın mesleğinde çalışanlar tarafından çalışma ve/veya fazla çalışma ücretinin tespit ve tahsili talebiyle açılan davalarda, itiraz konusu kuralların Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan ya da tarafların Anayasa'ya aykırılık savlarını ciddi bulan mahkemeler iptalleri için başvurmuşlardır.

.....

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi hükmü uyarınca, E.2005/28 sayılı dosya ile ilgili olarak 15.3.2005 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine; E.2005/131, 132 ve 133 sayılı dosyalarla ilgili olarak 17.11.2005 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında ise dosyalarda eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine ve aralarındaki hukuki irtibat nedeniyle davaların birleştirilerek incelemenin 2005/28 esas sayılı dosya üzerinden yürütülmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararlarıyla bunların ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu kurallar, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

İtiraz başvurularında, zamanında ödenmeyen ücret ile fazla çalışma ücretinin günlük yüzde beş fazlasıyla ödenmesini düzenleyen itiraz konusu kurallar gereğince, geçecek günle orantılı olarak ödenmesi gereken meblağın kısa sürede büyük rakamlara ulaştığı, böylece gazetecilere, İş Kanunu'na tâbi olarak işçi statüsünde çalışanlardan farklı olarak ayrıcalık tanındığı, ayrıca sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak biçimde çalışma barışını bozduğu gerekçesiyle kuralların Anayasanın 2., 5., 10., 11., 48., 49. ve 55. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasanın 2. maddesinde Türkiye Cumhuriyeti'nin toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devleti olduğu vurgulanmış,

5. maddesinde, "...kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmak" Devletin temel amaç ve görevleri arasında sayılmış,

10. maddesinde, "Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir...Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar." hükmüne yer verilmiş,

48. maddesinde, "Herkes, dilediği alanda çalışma ve sözleşme hürriyetlerine sahiptir. Özel teşebbüsler kurmak serbesttir. Devlet, özel teşebbüslerin millî ekonominin gereklerine ve sosyal amaçlara uygun yürümesini, güvenlik ve kararlılık içinde çalışmasını sağlayacak tedbirleri alır" denilmiş;

49. maddesinde, "Çalışma, herkesin hakkı ve ödevidir. Devlet, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri alır" ifadesine yer verilmiş,

55. maddesinde ise, "Ücret emeğin karşılığıdır. Devlet, çalışanların yaptıkları işe uygun adaletli bir ücret elde etmeleri ve diğer sosyal yardımlardan yararlanmaları için gerekli tedbirleri alır. _Asgari ücretin tespitinde çalışanların geçim şartları ile ülkenin ekonomik durumu da göz önünde bulundurulur" hükmü yer almıştır.

5953 sayılı Basın İş Kanununun 212 sayılı Kanun'un 1. maddesiyle değişik 14. maddesinin ikinci fıkrasına göre, gazetecilerin ücretlerini vaktinde ödemeyen işverenler, bu ücreti geçecek her gün için % 5 fazlasıyla ödemeye mecburdurlar.

Kanun'un 1. maddesine göre "gazeteci", "Bu Kanun şümulüne giren fikir ve sanat işlerinde ücret karşılığı çalışanlara" denilmekte ve Kanun'un, "Türkiye'de yayınlanan gazete ve mevkutelerle haber ve fotoğraf ajanslarında her türlü fikir ve sanat işlerinde çalışan ve İş Kanunu'ndaki "işçi" tarifi şümulü haricinde kalan kimselerle bunların

işverenleri hakkında uygulanacağı” belirtilmektedir. Dolayısıyla gazetecilik işyerinde yapılan çalışmada fikir ve sanat işi yapma koşulunun da gerçekleşmesi gerekmektedir. Yasanın 14. maddesinde her ay peşin olarak ödeneceği belirtilen ücretin işveren ile gazeteci arasında 4. madde gereğince yazılı olarak yapılması ve sözleşmede mutlaka yer alması gereken “ücret” olduğu anlaşılmaktadır.

5953 sayılı Kanun’a eklenen 1. maddenin sekizinci fıkrasına göre, fazla çalışmalara ait ücretin müteakip ücret tediyesiyle birlikte ödenmesi mecburidir. Fazla çalışma ücretleri, gününde verilmemesi halinde, her geçen gün için % 5 fazlasıyla ödenir. Aynı maddede, gazeteci tabirinin şümulü içinde bulunan kimselerden müessese, matbaa, idarehane ve büro gibi yerlerde hizmetlerinin mahiyeti itibariyle müstemirren çalışanlar için günlük iş müddetinin, gece ve gündüz devrelerinden sekiz saat olduğu, bunun dışında gündüz veya gece devresindeki çalışma müddetinin daha fazla hadlere artırılması ve ulusal bayram, genel tatiller ve hafta tatilinde çalışılmasının bu Kanuna göre (fazla saatlerde çalışma) sayılacağı, her bir fazla çalışma saati için verilecek ücretin, normal çalışma saati ücretinin % 50 fazlası olduğu belirtilmiştir.

Başvuru gerekçelerinde, kurallarda yer alan “**günlük yüzde beş fazlasıyla ödeme**”ye ilişkin düzenlemelerin itiraza konu edildiği anlaşılmaktadır.

Anayasa’nın 10. maddesinde yer verilen “yasa önünde eşitlik ilkesi” hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemler değil, hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin çiğnenmesi yasaklanmıştır. Yasa önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa’da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez.

İptali istenen kurullarla gazetecilere, zamanında ödenmeyen ücret ve fazla çalışma ücreti açısından diğer çalışanlara tanınmayan lehe düzenlemeler getirilmiştir. Buna ilişkin olarak yasama belgelerinde, basında mevcut bir huzursuzluğun çözümüyle işçi ve memur statüsünden farklı çalışma koşullarına tâbi gazetecileri korumanın amaçlandığı ifade edilmiştir. Basın İş Kanunu kapsamında çalışanların, yaptıkları iş gözetilerek İş Kanunu’na tâbi olanlardan farklı yasal düzenlemelere konu edilmeleri mümkündür. Bu iki grup, aynı hukuki statüde bulunmadıklarından itiraz gerekçelerinde öne sürülen karşılaştırmaya elverişli değildir. Bu nedenle düzenlemelerin Anayasanın eşitlik ilkesine aykırı bir yönü görülmemiştir.

Anayasa’nın 49. maddesinde, çalışmanın, herkesin hakkı ve ödevi olduğu, devletin çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları, işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak ve çalışma *barışını sağlamak* için gerekli tedbirleri alacağı belirtilmektedir.

İptali istenen kurullarda yer alan “günlük yüzde beş fazlası” ibaresi nedeniyle, ücret veya fazla çalışma olarak zamanında ödenmeyen meblağın kısa zamanda yüksek miktarlara ulaşabildiği anlaşılmaktadır. Çalışma koşulları bakımından işçilerden farklı bir konumda olan ve kamuoyunu doğru bilgilendirme görevleri bulunan gazetecileri işveren karşısında korumak amacıyla getirildiği anlaşılan itiraz konusu bu kurullarla, gazetecilerin bazı alacaklarının zamanında ödenmesine, gecikme halinde ise belli miktarda ilave yapılarak tahsiline imkan sağlanmıştır. Fazla çalışma ücretiyle normal ücretin yüzde beş fazlasıyla ödenmesine ilişkin bu kurulların, “zamanında” ödenmeme koşuluna bağlı olarak uygulanabilir oldukları açıktır. Ayrıca, bu düzenlemelerin basın özgürlüğü yönünden önemli bir işlev gördüğü de yadsınamaz. Gazetecinin görevinin haber alma, verme, basma ve yayma gibi kamu düzenini yakından ilgilendiren niteliği de göz önüne alındığında kurulların başlı başına çalışma barışını bozacak nitelikte oldukları söylenemez.

Anayasa'nın "Ücrette adalet sağlanması" başlıklı 55. maddesinde, çalışanların yaptıkları işe uygun adaletli bir ücret elde etmeleri için Devletin gerekli önlemleri alacağı öngörüldüğünden, yaptıkları işin özelliği nedeniyle basın çalışanlarını ödenmeyen ücretleri konusunda korumaya yönelik düzenlemelerin Anayasanın bu maddesine aykırı bir yönü de bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle kuralların Anayasa'nın 2., 5., 10., 11., 49. ve 55. maddelerine aykırı olmadıkları sonucuna varılmakla itirazın REDDİ gerekir.

Kuralların Anayasa'nın 48. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

VI- SONUÇ

13.6.1952 günlü, 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanun'un, 4.1.1961 günlü, 212 sayılı Yasa'nın 1. maddesiyle değiştirilen;

1- 14. maddesinin ikinci fıkrasının,

2- Ek 1. maddesinin sekizinci fıkrasının ikinci tümcesinin,

Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, 12.6.2008 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Haşim KILIÇ

Başkanvekili
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Sacit ADALI

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

Üye
Ahmet AKYALÇIN

Üye
Mehmet ERTEN

Üye
Mustafa YILDIRIM

Üye
A. Necmi ÖZLER

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Şevket APALAK

Üye
Zehra Ayla PERKTAŞ

[R.G. 13 Kasım 2008 – 27053]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2008/66

Karar Sayısı : 2008/131

Karar Günü : 22.7.2008

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN MAHKEME : Danıştay Onüçüncü Dairesi

İTİRAZIN KONUSU : 19.10.2005 günlü, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 132. maddesinin onüçüncü fıkrasının Anayasa'nın 13. ve 23. maddelerine aykırılığı ve yürürlüğünün durdurulması savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Yurt dışına çıkış yasağının iptali istemiyle açılan dava sonucu verilen İdare Mahkemesi kararının temyizi üzerine bakılmakta olan davada, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme iptali ve yürürlüğünün durdurulması için başvurmuştur.

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

“(…) tarafından Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu’na (Fon) karşı 5411 sayılı Bankacılık Kanunu’nun 132. maddesinin 13. fıkrası ve 5682 sayılı Pasaport Kanunu’nun 22. maddesi uyarınca, temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimi Fon’a devredilen Egebank A.Ş., Demirbank A.Ş., Esbank A.Ş., İktisatbank A.Ş., Kentbank A.Ş., Yurtbank A.Ş., Pamukbank A.Ş., Toprakbank A.Ş. ve Yaşarbank A.Ş.’den kredi kullanan (...) şirketler grubunun müşterek borçlusu ve müteselsil kefil ve aynı zamanda kanunî temsilcisi olan davacı hakkında konulan yurt dışı çıkış yasağının iptali istemiyle açılan davada, 4389 sayılı Bankalar Kanunu’nun 15. maddesinin 3. fıkrasında bulunan “5682 sayılı Pasaport Kanununun 22. maddesi hükümleri, Fonun talebi üzerine Fona borçlu olanlar ile tüzel kişi borçluların kanuni temsilcileri hakkında da uygulanır” tümcesinin Anayasa Mahkemesinin 08.12.2007 tarih ve 26724 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 18.10.2007 tarih ve E:2007/4, K:2007/81 sayılı kararıyla iptal edildiğinden dava konusu işleminde hukuka uyarlık bulunmadığı gerekçesiyle iptal eden İstanbul 7. İdare Mahkemesinin 25.12.2007 tarih ve E:2006/ 2518, K:2007/2655 sayılı kararının Fon tarafından temyizi üzerine işin gereği görüldü;

Dava dosyasının incelenmesinden, Fon’a devredilen bir kısım bankalardan kredi kullanan şirketler nedeniyle kredi borcundan sorumlu tutulan davacı hakkında davalı idare tarafından, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu’nun 132. maddesinin 13. fıkrası uyarınca yurt dışı çıkış yasağı uygulandığı ve davanın bu işlemin iptali istemiyle açıldığı anlaşılmıştır.

5411 sayılı Bankacılık Kanunu’nun “Fon alacaklarının takip ve tahsiline ilişkin yetki ve usûller” başlığını taşıyan 132. maddesinin 13. fıkrasında: “Fona borçlu gerçek kişi ile tüzel kişilerin kanunî temsilcileri hakkında 5682 sayılı Pasaport Kanununun 22 nci maddesi hükümleri Fonun talebi üzerine uygulanır” kuralı bulunmaktadır.

Daha önce, 4389 sayılı Bankalar Kanunu’nun 15. maddesinin 3. fıkrasında yer almış olan “5682 sayılı Pasaport Kanununun 22. maddesi hükümleri, Fonun talebi üzerine Fona borçlu olanlar ile tüzel kişi borçluların kanuni temsilcileri hakkında da uygulanır” kuralı, Anayasa Mahkemesi’nin 08.12.2007 tarih ve 26724 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 18.10.2007 tarih ve E:2007/4, K:2007/81 sayılı kararıyla, Anayasa’nın 13. ve 23. maddelerine aykırı bulunarak iptal edilmiştir.

Bu durumda, yukarıda sözü edilen 5411 sayılı Kanun’un 132. maddesinin 13. fıkrasındaki kural, anlam ve içerik itibarıyla 4389 sayılı Kanun’un 15. maddesinin 3. fıkrasındaki kuralla aynı olduğundan, anılan kural da Anayasa’nın 13. ve 23. maddelerine aykırı bulunmaktadır.

Belirtilen nedenle, Anayasa’nın 152., 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun’un 28. maddesinin 2. fıkrası uyarınca, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu’nun 132. maddesinin 13. fıkrasının iptali ve yürürlüğünün durdurulması için, Anayasa Mahkemesi’ne başvurulmasına, 09.04.2008 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.”

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

19.10.2005 günlü, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu’nun iptali istenilen fıkrayı da içeren 132. maddesi şöyledir:

“**MADDE 132-** Fonun, bu Kanunun 130 uncu maddesinde sayılan gelirleri ile 108 inci ve 135 inci maddesindeki alacaklarının takip ve tahsilinde 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Fon, bu Kanunun 108 inci maddesinde sayılan alacakların takibine, banka kaynağının kullanıldığı tarihten itibaren banka defter, kayıt ve belgelerine göre anapara, her türlü faiz, komisyon ve sair giderlerin toplamından oluşan birikmiş alacak tutarı üzerinden, 130 uncu maddesinde sayılan alacakların takibine tahakkuk eden anapara üzerinden, 135 inci maddesinde belirtilen alacakların takibine ödemeye esas olmak üzere tespit edilen tutar üzerinden başlar ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun kapsamındaki alacaklara uygulanan oranda gecikme zammı uygular.

Fon, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun uygulamasında anılan Kanunun Maliye Bakanlığı tahsil dairesi ve diğer makam, merci ve komisyonlara verdiği yetkileri kullanır.

Borçlu veya borçlunun malları başka mahallerde bulunduğu takdirde, Fon, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerini, kendi tahsil dairesi aracılığı ile uygulayabileceği gibi, tahsil dairesi bulunmayan mahallerde, o mahaldeki Maliye Bakanlığı tahsil dairesi aracılığıyla da uygulayabilir.

Fon, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun uyarınca takip ettiği alacaklarına ilişkin her türlü teminatın paraya çevrilmesinde de anılan Kanun hükümlerini uygulayabilir.

Fon, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre yapacağı satışlarda; satış bedelinin vadeli tahsiline karar verebilir. Ancak, bu durumun ve vadeli satış şartlarının, satış ilânında ve satış şartnamesinde belirtilmesi zorunludur.

Fon, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre satışa arz ettiği mal, hak ve alacaklarla ilgili ihaleye katılmaya, pey sürmeye ve alacağına mahsuben ihaleden mal, hak ve alacakları satın almaya yetkilidir.

Bu Kanunun 107 nci maddesi uyarınca bir bankanın alacaklarının devralınması hâlinde bu alacaklar, devir tarihi itibarıyla Fon alacağı haline gelir ve bu alacaklarla ilgili olarak borçlu aleyhine 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre başlatılmış bulunan takipler ile alacağın tahsiline yönelik davalara kaldığı yerden devam edilir.

Bu Kanunun 107 nci maddesi uyarınca devralınan alacaklar nedeniyle Fona borçlu olanların iflası hâlinde 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 221 inci maddesindeki iflas bürosu Fon temsilcisinin katılımıyla teşekkül eder. 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 223 üncü maddesindeki iflas idaresinin, Fonun talep etmesi hâlinde üyelerinden en az biri, Fonun göstereceği iki kat aday arasından icra tetkik mercii tarafından seçilir. Fon, alacağının tahsili bakımından gerekli görürse iflas idaresinin en az iki üyesinin önereceği iki katı aday arasından seçilmesini talep etmeye yetkilidir. Bu durumda, icra tetkik mercii iflas idaresinin asgarî iki üyesini Fonun önereceği adaylar arasından seçer. Fon bir üye seçtirmişse icra tetkik mercii diğer bir üyeyi alacak tutarı itibarıyla çoğunlukta olanların göstereceği iki aday arasından, bir üyeyi de alacaklı sayısı itibarıyla çoğunlukta olanların göstereceği adaylar arasından seçer. Fon iki üye seçtirmişse, diğer bir üye icra tetkik mercii tarafından alacaklı sayısı itibarıyla çoğunlukta olanların göstereceği iki aday arasından seçilir.

Fon, takip ettiği alacaklar ile ilgili olarak iskonto da dâhil olmak üzere, her türlü tasarrufta bulunmaya, sulh olmaya, satmaya, geri almaya, alacağına mahsuben menkul ve gayrimenkul mallar ile her türlü hak ve alacakları belirleyeceği koşullar ile devralmaya ve alacağın yeniden itfa plânına bağlanması da dâhil olmak üzere borçlularla anlaşma yapmaya ve borçlularla yaptığı anlaşmalar kapsamında Fon Kurulunca belirlenecek usûl ve esaslar dâhilinde muhafaza tedbiri uygulayıp uygulamamaya, dava açıp açmamaya veya açılmış bulunan hukuk davalarının yapılan anlaşma süresince durdurulmasını mahkemeden istemeye yetkilidir.

Fon, her türlü alacağın teminatını teşkil etmek üzere, Yeni Türk Lirası ve/veya yabancı para birimi üzerinden, ticari işletme rehni, taşınmaz rehni ve taşınır rehni dâhil olmak üzere her türlü aynî ve şahsî teminat almaya ehil ve yetkilidir.

Fon tarafından, bu Kanunun 71 inci maddesi uyarınca faaliyet izni kaldırılan veya yönetim ve denetimi Fona intikal eden bankalarla ilgili olarak, takibi şikayete bağlı suçlar dahil olmak üzere, bu Kanun hükümleri uyarınca yapılan başvurular üzerine açılmış veya açılacak her türlü ceza davalarında Fon, suçtan zarar gören olarak müdahil sıfatını kazanır. Bu davalara bağlı şahsî haklar dahi Fona ait olur.

Fona borçlu gerçek kişi ile tüzel kişilerin kanunî temsilcileri hakkında 5682 sayılı Pasaport Kanununun 22 nci maddesi hükümleri Fonun talebi üzerine uygulanır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar Fon tarafından yönetmelik ile düzenlenir.”

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararında, Anayasa'nın 13. ve 23. maddelerine dayanılmıştır.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca, Haşim KILIÇ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, A. Necmi ÖZLER, Serdar ÖZGÜLDÜR, Şevket APALAK, Serruh KALELİ ve Zehra Ayla PERKTAŞ'ın katılımlarıyla 22.7.2008 günü yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu kural, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında, 5411 sayılı Yasa'nın 132. maddesinin onüçüncü fıkrasıyla anlam ve içerik itibarıyla aynı olan, 18.6.1999 günlü, 4389 sayılı Bankalar Kanunu'nun 15. maddesinin 12.5.2001 günlü, 4672 sayılı Yasa ile değiştirilen (3) sayılı fıkrasının "5682 sayılı Pasaport Kanununun 22 nci maddesi hükümleri, Fonun talebi üzerine Fona borçlu olanlar ile tüzelkişi borçluların kanuni temsilcileri hakkında da uygulanır" biçimindeki tümcesinin, Anayasa Mahkemesi tarafından, 18.10.2007 günlü, E.2007/4, K.2007/81 sayılı kararıyla iptal edildiği, bu nedenle 132. maddenin onüçüncü fıkrasının da aynı gerekçelerle Anayasa'nın 13. ve 23. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

5411 sayılı Yasa'nın 132. maddesinin onüçüncü fıkrasındaki, "*Fona borçlu gerçek kişi ile tüzel kişilerin kanuni temsilcileri hakkında 5682 sayılı Pasaport Kanununun 22 nci maddesi hükümleri Fonun talebi üzerine uygulanır*" biçimindeki kuralla, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na, Fona borçlu olanlar ile tüzelkişi borçluların kanuni temsilcileri hakkında yurt dışına çıkış yasağı talebinde bulunma yetkisi tanınmıştır. 5682 sayılı Yasa'nın, 3463 sayılı Yasa ile değişik 22. maddesinde de, pasaport veya vesika verilmesi yasak olan haller sayılmıştır. Buna göre, yurt dışına çıkmaları mahkemece yasaklananlara, memleketten ayrılmalarında genel güvenlik bakımından mahzur bulunduğu İçişleri Bakanlığı'nca tespit edilenlere ve vergiden borçlu olduğu pasaport vermeye yetkili makamlara bildirilenlere, pasaport veya seyahat vesikası verilmeyecek, verilmiş ise geri alınacaktır. Yurt dışına çıkışları yasaklananlar, eğer bu yasağın konulduğu tarihte yurt dışında iseler, bunların süreleri dolan pasaportları yenilenmeyerek, kendilerine Türkiye'ye dönmeleri için seyahat vesikası verilecektir.

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'nun alacağı olan ve özel hukuk hükümlerine dayanarak ortaya çıkan borçlar, belirli bir hukuksal süreçten sonra 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun kapsamına girerek kamu alacağı haline getirilseler bile "vergi borcu" niteliği kazanmazlar ve "vatandaşlık ödevi" içinde değerlendirilemezler. Vergi ödevi, kaynağını Anayasa'dan alan, Anayasa'nın 73. maddesi uyarınca, kamu giderlerini karşılamak üzere herkesin ödemekle yükümlü olduğu bir ödevdir. Kamu alacağı olarak tahakkuk eden her parasal yükümlülük ya da ödeme, vergi ya da vergi benzeri mali yükümlülük olarak nitelendirilemez.

Anayasa'nın 13. maddesinde, temel hak ve özgürlüklerin, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasa'nın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak yasayla sınırlanabileceği, bu sınırlamaların Anayasa'nın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamayacağı belirtilmiştir.

Yurt dışına çıkma özgürlüğü sadece Anayasa'nın 23. maddesinde sayılan özel sınırlama nedenlerine bağlı olarak sınırlandırılabilir. 23. maddede yurt dışına çıkma yasağıyla ilgili sınırlama nedenleri vatandaşlık ödevi ve ceza soruşturması veya kovuşturması olarak gösterilmiştir. Anayasa'da sınırlama nedenlerinin sayılarak belirlenmiş olması, yasa koyucunun bunlar dışında kalan bir nedenle yurt dışına çıkma özgürlüğünün sınırlanması sonucunu doğuracak düzenlemeler yapamayacağını göstermektedir.

Anayasa'nın ilgili maddesinde belirtilen sınırlama nedenlerine dayandırılmayan kuralla, vatandaşlık ödevi kapsamında olmayan kamu alacaklarının tahsili amacıyla borçlular hakkında yurt dışına çıkış yasağı konulması, Anayasa'nın 23. maddesinin güvence altına aldığı seyahat özgürlüğü alanına yapılan açık müdahale niteliğindedir.

Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 13. ve 23. maddelerine aykırıdır ve iptali gerekir.

VI- YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİ

19.10.2005 günlü, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 132. maddesinin onüçüncü fıkrası, 22.7.2008 günlü, E.2008/66, K.2008/131 sayılı kararla iptal edildiğinden, bu hükümlerin uygulanmasından doğacak sonradan giderilmesi güç veya olanaksız durum ve zararların önlenmesi ve iptal kararının sonuçsuz kalmaması için kararın Resmi Gazete'de yayımlanacağı güne kadar YÜRÜRLÜĞÜNÜN DURDURULMASINA, 22.7.2008 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

VII- SONUÇ

19.10.2005 günlü, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 132. maddesinin onüçüncü fıkrasının Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, 22.7.2008 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Haşim KILIÇ

Başkanvekili
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Sacit ADALI

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

Üye
Ahmet AKYALÇIN

Üye
Mehmet ERTEN

Üye
A. Necmi ÖZLER

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Şevket APALAK

Üye
Serruh KALELİ

Üye
Zehra Ayla PERKTAŞ

[R.G. 13 Kasım 2008 – 27053]

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi'nin 24/10/2008 tarihli ve 27034 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan E.2008/1 (Siyasî Parti Kapatma), K.2008/2 sayılı kararının 468. sayfasındaki "Davalı Partinin parti mensupları hakkındaki iddialara yönelik aynı tarihli savunması" başlığından sonra gelmek üzere aşağıdaki eksik konulan bölüm eklenmiştir.

PARTİ MENSUPLARI HAKKINDAKİ İDDİALARA İLİŞKİN CEVAPLARIMIZ

I- TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ ESKİ BAŞKANI BÜLENT ARINÇ HAKKINDAKİ İDDİALARA CEVAPLARIMIZ

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının, Türkiye Büyük Millet Meclisi eski Başkanı ve halen AK Parti Manisa milletvekili olan Bülent ARINÇ'ın, AK Parti'nin laikliğe aykırı

eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili fiil ve beyanlarının bulunduğu iddiası gerçeği yansıtmamaktadır ve hem de Anayasa'ya tartışmasız aykırıdır. Çünkü:

I) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, üyesi bulunduğu siyasi partinin veya parti grubunun Meclis içindeki ve dışındaki faaliyetlerine katılmaz. Anayasa'nın bu konudaki amir hükmü; "Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, Başkanvekilleri, üyesi buldukları siyasi partinin veya parti grubunun Meclis içinde veya dışındaki faaliyetlerine; görevlerinin gereği olan haller dışında, Meclis tartışmalarına katılamazlar; Başkan ve oturumu yöneten Başkanvekili oy kullanamazlar." (m.94/6) şeklindedir. Ayrıca Anayasa, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanının tarafsız ve partiler üstü konumu nedeniyle "Siyasi parti grupları Başkanlık için aday gösteremezler." (m. 94/2) hükmünü de amirdir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanının görevleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nde belirlenmiştir. İçtüzüğe göre Türkiye Büyük Millet Meclisi "Başkanın görevleri şunlardır:

1. Türkiye Büyük Millet Meclisini Meclis dışında temsil etmek;
2. Genel Kurul görüşmelerini yönetmek;
3. Tutanak dergisi ile tutanak özetinin düzenlenmesini denetlemek;
4. Başkanlık Divanına başkanlık etmek ve Divanın gündemini hazırlamak;
5. Danışma Kuruluna başkanlık etmek;
6. Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonlarını denetlemek; işlerde birikme olması halinde komisyon başkanı ve üyelerini uyarmak ve durumu Genel Kurulun bilgisine sunmak;
7. Başkanlık Divanı kararlarını uygulamak;
8. Türkiye Büyük Millet Meclisinin idarî ve malî işleri ile kolluk işlerini yürütmek ve denetlemek;
9. Başkanlık Divanı bünyesinde oluşturulacak "Türkiye Büyük Millet Meclisi Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu" aracılığıyla Meclisi ve çalışmalarını yurt içinde ve yurt dışında tanıtıcı tedbirler almak ve yayın yapmak;
10. Kendisine Anayasa, kanunlar ve İçtüzük gereğince verilen görevleri yerine getirmek.

Başkan, özürlü olduğu veya Türkiye Büyük Millet Meclisi toplantı halinde iken Ankara dışında bulunduğu zaman, görevlerini yerine getirmek üzere, başkanvekilllerinden birisini kendisine yazıyla vekil olarak tayin eder.

Başkan, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına ayrılan resmî konaklarda oturur."(Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü, m. 14)

Görüldüğü üzere gerek Anayasa ve gerekse İçtüzük hükümlerine göre Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, üyesi olduğu siyasi partinin faaliyetlerine katılamazlar.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanın temsil görevi, sadece Türkiye Büyük Millet Meclisi'ni Meclis dışında temsil etmekle sınırlıdır.

Arz edilen nedenlerle Meclis Başkanı görevinde bulunmuş bulunan Bülent ARINÇ'ın görev süresince gerçekleştirdiği bütün eylem ve söylemler, Türkiye Büyük Millet Meclisi adınadır. Bir Meclis Başkanının, Meclis adına yaptığı eylem ve söylemlerin, Anayasanın açık, tartışmasız ve amir hükmüne rağmen, üyesi bulunduğu partiyle ilişkilendirmek kuşkusuz bir Anayasa ihlalidir.

II) Bunun yanında Bülent ARINÇ'ın bir kısım açıklamaları da, Anayasanın 83'üncü maddesi gereği mutlak yasama sorumsuzluğu kapsamındadır.

Anayasaya göre; "Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, Mecliste ileri sürdükleri düşüncelerden, o oturumdaki Başkanlık Divanının teklifi üzerine Meclisce başka bir karar alınmadıkça bunları Meclis dışında tekrarlamak ve açığa vurmaktan sorumlu tutulamazlar". (m.83/1).

Meclis çalışmaları kavramı, Meclis Genel Kurulu toplantılarını, komisyon toplantılarını, siyasi partilerin grup toplantılarını ve meclis araştırması ve meclis soruşturması komisyonlarının Meclis dışındaki çalışmalarını da kapsar. Konusu ve muhtevası ne olursa

olsun oy, söz ve düşünce açıklaması yasama sorumsuzluğu kapsamında kabul edilmektedir. Yasama sorumsuzluğu mutlak ve sürekli olduğundan, milletvekillerinin hem milletvekilliği süresince hem de milletvekilliği sona erdikten sonra oy ve sözlerinden dolayı herhangi bir yaptırıma tâbi tutulmaları mümkün değildir.

Yasama sorumsuzluğunun amacı, milletvekillerinin Meclis çalışmalarındaki oy, söz ve düşünce açıklamalarından mutlak manada sorumsuz tutulmasıdır. Demokrasilerde yasama sorumsuzluğu, milletvekillerinin hiçbir şekilde hukuksal bir engellemeyle karşılaşmaksızın düşündüklerini özgürce ifade etmek için getirilmiş önemli bir güvencedir. Böylece milletvekilleri kendileri ya da mensup oldukları parti bakımından her hangi bir yaptırıma maruz kalmayacakları güvencesiyle yasama faaliyetlerine “**özgür iradeleri**” ile katılabileceklerdir.

Milletvekillerinin, yapmış oldukları konuşmalar ve açıklamış olduğu düşüncelerinden dolayı partilerinin kapatılabileceğini, milletvekilliklerinin düşeceğini ve beş yıl siyasi parti yasağına maruz kalabilecekleri endişesini taşımaları durumunda, yasama faaliyetlerine özgür iradeleriyle katılabileceklerini düşünmek mümkün değildir. Bu da sonuçta yasama faaliyetlerinin layığıyla yerine getirilmesini engelleyecektir. Başka bir ifade ile eğer partili milletvekillerinin konuşmaları, partilerinin kapatılmasında gerekçe olarak kullanıldığı takdirde, yasama sorumsuzluğunun pratikte bir anlamı kalmayacaktır.

Ayrıca parti kapatma davalarında yasama sorumsuzluğunun dikkate alınmaması, partili milletvekillerinin ifade özgürlüğünün bağımsız milletvekilleriyle karşılaştırıldığında eşitsiz biçimde kısıtlanması sonucunu doğuracaktır. Bu durum da demokratik siyasi hayatın vazgeçilmez unsurları olarak nitelendirilen siyasi partilerin özel olarak cezalandırılması anlamına gelecektir.

Bu nedenle Anayasanın 69 uncu maddesindeki beş yıllık siyasi parti yasağı, 84 üncü maddesindeki milletvekilliğinin düşmesi ile 83 üncü maddesindeki sorumsuzluk hükümlerinin birlikte değerlendirilerek uyumlu bir yoruma tabi tutulması zorunludur. **Böyle bir değerlendirme sonucunda da, 83 üncü madde hükmünün daha “özel” bir hüküm olarak diğerleri karşısında üstün tutulması gerekir.**

Kaldı ki, iddianamede Bülent ARINÇ’a atfen yer verilen beyanların tamamı yasama sorumsuzluğu güvencesini gerektirmeyecek şekilde ifade özgürlüğü kapsamındadır.

III) Anayasa’nın 69’uncu maddesinin 6’ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Bülent ARINÇ’ın, AK Parti’nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Başsavcı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden söz etmemektedir.

IV) Kaldı ki iddia makamının Bülent ARINÇ’a atfen verdiği beyanların hiçbiri eylem olmayıp tamamı, Anayasanın tanıyıp teminat altına aldığı “Düşünce ve kanaat hürriyeti (Anayasa, m. 25) ile “Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti” (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, Anayasanın 2’inci maddesinde ifadesini bulan demokratik hukuk devletinin güvencesi altındadır. Şöyle ki:

(Bülent ARINÇ’a atfedilen 16 isnattan; 1’i bir bürokrat ataması, 1’i 23 nisan 2006’da Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin 86’ncı kuruluş yıldönümünde yaptığı konuşma, diğer 14 ise basın toplantısı, gazetecilerle sohbet, televizyon ve konferanslardaki konuşmalardan ibarettir. Ayrıca bunlardan 15’i Meclis Başkanı iken olmuş, sadece 1’i Meclis Başkanlığından ayrıldıktan sonra gerçekleşmiştir (O da 16 numaralı isnattır.)

1 - İddianamenin 54’üncü sayfasında yer alan 1 numaralı iddia (EK-56), Kemal ÖZTÜRK’ün danışman atanmasına ilişkindir. İddianın delilleri, muhtelif gazete kupürleridir.

a) Siyasi partiler, birer tüzel kişiliktir. Tüzel kişiler, “...Kendileri ile ilgili özel hükümler uyarınca tüzel kişilik kazanırlar.” (Türk Medeni Kanunu, m. 47/1) ve “... Kanuna ve kuruluş belgelerine göre gerekli organlara sahip olmakla, fiil ehliyetini kazanırlar.” (Türk Medeni Kanunu, m. 49) Tüzel kişiliğe sahip siyasi partiler ise , belli “... bildiri ve belgelerin İçişleri Bakanlığına verilmesiyle tüzel kişilik kazanırlar.” (Siyasi Partiler Kanunu, m. 8/3)

Adalet ve Kalkınma Partisi, 14 ağustos 2001'de kurulmuştur.

Kemal ÖZTÜRK'ün Mir Mahmut Rıza adıyla yazdığı "Rahmetli-Bir Garip Oğlanın Hikayesi" isimli kitap, AK Parti'nin kuruluşundan 12 sene önce, Kemal ÖZTÜRK'ün Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı'nın iletişim danışmanı olarak göreve başlamasından da 15 sene önce yayınlanmıştır. İddia makamının, kitabın yayın tarihini belirtmeden iddianamesine alması, onu yeni yayınlanmış kılmaz. Burada dikkat çekici ve manidar olan, yansız olması gerekli iddia makamının, yıllar önce yayınlanmış bir kitabı yeni yayınlanmış gibi anlaşılmasına yol açacak bir takdimde bulunmasıdır. Bu, iddia makamının tarafsızlığına gölge düşürür.

AK Parti'nin kuruluşundan yaklaşık 15 yıl önce yayınlanmış bir kitaptan dolayı, AK Parti'nin sorumlu tutulması, Anayasa ve hukukun temel ilkelerine aykırıdır.

b) Türkiye Büyük Millet Meclisi eski Başkanı Bülent ARINÇ'ın 2003 senesinde iletişim danışmanı görevine getirdiği sayın Kemal ÖZTÜRK, AK PARTİ üyesi değildir. Anayasa'nın 69'uncu maddesinin 6'ncı fıkrasına göre; bir parti, belli şartların birlikte varlığı halinde sadece üyelerinin eylemlerinden sorumludur. AK Parti üyesi olmayan birinin yazdığı bir kitaptan dolayı AK Parti'nin sorumlu tutulmak istenmesi, Anayasa'nın 69'uncu maddesine açıkça aykırıdır ve hukuk dışı bir anlayıştır.

c) Bülent ARINÇ, Kemal ÖZTÜRK'ün görev yaptığı sürede, göreviyle ilgili eylem ve söylemlerin yasal sınırlar içinde yapılmasını sağlamak ve bu amaçla denetim yapmakla sınırlıdır. Kemal ÖZTÜRK'ün göreve başlamadan yıllar önce yazdığı kitabı Bülent ARINÇ'ın satır satır okuması beklenemeyeceği gibi, başkasının yazdığı bir kitaptan sorumlu tutulması da hukuken mümkün değildir. Bu, "Ceza sorumluluğu şahsidir" (Anayasa, m. 38/7) ilkesine aykırı olduğu gibi "hukuk devleti" (Anayasa, m. 2) ilkesine de aykırıdır.

d) Bütün bunların yanında, Türkiye Büyük Millet Meclisi eski Başkanının göreve aldığı bir kişinin yazdığı bir kitapla AK Parti arasında da herhangi bir illiyet bağı kurmak mümkün değildir. İlliyet bağı kurulmadan ve Anayasanın 69/6'daki koşulların varlığı aranmadan partimiz aleyhine delil oluşturma cihetine gidildiği takdirde, ilgili ilgisiz gökte ve yerde olan her şeyi delil göstermek mümkündür. Hiçbir hukuk devletinde, sınırsız, kuralsız ve hukuksuz delil kullanılamaz.

2- İddianamenin 54'üncü sayfasında yer alan 2 numaralı iddia (EK-57), düşünceyi açıklama hürriyeti kapsamında, "kamusal alan" tartışmaları sırasında yaptığı bir durum tespitidir.

Anayasa'nın 7'inci maddesine göre "Yasama yetkisi Türk milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisi'nindir. Bu yetki devredilemez." Anayasa ve yasalarda olmayan bir hukuki tanımı ancak Meclisin koyabileceğini ifade için bir Meclis Başkanının; "Anayasayı yapan kurum Meclis'tir. Başka hiçbir kimse yasama yetkisini paylaşamaz" demesi, temsil ettiği meclisin yetkisine sahip çıkması ve Anayasa'nın 7'inci maddesini başka bir ifade ile tekrarlamasından ibarettir. Bu açıklama, ne laiklik ilkesine ve ne de Anayasaya aykırıdır. Aksinin kabulü veya iddiası Anayasanın açık ihlalidir.

3- İddianamenin 54-55'inci sayfalarında yer alan 3 numaralı iddia (EK-58), Bülent ARINÇ'ın 2005 yılı Nisan ayında katıldığı CNN Türk'te yayımlanan "Ankara Kulisi" programında yaptığı açıklamalardan alınmıştır.

Deliller arasında, bu programın kaseti ve deşifresi yoktur. İddia, programın gazetelerde yer alan haberlerinden oluşturulmuştur. Gerçek bu iken iddia makamının, iddiasını CNN Türk'te yayınlanan "Ankara Kulisi" programından almış göstermesi kabul edilemez.

Anayasa Mahkemesi Başkanı Mustafa BUMİN'in yaptığı açıklamalarla Meclisin yetki alanına müdahale ettiğini düşünen Türkiye Büyük Millet Meclisi eski Başkanı Bülent ARINÇ, Anayasa'nın başlangıcındaki erkler arası ilişkiye dair ifadeler ile Anayasanın 7'inci maddesindeki yasama yetkisi ve niteliği ve 87'inci maddesinde yer alan "Meclisin görev ve yetkileri"ne dair hükümleri kendi ifadeleriyle hatırlatarak Anayasa Mahkemesi Başkanı'na cevap vermiş ve Meclis Başkanı sıfatıyla yasama yetkisine ile Meclisin görev ve yetkilerine sahip çıkmıştır. Söylediklerinin hepsi, Anayasada yer alan hükümlerdir. Buna rağmen, bu

açıklamanın konuşmanın bütünlüğünden koparılarak, sanki Anayasa Mahkemesi'ne karşı ve onu yok etmek istiyormuş gibi bir mantık içinde sunulmak istenmesi iyi niyet kurallarıyla bağdaşır bir durum değildir.

İddianameye alınan metnin bir üst paragrafında Bülent ARINÇ; “ Anayasa üzerine ant içmiş bir insan olduğunu, bu rejimle, bu sistemle, bu Anayasa ile Atatürk ilkeleriyle hiçbir sıkıntısı olmadığını” ifade ettikten sonra, “Beni ilgilendiren konu türban değil, yasama yetkisini elinde bulunduran Meclis'e yapılan haksızlık. Anayasaya göre yasama yetkisi Türk milleti adına Meclise ait. Bu yetki hiçbir kuruma devredilemez. İngiltere Parlamentosu için söylenen şey doğrudur; bu, parlamentonun kadını erkek, kadını erkek yapma dışında her şeye muktedir olduğudur. Bir demokratik ülkede Meclisin yasama yetkisine sahip olmadığı söylenirse ve bu yetkiye gölge düşürülürse ve bu konu tartışmaya açılırsa herkes buna güler. Anayasada yasama, yürütme ve yargı erkleri ayrımı vardır. Bunlar birbiriyle rekabet eden, birbirlerinin sınırlarına tecavüz eden, birbirlerinin üzerinde hegemonya kuran erkler değildir. Her birisi egemenlik haklarını Meclis adına kullanır. Benim yargı erkine, mahkemelere müdahale etmem mümkün değil. Ama aynı müdahaleyi benim yürütmeden veya yargıdan da görmem mümkün değil.” (Bkz. Ek 58, Cumhuriyet Gazetesi, 02.05.2005) (İddianame 58'inci ek) demek suretiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin yasama yetkisi (Anayasa, m.7) ile görev ve yetkilerine (Anayasa, m. 87) sahip çıkmıştır.

Hem iddianamedeki beyan ve hem de beyanın iddianameye alınmayan kısımları, Anayasa hükümlerinin tekrarı niteliğinde bir durum tespiti ve bir Meclis Başkanının aynı şartlarda yapmak zorunluluğunda olduğu açıklamalar olup, ifade hürriyeti ve Başkanın görevi kapsamındadır.

Kaldı ki “Yargıtay Başkanın beyanları eleştirilemez.” şeklinde ne bir Anayasa ve ne de yasa kuralı vardır. Herkesin görüşünün eleştirisi mümkün olduğu gibi Yargıtay Başkanının görüşleri de eleştirilebilir. Demokratik hukuk devletlerinde kişiler tabu olmadığı gibi, kişilerin görüşleri de tabu değildir. Ancak totaliter rejimlerde, eleştirilmez kişiler veya görüşler olabilir. “Düşünce ve kanaat hürriyeti (Anayasa, m. 25) ve “Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti” (Anayasa, m. 26) Anayasamızın tanıyıp teminat altına aldığı, hak ve hürriyetlerdendir. Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahip olduğu gibi Başbakan da sahiptir. Anayasanın herkese tanıdığı bir hak ve hürriyeti, Başbakandan esirgediği düşünülemez. Herkes gibi Sayın Başbakanın da Yargıtay Başkanının görüşlerine katılmamak veya gerektiğinde eleştirme hak ve yetkisi vardır. İddia makamının bu hak ve yetkiyi, yok sayma veya yok etme hak ve yetkisi yoktur.

4- İddianamenin 55- 57'inci sayfalarında yer alan 4 numaralı iddia (EK-59) konusu beyanlar, 58 numaralı beyanlarla aynı konuda olup, Dolmabahçe Sarayında Karaman Valiliği ve Belediye Başkanlığı tarafından düzenlenen "*Karaman Türk Dili Ödülleri Töreni*"nin ardından, Türkiye Büyük Millet Meclisi eski Başkanı Bülent ARINÇ'ın basın mensuplarının, Anayasa Mahkemesi Başkanı Mustafa BUMİN'in yaptığı açıklamalarına ilişkin sorularına verdiği cevaplardan oluşmaktadır. İddia makamının, aynı konuya ilişkin beyanları, sadece söylenildiği yer ve zaman farkı nedeniyle ayrı ayrı iddialar olarak iddianameye koyması, oldukça manidardır.

Bir önceki iddianın değerlendirilmesinde de ifade edildiği üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı sıfatıyla Bülent ARINÇ, Anayasa Mahkemesi Başkanının beyanlarını eleştirel bir yaklaşımla değerlendirmiş ve Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin yasama yetkisi (Anayasa, m.7) ile görev ve yetkilerine (Anayasa, m. 87) sahip çıkmıştır.

Hem iddianamedeki beyan ve hem de beyanın iddianameye alınmayan kısımları, Anayasa hükümlerinin tekrarı niteliğinde bir durum tespiti ve bir Meclis Başkanının aynı şartlarda yapmak zorunluluğunda olduğu açıklamalar olup, ifade hürriyeti ve Başkanın görevi kapsamındadır.

5- İddianamenin 57'inci sayfasında yer alan 5 numaralı iddia (EK-60), TBMM'nin meclisinde Kuran kursu açıldığı hakkındadır.

Bu, aslı olmayan bir iddiadır (**EK- 1**). CHP Denizli Milletvekili Mehmet NEŞŞAR'ın "TBMM Başkanı Bülent ARINÇ'a TBMM kampüsü içindeki mescitte Kur'an Kursu açılıp açılmadığı" şeklindeki soru önergesi haber yapılmış, iddia makamı da bu haberleri delil sayıp, bu deliller üzerine iddiasını bina etmiştir.

Halbuki hukuk devletinde iddia makamı, somut gerçeklikten hareket eder, aslını doğrulatmadığı bir delili kişileri itham etmede kullanmaz, kullanamaz.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığından yazılı cevap istese veya Türkiye Büyük Millet Meclisi Tutanaklarına internetten ulaşsa idi bu haberin aslı olmadığını, yalan olduğunu tespit edebilirdi ve de iddia makamını aslı olmayan bir haber üzerine iddia bina etme pozisyonuna düşmekten kurtarabilirdi.

Aslı olmayan bir haberi, aslı varmış gibi iddianameye koymak, yalana gerçeklik vasfı kazandırmaz, olmayanı var kılmaz.

6- İddianamenin 58-59'uncu sayfalarında yer alan 6 numaralı iddia (EK-61)ya konu konuşmayı Bülent ARINÇ, Türkiye Büyük Millet Meclisi eski Başkanı olarak 23 Nisan 2006 tarihinde Meclis Genel Kurulunda yapmıştır. Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda yapılan konuşmalar, aksi kararlaştırılmadıkça bunların Meclis dışında tekrarı ve basında yer alması da mutlak sorumsuzluk kapsamında olup, Anayasanın 83'üncü maddesinin teminatı altındadır.

Bu iddiada yer alan beyanlar, bir durum tespiti ve değerlendirmesidir. Ayrıca Anayasa'nın laiklik konusundaki kabulüyle de çelişki içinde değildir. Bu beyanlar, laiklik aleyhine değil, ancak laiklik lehine delildir. İddia makamının farklı algılaması, bu gerçeği değiştirmez.

Bülent ARINÇ iddianamede yer alan konuşmasında; "...Laikliğin, Yüce Önder Atatürk'ün, Cumhuriyetin, bayrağın, rejimin sahibi milletin kendisidir. Milletin temsilcileri olan bizler tüm bu değerlere bağlı kalacağımıza, sahip çıkacağımıza milletvekili olduğumuzda yemin ettik. Bugüne kadar bu yeminimize muhalif bir tek davranış dahi bu Yüce Meclisimiz içinde vuku bulmamıştır. Tartışmaların odağında yer alan ve nerdeyse tüm fikir ayrılıklarının gelip dayandığı bir başka konu da laiklik ilkesidir. Açıkça belirtmeliyim ki, Anayasa'mızın değiştirilemez maddesi olan laiklik ilkesine, Türkiye'de karşı çıkan kimse yoktur. Bütün tartışmalar laiklik ilkesinin farklı yorumlanmasından kaynaklanmaktadır... Laikliği bir toplumsal barış ve uzlaşma mekanizması olarak algılamak gerekir. Laiklik, devletin inançlar karşısında tarafsızlığını zorunlu kılar. Bütün inançların kendisini ifade etmesine imkân vermek, bireylerin ibadet hürriyetini sağlamak laiklik ilkesinin temel işlevidir. Devlet, bu işlevi uygulayan ve tüm inançlara eşit mesafede davranan aygıttır. Sorun işte burada başlamaktadır. **Devlet, dini inançların yaşamasını teminat altına alması gerekirken, tam tersine kamusal alanda bazı inançların yaşam hakkını, ifade hürriyetini kısıtlamaktadır. Bunu da laiklik adına yapmaktadır ki, siyaset bilimi açısından büyük bir çelişkidir.** Bu çelişki yıllardır Türkiye'nin iç huzurunu zedelemekte ve bitmez tükenmez sorunları beraberinde getirmektedir. Aydınların, siyasetçilerin ve akademisyenlerin hep birlikte çözmesi gereken **yorum farkından kaynaklanan** işte bu çelişkidir." demesinin, Anayasanın hangi hükmüyle çelişen bir yönü vardır? Bu değerlendirme, Yargıtay Cumhuriyet Savcısının laiklik yorumuyla çelişebilir; ama Anayasanın laiklik ilkesiyle asla çelişmez. İddia makamının dayandığı bu delil, iddianameyi çökertmek için tek başına kafidir.

7- İddianamenin 59'uncu sayfasında yer alan 7 numaralı iddia (EK-62), Türkiye Büyük Millet Meclisi eski Başkanı ARINÇ'ın; 23 nisan 2006'da TBMM Genel Kurulunda yaptığı konuşmaya gelen tepkilerin sorulması üzerine yaptığı bir tespit ve değerlendirme konuşmasıdır. İfade hürriyeti kapsamındadır.

İçerisinde "... Laiklik ilkesine ne benim, ne başka bir kimsenin hiçbir zaman ciddi bir itirazı olmaz. Ama laiklikten ne anladığınızı ortaya koymalısınız. Katı laiklik uygulamasıyla insanlara sosyal hayatı bir cezaevine çevirecek anlayışlar ne kadar zararlıysa, laikliği bir barış ve özgürlük, din ve vicdan hürriyeti olarak tanımak ve insanların inançlarına müdahale etmemek de o kadar toplumsal barışa hizmet edecektir." cümleleri bulunan bir konuşmayı,

laiklik aleyhine bir beyan olarak değerlendirmek mümkün değildir. İddia makamının farklı algısı ve yorumu, bu gerçeği değiştirmez.

8- İddianamenin 59-60'ncı sayfalarında yer alan 8 numaralı iddia (EK-63) da yer alan beyanlar, 23 nisan 2006'da TBMM Genel Kurulunda yaptığı konuşmaya gelen tepkilerin sorulması üzerine Türkiye Büyük Millet Meclisi eski Başkanı ARINÇ'IN yaptığı bir tespit ve değerlendirme konuşmasıdır ve ifade hürriyeti kapsamındadır.

Konuşmasında Bülent ARINÇ devletin laik yapısına vurgu yapmış ve "...Mecliste 'Dini kural böyledir, onu herkes için geçerli bir yasa haline getirelim' diyen bir kişinin çıkamayacağını, böyle bir teklifin hiçbir zaman kanunlaşamayacağını aksi olursa, bu meclisin kapısına kilit vurmamız lazım" ifadelerini de kullanmıştır (Bkz. Ek- 63, Sabah Gazetesi, 06.05.2006). Bunlar, laiklik aleyhine değil, aksine laiklik lehine beyanlardır. Ne yazık ki iddia makamı, bu kısımları iddianameye almamıştır. Ancak bu kırılan kısım olmasa bile Bülent ARINÇ'ın konuşması, Anayasanın laiklik kabulüne uygun ve ifade hürriyeti kapsamındadır.

9- İddianamenin 60'ncü sayfasında yer alan 9 numaralı iddia (EK- 64), Türkiye'nin gündemindeki tartışma konularının başlıklarını ve Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin yasama yetkisi ve bu yetkinin niteliği üzerinde değerlendirmeler içeren bir konuşmadır. Bu konuşmanın içinde zikredilen tartışma konuları, konuşmayı laiklik veya Anayasaya aykırı hale getirmez. Değerlendirmeler, tamamen ifade hürriyeti kapsamındadır.

10- İddianamenin 60'ncü sayfasında yer alan 10 numaralı iddia (EK-65) ya konu Bülent ARINÇ'ın konuşması; "Söylediğimiz tek şey şudur: **Anayasanın 2. maddesinde demokratik, laik, sosyal bir hukuk devleti olarak tanımlanan Türkiye Cumhuriyeti'nin bu niteliklerine benim de kimsenin de bir itirazı yok. Anayasanın 3. maddesi, bu ilkenin değiştirilmesini ve kaldırılmasını yasaklıyor. Doğru olan da bu. Laiklik ilkesine 'evet' diyoruz ama burada konuştuğumuz konu, bu ilke nasıl yorumlanacak? Anayasada laiklik tarif edilmemiştir. Laiklik ilkesi söz konusudur. Başka hiçbir yasada laiklik ilkesi tarif edilmemiştir.**" şeklinde olup, Anayasaya uygun bir durum tespiti ve değerlendirmedir.

Bülent ARINÇ aynı konuşmasında; "Ben laiklik ilkesine karşı olmadığımı söylerken sen beni " laikliğe karşı muhtıra vermekle sorumlu tutuyorsun. Ben " laiklik ilkesini kaldırırım" diye bir teklifte bulunmuyorum. Aklımı kaçırmadım." beyanlarında da bulunmuş, ancak iddia makamı bunları iddianameye almamıştır.

Bülent ARINÇ'ın konuşmasının tamamı, Anayasaya uygun ve laiklik ilkesi lehinedir. İddia makamı, Bülent ARINÇ'ın konuşmasının tamamı olmasa da iddianameye aldığı kısım dahi bütün iddianameyi çürütecek niteliktedir. İddia makamının bazı cümleleri koyu siyah yazması, onları yanlış ve Anayasaya aykırı hale getirmez. Bu beyan, ancak laiklik lehinedir ve beyan sahibinin de laiklikten yana olduğunun kanıtıdır.

11- İddianamenin 60-62'inci sayfalarında yer alan 11 numaralı iddia (EK-66)ya konu röportajda Türkiye Büyük Millet Meclisi eski Başkanı Bülent ARINÇ; "Laiklik, Türkiye Cumhuriyet Devleti'nin niteliklerinden bir tanesidir. Hiçbir itirazımız yok. Bunu çıkaralım gibi bir düşüncemiz kesinlikle yok. **Gerçek laikliğe bir itirazımız yok. Laiklik Türkiye'ye Batı'dan gelmiştir. Bugün Batı kültürünün kendi içinde yaşattığı laiklik duygusu ile Türkiye'de dayatılmak istenen laiklik arasında çok büyük farklar var...**" demiş ve konuşmasının devamında Türkiye'deki laiklik yorumuna dair değerlendirme ve tespitlerde bulunmuştur.

Bir kişinin, "Türkiye'deki laiklik uygulaması ile Avrupa'daki laiklik uygulaması farklıdır" dedikten sonra bu farklılıklara dair tespit ve değerlendirmelerde bulunması, o kişiyi laiklik karşıtı haline getirmez ve bu değerlendirmeyi Anayasaya aykırı kılmaz. Zira eleştiri ve değerlendirmeler, Anayasanın teminatı altındadır. Aksinin kabulü, Anayasa ihlalidir.

12- İddianamenin 62 numaralı sayfasında yer alan 12 numaralı iddia (EK-67) ya konu konuşmada Bülent ARINÇ, Türk demokrasi hayatında sistemin siyasetçileri takiiye yapmaya zorladığını, bunun siyasetçilerin değil sistemin kabahati olduğunu, ifade özgürlüğünün önündeki engeller kaldırılarak insanların inandıklarını rahatça söyleyebildiği bir ortamın

yaratılması gerektiğini ifade etmiştir. Yapılan konuşma, Türk demokrasisinin içinde bulunduğu sistem ve duruma ilişkin bir tespittir.

Basının beyanlarını çarpıtması üzerine Türkiye Büyük Millet Meclisi eski Başkanı Bülent ARINÇ, bir düzeltme açıklaması yapmıştır. 28.09.2003 Tarihli Anadolu Ajansında yayınlanan açıklamasında Bülent ARINÇ: “26 Eylül akşamı İstanbul’da Türk Demokrasi Vakfı’nda bir konferans verdim. Bu konferansım çok seçkin bir kitle önünde oldu. Onlarca basın mensubu vardı. O kadar gazetecinin içinde sadece Milliyet Gazetesi’nin benim sözlerimi çarpıtarak vermesi fevkalade üzücü oldu. Ben sözümü bilen bir insanım. Sözümü tok söyleyen bir insanım. Olayın aslı şudur: O geceki konferansım 2 saat kadar sürdü. Video kasetlerde de tespit edildi. Ben takiyye sözcüğünün, bir insanın inanmadığı halde, sözleriyle ve davranışlarıyla samimiyetsiz olarak davranması olarak tarif ediyorum. Ve dedim ki, Türk demokrasi hayatında siyasetçilerin pek çoğu ‘takiyye’ yani olduğundan farklı görünmüştür. Bu onların kabahati değildir. Sistemin kabahatidir. Çünkü sistem, onları takiyye yapmaya zorluyor. Bunu ben kendim olarak değil, birileri olarak tarif ediyorum. Yoksa hayatımda samimiyetsiz bir günü bile geçmemiş, çok şükür, samimiyet konusunda imtihanını vermiş bir insanım.

AK Parti takiyye yapmayan bir partidir. Ben bugün hiçbir siyasi partinin takiyye yaptığını söylemem. Siyasi partiler demokratik hayatın vazgeçilmez unsurlarıdır. Ben diyorum ki kaldırın şu ifade özgürlüğü önündeki engelleri, kim ne düşünüyorsa samimi olarak ortaya koysun. İnsanlar takiyye yaparak utanmasınlar, sıkılmasınlar, suçlanmasınlar. Ben mertçe konuşuyorum. Benim bu sözümü herkes bu anlamda ortaya koysun.” (EK-2) şeklinde bir kez daha aslını ve niyetini açıklayarak yinelemiş ve basındaki çarpıtmaları düzeltmiştir.

Ayrıca ve açıklıkla, AK Parti ve hiçbir parti’nin takiyye yapmadığını da bu düzeltmede ifade etmiştir.

Görüldüğü üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi eski Başkanı Bülent ARINÇ, Anayasa’nın tanıdığı ve teminat altına aldığı “Cevap ve düzeltme hakkını” (Anayasa, m. 32) kullanmıştır. Ne gariptir ki iddia makamı; Bülent ARINÇ’ın Anayasa ile tanınıp teminat altına alınan “düzeltme ve cevap hakkı”na istinaden yaptığı tekzip ve düzeltmeleri dikkate alması gerekirken bunu yapmamış, aksine gerçeğe aykırı gazete haber ve yorumlarına itibar etmiştir. Bunlar, açık ve tartışmasız bir Anayasa ihlali olduğu gibi hukukun temel ilkelerinin de ayaklar altına alınmasıdır. Hiçbir hukuk devletinde iddia makamı, tekzip edilen metni, aksi hukuken sabit olmadıkça, tekzip edene isnat edemez ve bu nedenle onun sorumluluğunu talep edemez.

13- İddianamenin 62-63’üncü sayfalarında yer alan 13 numaralı iddia (EK-68), Bülent ARINÇ’ın “Turgut Özal Düşünce ve Hamle Derneği”nde yaptığı konuşmayı içermektedir.

Bu iddianın ekleri arasında yer alan “İran İslam Cumhuriyeti Anayasası’nın, iddianamede belirtilen “Arınç’ın Turgut Özal Düşünce ve Hamle Derneğinde yaptığı konuşma” ile bir ilgisi yok. Bu kitap, iddianamede de yer almamaktadır.

Ayrıca İran İslam Cumhuriyeti Anayasası ile iddianame ve Bülent ARINÇ’ın beyanı arasında herhangi bir illiyet bağı da kurulamamıştır. Şayet iddia makamı Bülent ARINÇ’ın konuşmasında yer alan “Sivil, demokrat ve dindar Cumhurbaşkanı” ifadesindeki “dindar” kelimesinden hareketle, İran İslam Cumhuriyeti Anayasasının Cumhurbaşkanının niteliklerini düzenleyen 115’inci maddesinde geçen “... takva sahibi olmak, İslam Cumhuriyeti’nin ve ülkenin resmi dinin temel ilkelerine inançlı olmak.” vasıfları arasında irtibat kuruyorsa, bu açık bir kurgulamadır. Bu kurgulama anlayış ve yaklaşımı, demokratik hukuk devleti anlayışını yok eden, hukuku, Anayasayı ve bütün evrensel değerleri ayaklar altına alan bir yaklaşımdır. Bu, hukuk adına bir garabetten öte, Türk hukuku adına utarılacak bir hukuk skandalıdır. Böyle bir hukuk anlayışı, bu anlayışı haklı gören bir hukuk devleti olamaz. Zira, Türkiye’de söylenen her bir sözün başka ülkelerde cari yasaların pek çoğunda karşılığı olabilir. O zaman, o sözün sahibini biz her zaman, başka ülkelerin yasalarında geçeni savunuyor diye mi itham edeceğiz? Bu yol hukuken doğru kabul edildiği ve de bu mantık cari olduğu takdirde, Türkiye’de itham edilmeyen tek bir kişi kalabilir mi?

İddia makamı, keyfi hareket edemez. Bütün eylem ve söylemleri, hukukla bağlı ve sınırlıdır. Kendisi bir hedef koyup, hedefi gerçekleştirmek için, hukukun ayaklar altına alıp, keyfiliği hukuk haline dönüştürüp, keyfine karşı geldi diye de kimsenin sorumluluğunu talep ve daha edemez. Bülent ARINÇ hakkındaki bu iddia ve bu iddianın mesnetleri arasındaki İnan İslam Cumhuriyeti Anayasası –konulma saiki ne olursa olsun- bir hukuk tanımazlığın ve keyfiliği hukuk saymanın açık bir uygulamasıdır. Hiçbir hukuk devleti, böylesi bir keyfiliğe ve hukuk tanımazlığa göz yumamaz. Aksi takdirde hukuk devleti vasfını yitirir.

Kaldı ki Cumhurbaşkanı seçim sürecinde Deniz BAYKAL dahil pek çok siyasetçi, akademisyen ve yazar, seçilecek cumhurbaşkanında aradığı özelliklere dair değerlendirmelerde bulunmuşlardır. Bu değerlendirmeler, Anayasanın 102'inci maddesinde Cumhurbaşkanı için aranan koşulları ortadan kaldırmadığı gibi, Anayasaya da aykırı değildir. Herkesin yaptığı ve kınanmadığı değerlendirmelerden dolayı, Bülent ARINÇ'ın kınanması, yadırganması ve bunun laikliğe aykırı bir eylemiş gibi kabul edilip iddianameye konulması, Anayasanın 2'inci maddesinde ifadesini bulan hukuk devleti ve 10'uncu maddesinde ifadesini bulan eşitlik ilkelerine açık bir aykırılık teşkil eder.

Bir siyasetçinin, dahası hem de Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı olan Bülent ARINÇ'ın, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ne seçilecek yeni cumhurbaşkanı ile ilgili görüşlerini kamuoyu ile paylaşması kadar doğal ne olabilir?

14- İddianamenin 63'üncü sayfasında yer alan 14 numaralı iddia (EK-69)ya konu konuşma, Bülent ARINÇ'ın, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Leyla Şahin Kararına ilişkin değerlendirme ve tespitlerini içermekte olup, tamamen ifade hürriyeti kapsamında bir açıklamadır. Eleştiri, AİHM'in kararından çok, bu kararı çarpıtarak takdim edenlere dönüktür.

Kaldı ki Mahkeme kararları, eleştirilmez değildir. Mahkeme kararları da demokratik hukuk devletinin gereği olarak eleştirilebilir. Mahkeme kararlarına uyma zorunluluğu, onların eleştirilemeyeceği anlamına gelmez. Bir kimse; mahkeme kararını eleştirdi veya mahkemenin kabulüne aykırı tespit ve değerlendirmelerde bulundu diye itham edilemez ve sırf bu nedenle bir düşünce açıklaması Anayasaya aykırı hale gelmez. Hiçbir hukuk devletinde iddia makamı, bir kişiyi, mahkeme kararındaki kabulün tersine konuştu veya mahkeme kararını eleştirdi diye siyasi yasaklı hale gelmesini talep etmez ve edemez.

Ayrıca konuşmanın içeriğinde yer alan ve lehe delil olarak kullanılabilir kısmı iddianameye alınmamıştır.

15- İddianamenin 64-65'inci sayfalarında yer alan 15 numaralı iddia (EK-70), başörtüsü sorununa dair bir değerlendirme ve tespitlerde bulunmuş olup, yapılan değerlendirme ve tespitler ne laiklik ilkesine ve ne de Anayasaya aykırıdır.

Türkiye'de, yükseköğretimde yaşanan başörtüsü sorunun varlığını kabul etmeyen ve çözümüne dair görüşlerini kamuoyu ile paylaşmayan hiçbir siyasi parti yoktur. Bazı siyasi partiler sorunun çözümünü parti programına koyarken, bazıları milletvekillerine kanun teklifi vermiş ve bazıları ise sorunu çözmek amacıyla yasal düzenlemeler yapmışlardır. Türkiye Büyük Millet Meclisi de, bu sorunu incelemek üzere bir Araştırma Komisyonu kurmuştur.

Ayrıca Türkiye'de sivil toplum örgütleri, üniversiteler, hukukçular, öğrenciler, yazarlar, gazeteciler ve pek çok kişi de bu soruna dair değerlendirme ve tespitlerde bulunmuş, çözüm önerileri sunmuştur. Hatta bu sorun, Anayasa Mahkemesi ve İdari Yargı'da dava konusu olup, mahkemelerde de tartışılmıştır. Bu dava dahi, böyle bir sorunun varlığının delilidir.

Herkesin varlığını kabul edip çözümünü tartıştığı bir sorunu Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanının dile getirmiş olması, ne laiklik ilkesine ve ne de Anayasaya aykırıdır. Aksinin kabulü, Anayasanın 2'inci maddesinde ifadesini bulan demokratik hukuk devleti ve 10'uncu maddesinde yer alan eşitlik ilkelerine açık bir aykırılıktır.

Kaldı ki demokratik bir ülkede demokrasi, hukuk devleti olan bir ülkede hukuk ve laik devlet yapısına sahip bir ülkede laiklik, öğrenim hakkının teminatıdır.

16- İddianamenin 65'inci sayfasında yer alan 16 numaralı iddia (EK- 71)ya konu konuşmasında Bülent ARINÇ, başörtüsü ve darbe çığırkanlığı yapanlarla ilgili değerlendirme ve tespitlerde bulunmuştur.

Ekte sunulan deliller arasında yer alan Mehmet TEZKAN'ın "Türbanı laikliğe aykırı bulan AKPCİ yazarın dahiyane formülü" başlıklı makalesinin Bülent ARINÇ ve beyanı ile hiçbir ilgisi yoktur. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının kurduğu irtibatı tespit mümkün olamamıştır.

Bülent ARINÇ'a isnat edilen beyanlardan sadece bu, Meclis Başkanı sıfatını taşımadan yaptığı konuşmadır.

Sunulan nedenlere binaen; Bülent ARINÇ'ın beş yıl süreyle bir başka partinin kurucusu, üyesi, yöneticisi ve deneticisi olmasının yasaklanması ve üyesi bulunduğu Ak Parti'nin kapatılması talebinin reddi gerekir.

II- MİLLİ EĞİTİM BAKANI HÜSEYİN ÇELİK HAKKINDAKİ İDDİALARA CEVAPLARIMIZ

1- İddianamenin 70-72'inci sayfalarında yer alan 1 numaralı iddia (EK-82), Anayasaya uygun bir biçimde işleyen bir yasama sürecinden, Anayasaya aykırılık türetmeye dayanmaktadır.

Yasama yetkisi, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne aittir (Anayasa, m. 7). Kanun koymak, değiştirmek veya kaldırmak, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin yetki ve görevlerindedir (Anayasa, m. 87). "Kanun teklif etmeye Bakanlar Kurulu ve milletvekilleri yetkilidir." (Anayasa, m. 88/1) "Cumhurbaşkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul edilen kanunları onbeş gün içinde yayımlar. (Değişik: 3.10.2001-4709/29 md.) Yayımlanmasını kısmen veya tamamen uygun bulmadığı kanunları, bir daha görüşülmek üzere, bu hususta gösterdiği gerekçe ile birlikte aynı süre içinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne geri gönderir..." (Anayasa, m. 89/1-2) Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde görüşülerek kabul edilen 13.05. 2004 tarih ve 5171 Sayılı Yükseköğretim Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun, Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet SEZER tarafından 28.05.2004 tarihinde bir daha görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne geri gönderilmesi, tamamen Anayasaya uygun usule dair bir işlemdir.

Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edilen bir kanunun, Anayasaya aykırılık denetimi ve aykırılığın tespiti halinde iptali, Anayasa Mahkemesinin görev ve yetkileri arasındadır (Anayasa, m. 148-153). Anayasa ve İçtüzük'e uygun bir yasama faaliyeti, salt Cumhurbaşkanının bir daha görüşülmek üzere Meclise geri göndermede beyan ettiği gerekçelerle veya Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın iddia ve değerlendirmesiyle Anayasaya aykırı hale gelmez, getirilemez. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı bu tavrıyla, Anayasanın yalnızca Anayasa Mahkemesi'ne tanıdığı denetim yetkisini devşirmektedir. Oysa "Hiç kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz." (Anayasa, m. 6/3)

Ayrıca yapılan düzenleme, bütün mesleki ve teknik eğitimi ilgilendiren bir düzenleme olup, bunun sadece İmam Hatip Lisesi için yapıldığını söylemek subjektif bir yaklaşımdır. Subjektif değerlendirmeler, objektif gerçekliği değiştirmez.

Üniversiteye girişte uygulanan katsayı adaletsizliğinin kaldırılmasını savunmak ve bu yönde çalışma yapmak, Anayasaya kesinlikle aykırı değildir. Bunun aksinin kabulü, 1998 senesine kadar böyle bir uygulama olmaması nedeniyle, bütün hükümetlerin ve idarenin Anayasayı ihlal ettiği anlamına gelir ki bu hem doğru değildir. Anayasa ve hükümleri aynı olduğu halde, 1998'e kadar Anayasaya uygun olan uygulamanın, 1998'den sonra Anayasaya aykırı hale gelmesi veya getirilmesi ve daha da kötü bunun bir siyasi partinin kapatılmasının nedeni gösterilmesi, Anayasa'nın 2'inci maddesinde ifadesini bulan demokratik ve laik hukuk devleti ilkesi ile 10'uncu maddesinde yer alan eşitlik ilkesi ile bağdaşmaz. İddia makamının değerlendirmesi veya Cumhurbaşkanının veto gerekçeleri, bu gerçekliği ortadan kaldıramaz.

Kaldı ki yasama faaliyetleri, mutlak sorumsuzluk kapsamında olup Anayasa'nın 83'üncü maddesinin teminatı altındadır (Anayasa, m. 83/1).

2- İddianamenin 66'ncı sayfasında yer alan 2 numaralı iddia (EK- 83)daki konuşma, Açık Lise Yönetmeliği'nde yapılan değişikliklerin eleştirilmesi karşısında Milli Eğitim Bakanı Hüseyin ÇELİK'in değerlendirme ve tespitlerini içermektedir.

Açık Lise Yönetmeliğinde yapılan değişiklikler; Avrupa Birliğine üye pek çok ülkede uygulanan bir sistem olup, okullar arasında yatay ve dikey geçişe imkan tanımaktadır. Konunun sadece İmam Hatip Liselerine indirgenmesi ve olayın böyle yansıtılması, bir çarpıtmadır. Ortaöğretimde yer alan bütün okullar arasında yatay ve dikey geçişi düzenlerken, her hangi bir okulu ayırmak, Anayasada ifadesini bulan hukuk devleti (m. 2) ve eşitlik (m. 10) ilkelerine tartışmasız aykırıdır.

Bütün meslek liseleri, 1998 yılına kadar bu imkandan yararlanıyordu. Anayasa ve hükümleri aynı olduğu halde, 1998'e kadar Anayasaya uygun olan uygulamanın, 1998'den sonra Anayasaya aykırı hale gelmesi veya getirilmesi ve daha da kötüsü bunun bir siyasi partinin kapatılmasının nedeni gösterilmesi, Anayasa'nın 2'inci maddesinde ifadesini bulan demokratik ve laik hukuk devleti ilkesi ile 10'uncu maddesinde yer alan eşitlik ilkesi ile bağdaşmaz. İddia makamının değerlendirmesi de, bu gerçekliği ortadan kaldıramaz.

İmam Hatip Liseleri de diğer liseler gibi Devletin kurduğu, giderlerini karşıladığı, öğretmenlerini atadığı, yönetimi icra ettiği, program ve kitaplarını tespit edip uygulattığı, öğrencisini devletin kaydettiği ve mezununa diplomasını verdiği, kısaca devletin gözetim ve denetimi altında faaliyet gösteren bir okuldur. Bir yandan bu okulların faaliyetini sürdürmeyi Anayasaya uygun bir devlet görevi sayarken, diğer yandan bu okulların ve burada okuyan öğrencilerin sorunlarına dair değerlendirme ve tespitlerde bulunmayı ve sorunların giderilmesi için çaba sarf etmeyi Anayasaya aykırı saymak ve işin vahimi bu kabulün dayanağı olarak Anayasayı göstermek, hakla, hukukla ve Anayasa ile izahı kabil olmayan yaman ve temel bir çelişkidir. Devlet, kendi eğitim-öğretim kurumlarına ikircikli bakmaz ve bakılmasına da müsaade etmez. Ne gariptir ki iddianame, bu okullara ikircikli yaklaşmamayı Anayasa ihlali ve parti kapatma nedeni sayan, hukuk dışı bir yaklaşıma sahiptir.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın yönetmelik çıkarması, yürütmeye ait düzenleyici bir işlemdir. AK Parti ile Milli Eğitim Bakanlığı'nın tüzel kişilikleri de bir birinden ayrıdır. Bir tüzel kişiliğin eylem veya söylemi nedeniyle başka bir tüzel kişiliğin sorumlu tutulması "Ceza sorumluluğu şahsidir"(Anayasa, m. 38) temel hukuk ilkesine aykırı olduğu gibi hukuk devleti anlayışı ile de bağdaşmaz.

Bütün bu açıklık ve gerçekliğe rağmen iddia makamı hem Anayasayı ve hem de hukukun temel ilkelerini baypas ederek, buradan AK Parti aleyhine delil üretmeye çalışmıştır., Bu hukuken kabul edilemez, iyi niyet prensibi ile bağdaştırılamaz, subjektif bir yaklaşımdır.

3- İddianamenin 72'inci sayfasında yer alan 3 numaralı iddia (EK-84)ya konu konuşma, üniversiteye girişte uygulanan katsayı adaletsizliğine ilişkin tespit ve değerlendirmeyi içermektedir.

Konuşmada geçen "... **bu zulmün giderilmesi...**" ifadesi, haksızlığın dozunu ve derecesini ifade sadedinde kullanılmıştır. Bir Milli Eğitim Bakanının, doğrudan milli eğitim ile ilgili bir konuda tespit ve değerlendirmelerde bulunup, sorunun çözüleceğini ifade etmesinden daha doğal ne olabilir?

İmam Hatip Liseleri de diğer liseler gibi Devletin kurduğu, giderlerini karşıladığı, öğretmenlerini atadığı, yönetimi icra ettiği, program ve kitaplarını tespit edip uygulattığı, öğrencisini devletin kaydettiği ve mezununa diplomasını verdiği, kısaca devletin gözetim ve denetimi altında faaliyet gösteren bir okuldur. Bir yandan bu okulların faaliyetini sürdürmeyi Anayasaya uygun bir devlet görevi sayarken, diğer yandan bu okulların ve burada okuyan öğrencilerin sorunlarına dair değerlendirme ve tespitlerde bulunmayı ve sorunların giderilmesi için çaba sarfetmeyi Anayasaya aykırı saymak ve işin vahimi bu kabulün dayanağı olarak Anayasayı göstermek, hakla, hukukla ve Anayasa ile izahı kabil olmayan yaman ve temel bir çelişkidir. Devlet, kendi eğitim-öğretim kurumlarına ikircikli bakmaz ve bakılmasına da müsaade etmez. Ne gariptir ki iddianame, bu okullara ikircikli yaklaşmamayı Anayasa ihlali ve parti kapatma nedeni sayan, hukuk dışı bir yaklaşıma sahiptir.

Kaldı ki meslek liseler aleyhine olan katsayı adaletsizliğinin kaldırılmasını savunmak ve bu yönde çalışma yapmak, Anayasaya kesinlikle aykırı değildir. Bunun aksinin kabulü, 1998 senesine kadar böyle bir uygulama olmaması nedeniyle, bütün hükümetlerin ve idarenin Anayasayı ihlal ettiği anlamına gelir ki bu, doğru değildir. Anayasa ve hükümleri aynı olduğu halde, 1998'e kadar Anayasaya uygun olan uygulamanın, 1998'den sonra Anayasaya aykırı hale gelmesi veya getirilmesi ve daha da kötüsü bunun bir siyasi partinin kapatılmasının nedeni gösterilmesi, Anayasa'nın 2'inci maddesinde ifadesini bulan demokratik ve laik hukuk devleti ve 10'uncu maddesinde yer alan eşitlik ilkesi ile bağdaşmaz. İddia makamının değerlendirmesi, bu gerçekliği ortadan kaldıramaz.

4- İddianamenin 72'inci sayfasında yer alan 4 numaralı konuşma (EK-85), 2005 yılında Milli Eğitim Bakanlığı "Din Öğretimi Genel Müdürlüğü"nce Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi müfredatında yapılan değişikliğe dönük eleştirilere ilişkin değerlendirme ve tespitleri içermektedir.

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi müfredatında yapılan değişiklik, sadece İslam Dinini değil bütün semavi dinleri kapsayan bir düzenlemeyi içermesine karşın, kamuoyunda amacı dışında algılanmış olması nedeniyle daha sonra kaldırılmıştır.

5- İddianamenin 71-72'inci sayfalarında yer alan 5 numaralı iddia (EK-86), Milli Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik'in, AİHM'in Leyla Şahin kararı ile ilgili tespit, değerlendirme ve eleştirilerini içermektedir.

Mahkeme kararları, eleştirilmez değildir. Mahkeme kararları da demokratik hukuk devletinin gereği olarak eleştirilebilir. Mahkeme kararlarına uyma zorunluluğu, onların eleştirilemeyeceği anlamına gelmez. Bir kimse; mahkeme kararını eleştirdi veya mahkemenin kabulüne aykırı tespit ve değerlendirmelerde bulundu diye itham edilemez ve sırf bu nedenle bir düşünce açıklaması Anayasaya aykırı hale gelmez. Hiçbir hukuk devletinde iddia makamı, bir kişiyi, mahkeme kararındaki kabulün tersine konuştu veya mahkeme kararını eleştirdi diye siyasi yasaklı hale gelmesini talep edemez.

6- İddianamenin 73'üncü sayfasında yer alan 6 numaralı iddia (EK- 87)da ki beyanlar; Milli Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik'in, 2005 yılı Kasım ayında TBMM Genel Kurulu'nda yaptığı konuşmadan alınmıştır.

Konuşmasında Hüseyin ÇELİK; Türk hukukunda ve bütün ülke hukuklarında cari olan bilirkişilik müessesinin önemine vurgu yapmış, çözümü teknik ve fenni bilgiyi gerektiren konularda, o konunun uzmanı bilirkişilere müracaatın gerekliliğine ifade etmiştir. Mahkemeler de karar verirken, hakimlik mesleğinin genel ve hukuki bilgi ile çözülmesi mümkün olmayan, çözümü uzmanlığı, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hallerde bilirkişinin oy ve görüşünün alınmasının gerekliliğini farklı bir lisanla ifade etmiştir. Bilirkişilik müessesesi, başlangıçtan beri Türk hukukunda hem Ceza Muhakemesi Kanunu (M. 63- 73), hem Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu (M. 275-286) ve hem de İdari Yargılama Usulü Kanununda (M. 31) düzenlenen ve uygulanan bir müessesedir. Mahkemelerin, hakimlik mesleğinin gerektirdiği genel ve hukuki bilgi ile çözülmesi mümkün olmayan, çözümü uzmanlığı, teknik veya özel bilgiyi gerektiren konularda, hukukumuzda var olan bilirkişilik müessesesini işletmemelerini tespit, değerlendirme ve eleştirmenin laikliğe, Anayasaya ve yasaya aykırı bir yönü yoktur.

Ayrıca Anayasaya göre; "Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, Mecliste ileri sürdükleri düşüncelerden, o oturumdaki Başkanlık Divanının teklifi üzerine Meclisçe başka bir karar alınmadıkça bunları Meclis dışında tekrarlamak ve açığa vurmaktan sorumlu tutulamazlar". (m.83/1).

Meclis çalışmaları kavramı, Meclis Genel Kurulu toplantılarını, komisyon toplantılarını, siyasi partilerin grup toplantılarını ve meclis araştırması ve meclis soruşturması komisyonlarının Meclis dışındaki çalışmalarını da kapsar. Konusu ve muhtevası ne olursa olsun oy, söz ve düşünce açıklaması yasama sorumsuzluğu kapsamında kabul edilmektedir. Yasama sorumsuzluğu mutlak ve sürekli olduğundan, milletvekillerinin hem milletvekilliği

süresince hem de milletvekilliği sona erdikten sonra oy ve sözlerinden dolayı herhangi bir yaptırıma tâbi tutulmaları mümkün değildir.

Yasama sorumsuzluğunun amacı, milletvekillerinin Meclis çalışmalarındaki oy, söz ve düşünce açıklamalarından mutlak manada sorumsuz tutulmasıdır. Demokrasilerde yasama sorumsuzluğu, milletvekillerinin hiçbir şekilde hukuksal bir engellemeyle karşılaşmaksızın düşündüklerini özgürce ifade etmek için getirilmiş önemli bir güvencedir. Böylece milletvekilleri kendileri ya da mensup oldukları parti bakımından her hangi bir yaptırıma maruz kalmayacakları güvencesiyle yasama faaliyetlerine “**özgür iradeleri**” ile katılabileceklerdir.

Milletvekillerinin, yapmış oldukları konuşmalar ve açıklamış olduğu düşüncelerinden dolayı partilerinin kapatılabileceğini, milletvekilliklerinin düşeceğini ve beş yıl siyasi parti yasağına maruz kalabilecekleri endişesini taşımaları durumunda, yasama faaliyetlerine özgür iradeleriyle katılabileceklerini düşünmek mümkün değildir. Bu da sonuçta yasama faaliyetlerinin layıkıyla yerine getirilmesini engelleyecektir. Başka bir ifade ile eğer partili milletvekillerinin konuşmaları, partilerinin kapatılmasında gerekçe olarak kullanıldığı takdirde, yasama sorumsuzluğunun pratikte bir anlamı kalmayacaktır.

Ayrıca parti kapatma davalarında yasama sorumsuzluğunun dikkate alınmaması, partili milletvekillerinin ifade özgürlüğünün bağımsız milletvekilleriyle karşılaştırıldığında eşitsiz biçimde kısıtlanması sonucunu doğuracaktır. Bu durum da demokratik siyasi hayatın vazgeçilmez unsurları olarak nitelendirilen siyasi partilerin özel olarak cezalandırılması anlamına gelecektir.

Bu nedenle Anayasanın 69 uncu maddesindeki beş yıllık siyasi parti yasağı, 84 üncü maddesindeki milletvekilliğinin düşmesi ile 83 üncü maddesindeki sorumsuzluk hükümlerinin birlikte değerlendirilerek uyumlu bir yoruma tabi tutulması zorunludur. **Böyle bir değerlendirme sonucunda da, 83 üncü madde hükmünün daha “özel” bir hüküm olarak diğerleri karşısında üstün tutulması gerekir.**

7- İddianamenin 73-74’üncü sayfalarında yer alan 7 numaralı iddia (EK- 88); Milli Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik’in, *"Türkiye’de Değişim, Demokrasi ve Aydınlar"* adlı kitabına koyduğu “Bir başka açıdan Atatürkçülük” başlıklı makaleye ilişkindir.

Milli Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik’in, *"Türkiye’de Değişim, Demokrasi ve Aydınlar"* adlı kitabına koyduğu “Bir başka açıdan Atatürkçülük” başlıklı makale, 1994 yılında yazılmış ve Türkiye Günlüğü Dergisinde yayınlanmıştır. Yayınlandığı tarihte AK Parti diye bir parti bulunmadığı gibi, Hüseyin ÇELİK de siyasetçi değildi, üniversitede görevli bir bilim adamıydı.

Siyasi partiler, birer tüzel kişiliktir. Tüzel kişiler, “...Kendileri ile ilgili özel hükümler uyarınca tüzel kişilik kazanırlar.” (Türk Medeni Kanunu, m. 47/1) ve “... Kanuna ve kuruluş belgelerine göre gerekli organlara sahip olmakla, fiil ehliyetini kazanırlar.” (Türk Medeni Kanunu, m. 49) Tüzel kişiliğe sahip siyasi partiler ise , belli “... bildiri ve belgelerin İçişleri Bakanlığına verilmesiyle tüzel kişilik kazanırlar.” (Siyasi Partiler Kanunu, m. 8/3)

Adalet ve Kalkınma Partisi, 14 Ağustos 2001’de kurulmuştur.

Hüseyin Çelik’in, *"Türkiye’de Değişim, Demokrasi ve Aydınlar"* adlı kitabına koyduğu, 1994 yılında yazılmış ve Türkiye Günlüğü Dergisinde yayınlanmış olan “Bir başka açıdan Atatürkçülük” başlıklı makale, AK Parti’nin kuruluşundan yaklaşık 7 sene önce, yayınlanmıştır. AK Parti’nin kuruluşundan yaklaşık 7 yıl önce yayınlanmış bir kitaptan dolayı, AK Parti’nin sorumlu tutulması, Anayasa ve hukukun temel ilkelerine aykırıdır.

Ayrıca bu makalenin yazıldığı ve yayınlandığı 1994 senesinde Hüseyin ÇELİK, siyasetçi değildir. Kaldı ki siyasetçi olsa bile AK Parti üyesi olması mümkün değildir. Zira AK Parti, makalenin yayımından yaklaşık 7 sene sonra kurulmuştur. Anayasa’nın 69’uncu maddesinin 6’ncı fıkrasına göre; bir parti, belli şartların birlikte varlığı halinde sadece üyelerinin eylemlerinden sorumludur. AK Parti üyesi olmayan ve parti tüzel kişiliği olmadığından üyeliği de fiilen imkansız birinin yazdığı bir makaleden dolayı AK Parti’nin

sorumlu tutulmak istenmesi, Anayasa'nın 69'uncu maddesine açıkça aykırıdır ve hukuk dışı bir anlayıştır.

İddia makamı, iddiasının dayanağı gösterdiği kitabı, iddianamenin ekine koymamıştır. Bunun yerine, Cumhuriyet Gazetesinin 22.05.2007 tarihli nüshasında yer alan bir haber yorumundan hareketle bu kanaate varmıştır. Bu ayrı bir, hukuksuzluktur. Zira iddia makamı, başkalarının yorumundan hareketle bir kişinin fikirleri hakkında kesin kanaate varıp, onu itham edemez. İddianın dayanağı asıl delile ulaşması ve değerlendirmesini bu delil üzerinden yapması gerekli ve zorunludur. Maalesef iddia makamı bu gereklilik ve zorunluluğun gereğini ifa yerine, başkalarının yorumuna itibar etmiştir. Bu, bir hukuksuzluk ve bir keyfiliktir. Şayet iddia makamı, kitabı incelemiş olsaydı, gazetede ki yorumun yanlışlığını görecekti ve böylesine bir delili iddianameye dayanak yapmayabilecekti.

8- İddianamenin 74-75'inci sayfalarında yer alan 8 numaralı iddia (EK- 166); CHP İzmir Milletvekili Ahmet ERSİN'in soru önergesine Milli Eğitim Bakanı Hüseyin ÇELİK'in verdiği cevaba ilişkin 15.02.2008 tarihli Cumhuriyet ve Sabah Gazetesinde yer alan haberlere dayanmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı, Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği aracılığı ile yaptığı 12.12.2007 tarihli basın açıklamada; "Okula başı açık devam eden, İlköğretim 8. sınıfta iken yaptığı bir proje ile ödüle layık görülen, şunda lise 1. sınıf öğrencisi olan söz konusu kişinin, başı kapalı olarak sahneye çıkarılması mevzuata aykırılıkla birlikte iyi niyetle de bağdaştırılmamıştır. Sayın Milli Eğitim Bakanı Doç. Dr. Hüseyin ÇELİK'in talimatıyla söz konusu öğrencinin refakatindeki öğretmen ve idareciler hakkında soruşturma başlatılmıştır. Kamuoyuna saygıyla duyurulur." denilerek, "Başı kapalı olarak sahneye çıkarılmanın hem mevzuata aykırı olduğunu ve hem de bu durumun iyi niyetli olmadığını" açıklıkla ifade etmiş ve ilgililer hakkında idari soruşturma başlatmıştır. Milli Eğitim Bakanı Hüseyin ÇELİK, bu suretle olaya tepki ve tavır koymuştur.

Maalesef bu basın açıklaması ve tavır iddianamede yer almamıştır.

Ayrıca iddiasının dayanağı delillere ulaşp, onları mahkemeye sunmakla görevli ve yükümlü iddia makamı, CHP İzmir milletvekili Ahmet ERSİN'in soru önergesini ve Milli Eğitim Bakanı Hüseyin ÇELİK'in bu önergeye verdiği cevabı araştırıp, gazete haberlerine dayandırdığı iddiasının doğruluğunu araştırmamıştır. Zira bu iddianın delillerinin yer aldığı EK 166'da; CHP İzmir milletvekili Ahmet ERSİN'in soru önergesi ve Milli Eğitim Bakanı Hüseyin ÇELİK'in bu önergeye verdiği cevabı yoktur.

İddia makamının; konuya ilişkin basın açıklamasını, Milli Eğitim Bakanı Hüseyin ÇELİK'in CHP İzmir Milletvekili Ahmet ERSİN'in soru önergesine verdiği cevabı ve bu konudaki tepki, tavır ve idari tahkikatı yok sayıp, sadece iki gazetede yer alan yoruma istinat etmesi, açık bir keyfilik ve hukuksuzluktur. Her hukuk makamı gibi iddia makamı da keyfi davranamaz. O da hukukla bağlı ve sınırlıdır.

9- İddianamenin 75'inci sayfasında yer alan 9 numaralı iddia (EK-174); Anayasa'nın 10 ve 42'inci maddelerinde yapılan değişiklik, Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmesi üzerine yapılmış bir açıklamadır.

Anayasa, herkesi bağlayıcı, en üstün normdur. Nitekim "Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü" başlıklı 11. maddesinde; "Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır.

Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz."(Anayasa, m. 11) denilmek suretiyle bu gerçek ortaya konulmuştur.

Milli Eğitim Bakanı Hüseyin ÇELİK'in konuşması, Anayasa'nın 11'inci maddesi hükmünün ve Üniversitelerarası Kurulun Yüksek Öğretim Kanununda belirlenmiş bulunan görevlerinin hatırlatılmasıdır.

Anayasa'nın; "Hiç kimse, yalnızca sözleşmeden doğan yükümlülüğünü yerine getirememesinden dolayı özgürlüğünden alıkonamaz." (Anayasa, m. 38/8), "Ölüm cezası ... verilemez." (Anayasa, m. 38/10), "İspat hakkı" (Anayasa, m. 39), "Cumhurbaşkanı seçimine ilişkin Anayasa'nın 102'inci maddesi ve Cumhurbaşkanının görev ve yetkilerine ilişkin

104'üncü maddeleri doğrudan uygulanmışlardır. Anayasa'nın 104'üncü maddesi, halen de doğrudan uygulanmaktadır.

Nitekim Anayasa Mahkemesi, Danıştay ve Yargıtay; Anayasa hükmünün yeterince somut ve açık olması halinde doğrudan uygulanabileceğine dair muhtelif kararlar vermişlerdir.

Yürürlüğe girmiş bir Anayasa hükmünün uygulanmasıyla ilgili olarak Milli Eğitim Bakanının; yürürlükteki Anayasa hükümlerine uymayacağını söyleyen ve bunu yaparken de yasal yetki ve görevlerini aşan kamu görevlilerine karşı; "yürürlükteki Anayasa ve yasa hükümlerine uyun" diye kamu görevi yapanlara dönük yaptığı uyarı, ne laiklik ilkesine ve ne de Anayasaya aykırıdır.

Çünkü yürürlükte olan bir Anayasa hükmünün uygulanması gerekliliğini beyan - hem de bu hüküm yürürlüğünü sürdürdüğü, Anayasa hükmü olduğu ve iddia makamı da buna uymak ve uygulamak zorunda olduğu halde - Anayasaya aykırı görülemez ve gösterilemez. Aksinin kabulü, Anayasanın 2. maddesinde ifadesini bulan demokratik hukuk devleti ilkesinin ve Anayasanın 11'inci maddesinin açık ihlalidir, hukukun evrensel ilkelerinin ayaklar altına alınmasıdır. Ne yazık ki bu açıklığa rağmen, "Anayasa değişikliklerine uyulması" gerektiği yönündeki Anayasaya uygun hukuki değerlendirmeleri bile iddianamesine almak suretiyle iddia makamı, Anayasal hüküm ve gereklilikleri göz ardı ederek, bir kez daha Anayasa ve hukukun evrensel kurallarını ihlal etmiştir.

Milli Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik'in, "*Türkiye'de Değişim, Demokrasi ve Aydınlar*" adlı kitabına koyduğu "Bir başka açıdan Atatürkçülük" başlıklı makale, 1994 yılında yazılmış ve Türkiye Günlüğü Dergisinde yayınlanmıştır. Yayınlandığı tarihte AK Parti diye bir parti bulunmadığı gibi, Hüseyin ÇELİK de siyasetçi değildi, üniversitede görevli bir bilim adamıydı.

III- DİĞER MİLLETVEKİLLERİ HAKKINDAKİ İDDİALARA İLİŞKİN CEVAPLARIMIZ

1-ÖMER DİNÇER

İddianamenin 75-76'ıncı sayfasında yer alan 1 numaralı iddia (EK-89); Başbakanlık eski Müsteşarı ve halen AK Parti İstanbul Milletvekili **Ömer Dinçer'in** 19-21 Mayıs 1995 tarihinde Sivas'ta yapılan bir konferansta yaptığı "*21. Yüzyıla Girerken Dünya ve Türkiye Gündeminde İslam*" konulu konuşmasına ilişkindir.

a) Siyasi partiler, birer tüzel kişiliktir. Tüzel kişiler, "...Kendileri ile ilgili özel hükümler uyarınca tüzel kişilik kazanırlar." (Türk Medeni Kanunu, m. 47/1) ve "... Kanuna ve kuruluş belgelerine göre gerekli organlara sahip olmakla, fiil ehliyetini kazanırlar." (Türk Medeni Kanunu, m. 49) Tüzel kişiliğe sahip siyasi partiler ise , belli "... bildiri ve belgelerin İçişleri Bakanlığına verilmesiyle tüzel kişilik kazanırlar." (Siyasi Partiler Kanunu, m. 8/3)

Adalet ve Kalkınma Partisi, 14 Ağustos 2001'de kurulmuştur.

Başbakanlık eski Müsteşarı ve halen AK Parti İstanbul Milletvekili **Ömer Dinçer'in** 19-21 Mayıs 1995 tarihinde Sivas'ta yapılan bir konferansta yaptığı "*21. Yüzyıla Girerken Dünya ve Türkiye Gündeminde İslam*" konulu konuşma, "*Bilgi ve Hikmet*" dergisinin Güz 1995 Tarihli -12. sayısında yayınlanmıştır.

AK Parti'nin kurulmadığı, yer yüzünde yaşayan hiçbir kişinin zihninde AK Parti diye bir siyasi partinin olmadığı bir dönemde, diğer bir ifadeyle AK Parti kurulmadan yaklaşık 9 sene önce yapılan bir konuşmadan dolayı AK Parti'nin kınanması, Anayasa'ya aykırı hareketle itham edilmesi Anayasa ve hukukun temel ilkelerine aykırıdır.

b) Ayrıca bu konuşmanın yapıldığı ve dergide yayınlandığı 1995 tarihinde Ömer Dinçer, üniversitede öğretim üyesidir ve her hangi bir siyasi partinin de üyesi değildir. Kaldı ki o tarihte AK Parti diye bir siyasi parti de yoktur. AK Parti, bu konuşmadan yaklaşık 9 sene sonra 2001'de kurulmuştur. Anayasa'nın 69'uncu maddesinin 6'ncı fıkrasına göre; bir parti, belli şartların birlikte varlığı halinde sadece üyelerinin eylemlerinden sorumludur. AK Parti

üyesi olmayan ve parti tüzel kişiliği olmadığından üyeliği de fiilen imkansız birinin yaptığı bir konuşmadan dolayı AK Parti'nin sorumlu tutulmak istenmesi, Anayasa'nın 69'uncu maddesine açıkça aykırıdır ve hukuk dışı bir anlayıştır.

İddianamede Ömer Dinçer'e isnat edilen açıklama, 24.12.2003 tarihlidir. Bu tarihte de Ömer Dinçer, AK Parti üyesi değildir. Ömer Dinçer'in AK Parti üyeliği, 22 Temmuz 2007'de milletvekili seçilmesiyle gerçekleşmiştir. Parti üyesi olmayan birinin eylem veya söylemi, hiçbir partiye isnat edilemez.

Anayasa'nın 69'uncu maddesinin 6'ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Ömer Dinçer'in AK Parti'nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Başsavcı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden söz etmemektedir.

c) Kaldı ki iddia makamının Ömer Dinçer'e atfen verdiği beyanların tamamı, Anayasanın tanıyıp teminat altına aldığı "Düşünce ve kanaat hürriyeti (Anayasa, m. 25), "Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" (Anayasa, m. 26) ve bilim ve sanat hürriyeti (Anayasa, m. 27) kapsamında olup, bunlar da Anayasanın 2'inci maddesinde ifadesini bulan demokratik hukuk devletinin güvencesi altındadır. Nitekim konu 2004 yılında yargıya intikal etmiş ve sonuçta Erzurum Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığı'nın; "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 'ifade Özgürlüğü' başlığını taşıyan 16. maddesinde herkesin görüşlerini açıklama ve anlatım özgürlüğüne sahip olduğu belirtilerek, bu hakkın kanaat özgürlüğü ile kamu otoritelerinin müdahalesi ve ülke sınırları söz konusu olmaksızın haber veya fikir alma ve verme özgürlüğünü de içerdiği belirtilmiş, sözleşmenin uygulanmasına ilişkin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarında da açıkça şiddet ve şiddete çağrı içermeyen her türlü düşüncenin ifade özgürlüğü kapsamında kabul edildiği vurgulanmıştır. **Suç ihbarı dilekçesine ekli 'Bilgi ve Hikmet' isimli derginin Güz/1995 tarihli 12. sayısında neşredilen konuşma metninin kül olarak değerlendirilmesi neticesinde belirtilen konuşmanın şiddete çağrı ve suç işlemeye tahrik içermemesi, ifade özgürlüğü kapsamında kalması nedeniyle, TCK' nun 146/2, 311, 312/1-2 maddelerinde düzenlenen suçların unsurlarının oluşmadığı anlaşılacakla; mütasib fiillerle ilgili olarak sanık hakkında takibat yapılmasına mahal olmadığına...**" karar vermiş ve bu karar da kesinleşmiştir (*Erzurum Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığı 07. 06. 2004 tarih 2004 / 128 Esas 2004 / 23 Karar sayılı kararı*) (EK- 3) . Dolayısıyla adli tahkikat sonucunda da, Ömer Dinçer'e atfedilen sözlerin ifade özgürlüğü kapsamında olduğu kesin olarak tespit edilmiştir. İddia makamının kesinleşmiş kararı, dikkate almaması ve bunu indi mütalaa ile yok sayması, açık bir Anayasa ihlalidir. Anayasa bir yandan "Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar kimse suçlu sayılamaz."(Anayasa, m. 38/4) diyerek, suçluluğu sabit olan kişileri suçlu saymak için dahi mahkeme kararı ararken, suçsuzluğu ve söylediklerinin ifade özgürlüğü kapsamında olduğu kesinleşmiş bir adli kararla sabit olan Ömer DİNÇER hakkındaki karara itibar etmeyip, ithama devamı, yaman ve temel bir hukuk çelişkisi, açık ve tartışmasız bir Anayasa ihlalidir.

d) Bunun yanında Ömer DİNÇER'in şahsına dönük eleştiri sınırını aşan yazılar ve sözler nedeniyle açtığı manevi tazminat davasının, ilk derece mahkemesince kabul edilip, Yargıtay tarafından bozulması kararının gerekçesinde yer alan bir cümleden hareketle bu kararı delil olarak sunması da hukuka aykırıdır. İlgisi olmayan bir konu ile AK Parti'yi irtibatlı hale getirmek ve buradan Ömer DİNÇER aleyhine sonuç üretmek, ancak iddia makamının maharetiyle olabilecek bir şeydir. Yoksa hukuk ve Anayasa böylesi bir keyfiliğe ve hukuksuzluğa imkan vermez.

e) Ayrıca Ömer DİNÇER, bir bürokrattır. Yürütmede görev yapan bir kişidir. Anayasa 69/6, Anayasaya aykırı bir eylemden dolayı bir partinin sorumlu tutulmasını, belli şartların birlikte varlığı halinde ancak üyelerin eylemleri için mümkün kılarken, iddia makamının bu Anayasal gerçeği göz ardı edip, parti üyesi olmayan, parti ile hiçbir bağı bulunmayan, aksine yürütme organının bir görevlisinin eylemlerinden AK Parti'yi sorumlu tutması, açık ve tartışmasız bir Anayasa ihlalidir.

Bürokrasiye yapılan atamalar, Anayasa ve yasalara uygun bir biçimde yapılmıştır.

2- FAHRİ KESKİN

İddia, 18.01.2005 tarihli Cumhuriyet Gazetesinden alınma bir kupüre dayanmaktadır. Başkaca delil yoktur.

Fahri KESKİN, bu toplantıya partiyi temsilen değil şahsi bir davetle ve şahsı adına katılmış ve konuşmuştur. Konuşmasında meslek liselerinin sorunlarına değinmiştir.

Anayasa'nın 69'uncu maddesinin 6'ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Fahri KESKİN'in AK Parti'nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Başsavcı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden söz etmemektedir.

Kaldı ki KESKİN'in konuşması; bir eylem değildir ve Anayasa'nın tanıyıp teminat altına aldığı "Düşünce ve kanaat hürriyeti" (Anayasa, m. 25) ve "Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, "Demokratik hukuk devleti" (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa'nın 69'uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

3- BURHAN KUZU

İstanbul milletvekili Burhan KUZU hakkındaki iddialar; 6 adet olup, tamamı gazetelerde yer alan haberlerden derlenmiştir.

1) İddianamenin 76-77. sayfalarında yer alan, Ek-91'de delili sunulan konuşmasında; genelde meslek liselerine ve özelde laik sistem içinde faaliyet gösteren İmam Hatip Okullarına karşı uygulanan ve Anayasadaki "Fırsat eşitliği" ilkesine aykırı olan katsayı haksızlığını dile getirmiş, Anayasa ve hukukun evrensel ilkelerine aykırı olan bu haksızlığın dozunu belirtmek için "zulüm" ifadesi kullanılmıştır. Yoksa, bu okul mezunlarına özel bir anlam ve önem vermek; bunların devlet kademelerinde görev almalarının özlemi içinde olmak gibi bir amaçla kullanılmamıştır.

2) İddianamenin 88-89. sayfalarında yer alan, Ek.106'de delili sunulan konuşması; Türk Ceza Kanununun 263'üncü maddesindeki değişikliğin tartışıldığı günlerde, sorulan bir soruya verdiği cevaptır. Cevabında; Kur'an Kursu'nun kaçacağı olmayacağını, olsa olsa "İzinsiz eğitim kurumu" olabileceğini, bu nedenle de "Kaçak Kur'an Kursu" ifadesinin yanlış olduğunu, safiyane Kur'an öğrenmenin cezalandırılmayacağını; ancak herhangi bir yasa dışı faaliyetin varlığı halinde cezalandırmanın mümkün olduğunu, konunun yanlış bir yönden tartışıldığını bir hukuk profesörü olarak izah etmiştir.

3) İddianamenin 95 inci sayfasında yer alan, Ek.124'de delili sunulan konuşma; Türk Kadınının Seçme ve Seçilme Hakkının 73 üncü yılı dolayısıyla düzenlenen bir panelde, sorulan bir soru üzerine; yeni Anayasa çalışmalarında başörtülü kadınların aktif siyaset yapma engelini kaldırılmadığını; yükseköğretimde yaşanan başörtüsü sorunun çözümü konusunda bir düzenlemenin olabileceği konusunda öngörü olarak yaptığı tespit ve değerlendirmeleri içermektedir. Anayasa Hukuku Profesörü bir bilim adamı ve aynı zamanda Meclis Anayasa Komisyonu Başkanı ve toplumsal sorunlara duyarlı bir siyasetçi olan Burhan KUZU'nun, yapılacak yeni Anayasa ve kapsamı hakkında değerlendirme yapması; hukuk, Anayasa ve laiklik ilkesine nasıl aykırı olabilir?

4) İddianamenin 95 inci sayfasında yer alan, Ek.125 delili sunulan konuşma, asılsızdır. Ayşe BÖHÜRLER ile Burhan KUZU arasında iddianamede bahsedilen diyalog olmamıştır. Programa ilişkin CD'ler çözüldüğünde bu durum açıkça anlaşılacaktır. Ne gariptir ki iddia makamı SHOW TV.'de 17.01.2008'de yayınlanan "Siyaset Meydanı" programına iddiasını dayandırdığı halde, programın CD'sinin çözümünü yaptırmadan dosyaya ek olarak koymuştur.

İddia makamının dayanağı olan ve EK 125'e konan SHOW TV.'de 17.01.2008'de yayınlanan "Siyaset Meydanı" programının çözümünü ile bu açık hakikate ulaşmak mümkün olduğu halde, iddia makamı, bu yolu denememiştir. Bunun yerine, programa dair sadece 22.01.2008 tarihli Cumhuriyet Gazetesi nüshasında Orhan BİRGİT'in "Düz yazı" başlıklı köşesindeki yazıya istinat etmiştir. İddianamede "Siyaset Meydanı" programından alıntı

yapılmış gibi gösterip, bir gazeteden alıntı yapmak, iyi niyetle bağdaşmadığı gibi açık bir delil yanılmasıdır.

Kaldı ki Burhan KUZU, hem iddia makamının delil olarak dayandığı ORHAN BİRGİT'i ve hem de diğer haber yorum yapan gazetecilerin hepsini tekzip etmiştir. Cumhuriyet Gazetesi yazarı Orhan BİRGİT'in 22 Ocak 2008 tarihli yazısına ilişkin tekzip, 25 ocak 2008'de; Hürriyet Gazetesi yazarı Yalçın BAYER'in 19 ocak 2008 tarihli yazısına ilişkin tekzip, 26 ocak 2008'de; Tercüman Gazetesi yazarı Sırrı Yüksel CEBECİ'nin 21 ocak 2008 tarihli yorumuna dair tekzip, 24 ocak 2008'de ve Cumhuriyet Gazetesi yazarı Hikmet ÇETİNKAYA'nın 28 ocak 2008 tarihli yazısına ilişkin tekzip 29 ocak 2008'de aynı gazetelerin aynı yerlerinde yayınlanmıştır **(EK- 4)**.

Bir hukuk devletinde iddia makamı, salt birilerinin yorum ve haberleriyle kimseyi itham edemez. Delil ve isnat konusunda, keyfi ve hukuka aykırı davranamaz. Zira iddia makamı, bir iddia ve isnatta bulunmadan önce, elindeki hukuki imkanlarla iddia ve isnadın doğruluğunu araştırmakla görevli ve yükümlüdür. Maalesef bu olayda iddia makamı, Siyaset Meydanı programında söylenenlere istinat ettiğini söylemesine rağmen programa ait kasetin çözümünü dosyaya koymamış; iddiasını, iddianamede yazıldığı gibi Siyaset Meydanı programına değil Cumhuriyet Gazetesi yazarı Orhan BİRGİT'in yorumuna dayandırmış; yorumun aslını araştırmamış ve Anayasa ile tanınıp, teminat altına alınan "düzeltme ve cevap hakkı" (Anayasa, m. 32) dikkate alınmayıp, aksine bireylerin kendileriyle ilgili düzeltme ve tekziplere değil de gerçeğe aykırı haber ve yorumlara itibar etmiştir. Bunlar, açık ve tartışmasız bir Anayasa ihlali olduğu gibi hukukun temel ilkelerinin de ayaklar altına alınmasıdır.

Başsavcı, Burhan KUZU'nun sustuğunu programda cevap vermediğini söylemektedir. Oysa, ilgili programın kaseti çözüldüğünde Kuzu şu görüşü ileri sürmektedir: "... Devlet memurluğu bir statü meselesidir. Kanunlarda 1935'den bu tarafa kadın ve erkek memurların giyimlerine ilişkin düzenlemeler mevcuttur. Bizim gündemimizde başka bir şey yok... sistemin kendine göre bir takım ana arterleri vardır. Netice itibarıyla, hükümet olmak demek bütün bunlarla oynamak anlamına gelmez." (EK- 5) Kaldı ki, Komisyon Başkanlarının Partinin yetkili kurulu olmadığına da bilinmesi gerekir. Bu nedenle, KUZU'nun susması partiyi bağlamadığı için parti aleyhine delil olarak kullanılamaz. Kaldı ki susmak da onaylamak anlamına gelmez.

5) İddianamenin 99-100. sayfalarında yer alan, Ek-171'de delili sunulan konuşma; Anayasanın 10 ve 42'inci maddelerindeki değişikliğin Resmi Gazetede yayınlanıp yürürlüğe girmesinden sonra, bu değişikliklerin doğrudan uygulanıp uygulanamayacağına ilişkin teknik bir görüş açıklamasıdır.

Anayasa, herkesi bağlayıcı, en üstün hukuk normudur. Nitekim "Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü" başlıklı 11. maddesinde; "Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır.

Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz."(Anayasa, m. 11) denilmek suretiyle bu gerçek ortaya konulmuştur.

Anayasa'nın; "Hiç kimse, yalnızca sözleşmeden doğan yükümlülüğünü yerine getirememesinden dolayı özgürlüğünden alıkonamaz." (Anayasa, m. 38/8), "Ölüm cezası ... verilemez." (Anayasa, m. 38/10), "İspat hakkı" (Anayasa, m. 39), "Cumhurbaşkanı seçimine ilişkin Anayasa'nın 102'inci maddesi ve Cumhurbaşkanının görev ve yetkilerine ilişkin 104'üncü maddeleri doğrudan uygulanmışlardır. Anayasa'nın 104'üncü maddesi, halen de doğrudan uygulanmaktadır.

Nitekim Anayasa Mahkemesi, Danıştay ve Yargıtay; Anayasa hükmünün yeterince somut ve açık olması halinde doğrudan uygulanabileceğine dair muhtelif kararlar vermişlerdir.

Yürürlükte olan bir Anayasa hükmünün uygulanması gerekliliğini beyan, - hem de bu hüküm yürürlüğünü sürdürdüğü, Anayasa hükmü olduğu ve iddia makamı da buna uymak ve

uygulamak zorunda olduğu halde – Anayasaya aykırı görülemez ve gösterilemez. Aksinin kabulü, Anayasanın 2. maddesinde ifadesini bulan demokratik hukuk devleti ilkesinin ve Anayasanın 11’inci maddesinin açık ihlalidir, hukukun evrensel ilkelerinin ayaklar altına alınmasıdır.

Bu Anayasal gerçekliğe rağmen Burhan KUZU; YÖK’ün uygulamaya geçmeden, yapılacak yasa değişikliğini beklemesinin daha sık olacağını açıklamıştır.

Ne yazık ki bütün bu açıklık ve Anayasal gerçekliğe rağmen iddia makamı, Anayasal hüküm ve gereklilikleri göz ardı ederek, bir kez daha Anayasa ve hukukun evrensel kurallarını ihlal etmiştir. Anayasamıza göre, Anayasaya uygun bir şey veya değerlendirme, salt iddia makamının yorumu ile Anayasaya aykırı hale gelmez.

6) İddianamenin 101 inci sayfasında ileri sürülen, Ek-174’de delili sunulan konuşmada; “Anayasa’nın 10. ve 42. maddelerinde yapılan değişikliğini Anayasa Mahkemesinin esastan inceleyeceği yorumlarını yapanlar için, “... böyle bir yorum yapmak beyinsizliktir, densizliktir...” dediği iddiası da asılsızdır.

Bu sözler, söylenen yer, zaman neden ve muhatap bağlamından kopararak, iddianameye alınmıştır. Bu sözlerin, Anayasa Mahkemesinin yapacağı denetim ile uzaktan-yakından bir alakası yoktur. Bu husus, Anayasa’nın 10 ve 42 nci maddesine ilişkin Anayasa Komisyonu ve Meclis Genel Kurulu tutanakları incelendiğinde açıkça anlaşılabilir. Ancak iddia makamı bu araştırmayı yapmamıştır.

Bu ifadeler, Anayasanın 10 ve 42. maddelerine ilişkin değişiklik teklifinin Anayasa Komisyonunda ve Genel Kurul’da görüşülmesi sırasında CHP Milletvekilleri Şahin MENGÜ ve Hakkı Süha OKAY ile Burhan KUZU arasında geçen bir söyleşiyi almalıdır. Bu diyalogda, adı geçen üyelerin 10 ve 42. maddelerde yapılan bu değişikliklerle Anayasanın ilk üç maddesinin “açıkça” ihlal edildiğini söylemesi üzerine, Komisyon Başkanı olarak Burhan KUZU’nun; “değişmez maddelere açıkça aykırı bir teklif bu Komisyonunda nasıl görüşülebilir” biçimindeki itirazı, “açıkça görüşülemez dediğine göre, demek ki üstü kapalı olarak getirdiler” (EK- 6) biçiminde yorumlamaları nedeniyle, bu tür yorum yapanlar için kullanılmıştır.

Açıklamada geçen bu ifade tamamen çarpıtılarak 10 ve 42.maddenin Anayasa Mahkemesine iptalleri için açılan davada da gerekçe olarak kullanılınca, işte bu çarpık yorumu yapanlar için kullandığı bu ifade, sanki Anayasa Mahkemesi tarafından yapılacak denetim için kullanıldığı biçiminde algılanmış ve ilgisiz bir şekilde iddianameye girmiştir. Bu konunun parti kapatma ile ilişkilendirilmesini anlamak akıllara zarar verecek niteliktedir.

Ayrıca Anayasa’nın 69’uncu maddesinin 6’ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Burhan KUZU’nun, AK Parti’nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur. Başsavcı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden söz etmemektedir.

Kaldı ki Burhan KUZU’nun konuşmaları; eylem değildir, Anayasa’nın tanıyıp teminat altına aldığı “Düşünce ve kanaat hürriyeti” (Anayasa, m. 25) ve “Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti” (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, “Demokratik hukuk devleti” (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa’nın 69’uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

4- EYÜP FATSA

Ordu milletvekili Eyüp FATSA hakkında 2 adet iddia yer almaktadır. Her iki iddia da gazete haberlerine dayandırılmıştır.

1) İddianamenin 77’inci sayfasında yer alan ve EK- 92’de delili sunulan konuşmayı Eyüp FATSA, Ordu İslami İlimler Hizmet Vakfı tarafından 2003 yılı Temmuz ayında düzenlediği “*Ordu İmam Hatip Lisesi Mezunları ve Mensuplarının Anı Tazeleme Yemeği*”nde yapmıştır. Bu konuşma, bir tespit ve değerlendirmedir. Bir milletvekilinin mezun olduğu okulun anı tazeleme toplantısında, bu okulun yaşadığı sıkıntılarla ilgili değerlendirme

yapmasını, tespitlerde bulunmasının yanlış bir yönü yoktur. Ayrıca Eyüp FATSA'nın "*İmam hatipli olmak bir ayrıcalıktır*" sözü, okulun ismi başka olabilir; ama bütün okulların mezuniyet ve anma günlerinde herkesçe tekrarlanana klasik bir cümledir. Herkesin söyleyebildiği, anlamı gayet açık olan bir cümleden, derin anlamlar keşfetmek mümkün değildir. Burada yanlış veya yadırganması gereken, Eyüp FATSA'nın sözü değil, bu sözü mahkum eden ve onda söyleyenin iradesi dışında derinlik ve anlam arayan hukuk yaklaşımı ve anlayışıdır.

2) İddianamenin 77 - 78'inci sayfasında yer alan ve EK- 94'de delili sunulan konuşma; başörtüsü ile ilgili eylemi reddeden, sorunların sokakta çözülemeyeceğine, çözüm için uzlaşmanın gerekliliğine ifade eden bir tespit ve değerlendirmedir.

Anayasa'nın 69'uncu maddesinin 6'ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Eyüp FATSA'nın AK Parti'nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Başsavcı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden söz etmemektedir.

Kaldı ki Eyüp FATSA'ya isnat edilen her iki konuşma da; Anayasaya aykırı bir eylem olmayıp, aksine Anayasa'nın tanıyıp teminat altına aldığı "Düşünce ve kanaat hürriyeti" (Anayasa, m. 25) ve "Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, "Demokratik hukuk devleti" (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa'nın 69'uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

5- NİHAT ERİ

Mardin eski milletvekili Nihat ERİ hakkında 1 adet iddia yer almaktadır. Bu iddia, gazete haberlerine dayandırılmıştır.

Nihat ERİ'ye isnat edilen konuşma, Nihat ERİ'ye ait değildir. Nihat ERİ'nin konuşmasının tahrif edilmiş biçimidir. Zira Nihat ERİ adı geçen konuşmasında, "tekke" kelimesini kesinlikle kullanmamıştır. Dönemin Dışişleri Komisyonu Başkanı da, Nihat ERİ'nin "tekke" kelimesini kullanmadığını açıklamış ve bu açıklaması basında yer almıştır (Bkz. iddianamenin 93 numaralı ekindeki 06 aralık 2006 tarihli Akşam Com. Tr.). Ne gariptir ki iddia makamı, eke koyduğu bu bilgiye iddianamesinde değinmemiştir.

Bunun yanında Nihat ERİ, basında yer alan yanlış haberlerden haberdar olduklarını da tekzip etmiştir. Tekzip metinleri gazetelerde yayınlamıştır. Tekzip metnini hiç yayınlamayan Cumhuriyet Gazetesi muhabiri Türey KÖSE ile yeterli biçimde yayınlamayan Hürriyet Gazetesi muhabiri Nuray BAŞARAN'ı ise Basın Konseyi'ne şikayet etmiş, Basın Konseyi yaptığı inceleme sonunda Cumhuriyet Gazetesi muhabiri Türey KÖSE'ye uyarma cezası vermiştir(EK- 7). İddia makamı; Nihat ERİ'nin Anayasa ile tanınıp teminat altına alınan "düzeltme ve cevap hakkı"na (Anayasa, m. 32) istinaden yaptığı tekzip ve düzeltmeleri dikkate alması gerekirken bunu yapmamış, aksine gerçeğe aykırı gazete haber ve yorumlarına itibar etmiştir. Bunlar, açık ve tartışmasız bir Anayasa ihlali olduğu gibi hukukun temel ilkelerinin de ayaklar altına alınmasıdır.

Sonuç olarak Nihat ERİ'nin iddianamede yer aldığı şekliyle bir konuşması yoktur.

Anayasa'nın 69'uncu maddesinin 6'ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Nihat ERİ'nin AK Parti'nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Başsavcı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden söz etmemektedir.

Nihat ERİ'nin Dışişleri Komisyonunda yaptığı konuşma ise, mutlak sorumsuzluk kapsamında Anayasa'nın 83'üncü maddesinin teminatı altında olduğu gibi, Anayasa'nın tanıyıp teminat altına aldığı "Düşünce ve kanaat hürriyeti" (Anayasa, m. 25) ve "Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" (Anayasa, m. 26) nin de kapsamında olup, "Demokratik hukuk devleti" (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa'nın 69'uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

6- EYÜP SANAY

Ankara eski milletvekili Eyüp SANAY hakkında 3 adet iddia vardır ve her üçü de gazete haberlerine dayanmaktadır.

1) İddianamenin 77'inci sayfasında yer alan ve EK – 93'te delili sunulan konuşma, iddianamedeki iddiayı reddeden, konuyla ilgili durum tespiti yapan bir değerlendirmedir. İddia makamının, Eyüp SANAY'ın konuşmasını onun iradesine rağmen anlamlandırması, iddianameyi ve iddiayı çürüten ve reddeden bir konuşmayı iddiasına mesnet yapması, temel ve büyük bir hukuksuzluktur, bir hukuk tanımamazlıktır.

Ayrıca bu konuşma, Dışişleri Komisyonunda yapılmış olup, mutlak sorumsuzluk kapsamındadır. Anayasa'nın 83'üncü maddesinin de teminatı altındadır.

2) İddianamenin 90'ıncı sayfasında yer alan ve EK-111'de delili sunulan konuşma, Hükümetin Leyla Şahin hakkındaki AİHM 4. Dairesi'nin kararının onaylanmasını istemesi üzerine Hükümete yapılan bir eleştiridir.

3) İddianamenin 90'ıncı sayfasında yer alan ve EK-112'de delili sunulan konuşma, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu'nda yapılmıştır. Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda yapılan konuşmalar, aksi kararlaştırılmadıkça bunların Meclis dışında tekrarı veya basında yer alması mutlak sorumsuzluk kapsamında olup, Anayasa'nın 83'üncü maddesinin de teminatı altındadır.

Ayrıca iddia makamı, iddiasını, Eyüp SANAY'ın Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurul konuşmasına dayandığı halde Genel Kurul tutanağını temin edip dosyaya koyması gerekirken bunu yapmaması, bunun yerine iddiasını gazete haberine dayandırması delil değeri açısından açık bir delil saptırmasıdır.

Anayasa'nın 69'uncu maddesinin 6'ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Eyüp SANAY'ın AK Parti'nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Başsavcı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden söz etmemektedir.

Kaldı ki Eyüp SANAY'ın yaptığı konuşmalar, Anayasa'nın tanıyıp teminat altına aldığı "Düşünce ve kanaat hürriyeti" (Anayasa, m. 25) ve "Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, "Demokratik hukuk devleti" (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa'nın 69'uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

7- TAYYAR ALTİKULAÇ

Ordu milletvekili Tayyar ALTİKULAÇ hakkında 2 adet iddia yer almakta ve her iki iddia da gazete haberlerine dayanmaktadır.

1) İddianamenin 78'inci sayfasında yer alan ve EK- 94'de delili sunulan konuşma; başörtüsü ile ilgili eylemi reddeden, çözüm yerinin sokak olmadığını, sorunun kabulünün ve çözümünün gerekliliğini ifade eden bir tespit ve değerlendirmedir.

2) İddianamenin 78'inci sayfasında yer alan ve EK- 95'de delili sunulan konuşma; Konuşma, AİHM'in Leyla Şahin kararına ilişkin tespit, eleştiri ve değerlendirmeleri içermektedir.

Mahkeme kararları, eleştirilmez değildir. Mahkeme kararları da demokratik hukuk devletinin gereği olarak eleştirilebilir. Mahkeme kararlarına uyma zorunluluğu, onların eleştirilemeyeceği anlamına gelmez. Bir kimse; mahkeme kararını eleştirdi veya mahkemenin kabulüne aykırı tespit ve değerlendirmelerde bulundu diye itham edilemez ve sırf bu nedenle bir düşünce açıklaması Anayasaya aykırı hale gelmez. Hiçbir hukuk devletinde iddia makamı, bir kişiyi, mahkeme kararındaki kabulün tersine konuştu veya mahkeme kararını eleştirdi diye siyasi yasaklı hale gelmesini talep edemez.

Anayasa'nın 69'uncu maddesinin 6'ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Tayyar ALTİKULAÇ'ın AK Parti'nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Başsavcı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden söz etmemektedir.

Kaldı ki Tayyar ALTIKULAÇ'a isnat edilen her iki konuşmada; Anayasaya aykırı bir eylem olmayıp, aksine Anayasa'nın tanıyıp teminat altına aldığı "Düşünce ve kanaat hürriyeti" (Anayasa, m. 25) ve "Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, "Demokratik hukuk devleti" (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa'nın 69'uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

8- ÖMER ÖZYILMAZ

Erzurum eski milletvekili Ömer ÖZYILMAZ hakkında 1 adet iddia yer almakta ve bu iddia da gazete haberlerine dayanmaktadır.

Ömer ÖZYILMAZ'ın iddianamenin 78'inci sayfasında yer alan ve EK – 95'te delili sunulan konuşması, başörtüsü sorunu ve çözümü ile ilgili değerlendirme ve tespitleri içermektedir.

Anayasa'nın 69'uncu maddesinin 6'ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Ömer ÖZYILMAZ'ın AK Parti'nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Başsavcı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden söz etmemektedir.

Kaldı ki Ömer ÖZYILMAZ'a isnat edilen konuşma; Anayasaya aykırı bir eylem olmayıp, aksine Anayasa'nın tanıyıp teminat altına aldığı "Düşünce ve kanaat hürriyeti" (Anayasa, m. 25) ve "Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, "Demokratik hukuk devleti" (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa'nın 69'uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

9- SADULLAH ERGİN

Hatay milletvekili Sadullah ERGİN N hakkında 3 adet iddia yer almaktadır. İddialardan 2'si gazete kupürlerine, 1'i ise Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulmuş bulunan bir kanun teklifine dayandırılmıştır.

1) İddianamenin 78-79'uncu sayfalarında yer alan ve EK – 95'te delili sunulan konuşma, AİHM'in Leyla ŞAHİN kararı ile ilgili tespit, değerlendirme ve eleştirileri içermektedir. Bu açıklamasında Sadullah ERGİN; Anayasa, İnsan Hakları Evrensel Beyanname, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi, Anayasa Mahkemesi dahil Yargıtay'ın pek çok kararında yer alan insan haklarının niteliğine dair hükümleri, değişik bir üslup ile tekrar etmiş ve bu bağlamda AİHM'in Leyla ŞAHİN kararı hakkında tespit ve değerlendirmelerde bulunmuş, bu kararı farklı takdim etmek isteyenleri eleştirmiş ve başörtüsü sorununa dair kanaatlerini ifade etmiştir.

Kaldı ki Mahkeme kararları, eleştirilmez değildir. Mahkeme kararları da demokratik hukuk devletinin gereği olarak eleştirilebilir. Mahkeme kararlarına uyma zorunluluğu, onların eleştirilemeyeceği anlamına gelmez. Bir kimse; mahkeme kararını eleştirdi veya mahkemenin kabulüne aykırı tespit ve değerlendirmelerde bulundu diye itham edilemez ve sırf bu nedenle bir düşünce açıklaması Anayasaya aykırı hale gelmez. Hiçbir hukuk devletinde iddia makamı, bir kişiyi, mahkeme kararındaki kabulün tersine konuştu veya mahkeme kararını eleştirdi diye siyasi yasaklı hale gelmesini talep edemez.

2) İddianamenin 99'uncu sayfasında yer alan iddia, 17 şubat 2008 tarihinde Kanal 24'ün Ankara Masası programında yapılan açıklamalara dayandırılmış; ancak dayanağının gösterildiği EK- 169'da bu programın CD'si ve çözümü konmamış, bunun yerine üzerine el yazısıyla "Star 18.02.2008" yazan bir gazete kupürü konulmuştur. İddia makamının iddiasını televizyon programına dayandırıp, bunun delili olarak da doğruluğu ve aidiyeti tartışmalı bir gazete kupürü koyması, açık bir hukuk ihlali, açık bir keyfilik ve açık bir Anayasaya aykırılıktır.

Sadullah ERGİN'in bu açıklaması, "Anayasa'nın 10 ve 42 maddeleri ile Yüksek Öğretim Kanununun ek 17'inci maddesinin değiştirilmesi konusunda gizli mutabakat olduğu ve bu mutabakatta çatlak olduğu" yönündeki bir soruya verilen cevaptan ibarettir. Bu konularda

iki parti arasındaki görüşmelere dair bir açıklamadır. İki parti arasında bir yasa ile ilgili görüşmelere dair bir beyanın, Anayasa ve laikliğe nesri aykırılığıdır? Bu açıklamanın laiklikle irtibatının kurulması, ancak Anayasa ve hukukun temel ilkeleri bir yana koyulup, bunların yerine subjektif bir yaklaşımı ikame etmekle mümkün olabilir. Hukuk devletinde iddia makamı, subjektif davranamaz, keyfi hareket edemez, çünkü o da Anayasa ve yasalarla bağlıdır.

3) İddianamenin 100'üncü sayfasında yer alan ve EK- 171'de delili sunulan konuşma; Anayasa'nın 10 ve 42'inci maddelerinde yapılan değişiklik, Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmesi üzerine yapılmış bir açıklamadır. Anayasa, herkesi bağlayıcı, en üstün hukuk normudur. Nitekim "Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü" başlıklı 11. maddesinde; "Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır.

Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz." (Anayasa, m. 11) denilmek suretiyle bu gerçek ortaya konulmuştur.

Sadullah ERGİN'in konuşması, Anayasa'nın 11'inci maddesi hükmünün farklı bir üslupla tekrarıdır.

Anayasa'nın; "Hiç kimse , yalnızca sözleşmeden doğan yükümlülüğünü yerine getirememesinden dolayı özgürlüğünden alıkonamaz." (Anayasa, m. 38/8), "Ölüm cezası ... verilemez." (Anayasa, m. 38/10), "İspat hakkı" (Anayasa, m. 39), "Cumhurbaşkanı seçimine ilişkin Anayasa'nın 102'inci maddesi ve Cumhurbaşkanının görev ve yetkilerine ilişkin 104'üncü maddeleri doğrudan uygulanmışlardır. Anayasa'nın 104'üncü maddesi, halen de doğrudan uygulanmaktadır.

Nitekim Anayasa Mahkemesi, Danıştay ve Yargıtay; Anayasa hükmünün yeterince somut ve açık olması halinde doğrudan uygulanabileceğine dair muhtelif kararlar vermişlerdir.

Yürürlüğe girmiş bir Anayasa hükmünün uygulanmasıyla ilgili olarak bir milletvekilinin, "Hukuk devletinde hukuka saygılı olmak lazım. Artık uygulayıcıların da bu düzenlemeye uygun hareket etmesini umuyoruz." şeklinde ki hukuka uymaya ilişkin beklentisini ifade eden sözleri, ne laikliğe, ne hukuka ve ne de Anayasaya aykırıdır.

Çünkü yürürlükte olan bir Anayasa hükmünün uygulanması gerekliliğini beyan, - hem de bu hüküm yürürlüğünü sürdürdüğü, Anayasa hükmü olduğu ve iddia makamı da buna uymak ve uygulamak zorunda olduğu halde - Anayasaya aykırı görülemez ve gösterilemez. Aksinin kabulü, Anayasanın 2. maddesinde ifadesini bulan demokratik hukuk devleti ilkesinin ve Anayasanın 11'inci maddesinin açık ihlalidir, hukukun evrensel ilkelerinin ayaklar altına alınmasıdır. Ne yazık ki bu açıklığa rağmen, "Anayasa değişikliklerine uyulması" gerektiği yönündeki Anayasaya uygun hukuki değerlendirmeleri bile iddianamesine almak suretiyle iddia makamı, Anayasal hüküm ve gereklilikleri göz ardı ederek, bir kez daha Anayasa ve hukukun evrensel kurallarını ihlal etmiştir.

4) Sadullah ERGİN hakkında iddianamenin 112 ve 113'üncü sayfasında yer alan ve delili EK-160'da sunulan iddia, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulan bir kanun teklifine dayanmaktadır. İddianın delillerinin yer aldığı EK-160'da; Anayasa'nın 10 ve 42'inci maddeleri ile Yüksek Öğretim Kanununun EK 17'inci maddesinde değişiklik öngören kanun teklifleri ve bunlara dair gazete kupürleri yer almaktadır.

Sadullah ERGİN'in Anayasa ve yasa değişiklik teklifi vermesi, Anayasa'nın teminatı altında bir yasama faaliyeti çalışmasıdır. Bilindiği gibi yasama yetkisi, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne aittir (Anayasa, m. 7). Kanun koymak, değiştirmek veya kaldırmak, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin yetki ve görevlerindedir (Anayasa, m. 87). "Kanun teklif etmeye Bakanlar Kurulu ve milletvekilleri yetkilidir." (Anayasa, m. 88/1) Sadullah ERGİN, Anayasa'nın bu hükümlerine uygun bir kanun teklifine imza atmıştır. Bir milletvekilinin Anayasanın kendisine tanıdığı yetkiyi kullanarak kanun teklifi vermesi, ne laikliğe ve ne de Anayasaya aykırıdır. Anayasaya aykırı olan, Anayasaya uygun bir biçimde Anayasanın

tanıdığı kanun teklif etme yetkisini kullanan bir milletvekilin, Anayasa'ya aykırı hareket ettiğinden bahisle siyasi yasaklılığının talep ve dava edilmiş olmasıdır.

Bir kanun teklifi veya bir konuda kanuni düzenleme yapılmak üzere teklif verilmesi, salt Cumhuriyet Başsavcısının değerlendirmesiyle Anayasaya aykırı hale gelmez. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı bu tavrıyla, Anayasanın yalnızca Anayasa Mahkemesi'ne tanıdığı denetim yetkisini devşirmektedir. Oysa "Hiç kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz." (Anayasa, m. 6/3)

Kanun teklifi vermek, bir milletvekilinin asli görevidir ve tartışmasız bir yasama faaliyetidir. Yasama faaliyetleri, mutlak yasama sorumsuzluğu kapsamında olup, Anayasanın 83'üncü maddesinin teminatı altındadır.

Bir kanunun veya bir kanun maddesinin değiştirilmesini veya kaldırılmasını savunmak, istemek ve bunun için kanun teklifi vermek de düşünce ve kanaat hürriyeti (Anayasa, m. 25) ve düşüncüyü açıklama ve yayma hürriyeti (Anayasa, m. 26) kapsamındadır. Nitekim Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararına göre de; "...Yasalarla getirilen düzenlemeleri savunarak değerlendirilmesini veya ortadan tamamen kaldırılmasını istemek T.C. Anayasası'nın 25 ve 26. maddelerinde öngörülen düşünce ve kanaat hürriyetinin doğal bir sonucudur. (Bkz. Yargıtay Ceza Genel Kurulu, E.2001/9-32, K.2001/155, K.T. 3.7.2001)

Ayrıca Anayasa'nın 69'uncu maddesinin 6'ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Sadullah ERGİN'in AK Parti'nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Başsavcı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden söz etmemektedir.

Kaldı ki Sadullah ERGİN'e isnad edilen ve iddianamenin 79, 99 ve 100'üncü sayfalarında yer alan beyanlar; Anayasaya aykırı bir eylem olmayıp, aksine Anayasa'nın tanıyıp teminat altına aldığı "Düşünce ve kanaat hürriyeti" (Anayasa, m. 25) ve "Düşüncüyü açıklama ve yayma hürriyeti" (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, "Demokratik hukuk devleti" (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa'nın 69'uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

10- CAVİT TORUN

Diyarbakır eski milletvekili Cavit TORUN hakkında 2 adet iddia yer almakta ve bunlardan EK-96'da delili sunulan Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurul tutanağına, EK-97'de delili sunulan ise gazete haberlerine dayanmaktadır.

1) Cavit TORUN'un iddianamenin 79'uncu sayfasında yer alan ve EK – 96'da delili sunulan konuşma, 19 haziran 2003'te Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu'nda yapılmıştır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu'nda yapılan konuşmalar, aksi kararlaştırılmadıkça bunların Meclis dışında veya basında tekrarı mutlak sorumsuzluk kapsamında olup, Anayasanın 83'üncü maddesinin teminatı altındadır.

Cavit TORUN bu konuşmasında; insan hakları bağlamında değişik sorunlara değinmiş ve bu alanda Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin yaptığı çalışmalardan övgü ile bahsetmiştir. Konuşmanın bütününden koparılan bir parçanın, iddianameye konulması bu gerçeği değiştirmez. Esasında aslolan iddia makamının da, iddialarını oradan buradan kırptığı, metin bütünlüğünden kopardığı cümlelere dayandırması da kabul edilemez bir keyfilik ve hukuka aykırılıktır.

2) İddianamenin 79'uncu sayfasında yer alan ve EK – 97'de delili sunulan metin, bir konuşma değil, Ankara Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Nusret ARAS'ın milletvekillerine iletildiği yazılı düşüncesine karşı, bir milletvekili olarak Cavit TORUN'un şahsen verdiği yazılı cevap ve tepkiden oluşmaktadır. Cevapta, Ankara Üniversitesi Rektörü PROF. Dr. Nusret ARAS'ın görüşleri eleştirilmektedir. Gerçek bu iken iddia makamının, Ankara Üniversitesi Rektörü'nün yazdığı mektuptaki bazı cümleleri aldıktan sonra Diyarbakır eski milletvekili Cavit TORUN'un cevabını vermesi, okuyanda; iddia makamının "Ankara Üniversitesi

Rektörünün görüşü eleştirilmez, bunu eleştiren parti kapatılır, eleştiren kişi siyasi yasaklı olur” gibi bir ön kabule sahip olduğu kanaati uyanmaktadır. Halbuki “Üniversite Rektörlerinin görüşleri eleştirilmez” diye bir Anayasa veya yasa kuralı yoktur. Aksine eleştirilmesi, normal, doğal ve yasaldir.

Ayrıca Anayasa'nın 69'uncu maddesinin 6'ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Cavit TORUN'un AK Parti'nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Başsavcı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden söz etmemektedir.

Kaldı ki Cavit TORUN'a isnat edilen konuşma ve yazılı cevap metni; Anayasaya aykırı bir eylem olmayıp, aksine Anayasa'nın tanıyıp teminat altına aldığı “Düşünce ve kanaat hürriyeti” (Anayasa, m. 25) ve “Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti” (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, “Demokratik hukuk devleti” (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa'nın 69'uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

11- ASIM AYKAN

Trabzon milletvekili Asım AYKAN hakkında 2 adet iddia yer almakta ve her iki iddia da gazete haberlerine dayandırılmaktadır.

1) İddianamenin 80'inci sayfasında yer alan ve EK – 98'de delili sunulan konu, Trabzon milletvekili Asım AYKAN'ın; Anayasa'nın tanıdığı ve teminat altına aldığı dilekçe hakkı (Anayasa, m. 7) ve Bilgi Edinme Kanunu çerçevesinde başvurduğu bir yöntemdir. Her Türk vatandaşı, yetkili makamlara müracaatla bilgi isteyebilir veya herhangi bir talepte bulunabilirler. Bu husus, Anayasa ve yasalarımızın teminatı altındadır. Her vatandaşın istediğinde kullandığı bir hak ve imkandan, bir milletvekilinin yararlanmak istemesi normal, doğal ve Anayasaldır. Aksini savunmak, Anayasa ve yasalara aykırıdır.

Kaldı ki iddia makamının iddianamede iddia ettiği gibi Asım AYKAN, “Türbanın tanımı ve boyutlarıyla bir standart belirlemesini” istememiştir. İddiasını gazete kupürlerine dayandıran iddia makamı, biraz tahkikat yapıp, Türk Standartları Enstitüsü'nden Asım AYKAN'ın dilekçesini ve kurumun cevabını inceleyseydi bu hataya düşmezdi. Ne yazık ki iddia makamı, bu dilekçe ve dilekçeye verilen cevabı araştırmamış ve iddiasının ekine delil olarak da koymamıştır.

Asım AYKAN'ın Türk Standartları Enstitüsü Başkanlığı'na yazdığı 12.12.2003 tarihli dilekçe de şu sorular yer almaktadır:

“1. Başkanlığınız faaliyetleri içerisinde insan kıyafetiyle ilgili bir çalışmanız ve ölçünüz var mıdır?

2. Bu bağlamda, kamuoyunu uzun süredir meşgul eden türban ve başörtüsü konusunda bir standart geliştirdiniz mi, geliştirdiyse bu iki örtü arasındaki fark nedir?

3. Şimdiye kadar böyle bir çalışmanız yoksa anılan alanda bir tarif ve ölçü tanımlaması yapmayı düşünüyor musunuz?

4. Dünyadaki standart alanında benzer çalışmalar yapılmış mıdır?” (EK- 8)

Görüldüğü üzere bu dilekçede, iddia makamının iddia ettiği gibi “Türbanın tanımı ve boyutlarıyla bir standart belirlemesini” isteme yoktur, sadece konuya dair bilgilenme talebi vardır. Kişilerin bilgi edinme hakkıdır. Hukuk devletinde, bir kişi yasal makamlardan, yasal usullere uygun bilgi talep etti diye kınanamaz, yadırganamaz ve Anayasaya aykırı bir davranışla itham edilemez. Bir milletvekilinin, şahsi bir talebi, hem de yasaların teminat altına aldığı bir talebi nedeniyle, bir siyasi partinin kapatılmasını talep, hukukun temel ilkelerine ve Anayasaya aykırıdır.

2) İddianamenin 80'inci sayfasında yer alan ve EK – 99'da delili sunulan metin, Asım AYKAN'ın internet sitesinden alınmıştır. Buradaki açıklamasında Asım AYKAN; AİHM'in Leyla ŞAHİN kararı ile ilgili tespit, değerlendirme ve eleştirilerde bulunmuştur.

Kaldı ki Mahkeme kararları, eleştirilmez değildir. Mahkeme kararları da demokratik hukuk devletinin gereği olarak eleştirilebilir. Mahkeme kararlarına uyma zorunluluğu, onların

eleştirilemeyeceği anlamına gelmez. Bir kimse; mahkeme kararını eleştirdi veya mahkemenin kabulüne aykırı tespit ve değerlendirmelerde bulundu diye itham edilemez ve sırf bu nedenle bir düşünce açıklaması Anayasaya aykırı hale gelmez. Hiçbir hukuk devletinde iddia makamı, bir kişiyi, mahkeme kararındaki kabulün tersine konuştu veya mahkeme kararını eleştirdi diye siyasi yasaklı hale gelmesini talep edemez.

Ayrıca Anayasa'nın 69'uncu maddesinin 6'ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Asım AYKAN'ın AK Parti'nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Başsavcı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden söz etmemektedir.

Bütün bunların yanında Asım AYKAN'a isnat edilen her iki metin; Anayasaya aykırı bir eylem olmayıp, aksine Anayasa'nın tanıyıp teminat altına aldığı "Düşünce ve kanaat hürriyeti" (Anayasa, m. 25) ve "Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, "Demokratik hukuk devleti" (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa'nın 69'uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

12- İRFAN GÜNDÜZ

İstanbul milletvekili İrfan GÜNDÜZ hakkında 2 adet iddia yer almaktadır. Her iki iddia da gazete haberlerine dayandırılmıştır. Ancak iddia makamı; bu gazetelerin, aynı günkü diğer gazetelerle ve konuşmaların tam metni ile ele alıp değerlendirmesi gerekirken bunun yapmamıştır. Ayrıca, EK -100'de delil olarak konan Meclis tutanaklarındaki konuşmalarından hiç birisi, İrfan GÜNDÜZ hakkındaki iddia ile ilgili değildir.

1) İddianamenin 81-82'inci sayfalarında yer alan ve EK- 100'de delili sunulan konuşma; dönemin Anayasa Mahkemesi Başkanı Mustafa **BUMİN**'in, Anayasa Mahkemesi'nin 39. Kuruluş Yılı Kutlama Töreni Açılış Konuşması'nın, eleştirisi mahiyetinde değerlendirme ve tespitleri içermektedir. İrfan GÜNDÜZ konuşmasının bir bölümünde, hakimlik mesleğinin genel ve hukuki bilgi ile çözülmesi mümkün olmayan, çözümü uzmanlığı, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hallerde bilirkişinin oy ve görüşünün alınmasının gerekliliğini farklı bir lisanla ifade etmiştir. Bilirkişilik müessesesi, başlangıçtan beri Türk hukukunda hem Ceza Muhakemesi Kanunu (M. 63- 73), hem Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu (M. 275-286) ve İdari Yargılama Usulü Kanunu (M. 31) düzenlenen ve uygulanan bir müessesedir. Mahkemelerin, hakimlik mesleğinin gerektirdiği genel ve hukuki bilgi ile çözülmesi mümkün olmayan, çözümü uzmanlığı, teknik veya özel bilgiyi gerektiren konularda, hukukumuzda var olan bilirkişilik müessesesini işletmemelerini tespit, değerlendirme ve eleştirmenin laikliğe, Anayasaya ve yasaya aykırı bir yönü yoktur.

"Anayasa Mahkemesi Başkanın beyanları eleştirilemez." şeklinde ne bir Anayasa ve ne de yasa kuralı vardır. Herkesin görüşünün eleştirisi mümkün olduğu gibi Anayasa Mahkemesi Başkanı Mustafa BUMİN'in görüşleri de eleştirilebilir. Bu eleştiriler, düşünce ve düşünceyi ifade kapsamında ve Anayasanın teminatı altındadır.

2) İddianamenin 85-86'ncü sayfalarında yer alan ve EK- 104'de delili sunulan beyanlar; eleştirel bir yaklaşımla mesleki eğitim ve başörtüsü konusundaki tespit ve değerlendirmeleri içermektedir.

Ayrıca Anayasa'nın 69'uncu maddesinin 6'ncü fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

İrfan GÜNDÜZ'ün AK Parti'nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Başsavcı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden söz etmemektedir.

Kaldı ki İrfan GÜNDÜZ'e isnat edilen her iki konuşma da; Anayasaya aykırı bir eylem olmayıp, aksine Anayasa'nın tanıyıp teminat altına aldığı "Düşünce ve kanaat hürriyeti" (Anayasa, m. 25) ve "Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, "Demokratik hukuk devleti" (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın

teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa'nın 69'uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

13- MEHMET ÇİÇEK

Yozgat milletvekili Mehmet ÇİÇEK hakkında 2 adet iddia yer almaktadır.

1) İddianamenin 83'üncü sayfasında yer alan ve EK-100'de delili sunulan beyanların dayanağı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurul tutanakları ve bir gazete kupürüdür. İddia makamı, Mehmet ÇİÇEK ile ilgisi olmayan ve başka milletvekillerine ait pek çok konuşma koymuştur. İddia makamının bu tutumunu, hukukun içinde kalarak anlamak mümkün değildir.

Mehmet ÇİÇEK bu konuşmayı, bir yasama faaliyeti çerçevesinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda yapmıştır. Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu'nda yapılan konuşmalar ve aksi kararlaştırılmadıkça bunların dışarıda tekrarı veya basında yer alması da mutlak sorumsuzluk kapsamında olup, Anayasanın 83'üncü maddesinin teminatı altındadır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulundaki konuşmasında Mehmet ÇİÇEK; laikliğe ve cumhuriyetin değerlerine vurgu yapmış, "Laiklik ilkesi doğrultusunda, bütün siyasi görüş ve düşüncelerin dışında kalarak ve milletçe dayanışma ve bütünleşmeyi amaç edinerek, özel kanununda belirtilen görevleri yerine getirir." (Anayasa, m. 136) şeklindeki Anayasa hükmü mucibince Diyanet İşleri Başkanlığı'nın önemine ve faaliyetlerine değinmiş, herkesin görevini yaparken Anayasa'nın verdiği görev ve yetki sınırları içinde kalmasının gerekliliğine işaret etmiş, din hakkında uzmanlığı olmayanların konuşmasının yanlışlığına vurgu yapmış, bu meyanda konuşmasının bir kısmında da Anayasa Mahkemesi'nin 43'üncü kuruluş yıldönümü münasebetiyle dönemin Anayasa Mahkemesi Başkanı Mustafa BUMİN'in yaptığı açıklamalara dair tespit, değerlendirme ve eleştirilerde bulunmuştur.

Konuşma bir bütün olarak incelendiğinde, ne laiklik ilkesine ve ne de Anayasa'nın herhangi bir hükmüne aykırılık vardır. Aksine Anayasaya ve laikliğe bağlılık vardır. Nitekim konuşmada geçen "İşin doğrusu, devlet, millet, cumhuriyet, Atatürk ilkeleri, laiklik ilkeleri kimsenin babasının mülkü değildir. Bunlar yüce Türk milletinin vazgeçilmez ortak değerleridir ve milletimizin değerleridir, kimsenin inhisarı altında değildir..." ifadeleri bunun ispatıdır.

Ancak bu açıklık ve gerçekliğe rağmen iddia makamının, Mehmet ÇİÇEK'in konuşmasından sadece dönemin Anayasa Mahkemesi Başkanı Mustafa BUMİN'in konuşmasıyla ilgili tespit, değerlendirme ve eleştirilerini iddianameye koyması, konuşmanın bütününe parçalaması ve bu parçaya da konuşanın iradesine rağmen anlam yüklemesi, hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmaz.

"Anayasa Mahkemesi Başkanın beyanları eleştirilemez." şeklinde ne bir Anayasa ve ne de yasa kuralı vardır. Herkesin görüşünün eleştirisi mümkün olduğu gibi Anayasa Mahkemesi Başkanı Mustafa BUMİN'in görüşleri de eleştirilebilir. Kaldı ki bu eleştiriler, düşünce ve düşüncüyü ifade hürriyeti kapsamında ve Anayasanın teminatı altındadır.

2) İddianamenin 84'üncü sayfasında yer alan ve EK-101'de delili sunulan beyanların dayanağı, 2006 yılı şubat ayında Star TV'de katıldığı bir programdaki açıklamalarıdır. İddia makamı, bu programa ait CD'yi, iddiasına dayanak delil olarak koyduğu halde, bu CD'nin çözümünü yaptırıp dosyaya koymamıştır. Ayrıca EK-1001'de; Hürriyet Gazetesi yazarı Ertuğrul ÖZKÖK'e ait aynı köşe yazısından 2 adet, konuya ilişkin bir haber ve Mehmet ÇİÇEK'in yaptığı ve Milliyet Gazetesinde yer alan basın açıklaması var. Ekteki diğer 3 gazete kupürünün iddia ile hiçbir ilgisi yoktur. Bunları iddia makamının ne maksatla koyduğu anlaşılamamıştır.

İddia makamı, Mehmet ÇİÇEK'in konuşmasının bir kısmını anlam bütünlüğünden kopararak iddianamesine almış ve Mehmet ÇİÇEK'in iradesi ve ifadelerinin hilafına hareketle söylenenleri laiklik aleyhine nitelemiş ve takdim etmiştir. Bu kabul edilemez. Hukuk devletinde iddia makamı, somut gerçeklikten hareket eder, kişilerin beyanlarına onlara rağmen anlam yükleyemez.

Mehmet ÇİÇEK bu konuşmasında; Danıştay 2. Dairesi'nin Aytaç Kılınç'a ilişkin 26.10.2005 gün ve 2004/4051-2005/3366 sayılı kararı ile ilgili tespit, değerlendirme ve eleştirilerde de bulunmuştur. Danıştay'ın bu karar üzerine yaşanan tartışmalar çerçevesinde Mehmet ÇİÇEK; hakimlik mesleğinin genel ve hukuki bilgi ile çözülmesi mümkün olmayan, çözümü uzmanlığı, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hallerde bilirkişinin oy ve görüşünün alınmasının gerekliliğini farklı bir lisanla ifade etmiştir. Bilirkişilik müessesesi, başlangıçtan beri Türk hukukunda hem Ceza Muhakemesi Kanunu (M. 63- 73), hem Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu (M. 275-286) ve hem de İdari Yargılama Usulü Kanunu (M. 31) düzenlenen ve uygulanan bir müessesedir. Mahkemelerin, hakimlik mesleğinin gerektirdiği genel ve hukuki bilgi ile çözülmesi mümkün olmayan, çözümü uzmanlığı, teknik veya özel bilgiyi gerektiren konularda, hukukumuzda var olan bilirkişilik müessesesini işletmemelerini tespit, değerlendirme ve eleştirmenin laikliğe, Anayasaya ve yasaya aykırı bir yönü yoktur.

Kaldı ki Mahkeme kararları, eleştirilmez değildir. Mahkeme kararları da demokratik hukuk devletinin gereği olarak eleştirilebilir. Mahkeme kararlarına uyma zorunluluğu, onların eleştirilemeyeceği anlamına gelmez. Bir kimse; mahkeme kararını eleştirdi veya mahkemenin kabulüne aykırı tespit ve değerlendirmelerde bulundu diye itham edilemez ve sırf bu nedenle bir düşünce açıklaması Anayasaya aykırı hale gelmez. Hiçbir hukuk devletinde iddia makamı, bir kişiyi, mahkeme kararındaki kabulün tersine konuştu veya mahkeme kararını eleştirdi diye siyasi yasaklı hale gelmesini talep etmez ve edemez.

Star TV'de yaptığı açıklamaların basında çarpıtılarak yer alması üzerine Mehmet ÇİÇEK; Anayasa'nın tanıdığı ve teminat altına aldığı "Cevap ve düzeltme hakkını" (Anayasa, m. 32) kullanmıştır. Hürriyet Gazetesi yazarı Ertuğrul ÖZKÖK 18.02.2006 tarihli köşesinde "Yeminime sadığım" başlığı ve Milliyet Gazetesinin 19.02.2006 tarihli nüshasında "AKP'li Mehmet ÇİÇEK: Milletvekili yeminine sadığım" başlığı ile bu cevap ve düzeltmeleri yayınlanmışlardır. Sabah Gazetesi yazarı Fatih ALTAYLI'ya gönderdiği 21.02.2006 tarihli açıklama ise yayınlanmamıştır (**EK- 9**). Ne gariptir ki iddia makamı; Mehmet ÇİÇEK'in Anayasa ile tanınıp teminat altına alınan "düzeltme ve cevap hakkı"na (Anayasa, m. 32) istinaden yaptığı tekzip ve düzeltmeleri dikkate alması gerekirken bunu yapmamış, aksine gerçeğe aykırı gazete haber ve yorumlarına itibar etmiştir. Bunlar, açık ve tartışmasız bir Anayasa ihlali olduğu gibi hukukun temel ilkelerinin de ayaklar altına alınmasıdır.

Ayrıca Mehmet ÇİÇEK, bu programa şahsı adına katılmış, konuşmayı da şahsı adına yapmış, bu hususu da programda açıklıkla ifade etmiştir. Şahıs adına yapıldığı bir konuşma nedeniyle AK Parti'nin sorumluluğu söz konusu değildir.

Buna rağmen AK Parti Türkiye Büyük Millet Meclisi Grup Başkanlığı, 16.02.2006 tarih ve 40 sayılı yazısı ile Mehmet ÇİÇEK hakkında inceleme başlatmış, savunmasını almış ve sonuçta ikaz edilmesine karar verilmiş ve gerekli ikazlar da yapılmıştır.

Ayrıca Anayasa'nın 69'uncu maddesinin 6'ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Mehmet ÇİÇEK'in AK Parti'nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Başsavcı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden söz etmemektedir.

Kaldı ki Mehmet ÇİÇEK'e isnat edilen her iki iddiada yer alan tespit, değerlendirme ve eleştirileri; Anayasaya aykırı bir eylem olmayıp, aksine Anayasa'nın tanıyıp teminat altına aldığı "Düşünce ve kanaat hürriyeti" (Anayasa, m. 25) ve "Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, "Demokratik hukuk devleti" (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa'nın 69'uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

14- İDRİS NAİM ŞAHİN

İddianamenin 84'üncü sayfasında yer alan ve EK-102'de delili sunulan iddia, 17.04.2006 tarihli Vakit.com.tr.internet sitesinde yer alan bir habere dayandırılmıştır.

Gazetede yer alan ve buradan iddianameye alınan metin, İdris Naim ŞAHİN'in bire bir konuşması değildir. İdris Naim ŞAHİN'nin konuşmasının metni, İstanbul Valiliği ve İçişleri

Bakanlığının resmi kayıtlarından olan “Toplantı zabıtları”nda vardır. Zabıtlarda yer alan konuşma; “İ.Y.C., bu toplantısı ile tarihteki yerini alacaktır. İ.Y.C. bu ülkeye, bu ülke gençliğine büyük hizmetler vermiştir. Hizmetler devam etmektedir. Zaman zaman bazı eleştiriler alıyoruz. İktidarın eleştirilmesi, ondan daha fazla şeyler beklenmesi normaldir. Eleştirilerden yararlanmak, iktidarın görevidir. Eleştiriler makul ölçülerde olmalıdır. Çözüm bekleyen konuları sabırla, zamana yayarak çözeceğiz. Asıl olan bu cemiyetin hizmetlerini takip etmek, yardımcı olmaktır. İ.Y.C. çalışmalarını ve mensuplarını yürekten tebrik ediyorum. Kutuluyor, başarılar diliyorum.” (EK- 10) şeklindedir.

Görüldüğü gibi İdris Naim ŞAHİN’e isnat edilen konuşma ile İdris Naim ŞAHİN’in bizzat yaptığı ve Devletin resmi kayıtlarında yer alan konuşma birbirinden farklıdır. İddia makamı, sadece gazete haberi ile yetinmeyip İlim Yayma Cemiyeti’nin 52’inci Genel Kurulu tutanaklarını istetip, işin aslını araştırsaydı, bu gerçeğe kolaylıkla ulaşabilirdi. Ama bunu yapmamıştır.

İdris Naim ŞAHİN’in zabıtlarda yer alan konuşması, bir derneğin genel kurulunda herkesin yaptığı mutlak konuşmalardan biridir. Konuşmasında; İlim Yayma Cemiyetini övmüş, hizmetlerinden dolayı teşekkür etmiş, iktidar partisinin milletvekili olması hasebiyle de iktidara dönük eleştirilerin normal karşılanması gerektiği ve bundan istifade etmenin iktidarın görevi olduğunu, çözüm bekleyen konuların da zamanla çözülebileceğini ifade etmiştir. Bu konuşmanın, Anayasaya aykırı bir yönü olmadığı gibi laiklikle irtibatlandırılması da mümkün değildir. Buna rağmen iddia makamının, İdris Naim ŞAHİN’in beyanlarına, onun kast ve iradesi dışında anlam yükleyip, bunu da laiklikle irtibatlandırması, hukukun evrensel ilkeleri ve Anayasanın açık ve tartışmasız ihlalidir.

Anayasanın 69’uncu maddesine göre siyasi partiler; belli şartların birlikte varlığı koşuluyla sadece üyelerinin eylemlerinden sorumludur. Anayasanın bu açık hükmüne rağmen iddia makamının, AK Parti üyesi olmayan İlim Yayma Cemiyeti Genel Başkanı Hamza Akbulut’un yaptığı konuşmayı, iddianameye koyması da açık bir hukuksuzluk ve açık bir Anayasa ihlalidir.

Bunun yanında İddia makamının, İlim Yayma Cemiyeti Genel Başkanı Hamza AKBULUT’un konuşması ile İdris Naim ŞAHİN’in konuşması arasında irtibat kurma çabası da diğer bir hukuksuzluk ve Anayasa ihlalidir. Zira İdris Naim Şahin’in iddianamede yer alan beyanı, iddianamede yer verilen Hamza Akbulut’un konuşmasının ardından değil (Şahin, Akbulut’un konuşması sırasında salonda bulunmamaktadır) kendisinden önce konuşan siyasi parti yetkililerinin konuşmalarının ardından ve onların eleştirilerine yanıt olarak kullanılmıştır.

Anayasa’nın 69’uncu maddesinin 6’ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

İdris Naim ŞAHİN’in AK Parti’nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden söz etmemektedir.

Kaldı ki İdris Naim ŞAHİN’in İlim Yayma Cemiyeti Genel Kurulundaki beyanları; Anayasaya aykırı bir eylem olmayıp, aksine Anayasa’nın tanıyıp teminat altına aldığı “Düşünce ve kanaat hürriyeti” (Anayasa, m. 25) ve “Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti” (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, “Demokratik hukuk devleti” (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa’nın 69’uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

15- BİNALİ YILDIRIM

İddianamenin 85’inci sayfasında yer alan ve EK-102’de delili sunulan iddia, 17.04.2006 tarihli Vakit.com.tr.internet sitesinde yer alan bir habere dayandırılmıştır.

Gazetede yer alan ve buradan iddianameye alınan metin, Binali YILDIRIM’ın bire bir konuşması değildir. İstanbul Valiliği ve İçişleri Bakanlığının resmi kayıtlarından olan “Toplantı zabıtları”nda Binali YILDIRIM’ın; “... Reformlar sancılı olur. Reformları uzlaşarak yapmak toplumun menfaatinedir. Reformların bir kısmının sonu alındı. Bir kısmının

da zamana bağılı olarak alınacaktır. Kırıp dökmekten iş yapmak istiyoruz.” şeklindeki ifadeleri, Vakit.com.tr internet sitesi ve iddianamede “Reformlar sancılı olur. Güle oynaya yapılmaz. Tarihte de bu reformlar gerçekleştirilirken birçoğu kanlı oldu. Bu konuda sabır ve zamana ihtiyacımız var. Önemli olan bir şeyi yaparken kırıp dökmek ve bu da bizim hassasiyetimiz. Yolumuza da bu şekilde devam edeceğiz. Devam ederken de gerekenler yapılacak.” (EK-11) şeklinde yer almıştır. Görüldüğü üzere; “... Güle oynaya yapılmaz. Tarihte de bu reformlar gerçekleştirilirken birçoğu kanlı oldu. Bu konuda sabır ve zamana ihtiyacımız var. Önemli olan bir şeyi yaparken kırıp dökmek ve bu da bizim hassasiyetimiz. Yolumuza da bu şekilde devam edeceğiz. Devam ederken de gerekenler yapılacak.” ifadeleri, Binali YILDIRIM’ın beyanları arasında yoktur. Bu ifadeler, gazete muhabirinin haberinde yer ve iddia makamı da doğruluğunu sorgulamadan iddianameye almıştır. İddia makamı, sadece gazete haberi ile yetinmeyip İlim Yayma Cemiyeti’nin 52’inci Genel Kurulu tutanaklarını isteyip, işin aslını araştırıyorsa, bu gerçeğe kolaylıkla ulaşabilir ve böyle bir yanlışa düşmeyebilirdi. Ama bunu yapmamıştır.

Binali YILDIRIM’ın zabıtlarda yer alan konuşması, bir derneğin genel kurulunda herkesin yaptığı mutlak konuşmalardan biridir. Konuşmasında; İlim Yayma Cemiyetini ve hizmetlerini övmüş ve AB sürecinde yapılan reformlardan bahsetmiştir. Binali YILDIRIM’ın konuşmasında geçen “Reform” kelimesini, kendi görev alanına giren haberleşme ve ulaştırma alanlarında ve AB sürecinde yapılan köklü değişiklikleri ifade için kullanmıştır. Bu konuşmanın, Anayasaya aykırı bir yönü olmadığı gibi laiklikle irtibatlandırılması da mümkün değildir. Buna rağmen iddia makamının, Binali YILDIRIM’ın beyanlarına, onun kast ve iradesi dışında anlam yükleyip, bunu da laiklikle irtibatlandırması, hukukun evrensel ilkeleri ile Anayasanın açık ve tartışmasız ihlalidir.

Anayasanın 69’uncu maddesine göre siyasi partiler; belli şartların birlikte varlığı koşuluyla sadece üyelerinin eylemlerinden sorumludur. Anayasanın bu açık hükmüne rağmen iddia makamının, AK Parti üyesi olmayan İlim Yayma Cemiyeti Genel Başkanı Hamza Akbulut’un yaptığı konuşmayı, iddianameye koyması da açık bir hukuksuzluk ve açık bir Anayasa ihlalidir.

Bunun yanında İddia makamının, İlim Yayma Cemiyeti Genel Başkanı Hamza AKBULUT’un konuşması ile Binali YILDIRIM’ın konuşması arasında irtibat kurma çabası da diğer bir hukuksuzluk ve Anayasa ihlalidir.

Anayasa’nın 69’uncu maddesinin 6’ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Binali YILDIRIM’ın AK Parti’nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden de söz etmemektedir.

Kaldı ki Binali YILDIRIM’ın İlim Yayma Cemiyeti Genel Kurulundaki beyanları; Anayasaya aykırı bir eylem olmayıp, aksine Anayasa’nın tanıyıp teminat altına aldığı “Düşünce ve kanaat hürriyeti” (Anayasa, m. 25) ve “Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti” (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, “Demokratik hukuk devleti” (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa’nın 69’uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

16- AKİF GÜLLE

İddianamenin 85’inci sayfasında yer alan ve EK-103’de delili sunulan iddia, 10 şubat 2006 tarihli Radikal İnternet Baskısından alınan habere dayandırılmıştır.

Akif Gülle, iddianamede yer alan beyanından da açıkça anlaşıldığı gibi, Açık Öğretim Lisesi Yönetmeliğini yargıya taşıyan YÖK’ü eleştirmiştir. Bu beyanın, laiklikle uzaktan yakından hiçbir ilişkisi yoktur. Hiçbir mantık ve yorum, bu beyanın laiklikle ilişkisini kuramaz. Kaldı ki Anayasa ve yasalarımızda; “YÖK eleştirilemez. YÖK’ün eleştirilmesi Anayasa veya laikliğe aykırıdır.” biçiminde bir hüküm yoktur. Bir milletvekilinin düşüncesini ifade edebilme özgürlüğü çerçevesinde YÖK’ü eleştirmesinin laiklik karşıtı bir eylem ve beyan olarak değerlendirilmesinin hukuki bir dayanağı bulunmamaktadır.

Anayasa'nın 69'uncu maddesinin 6'ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Akif GÜLLE'nin AK Parti'nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden de söz etmemektedir.

Kaldı ki Akif GÜLLE'nin bu beyanı; Anayasaya aykırı bir eylem olmayıp, aksine Anayasa'nın tanıyıp teminat altına aldığı "Düşünce ve kanaat hürriyeti" (Anayasa, m. 25) ve "Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, "Demokratik hukuk devleti" (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa'nın 69'uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

17- FEHMİ HÜSREV KUTLU

1) İddianamenin 88'inci sayfasında yer alan ve EK-105'de delili sunulan iddia; tarihsiz bir Cumhuriyet Gazetesi haberine dayandırılmıştır. Bu iddianın ekinde sunulan onlarca delilden sadece biri Fehmi Hüsrev KUTLU ile ilgilidir. Diğer delillerin, Fehmi Hüsrev KUTLU ile hiçbir ilgisi yoktur. Fehmi Hüsrev KUTLU'nun iddianameye alınan konuşması, Adalet Komisyonu'nda yapılmıştır. Adalet Komisyonu Raporunu iddianame ekine koyan iddia makamı, bu konuşmayı havi komisyon tutanağını ekler arasına koymamıştır. Bunun yerine Cumhuriyet Gazetesinin tarihsiz bir haberine istinat etmiştir. Bu yöntem, delil itibarında bir saptırmadır.

Fehmi Hüsrev KUTLU bu konuşmayı, bir yasama faaliyeti çerçevesinde Adalet Komisyonunda yapmıştır. Adalet Komisyonunda yapılan konuşmalar ile bunların Meclis dışında tekrarı ve gazetelerde yer alması da mutlak sorumsuzluk kapsamında olup Anayasanın 83'üncü maddesinin teminatı altındadır.

İddianamede yer alan sözler; Anayasa ve laiklik karşıtı sözler olmayıp, Anayasa ve laikliğin teminatı altında yapılan bir değerlendirmedir.

Anayasa'nın 69'uncu maddesinin 6'ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Fehmi Hüsrev KUTLU'nun AK Parti'nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden de söz etmemektedir.

Kaldı ki Fehmi Hüsrev KUTLU'nun bu beyanı; Anayasaya aykırı bir eylem olmayıp, aksine Anayasa'nın tanıyıp teminat altına aldığı "Düşünce ve kanaat hürriyeti" (Anayasa, m. 25) ve "Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, "Demokratik hukuk devleti" (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa'nın 69'uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

2) Ayrıca iddia makamı, 29.06.2005 tarih ve 5377 sayılı kanunun 29. maddesi ile değiştirilen ve halen yürürlükte bulunan Türk Ceza Kanununun 263'üncü maddesinin, Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülmesini ve kanunlaşmasını, Cumhurbaşkanının geri gönderme gerekçeleri ve kendi değerlendirmesi ile Anayasa ve laikliğe aykırı görmüş ve bunu da kapatma davasında delil olarak göstermiştir. Bu, iddia makamının kendisini Meclis ve hatta Anayasa Mahkemesi yerine koyan, kendi yetki sınırlarını aşan, Anayasa ve hukuk dışı bir yaklaşımdır.

Çünkü yasama yetkisi, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne aittir (Anayasa, m. 7). Kanun koymak, değiştirmek veya kaldırmak, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin yetki ve görevlerindedir (Anayasa, m. 87). "Kanun teklif etmeye Bakanlar Kurulu ve milletvekilleri yetkilidir." (Anayasa, m. 88/1) "Cumhurbaşkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul edilen kanunları onbeş gün içinde yayımlar. (Değişik: 3.10.2001-4709/29 md.) Yayımlanmasını kısmen veya tamamen uygun bulmadığı kanunları, bir daha görüşülmek üzere, bu hususta gösterdiği gerekçe ile birlikte aynı süre içinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne geri gönderir..." (Anayasa, m. 89/1-2) Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde görüşülerek kabul edilen bir kanunun, Cumhurbaşkanı tarafından bir daha görüşülmek üzere

Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne geri gönderilmesi ve Meclisin kanunu aynen kabul etmesi, Anayasa ve İçtüzük'e uygun bir yasama faaliyeti ve sürecidir.

Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edilen bir kanunun, Anayasaya aykırılık denetimi ve aykırılığın tespiti halinde iptali, Anayasa Mahkemesinin görev ve yetkileri arasındadır (Anayasa, m. 148-153). Anayasa ve İçtüzük'e uygun bir yasama faaliyeti, salt Cumhurbaşkanının bir daha görüşülmek üzere Meclise geri göndermede beyan ettiği gerekçelerle veya Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın iddia ve değerlendirmesiyle Anayasaya aykırı hale gelmez, getirilemez. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı bu tavrıyla, Anayasanın yalnızca Anayasa Mahkemesi'ne tanıdığı denetim yetkisini devşirmektedir. Oysa "Hiç kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz." (Anayasa, m. 6/3)

Kaldı ki Anayasa'ya aykırılık iddiasıyla ne Cumhurbaşkanı ve ne de bu kanunu uygulayan bir mahkeme (Anayasa m. 152'ye göre) Anayasa Mahkemesine taşımıştır.

Hiçbir hukuk devletinde iddia makamı, yürürlükte olan ve herkesin uymak zorunda olduğu ve kendisinin de hem uymak hem de uygulamak zorunda olduğu bir kanun nedeniyle bir siyasi partinin kapatılmasını dava edemez. Aksinin kabulü, hukukun evrensel ilkelerinin ihlalidir. İddia makamı, bu tutumuyla, iddianamedeki subjektif yaklaşımını burada da sergilemiştir.

3) Öte yandan, iddianamede (Sayfa: 48, EK-45) "Fehmi Hüsrev Kutlu'nun, **ödül alan türbanlı öğrenci ile birlikte basın fotoğrafçılarına poz vermesi**"nin laiklik ilkesine aykırı olarak değerlendirilmesi, ayrı bir hukuk garabetidir. Bir milletvekilinin, başarılı bir öğrenci ile fotoğraf çektirmesi ve onu başarısından dolayı tebrik etmesi, ne laikliğe ve ne de Anayasanın herhangi bir hükmüne aykırıdır. Burada söz konusu olan, başarılı öğrencileri kutlamak ve onları daha çok çalışmaya teşvik etmektir. Kaldı ki, Fehmi Hüsrev Kutlu yalnızca türbanlı öğrenciyi değil başarılı çok sayıda öğrenciyi kutlamış ve onların isteği üzerine de birlikte fotoğraf çektirmiştir. Anayasaya asıl aykırı olan, başarılı bir öğrenci ile bir milletvekilinin fotoğraf çektirmesini, sırf öğrencinin başörtüsü nedeniyle yadırgamak ve bunu laikliğe aykırı değerlendirmektir. Onun için bu değerlendirmenin de hiçbir hukuki dayanağı yoktur.

18- MUSA UZUNKAYA

1) İddianamenin 89'uncu sayfasında yer alan ve EK-107'de delili sunulan konuşma, Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonunda yapılmıştır. İddia makamı, konuşmanın Plan ve Bütçe Komisyonunda yapıldığını belirttiği halde, delil olarak 08 Kasım 2006 tarihli Cumhuriyet Gazetesi haberini göstermiş; ama komisyon tutanaklarını delil olarak sunmamıştır. Bu açık bir, delil yanılmasıdır.

Bu konuşmada, başörtüsü sorununa dair değerlendirme ve tespitlerde bulunmuştur.

2) İddianamenin 89'uncu sayfasında yer alan ve EK-108'de delili sunulan konuşma da Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonunda yapılmıştır. İddia makamı, konuşmanın Plan ve Bütçe Komisyonunda yapıldığını belirttiği halde, delil olarak Cumhuriyet Gazetesindeki haberleri göstermiş; ama komisyon tutanaklarını delil olarak sunmamıştır. Bu açık bir, delil yanılmasıdır.

Bu değerlendirme ve eleştiriler, Plan ve Bütçe Komisyonundaki CHP milletvekillerinin yaptıkları eleştirilere cevap vermek maksadıyla yapılmış bir düşünce açıklamasıdır. Tarihi kişiliklere dair tespitlerde bulunmak ve bir kişinin düşüncesini benimsediğini söylemek, ne Anayasaya ve ne de laiklik ilkesine aykırıdır.

Kaldı ki Musa UZUNKAYA'nın yaptığı her iki konuşma da bir yasama faaliyeti çerçevesinde Plan ve Bütçe Komisyonunda yapılmıştır. Plan ve Bütçe Komisyonunda yapılan konuşmalar ile aksi kararlaştırılmadıkça bunların Meclis dışında tekrarı ve gazetelerde yer alması da mutlak sorumsuzluk kapsamında olup Anayasanın 83'üncü maddesinin teminatı altındadır.

Ayrıca Anayasa'nın 69'uncu maddesinin 6'ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Musa UZUNKAYA'nın AK Parti'nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden de söz etmemektedir.

Bütün bunların yanında Musa UZUNKAYA'nın bu beyanları; Anayasaya aykırı bir eylem olmayıp, aksine Anayasa'nın tanıyıp teminat altına aldığı "Düşünce ve kanaat hürriyeti" (Anayasa, m. 25) ve "Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, "Demokratik hukuk devleti" (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa'nın 69'uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

19- MEHMET AYDIN

İddianamenin 89'uncu sayfasında yer alan ifadelerin Almanya'da yayınlanan Frankfurter Allgemeine gazetesine verilen demeçten alındığı belirtilmesine karşın, iddianın delillerinin sunulduğu EK-109'da bu gazete yoktur. Bu açık bir delil saptırmasıdır.

Mehmet Aydın'ın; 2004 yılı Nisan ayında Almanya'da Frankfurter Allgemeine gazetesine verdiği mülakat, o tarihte Almanya'da yaşanan başörtüsü tartışması ile ilgili olup Türkiye veya Türkiye'de yaşanan başörtüsü sorunuyla ilgili değildir. Mülakatın yer aldığı Frankfurter Allgemeine gazetesi tercüme edilip incelenmiş olsaydı (EK-12), iddianame ve ekinde sunulan delillerin bu konuşmayı yansıtmadığı açıkça görülebilirdi. Ne yazık ki iddia makamı, ne bu gazetenin aslını ve ne de tercümesini dosyaya koymuştur. Almanya'da yaşanan bir soruna dair Almanya'da yapılan ve bir Alman gazetesinde yer alan mülakatın, Türkiye'de yapılmış gibi gösterilip, Türkiye'nin hukuk sistemine, laiklik anlayışına ve Anayasasına aykırı görmek, hukukun evrensel ilkelerinin ve Anayasanın tartışmasız ihlalidir.

Ayrıca Anayasa'nın 69'uncu maddesinin 6'ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Mehmet AYDIN'ın AK Parti'nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden de söz etmemektedir.

Kaldı ki Mehmet AYDIN'ın bu beyanları; Anayasaya aykırı bir eylem olmayıp, aksine Anayasa'nın tanıyıp teminat altına aldığı "Düşünce ve kanaat hürriyeti" (Anayasa, m. 25) ve "Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, "Demokratik hukuk devleti" (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa'nın 69'uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

20- GÜLDAL AKŞİT

İddianamenin 89'uncu sayfasında yer alan ve EK-110'da delili sunulan iddia, muhtelif gazete kupürlerine dayandırılmıştır.

Güldal Akşit; Birleşmiş Milletler Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Komisyonunda (CEDAW) Türk Delegasyonu Başkanı ve Kadından Sorumlu Devlet Bakanı olarak Türkiye raporunu sunmuş, sunumunda ise başörtüsü sorununa hiç değinmemiştir. Ancak raporun sunumunu müteakip gerçekleştirilen soru cevap bölümünde, komisyon üyelerinden birisinin "Türkiye'deki üniversitelerde başörtüsü sorunu olduğuna dair haberler doğru mu?" biçimindeki sorusu üzerine, yorumsuz bir durum tespitinde bulunmuştur. Bu konuda Türkiye'de konuşmayan, tespitte bulunmayan veya kendince çözüm önerileri sunmayan ne bir siyasi, ne bir sivil toplum örgütü ve ne de bir üniversite kalmıştır. Hatta bu sorun, çeşitli davalarla Danıştay, Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin gündemine gelmiş, mahkemeler de bu sorunu tartışmış ve bu konuda muhtelif kararlar da vermişlerdir. Hakikat bu iken, herkesin görüş bildirdiği ve tartıştığı bir konuda, kadından sorumlu Devlet Bakanı Güldal AKŞİT'in kadın sorunlarının uluslararası düzeyde konuşulduğu bir toplantıda, sorulan bir soru üzerine, yorum yapmaksızın, sadece başörtüsü sorununa dair bir tespitte bulunmasından daha doğal ne olabilir?

Güldal AKŞİT'in bu tespitinin laiklikle uzaktan yakından hiçbir ilişkisi yoktur. İddia makamının farklı değerlendirmesi, bu somut gerçekliği değiştirmez.

Anayasa'nın 69'uncu maddesinin 6'ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Güldal AKŞİT'in AK Parti'nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden de söz etmemektedir.

Kaldı ki Güldal AKŞİT'in bu beyanı; Anayasaya aykırı bir eylem olmayıp, aksine Anayasa'nın tanıyıp teminat altına aldığı "Düşünce ve kanaat hürriyeti" (Anayasa, m. 25) ve "Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, "Demokratik hukuk devleti" (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa'nın 69'uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

21- ERSÖNMEZ YARBAY

İddianamenin 90'uncu sayfasında yer alan ve EK-111'de delili sunulan konuşma, Hükümetin Leyla Şahin hakkındaki AİHM 4. Dairesi'nin kararının onaylanmasını istemesi üzerine Hükümete yapılan bir eleştiri ve değerlendirmedir. Bu açıklamanın, laiklik ilkesine ve Anayasaya aykırı bir yönü de yoktur. Ersönmez YARBAY'ın beyanı, "Hükümetin türban yasağını savunmasının Anayasa'ya aykırılığına" ilişkindir.

Anayasa'nın 69'uncu maddesinin 6'ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Ersönmez YARBAY'ın AK Parti'nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden de söz etmemektedir.

Kaldı ki Ersönmez YARBAY'ın bu beyanı; Anayasaya aykırı bir eylem olmayıp, aksine Anayasa'nın tanıyıp teminat altına aldığı "Düşünce ve kanaat hürriyeti" (Anayasa, m. 25) ve "Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, "Demokratik hukuk devleti" (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa'nın 69'uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

22- AHMET FARUK ÜNSAL

İddianamenin 90'uncu sayfasında yer alan ve EK-111'de delili sunulan konuşma, Hükümetin Leyla Şahin hakkındaki AİHM 4. Dairesi'nin kararının onaylanmasını istemesi üzerine Hükümete yapılan bir eleştiri ve değerlendirmedir. Bu açıklamanın, laiklik ilkesine ve Anayasaya aykırı bir yönü de yoktur.

Anayasa'nın 69'uncu maddesinin 6'ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Ahmet Faruk ÜNSAL'ın AK Parti'nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden de söz etmemektedir.

Kaldı ki Ahmet Faruk ÜNSAL'ın bu beyanı; Anayasaya aykırı bir eylem olmayıp, aksine Anayasa'nın tanıyıp teminat altına aldığı "Düşünce ve kanaat hürriyeti" (Anayasa, m. 25) ve "Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, "Demokratik hukuk devleti" (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa'nın 69'uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

23- MEHMET ELKATMIŞ

İddianamenin 90'uncu sayfasında yer alan ve EK-111'de delili sunulan konuşma, Hükümetin Leyla Şahin hakkındaki AİHM 4. Dairesi'nin kararının onaylanmasını istemesi üzerine Hükümete yapılan bir eleştiri ve değerlendirmedir. Bu açıklamanın, laiklik ilkesine ve Anayasaya aykırı bir yönü de yoktur.

Anayasa'nın 69'uncu maddesinin 6'ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Mehmet ELKATMIŞ'ın AK Parti'nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden de söz etmemektedir.

Kaldı ki Mehmet ELKATMIŞ'ın bu beyanı; Anayasaya aykırı bir eylem olmayıp, aksine Anayasa'nın tanıyıp teminat altına aldığı "Düşünce ve kanaat hürriyeti" (Anayasa, m. 25) ve "Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, "Demokratik hukuk devleti" (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa'nın 69'uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

24- ABDULLAH ÇALIŞKAN

1) İddianamenin 90'ıncı sayfasında yer alan ve EK-111'de delili sunulan konuşma, Hükümetin Leyla Şahin hakkındaki AİHM 4. Dairesi'nin kararının onaylanmasını istemesi üzerine Hükümete yapılan bir eleştiri ve değerlendirmedir. Bu açıklamanın, laiklik ilkesine ve Anayasaya aykırı bir yönü de yoktur.

2) İddianamenin 90-91'inci sayfalarında yer alan ve EK-113'de delili sunulan konuşma, gençler ve değişim konusunda yapılmış bir değerlendirmedir. Konuşmadaki "Yeşil devrim"den kasıt, iddia makamının dile getirdiği gibi "Laik cumhuriyete yönelik bir karşı devrimin adı"(İddianame, s. 142) değil, değişim ve bunun gençlik için önemini ifade ederken yapılmış bir nitelirmedir. Abdullah ÇALIŞKAN, "Kastettiğim köklü değişimlerdir." demek suretiyle kastını açıklıkla ifade ettiği ve bu ifadesi de iddianamede yer aldığı halde iddia makamının, bunu kendine göre yorumlanması ve anlamlandırması hukukun evrensel ilkeleriyle bağdaşmaz.

3) Ayrıca, AK Parti Kocaeli milletvekili ve Genel Başkan Yardımcısı Nihat ERGÜN, Abdullah ÇALIŞKAN'ın görüşlerine parti olarak katılmadıklarını, bu ifadelerin partinin görüşlerini yansıtmadığını açıklıkla ifade etmiştir. İşte Nihat ERGÜN'ün o konuşmasının ilgili kısmı: "Biz bir hizmet milliyetçisiyiz, Parti olarak da bir hizmet partisiyiz, bir ideolojik parti değiliz. Toplum adam etme sevdasında bir partinin üyeleri değiliz biz. Toplum bir veri kabul ediyoruz. İşte toplum bu. Bu toplumdaki etkileniyoruz, günü geldiğinde bu toplumu etkiliyoruz, görüş ve düşüncelerimizle. Bu toplumun var olan problemlerini çözmek ve bunu daha ileriye götürmek için uğraşan bir siyasi partiyiz. Muhafazakâr demokrat bir siyasi partinin üyeleriyiz, gençliğiz, yöneticilerimiz. **Muhafazakâr partiler devrimci partiler değildirler. Yeşil ya da kırmızı, önemli değil. Tedricî değişimden yana olan evrimci partilerdir. Değişimden yanayız, yenilikçiyiz. Ama, bu yenilikçilik kökten silen atan, devrimci bir yenilenme değildir. Kendi kendine, doğal süreci içerisinde değişen, bir evrim geçiren bir yenilenmedir. Böyle bir yenilenmeden yanayız. Kökten silip atan bir yenilenmenin toplumu tahrip ettiğini düşünürüz. Böyle bir yenilenme yerine evrimci, birbirinden etkilenerek toplumu ilerleten, mesafe aldırın bir yenilenmenin öncüleri olan muhafazakâr demokrat bir siyasi partinin temsilcilerimiz. O açıdan, bizim yaklaşımlarımızın radikal olmadığımızı, köktenci olmadığımızı, toplumu adam etme sevdasında olmadığımızı, toplumu bir veri olarak kabul ettiğimizi, o veriyle etkileşim içerisinde kâh ondan etkilenerek kâh onu etkileyerek ilerleme kaydetmemiz gerektiğini düşünen bir siyasi partiyiz. Bazı köktenci partiler toplumu beğenmezler, onu adam etmek sevdasındadırlar, kendi hâline bırakırsan ya davulcuya ya zurnacıya gideceğine inanırlar. Onun için, ensesinden devletin sopasını eksik etmemek ve onu hiza istikamete sokmak peşinde koşmuşlardır. Böyle dönemler yaşamıştır Türkiye. Bu dönemlerin Türkiye'de topluma da, siyasete de bir şey katmadığını, kazandırmadığını biz, hepimiz biliyoruz."**(EK- 13)

Anayasa'nın 69'uncu maddesinin 6'ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Abdullah ÇALIŞKAN'ın AK Parti'nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden de söz etmemektedir.

Kaldı ki Abdullah ÇALIŞKAN'ın beyanları; Anayasaya aykırı bir eylem olmayıp, aksine Anayasa'nın tanıyıp teminat altına aldığı "Düşünce ve kanaat hürriyeti" (Anayasa, m. 25) ve "Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, "Demokratik hukuk devleti" (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa'nın 69'uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu

değildir. Nitekim Abdullah ÇALIŞKAN'ın Adana'daki konuşması, adli soruşturmaya konu olmuş ve yapılan soruşturma sonucunda; yapılan konuşmada suç unsuru bulunmadığı, düşünce ve düşüncüyü açıklama hürriyeti kapsamında olduğunu tespitle kovuşturmayaya yer olmadığına karar verilmiş ve bu karar da kesinleşmiştir (EK- 14).

25- NİHAT ERGÜN

1) İddianamenin 91'inci sayfasında yer alan ve EK-114'de delili sunulan konuşmada Nihat ERGÜN; Anayasa Mahkemesi'nin 46'ncı kuruluş yıldönümünde dönemin Anayasa Mahkemesi Başkanı Mustafa BUMİN'in beyanları eleştirilmiş, temel hak ve özgürlükler, hukuk, laiklik ve çağdaşlık konularında değerlendirme ve tespitlerde bulunmuştur. Her ne kadar iddia makamı, anlam bütünlüğünü bozacak biçimde konuşmanın bazı kısımlarını iddianameye almış olsa bile bu gerçeklik yine de açıktır.

Kaldı ki "Anayasa Mahkemesi Başkanın beyanları eleştirilemez." şeklinde ne bir Anayasa ve ne de yasa kuralı vardır. Herkesin görüşünün eleştirisi mümkün olduğu gibi Anayasa Mahkemesi Başkanı Mustafa BUMİN'in görüşleri de eleştirilebilir. Bu eleştiriler, düşünce ve düşüncüyü ifade kapsamında ve Anayasanın teminatı altındadır.

Anayasa'nın 69'uncu maddesinin 6'ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Nihat ERGÜN'ün AK Parti'nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden de söz etmemektedir.

Kaldı ki Nihat ERGÜN'ün bu beyanı; Anayasaya aykırı bir eylem olmayıp, aksine Anayasa'nın tanıyıp teminat altına aldığı "Düşünce ve kanaat hürriyeti" (Anayasa, m. 25) ve "Düşüncüyü açıklama ve yayma hürriyeti" (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, "Demokratik hukuk devleti" (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa'nın 69'uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

2) İddianamenin 112 ve 113'üncü sayfasında yer alan ve delili EK-160'da sunulan iddia, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulan bir kanun teklifine dayanmaktadır. İddianın delillerinin yer aldığı EK-160'da; Anayasa'nın 10 ve 42'inci maddeleri ile Yüksek Öğretim Kanununun EK 17'inci maddesinde değişiklik öngören kanun teklifleri ve bunlara dair gazete kupürleri yer almaktadır.

Nihat ERGÜN'ün Anayasa ve yasa değişiklik teklifi vermesi, Anayasa'nın teminatı altında bir yasama faaliyeti çalışmasıdır. Bilindiği gibi yasama yetkisi, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne aittir (Anayasa, m. 7). Kanun koymak, değiştirmek veya kaldırmak, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin yetki ve görevlerindedir (Anayasa, m. 87). "Kanun teklif etmeye Bakanlar Kurulu ve milletvekilleri yetkilidir." (Anayasa, m. 88/1) Nihat ERGÜN, Anayasa'nın bu hükümlerine uygun bir kanun teklifine imza atmıştır. Bir milletvekilinin Anayasanın kendisine tanıdığı yetkiyi kullanarak kanun teklifi vermesi, ne laikliğe ve ne de Anayasaya aykırıdır. Anayasaya aykırı olan, Anayasaya uygun bir biçimde Anayasanın tanıdığı kanun teklif etme yetkisini kullanan bir milletvekilin, Anayasa'ya aykırı hareket ettiğinden bahisle siyasi yasaklılığının talep ve dava edilmiş olmasıdır.

Bir kanun teklifi veya bir konuda kanuni düzenleme yapılmak üzere teklif verilmesi, salt Cumhuriyet Başsavcısının değerlendirmesiyle Anayasaya aykırı hale gelmez. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı bu tavrıyla, Anayasanın yalnızca Anayasa Mahkemesi'ne tanıdığı denetim yetkisini devşirmektedir. Oysa "Hiç kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz." (Anayasa, m. 6/3).

Bir kanunun veya bir kanun maddesinin değiştirilmesini veya kaldırılmasını savunmak, istemek ve bunun için kanun teklifi vermek de düşünce ve kanaat hürriyeti (Anayasa, m. 25) ve düşüncüyü açıklama ve yayma hürriyeti (Anayasa, m. 26) kapsamındadır. Nitekim Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararına göre de; "...Yasalarla getirilen düzenlemeleri savunarak değerlendirilmesini veya ortadan tamamen kaldırılmasını istemek T.C. Anayasası'nın 25 ve 26. maddelerinde öngörülen düşünce ve kanaat hürriyetinin doğal bir sonucudur". (Bkz. Yargıtay Ceza Genel Kurulu, E.2001/9-32, K.2001/155, K.T. 3.7.2001)

Kaldı ki kanun teklifi vermek, bir milletvekilinin asli görevidir ve tartışmasız bir yasama faaliyetidir. Yasama faaliyetleri, mutlak yasama sorumsuzluğu kapsamında olup, Anayasanın 83'üncü maddesinin teminatı altındadır.

26- BÜLENT GEDİKLİ

İddianamenin 91'inci sayfasında yer alan ve EK-115'de delilleri sunulan konuşma; Bülent GEDİKLİ'nin, 05.12.2005 tarihinde AK Parti Adıyaman İl Başkanlığında yaptığı açıklamalardan alınmıştır.

Haberin kaynağı belli değil; diyarbakir.söz.com, internet adresinden alınan "Başsavcı için kurumsal mutabakat" başlıklı haber sitesinden alınmıştır. Ayrıca, Yeni Asya internet sitesi adresinden alınmıştır.

"Başörtüsünün insan hakları ihlali olduğu ortadadır."_ cümlesi "Yeni Asya Gazetesi" sitesinde yoktur. Keza, Anadolu Ajansının ilgili basın toplantısına ait bülteninde de bu cümle her ne kadar "Diyarbakır Söz Gazetesi"nden alınmış ve bu gazete kaynak olarak Anadolu Ajansını göstermiş ise de orada bu cümle yoktur.

Kaldı ki başörtüsü nedeniyle eğitim hakkı engellenen öğrencilere yapılan bu muamelenin bir insan hakkı ihlali olduğunu sayısız siyasetçi, yazar ve akademisyen açıklıkla söylerken, Bülent GEDİKLİ'nin de "Başörtüsünün insan hakları ihlali olduğunu" ifade etmesi ve bunun yanında; başörtülü öğrencilerin eğitim ve öğretim haklarının engellendiğinden üzüntü duyduğunu, sorunun çözümü için toplumsal ve kurumsal mutabakat arandığını, toplumsal mutabakatın varlığına karşın kurumsal mutabakatın henüz temin edilemediğini ve bunun içinde zamana ihtiyaç duyulduğunu ifade etmesi, bir durum tespiti ve değerlendirmesidir. Burada laiklik ilkesiyle çelişen bir yön bulunmadığı gibi, Anayasaya aykırılık da bulunmamaktadır.

Ayrıca Anayasa'nın 69'uncu maddesinin 6'ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Bülent GEDİKLİ'nin AK Parti'nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden de söz etmemektedir.

Kaldı ki Bülent GEDİKLİ'nin bu beyanı; Anayasaya aykırı bir eylem olmayıp, aksine Anayasa'nın tanıyıp teminat altına aldığı "Düşünce ve kanaat hürriyeti" (Anayasa, m. 25) ve "Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, "Demokratik hukuk devleti" (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa'nın 69'uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

27- EGEMEN BAĞIŞ

1) İddianamenin 92'inci sayfasında yer alan ve Ek-116'da delilleri sunulan konuşmasında Egemen BAĞIŞ, hem mini eteği ve hem de başörtüsünü ifade özgürlüğünün gereği olarak gördüğünü ve savunduğunu ifade ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Leyla ŞAHİN kararına dair değerlendirme, tespit ve eleştiride bulunmuştur. İddianamedeki metnin son cümlesinde bunun, şahsi görüşü olduğunu da açıklıkla söylemiştir.

2) İddianamenin 98'inci sayfasında yer alan ve EK-130'da delilleri sunulan konuşma; Egemen BAĞIŞ'ın söylediklerini aynen yansıtmamaktadır. Zira konuşmasında Egemen BAĞIŞ; başörtüsü sorununa dair değerlendirme ve tespitlerde bulunmuş; ancak konuşmasının hiçbir yerinde "Türban TBMM'de serbest olmalıdır" diye bir ifade veya ima yoluyla bile olsa aynı anlama gelebilecek başka bir ifade kullanmamıştır. Gazeteler, Egemen BAĞIŞ'ın beyanlarını çarpıtarak vermişlerdir. Bunun üzerine Egemen BAĞIŞ, gazetelerde çıkan haberleri açıkça tekzip etmiş ve tekzip metninde; "Türban TBMM'de de serbest olmalıdır" diye bir ifadem olmamıştır. Bu ifadeler benim değil, bu kurguyu kaleme alanların yakıştırmasıdır. BAĞIŞ'a göre diyor. Bunu diyen ben değil, senaryoyu yazanın yakıştırmasıdır..." hususlarını açıkça ifade etmiştir. Bu tekzip metni, 07.02.2008'de Anadolu Ajansı tarafından yayınlanmıştır. Ayrıca 08.02.2008 tarihinde; Milli Gazete, <http://>

//www.NTVMSNBC.com/news/434918.asp ve NTV , HABERX, TGRT Haber, Star Gazetesi, Objektif Haber, Haber Vitrini ve TV8'de yayınlanmıştır(EK-15).

Bütün bu açık gerçekliğe rağmen iddia makamının, Egemen BAĞIŞ'ın Anayasa ile tanınıp teminat altına alınan "düzeltme ve cevap hakkı"na (Anayasa, m. 32) istinaden yaptığı tekzip ve düzeltmeleri dikkate alması gerekirken bunu yapmamış, aksine gerçeğe aykırı gazete haber ve yorumlarına itibar etmesi, açık bir Anayasa ihlali olduğu gibi hukukun temel ilkelerinin de ayaklar altına alınmasıdır.

Öte yandan Egemen BAĞIŞ; "Bu benim düşüncem. Partimin düşüncesini soruyorsanız, henüz bu konuyu konuşmadık." dediği ve bu husus iddianamede yer alan metinde de açıkça yer aldığı ve şahsi görüşlerin hukuken partiyi bağlamayacağı somut gerçekliğine rağmen iddia makamının, bu konuşmayı iddianameye delil olarak koyması diğer bir hukuksuzluk ve Anayasa ihlalidir.

Egemen BAĞIŞ, AK Parti kurucusu olmadığı halde, iddia makamınca kurucu olarak takdimi de ayrı bir yanlışlıktır.

Ayrıca Anayasa'nın 69'uncu maddesinin 6'ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Egemen BAĞIŞ'ın AK Parti'nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden de söz etmemektedir.

Kaldı ki Egemen BAĞIŞ'ın beyanları; Anayasaya aykırı bir eylem olmayıp, aksine Anayasa'nın tanıyıp teminat altına aldığı "Düşünce ve kanaat hürriyeti" (Anayasa, m. 25) ve "Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, "Demokratik hukuk devleti" (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa'nın 69'uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

28- RESUL TOSUN

1) İddianamenin 92'inci sayfasında yer alan ve EK-117'de delilleri sunulan konuşma, Hükümetin Leyla Şahin hakkındaki AIHM 4. Dairesi'nin kararının onaylanmasını istemesi üzerine Hükümete yapılan bir eleştiri ve değerlendirmedir. Bu açıklamanın, laiklik ilkesine ve Anayasaya aykırı bir yönü de yoktur.

2) İddianamenin 92-93'üncü sayfalarında yer alan ve EK-118'de delilleri sunulan konuşmasında Resul TOSUN; Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Leyla ŞAHİN kararı hakkındaki değerlendirme, tespit ve eleştirileri ile başörtüsü sorunun çözümüne dair şahsi görüşlerini dile getirmiştir.

Kaldı ki Mahkeme kararları, eleştirilmez değildir. Mahkeme kararları da demokratik hukuk devletinin gereği olarak eleştirilebilir. Mahkeme kararlarına uyma zorunluluğu, onların eleştirilemeyeceği anlamına gelmez. Bir kimse; mahkeme kararını eleştirdi veya mahkemenin kabulüne aykırı tespit ve değerlendirmelerde bulundu diye itham edilemez ve sırf bu nedenle bir düşünce açıklaması Anayasaya aykırı hale gelmez. Hiçbir hukuk devletinde iddia makamı, bir kişiyi, mahkeme kararındaki kabulün tersine konuştu veya mahkeme kararını eleştirdi diye siyasi yasaklı hale gelmesini talep edemez.

Ayrıca bu konuşma, AK Parti Meclis Grubu toplantısında yapılmış olup, mutlak sorumsuzluk kapsamında ve Anayasa'nın 83'üncü maddesinin teminatı altındadır.

Anayasa'nın 69'uncu maddesinin 6'ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Resul TOSUN'un AK Parti'nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden de söz etmemektedir.

Kaldı ki Resul TOSUN'un beyanları; Anayasaya aykırı bir eylem olmayıp, aksine Anayasa'nın tanıyıp teminat altına aldığı "Düşünce ve kanaat hürriyeti" (Anayasa, m. 25) ve "Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, "Demokratik

hukuk devleti” (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa’nın 69’uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

29- HAYATI YAZICI

İddianamenin 93’üncü sayfasında yer alan ve EK-119’da delilleri sunulan konuşmasında Hayati YAZICI; Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin Leyla ŞAHİN kararı hakkındaki değerlendirme, tespit ve eleştirilerini dile getirmiştir. Hayati YAZICI’nın; erkler ayrılığına işaret etmesi, yargının kural ihdas etme yetkisi olmadığı ve sadece önüne gelen somut olayda karar verebileceğini, kararların yalnızca taraflar için bağlayıcı olacağını, kural koyma yetkisinin yasama organına ait olduğunu ifade etmesi, Anayasanın başlangıcındaki 3 ve 4’üncü paragrafları ile 6, 7, 8, 9, 125 ve 153’üncü maddeleri hükümlerinin farklı bir üslupla tekrarından başka bir şey değildir. Anayasa hükümlerini farklı bir üslupla dile getirmenin laiklik ilkesine veya Anayasaya aykırılıkla ilgisi yoktur. Asıl Anayasa ihlali, Anayasanın kimi hükümlerinin dahi Anayasa ihlali sayıp, buna istinaden iddianame düzenlemektir.

Kaldı ki Mahkeme kararları, eleştirilmez değildir. Mahkeme kararları da demokratik hukuk devletinin gereği olarak eleştirilebilir. Mahkeme kararlarına uyma zorunluluğu, onların eleştirilemeyeceği anlamına gelmez. Bir kimse; mahkeme kararını eleştirdi veya mahkemenin kabulüne aykırı tespit ve değerlendirmelerde bulundu diye itham edilemez ve sırf bu nedenle bir düşünce açıklaması Anayasaya aykırı hale gelmez. Hiçbir hukuk devletinde iddia makamı, bir kişiyi, mahkeme kararındaki kabulün tersine konuştu veya mahkeme kararını eleştirdi diye siyasi yasaklı hale gelmesini talep edemez.

Anayasa’nın 69’uncu maddesinin 6’ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Hayati YAZICI’nın AK Parti’nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden de söz etmemektedir.

Kaldı ki Hayati YAZICI’nın beyanları; Anayasaya aykırı bir eylem olmayıp, aksine Anayasa’nın tanıyıp teminat altına aldığı “Düşünce ve kanaat hürriyeti” (Anayasa, m. 25) ve “Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti” (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, “Demokratik hukuk devleti” (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa’nın 69’uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

30- SADIK YAKUT

İddianamenin 93’üncü sayfasında yer alan ve EK-120’de delilleri sunulan konuşmasında Sadık YAKUT(EK-16); Milli iradenin önemine vurgu yapmış, kurum ve kuruluşların milli iradenin bir parçası olduğunu vurgulamış ve yargıya da milli iradenin yansımaları gereğine işaret etmiştir.

Bu konuşma, Anayasa’nın; “Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.

Türk Milleti, egemenliğini, Anayasanın koyduğu esaslara göre yetkili organları eliyle kullanılır(Anayasa, m. 6/1-2), “Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindedir. Bu yetki devredilemez.”(Anayasa, m.7), “Yürütme yetkisi ve görevi, Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından, Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir.” (Anayasa, m. 8) ve “Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır.” (Anayasa, m. 9) şeklindeki kimi hükümlerinin farklı bir üslup ile ifadesidir. Anayasa hükümlerini farklı bir üslupla dile getirmenin laiklik ilkesine veya Anayasaya aykırılıkla ilgisi yoktur. Asıl Anayasa ihlali, Anayasanın kimi hükümlerinin farklı bir üslupla tekrarını dahi Anayasa ihlali sayıp, buna istinaden iddianame düzenlemektir.

“Milli iradenin yargıya da yansımaları gerektiği” görüşü, sadece Sadık YAKUT tarafından değil, pek çok siyasetçi, sivil toplum örgütü ve akademisyen tarafından da dile getirilmiştir. Nitekim TÜSİAD’ın 1992’de, TOBB’un 2000 ve Türkiye Barolar Birliği’nin 2001 ve 2007’de hazırlayıp kamuoyu ile paylaştıkları Anayasa önerilerinde de Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin , bazı yüksek yargı organlarına üye seçmesi benimsenmiştir. Herkesin söylediği ve herkesin de Anayasaya aykırı bulmadığı bir fikri, Sadık YAKUT’un dile

getirmesi, o fikri Anayasaya aykırı hale getirmez. Aksinin kabulü, söylenene göre değil de söyleyene göre Anayasaya aykırılık oluşturulduğu sonucu çıkar ki bu, açık bir Anayasa ihlalidir.

Konuşmanın yapıldığı tarihte Sadık YAKUT, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanvekilidir. Anayasaya göre; “Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, Başkanvekilleri, üyesi buldukları siyasi partinin veya parti grubunun Meclis içinde veya dışındaki faaliyetlerine; görevlerinin gereği olan haller dışında, Meclis tartışmalarına katılamazlar; Başkan ve oturumu yöneten Başkanvekili oy kullanamazlar.” (m.94/6). Sadık YAKUT’un iddianameye konulması, bu yönüyle de Anayasaya aykırıdır.

Anayasa’nın 69’uncu maddesinin 6’ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Sadık YAKUT’un AK Parti’nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden de söz etmemektedir.

Kaldı ki Sadık YAKUT’un beyanları; Anayasaya aykırı bir eylem olmayıp, aksine Anayasa’nın tanıyıp teminat altına aldığı “Düşünce ve kanaat hürriyeti” (Anayasa, m. 25) ve “Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti” (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, “Demokratik hukuk devleti” (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa’nın 69’uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

31- ABDURRAHMAN KURT

İddianamenin 94-95’inci sayfasında yer alan ve EK-121’de delilleri sunulan konuşmasında Abdurrahman KURT; başörtüsü sorunu hakkında bir değerlendirme ve tespitlerde bulunmuştur.

Anayasa’nın 69’uncu maddesinin 6’ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Abdurrahman KURT’un AK Parti’nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden de söz etmemektedir.

Kaldı ki Abdurrahman KURT’un beyanları; Anayasaya aykırı bir eylem olmayıp, aksine Anayasa’nın tanıyıp teminat altına aldığı “Düşünce ve kanaat hürriyeti” (Anayasa, m. 25) ve “Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti” (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, “Demokratik hukuk devleti” (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa’nın 69’uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

32- MUZAFFER KÜLCÜ

İddianamenin 94’üncü sayfasında yer alan ve EK-122’de delilleri sunulan konuşmasında Muzaffer KÜLCÜ; Danıştay 2. Dairesi’nin Aytaç KILINÇ kararı hakkında değerlendirme, tespit ve eleştiride bulunmuştur. Bu açıklamanın, laiklik ilkesine ve Anayasaya aykırı bir yönü de yoktur.

Kaldı ki Mahkeme kararları, eleştirilmez değildir. Mahkeme kararları da demokratik hukuk devletinin gereği olarak eleştirilebilir. Mahkeme kararlarına uyma zorunluluğu, onların eleştirilemeyeceği anlamına gelmez. Bir kimse; mahkeme kararını eleştirdi veya mahkemenin kabulüne aykırı tespit ve değerlendirmelerde bulundu diye itham edilemez ve sırf bu nedenle bir düşünce açıklaması Anayasaya aykırı hale gelmez. Hiçbir hukuk devletinde iddia makamı, bir kişiyi, mahkeme kararındaki kabulün tersine konuştu veya mahkeme kararını eleştirdi diye siyasi yasaklı hale gelmesini talep edemez.

Anayasa’nın 69’uncu maddesinin 6’ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Muzaffer KÜLCÜ’nün AK Parti’nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden de söz etmemektedir.

Kaldı ki Muzaffer KÜLCÜ'nün beyanları; Anayasaya aykırı bir eylem olmayıp, aksine Anayasa'nın tanıyıp teminat altına aldığı "Düşünce ve kanaat hürriyeti" (Anayasa, m. 25) ve "Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, "Demokratik hukuk devleti" (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa'nın 69'uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

33- SELAMİ UZUN

İddianamenin 94'üncü sayfasında yer alan ve EK-122'de delilleri sunulan konuşmasında Selami UZUN; Danıştay 2. Dairesi'nin Aytaç KILINÇ kararı hakkında değerlendirme, tespit ve eleştiride bulunmuştur. Bu açıklamanın, laiklik ilkesine ve Anayasaya aykırı bir yönü de yoktur.

Kaldı ki Mahkeme kararları, eleştirilmez değildir. Mahkeme kararları da demokratik hukuk devletinin gereği olarak eleştirilebilir. Mahkeme kararlarına uyma zorunluluğu, onların eleştirilemeyeceği anlamına gelmez. Bir kimse; mahkeme kararını eleştirdi veya mahkemenin kabulüne aykırı tespit ve değerlendirmelerde bulundu diye itham edilemez ve sırf bu nedenle bir düşünce açıklaması Anayasaya aykırı hale gelmez. Hiçbir hukuk devletinde iddia makamı, bir kişiyi, mahkeme kararındaki kabulün tersine konuştu veya mahkeme kararını eleştirdi diye siyasi yasaklı hale gelmesini talep edemez.

Anayasa'nın 69'uncu maddesinin 6'ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Selami UZUN'un AK Parti'nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden de söz etmemektedir.

Kaldı ki Selami UZUN'un beyanları; Anayasaya aykırı bir eylem olmayıp, aksine Anayasa'nın tanıyıp teminat altına aldığı "Düşünce ve kanaat hürriyeti" (Anayasa, m. 25) ve "Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, "Demokratik hukuk devleti" (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa'nın 69'uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

34- HASAN KARA

İddianamenin 94'üncü sayfasında yer alan ve EK-122'de delilleri sunulan konuşmasında Hasan KARA; Danıştay 2. Dairesi'nin Aytaç KILINÇ kararı hakkında değerlendirme, tespit ve eleştiride bulunmuştur. Bu açıklamanın, laiklik ilkesine ve Anayasaya aykırı bir yönü de yoktur.

Kaldı ki Mahkeme kararları, eleştirilmez değildir. Mahkeme kararları da demokratik hukuk devletinin gereği olarak eleştirilebilir. Mahkeme kararlarına uyma zorunluluğu, onların eleştirilemeyeceği anlamına gelmez. Bir kimse; mahkeme kararını eleştirdi veya mahkemenin kabulüne aykırı tespit ve değerlendirmelerde bulundu diye itham edilemez ve sırf bu nedenle bir düşünce açıklaması Anayasaya aykırı hale gelmez. Hiçbir hukuk devletinde iddia makamı, bir kişiyi, mahkeme kararındaki kabulün tersine konuştu veya mahkeme kararını eleştirdi diye siyasi yasaklı hale gelmesini talep edemez.

Anayasa'nın 69'uncu maddesinin 6'ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Hasan KARA'nın AK Parti'nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden de söz etmemektedir.

Kaldı ki Hasan KARA'nın beyanları; Anayasaya aykırı bir eylem olmayıp, aksine Anayasa'nın tanıyıp teminat altına aldığı "Düşünce ve kanaat hürriyeti" (Anayasa, m. 25) ve "Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, "Demokratik hukuk devleti" (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa'nın 69'uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

35- FATMA SENİHA NÜKHET HOTAR GÖKSEL

İddianamenin 94'üncü sayfasında yer alan ve EK-123'te delilleri sunulan konuşmasında Fatma Seniha Nükhet Hotar GÖKSEL; değişik konuların yanında başörtüsü sorunu ile ilgili

değerlendirme ve tespitlerde bulunmuş ve bu meyanda; bunun eğitimde kızlarımız için engel oluşturduğunu, çözümün mutabakatla sağlanacağını, yasaklara karşı olduklarını, Anayasa taslağında yükseköğretim hakkının kullanımını sınırlayan yasağı kaldıran bir düzenleme olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca Fatma Seniha Nükhet Hotar GÖKSEL; yükseköğretimdeki başörtüsü sorunu çözülmeli sonra da sıra ilk ve orta öğrenime gelmeli şeklinde bir açıklama yapmamıştır.

Başörtüsü ile ilgili olarak sorulan bir soruya “Biz temel olarak özellikle eğitimde her türlü yasağın kalkmasından yanayız” demesi üzerine, “eğitim derken ilk öğretimi mi, orta öğretimi mi, yüksek öğretimi mi kastediyorsunuz, sorusuna “Tabi öncelikle yükseköğretim” şeklinde cevaplandırmasından, Sayın Başsavcının anladığı anlamda yani “ötekilere de daha sonra sıra gelecek” biçiminde bir anlam vermeye bu konuşma çekilemez, çünkü şu an tartışılan konu yükseköğretim kurumlarında başörtü sorunudur. Böyle bir soruya elbette ki “lafın gelişi” başka türlü cevap verilemezdi. Nitekim adı geçen basın toplantısında çok sayıda haber ajansı ve basın mensubu olduğu halde hiç birisi meseleyi Başsavcı gibi algılamamış ve delil olarak gösterilen gazete dahil hiçbir gazete haberi bu yönü ile vermemiştir.

İddia makamı, Fatma Seniha Nükhet Hotar GÖKSEL’in ismini de “Nükhet Hotar GÖKSEL” şeklinde eksik ve yanlış yazmıştır.

Anayasa’nın 69’uncu maddesinin 6’ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Fatma Seniha Nükhet Hotar GÖKSEL’in AK Parti’nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden de söz etmemektedir.

Kaldı ki Fatma Seniha Nükhet Hotar GÖKSEL’in beyanları; Anayasaya aykırı bir eylem olmayıp, aksine Anayasa’nın tanıyıp teminat altına aldığı “Düşünce ve kanaat hürriyeti” (Anayasa, m. 25) ve “Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti” (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, “Demokratik hukuk devleti” (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa’nın 69’uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

36- AYŞE BÖHÜRLER

İddianamenin 95’inci sayfasında yer alan ve EK-125’te delilleri sunulan iddia, gerçeği yansıtmamaktadır. İddia makamı, iddiasını, Cumhuriyet Gazetesi yazarı Orhan BİRGİT’in köşesinde yaptığı yoruma dayandırmış; ama bu haber yorumun aslını araştırma gereği duymamıştır. Bir iddia varsa bunun aslını araştırmakla görevli ve yükümlü iddia makamı, bu görevinin gereğini yapmamış ve bu eksiklik sonucunda da benimsemediği ve savunmadığı bir görüşle Ayşe BÖHÜRLER’i haksız ve hukuksuz bir biçimde itham etmiştir.

Oysa ki iddia makamı, “Siyaset Meydanı” programının CD’nin çözümünü yapmış ve incelemiş olsaydı; Ayşe BÖHÜRLER’in türbanlı bayan yargıç olmasını savunan, destekleyen ya da arzu eden bir beyanda bulunmadığı gerçeğini açıklıkla tespit edebilirdi. Zira anılan programda, ne Ayşe BÖHÜRLER ile Anayasa Komisyonu Başkanı Burhan KUZU arasında iddia makamının iddiasında belirttiği gibi bir diyalog da yaşanmış ve ne de Ayşe BÖHÜRLER başörtülü yargıç olmasını savunmuştur. İlgili programa ait CD’ler çözüldüğünde anlaşılacaktır ki, başörtülü bir öğrencinin üniversiteyi bitirdikten sonra kamuda çalışıp çalışamayacağı tartışılmış Ayşe BÖHÜRLER bunu bir “Hak arama biçimi” olarak nitelemiş ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi çerçevesinde AİHM’in tutumunun ne olabileceğini oradaki uzmanlardan öğrenmek istemiştir. Yoksa hiçbir ifadesinde “başörtülü bir yargıç olsun” savunmasında bulunmamıştır.

Ayşe BÖHÜRLER, adı geçen tartışma programına öncelikle gazeteci kimliği ile ve şahsı adına katılmıştır. AK Parti’yi temsilen veya AK Parti adına görüş belirtmek üzere katılmamıştır. İddia makamı, bu gerçeği de hiç dikkate almamıştır.

Bireyler için tartışılmaz bir hak olan düşünce ve düşünceyi açıklama özgürlüğü bir gazeteci için aynı zamanda eleştirme hak ve özgürlüğünü de kapsar. Eleştiri hakkı basın

özgürlüğünün en temel, en vazgeçilmez unsurudur. Gazetecinin bir konu ile ilgili düşüncelerini açıklaması yalnızca hakkı değil aynı zamanda görevidir de.

Anayasa'nın 69'uncu maddesinin 6'ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Ayşe BÖHÜRLER'in AK Parti'nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden de söz etmemektedir.

Kaldı ki Ayşe BÖHÜRLER'in beyanları; Anayasaya aykırı bir eylem olmayıp, aksine Anayasa'nın tanıyıp teminat altına aldığı "Düşünce ve kanaat hürriyeti" (Anayasa, m. 25) ve "Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, "Demokratik hukuk devleti" (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa'nın 69'uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

37- DENGİR MİR MEHMET FIRAT

1) İddianamenin 95'inci sayfasında yer alan ve EK-126'da delilleri sunulan konuşmalarında Dengir Mir Mehmet FIRAT; yeni Anayasa taslağı çalışmaları hakkında bilgi vermiş, başörtüsü ile ilgili sorulan bir soru üzerine de; Anayasanın 13'üncü maddesindeki; "(Değişik: 3.10.2001-4709/2 md.) Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz." (Anayasa, m. 13) hükümlerinden hareketle, temel hak ve hürriyetlerin ancak kanunla sınırlandırılabilmesine, hiçbir makam veya organın kararıyla kısıtlanamayacağını, başörtüsüyle ilgili Anayasa ve yasalarda bir yasaklama olmadığını, bunun aksinin Anayasayı ihlal olacağını ifade etmiş ve yeni Anayasa konusundaki esas tartışmanın başörtüsü konusu değil, egemenliğin kime ait olacağı konusu olduğuna işaret etmiştir.

Dengir Mir Mehmet FIRAT'ın bu beyanları, Anayasa'nın 13'üncü maddesinin bir değerlendirmesi, diğer bir anlatımla Anayasanın 13'üncü maddesinin farklı bir üslupla tekrarından ibaret bir hukuki değerlendirme ve tespittir. Anayasa hükümlerini farklı bir üslupla dile getirmenin laiklik ilkesine veya Anayasaya aykırılıkla ilgisi yoktur. Asıl Anayasa ihlali, Anayasanın kimi hükümlerinin farklı bir üslupla tekrarını dahi Anayasa ihlali sayıp, buna istinaden iddianame düzenlemektir.

2) İddianamenin 99'uncu sayfasında yer alan ve EK-170'de delilleri sunulan konuşmasında Dengir Mir Mehmet FIRAT; Anayasada 10 ve 42. maddede yapılan değişiklikleri uygulamayacağını, diğer bir ifadeyle Anayasaya uymayacağını değişik vesilelerle açıklayan rektörlerle ilgili açıklamada bulunmuştur. Bir milletvekilinin, -yürürlüğe girse bile Anayasa'nın 10 ve 42'inci maddesi hükümlerini uygulamayacağını söyleyen rektörlerle ilgili Anayasa'nın 13 üncü maddesi ve diğer yasal düzenlemeler dikkate alındığında- kişi ve kurumların Anayasaya uyma zorunluluğu ile ilgili değerlendirme ve tespitte bulunmasının ne laiklik ilkesiyle ve ne de Anayasaya aykırılıkla ilgisi vardır.

3) İddianamenin 100'üncü sayfasında yer alan ve EK- 174'de delili sunulan konuşmalarında Dengir Mir Mehmet FIRAT; Anayasa'nın 10 ve 42'inci maddelerinde yapılan değişiklik, Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmesi üzerine yapılmış bir açıklamadır.

a) Anayasa, herkesi bağlayıcı, en üstün hukuk normudur. Nitekim "Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü" başlıklı 11. maddesinde; "Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır.

Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz."(Anayasa, m. 11) denilmek suretiyle bu gerçek ortaya konulmuştur.

Dengir Mir Mehmet FIRAT'ın bu açıklaması, Anayasa'nın 11'inci maddesi hükmünün farklı bir üslupla tekrarıdır.

Anayasa'nın; "Hiç kimse, yalnızca sözleşmeden doğan yükümlülüğünü yerine getirememesinden dolayı özgürlüğünden alıkonamaz." (Anayasa, m. 38/8), "Ölüm cezası ... verilemez." (Anayasa, m. 38/10), "İspat hakkı" (Anayasa, m. 39), "Cumhurbaşkanı seçimine ilişkin Anayasa'nın 102'inci maddesi ve Cumhurbaşkanının görev ve yetkilerine ilişkin 104'üncü maddeleri doğrudan uygulanmışlardır. Anayasa'nın 104'üncü maddesi, halen de doğrudan uygulanmaktadır.

Nitekim Anayasa Mahkemesi, Danıştay ve Yargıtay; Anayasa hükmünün yeterince somut ve açık olması halinde doğrudan uygulanabileceğine dair muhtelif kararlar vermişlerdir.

Yürürlüğe girmiş bir Anayasa hükmünün uygulanmasıyla ilgili olarak bir milletvekilinin, yürürlükteki Anayasa ve yasaların herkesi bağlayıcı olduğunu hatırlatması, yürürlüğe girmiş bulunan Anayasa değişikliğine uymanın yasal gerekliliğini dile getirmesi ve yürürlükteki bir kuralı uygulamamanın yasal sonuçlarını hatırlatmasının, ne laikliğe ve ne de Anayasaya aykırı bir yönü vardır. Aksine bu konuşma, Anayasaya uygun bir "Anayasaya uyun" açıklamasıdır.

Çünkü yürürlükte olan bir Anayasa hükmünün uygulanması gerekliliğini beyan, - hem de bu hüküm yürürlüğünü sürdürdüğü, Anayasa hükmü olduğu ve iddia makamı da buna uymak ve uygulamak zorunda olduğu halde - Anayasaya aykırı görülemez ve gösterilemez. Aksinin kabulü, Anayasanın 2. maddesinde ifadesini bulan demokratik hukuk devleti ilkesinin ve Anayasanın 11'inci maddesinin açık ihlalidir, hukukun evrensel ilkelerinin ayaklar altına alınmasıdır. Ne yazık ki bu açıklığa rağmen, "Anayasa değişikliklerine uyulması" gerektiği yönündeki Anayasaya uygun hukuki değerlendirmeleri bile iddianamesine almak suretiyle iddia makamı, Anayasal hüküm ve gereklilikleri göz ardı ederek, bir kez daha Anayasa ve hukukun evrensel kurallarını ihlal etmiştir.

b) Ayrıca Dengir Mir Mehmet FIRAT, Anayasa Taslağının tanıtımı için Fetullah Gülen'in himayesindeki bir kuruluşun düzenlediği konferanslara katılmak üzere Profesör Dr. Ergun ÖZBUDUN, AKP milletvekili t YÜKSEL ile birlikte ABD'ye gitmemiştir.

Dengir Mir Mehmet FIRAT ABD'ye, Colombia Üniversitesi'nin davetlisi olarak gitmiştir (**EK- 17**). Belli ki iddia makamı, işin aslını araştırmadan ve Fethullah GÜLEN'in isminden psikolojik bir istifade niyetiyle böylesi bir ithamda bulunmuştur. Asılsız iddialar üzerine, hakikatı bina etmek mümkün değildir. Ve ayrıca asılsız haberlerden hareketle Dengir Mir Mehmet FIRAT'ın ithamı ve siyasi yasaklılığının talebi, hukukun genel ilkeleri ve Anayasa'nın açık bir ihlalidir.

Ayrıca Anayasa'nın 69'uncu maddesinin 6'ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Dengir Mir Mehmet FIRAT'ın AK Parti'nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden de söz etmemektedir.

Kaldı ki Dengir Mir Mehmet FIRAT'ın beyanları; Anayasaya aykırı bir eylem olmayıp, aksine Anayasa'nın tanıyıp teminat altına aldığı "Düşünce ve kanaat hürriyeti" (Anayasa, m. 25) ve "Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, "Demokratik hukuk devleti" (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa'nın 69'uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

38- MEHMET ZAFER ÜSKÜL

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Hakları Komisyonu Başkanı Mehmet Zafer ÜSKÜL hakkında iddianamenin 96'ncı sayfasında yer alan iddianın eki (EK-127) delilleri; "AKP'den Türbana Anayasal Özgürlük" başlıklı bir gazete kupürü ile Mersin'de yaptığı bir basın açıklamasına yer veren çeşitli gazetelerin kupürlerinden oluşmaktadır. Bu delillerden 13.11.2007 tarihli Anayurt Gazetesi'nde Mehmet Zafer ÜSKÜL'ün adı geçmemekte ve henüz

açıklanmayan bir taslağın içeriğine yer vermekte olup, haberi yapan gazetecinin hayali ürünüdür ve delil olarak değerlendirilmesi mümkün değildir.

Değişik gazetelerde yer verilen açıklamalar ise, Mehmet Zafer Üskül'ün yaptığı konuşmanın tümüne yer vermemektedir. İddianamede, gazete haberlerinde yer alan açıklamanın bir bölümünün de yer almadığı görülmektedir. Bu nedenle, iddianame, Mehmet Zafer Üskül'ün açıklamasına, konuşmasını bütünlüğünden kopartarak ve bazı kısımları keserek yer vermiştir.

Mehmet Zafer Üskül; temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılmasını düzenleyen Anayasa'nın 13'üncü maddesi hükmünün farklı bir üslupla tekrar etmiş ve bu meyanda üniversitelerde yaşanan türban sorununa değinmiş, türban sorununa bir insan hakkı bir eğitim hakkı olarak baktığını, türbanlı öğrencilerin de üniversiteye girmesi gerektiğini, türbanlı öğrencinin hizmet alan kişi olduğunu, tapu dairesinden ve Mahkemelerden hizmet alırken üniversitelerden hizmet alamamasının bir çelişki olduğunu, ama Anayasa Mahkemesi ve Danıştay kararlarına rağmen hukuken bunun mümkün olmadığını, dolayısıyla bunu başka şekilde çözmek gerektiğini, bir hukuk profesörü ve İnsan Hakları Komisyonu Başkanı bir milletvekili olarak ifade etmiştir. Bu beyanlar, ne laiklik ilkesine ve ne de Anayasanın herhangi bir hükmüne aykırıdır. Bu konuşma metni, bütün olarak değerlendirildiğinde, laikliğe aykırı olmak bir yana, laikliği savunan beyanlardır.

Mehmet Zafer ÜSKÜL, bir akademisyen olarak, tüm meslek yaşamı boyunca laikliği savunmuştur. Milletvekili olmadan önce yaptığı açıklamalar, yazdığı yazılar bunun açık kanıtlarıdır. Mehmet Zafer ÜSKÜL, milletvekili seçildikten sonra da aynı tutumunu sürdürmüştür. Müteaddit defalar, değişik platformlarda ve TV programlarında kendisinin ve AK Partinin Cumhuriyetimizin temel niteliklerine, laik, demokratik, sosyal hukuk devleti anlayışına bağlılığını defalarca ifade etmiştir **(EK-18)**

Ayrıca Anayasa'nın 69'uncu maddesinin 6'ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Mehmet Zafer ÜSKÜL'ün AK Parti'nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden de söz etmemektedir.

Kaldı ki Mehmet Zafer ÜSKÜL'ün beyanları; Anayasaya aykırı bir eylem olmayıp, aksine Anayasa'nın tanıyıp teminat altına aldığı "Düşünce ve kanaat hürriyeti" (Anayasa, m. 25) ve "Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, "Demokratik hukuk devleti" (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa'nın 69'uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

39- HÜSEYİN TUĞCU

1) İddianamenin 96'ncı sayfasında yer alan iddianın eki (EK-128) delil, bir tanedir. O da, 16.01.2008 tarihli Cumhuriyet Gazetesi'ne ait bir kupür.

Hüseyin TUĞCU; Alevi-Bektaşî kültüründe, Osmanlı ve Cumhuriyet döneminde "Cemevi" kavramı üzerinde durmuş, bununla ilgili mukayese yapmış ve bu konuyla ilgili değerlendirme ve tespitlerde bulunmuştur.

Kaldı ki "Cemevleri ibadet hane olmasın" diyen Hüseyin TUĞCU'nun, "Tarikatlar yasallaşsın" diye bir açıklaması yoktur. Gazetede geçen tırnak içi siyah yerler, Hüseyin TUĞCU'ya ait cümleler olup, bunların içinde de "Tarikatlar yasallaşsın" ifadesi yoktur. Bu, gazetenin ilavesidir. Maalesef iddia makamı, gazetenin yorumunu, Hüseyin TUĞCU'nun sözü gibi iddianameye koymuştur. Bu, hukuken kabul edilemez bir yaklaşım, açık bir hukuksuzluk ve Anayasa ihlalidir.

2) İddianamenin 98'inci sayfasında yer alan beyanın delilleri (EK-131) muhtelif gazete kupürlerinden oluşturulmuştur.,

Hüseyin TUĞCU açıklamasında; "Müteahhitler iş alacaksa eşlerinin başı örtülü olmalıdır." şeklinde bir açıklama yapmamıştır. Muhabirin sorusu bu yöndedir; Hüseyin

TUĞCU'nun açıklaması, bunu tasvip ettiği veya bunun gerekliliğini ifade eden bir açıklama değildir. Ancak konu basında, maalesef söyleyenin iradesi dışında çarpıtılarak verilmiştir.

AK Parti Genel Başkan Yardımcısı Dengir Mir Mehmet FIRAT; “Yalan söylüyor. Benim milletvekilimse, milletvekilim bunu söylüyorsa yalan söylüyor. Eğer bu milletvekili bu şekilde söylemişse yalan söylüyor. Çünkü sistemi bilmiyor demektir. Her ihalenin bağımsız bir komisyonu var ve itiraz hakkı var. Bu komisyonları da biz kurmuyoruz. Siz Türkiye’yi bu kadar ilkel, bu kadar basit bir Devlet yapısı olarak gösteremezsiniz. Burası krallık değil, Saddam devleti değil. Burası hukuk devleti. İdarenin her türlü eylemine karşı yargı yolu açık.”(Bkz. İddianame ekleri, EK-131, Hürriyet Gazetesi “Vekilim yalan söylüyor” başlıklı haber) demek suretiyle AK Parti’nin, Hüseyin TUĞCU’nun basında çıkan sözlerini benimsemediğini açıklıkla ortaya koymuş ve açıklamasını ağır bir lisanla reddetmiştir.

Ancak iddia makamı, Hüseyin TUĞCU’nun çarpıtılan beyanına itibar ederken, AK Parti adına Genel Başkan Yardımcısı Dengir Mir Mehmet FIRAT’ın açıklamasını – Davanın ekine koyduğu halde- görmezden gelip dikkate almaması, açık bir Anayasa ihlalidir. Bu açıklamaya rağmen, iddianameye alınması, Anayasa’nın 69’uncu maddesine açıkça aykırıdır.

Ayrıca Anayasa’nın 69’uncu maddesinin 6’ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Hüseyin TUĞCU’nun, AK Parti’nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden de söz etmemektedir.

Kaldı ki Hüseyin TUĞCU’nun beyanları; Anayasaya aykırı bir eylem olmayıp, aksine Anayasa’nın tanıyıp teminat altına aldığı “Düşünce ve kanaat hürriyeti” (Anayasa, m. 25) ve “Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti” (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, “Demokratik hukuk devleti” (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa’nın 69’uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

40- MEHMET CEMAL ÖZTAYLAN

İddianamenin 97’inci sayfasında yer alan iddianın eki (EK- 129) delillerden dördü, Mehmet Cemal ÖZTAYLAN’a dair haber ve yorum içermektedir. Diğerleri, Mehmet Cemal ÖZTAYLAN ile ilgili değildir.

Mehmet Cemal ÖZTAYLAN, AK Partiye dönük eleştirilere cevap mahiyetinde değerlendirmeler yapmıştır. Konuşması, ne laikliğe ve ne de Anayasaya aykırıdır. Konuşmada geçen “Birçok şeyin olduğu gibi AKP’nin de simgesi var...” ifadesinden kasıt, “AK Parti’nin simgesi ampüldür.” İddia makamının, bu somut gerçekliğe rağmen, konuşulanı, konuşanın kastı dışında anlamlandırması ayrı bir hukuksuzluk ve keyfiliktir.

Anayasa’nın 69’uncu maddesinin 6’ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Mehmet Cemal ÖZTAYLAN’ın, AK Parti’nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden de söz etmemektedir.

Kaldı ki Mehmet Cemal ÖZTAYLAN’ın beyanları; Anayasaya aykırı bir eylem olmayıp, aksine Anayasa’nın tanıyıp teminat altına aldığı “Düşünce ve kanaat hürriyeti” (Anayasa, m. 25) ve “Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti” (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, “Demokratik hukuk devleti” (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa’nın 69’uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

41- HÜSNÜ TUNA

İddianamenin 97’inci sayfasında yer alan iddianın eki (EK- 129) deliller, gazete haberlerinden oluşturulmuştur.

İddianameye konu konuşmasında Hüsnü TUNA, başörtüsü sorununa dair değerlendirmelerde bulunmuştur.

Ancak bu beyanlar, Hüsnü TUNA'nın kastını aşan bir şekil ve üslupta basında yer almıştır. Bunun üzerine Hüsnü TUNA; Anayasa'nın tanıdığı ve teminat altına aldığı "Cevap ve düzeltme hakkını" (Anayasa, m. 32) kullanmıştır. Hüsnü TUNA'nın yaptığı tekzip ve düzeltme açıklaması, hem televizyonlarda ve hem de yazılı basında yer almıştır.

Ne gariptir ki iddia makamı; Hüsnü TUNA'nın Anayasa ile tanınıp teminat altına alınan "düzeltme ve cevap hakkı"na (Anayasa, m. 32) istinaden yaptığı tekzip ve düzeltmeleri dikkate alması gerekirken bunu yapmamış, aksine gerçeğe aykırı gazete haber ve yorumlarına itibar etmiştir. Bunlar, açık ve tartışmasız bir Anayasa ihlali olduğu gibi hukukun temel ilkelerinin de ayaklar altına alınmasıdır.

Ayrıca Hüsnü TUNA, AK Parti adına değil, şahsı adına konuşmuştur. Nitekim yaptığı basın açıklamasında da bu hususun altını çizmiştir.

Bütün bunların yanında AK Parti Meclis Grup Yönetimi, hem Hüsnü TUNA'nın görüşlerine katılmadığını açıklamış ve hem de hakkında inceleme başlatmıştır. Yapılan inceleme sonunda Hüsnü TUNA; "Uyarma" ile cezalandırılması istemiyle Müşterek Disiplin Kuruluna sevk edilmiştir. Parti Müşterek Disiplin Kurulu da, Hüsnü TUNA'nın "Uyarma" ile tecziyesine karar vermiş ve bu karar da kesinleşmiştir (**EK-19**).

Bu AK Parti'nin, Hüsnü TUNA'ya atfedilen beyanları benimsemediğinin, açık bir göstergesi ve delilidir. Bu ceza ile AK Parti, Hüsnü TUNA'ya atfedilen sözlere karşı eylemli bir tavır koymuştur. Bu açık tavra rağmen, iddia makamının, bu konuyu iddianameye alması, Anayasa'nın 69'uncu maddesine açık bir aykırılık teşkil eder.

Anayasa'nın 69'uncu maddesinin 6'ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Hüsnü TUNA'nın, AK Parti'nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden de söz etmemektedir.

Kaldı ki Hüsnü TUNA'nın beyanları; Anayasaya aykırı bir eylem olmayıp, aksine Anayasa'nın tanıyıp teminat altına aldığı "Düşünce ve kanaat hürriyeti" (Anayasa, m. 25) ve "Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, "Demokratik hukuk devleti" (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa'nın 69'uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

42- HASAN T ZAPSU

1) İddianamenin 97'inci sayfasında yer alan iddianın eki (EK- 129) delillerden hiç birisi, Hasan t ZAPSU ile ilgili değildir. İddia makamı, Hasan Cünet ZAPSU'ya ait olduğunu iddia ettiği beyanları, delilsiz iddianameye koymuştur. Bu, açık bir Anayasa ve yasa ihlalidir. Hiç kimse delilsiz itham edilemez.

2) İddianamenin 101'inci sayfasında yer alan konuşmanın delilleri (EK- 174), muhtelif gazete haberlerinden oluşturulmuştur.

Her iki konuşmasında da Hasan t ZAPSU; pek çok siyasi, akademisyen, sivil toplum örgütü, gazeteci veya yazarın yaptığı gibi türban takanlarla ve türban sorunuyla ilgili değerlendirme ve tespitlerde bulunmuştur.

Ayrıca Hasan t ZAPSU bu değerlendirmeleri, AK Parti adına değil, şahsı adına yapmıştır. Şahıs adına yapılan konuşmalarla parti arasında illiyet bağı kurulup sorumluluk cihetine gidilmesi, hukuka aykırıdır.

Bunun yanında her iki konuşmanın yapıldığı sırada da Hasan t ZAPSU, AK Parti MKYK üyesi değildir. Çünkü daha önce istifaa ayrılmıştır.

Anayasa'nın 69'uncu maddesinin 6'ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Hasan Cüneyt ZAPSU'nun, AK Parti'nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden de söz etmemektedir.

Kaldı ki Hasan Cüneyt ZAPSU'nun beyanları; Anayasaya aykırı bir eylem olmayıp, aksine Anayasa'nın tanıyıp teminat altına aldığı "Düşünce ve kanaat hürriyeti" (Anayasa, m.

25) ve “Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti” (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, “Demokratik hukuk devleti” (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa’nın 69’uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

43- FATMA ŞAHİN

İddianamenin 97’inci sayfasında yer alan iddianın eki (EK- 129) deliller, muhtelif gazete kupürlerinden oluşturulmuştur.

Ancak gazete kupürlerinde yer alan haberler, Fatma ŞAHİN’in gerçek iradesini yansıtmamaktadır. Zira Fatma ŞAHİN; açıklamasında, Türkiye’nin özgürlük alanında yaşadığı sıkıntılara ve aldığı mesafelere değinmiş , özgürlük alanını genişletmek için daha fazla çabaya ihtiyaç olduğunu vurgulamış ve “Kamuda çalışanların başörtüsü takması gerektiğine ilişkin bir düşüncesi ve çalışmasının olmadığını” açıkça belirtmiş olmasına rağmen basına aksi yansıtılmış ve bu suretle basın tarafından iradesi ve beyanı çarpıtılmıştır.

Bunun üzerine Fatma ŞAHİN, Anayasa’nın tanıdığı ve teminat altına aldığı “Cevap ve düzeltme hakkını” (Anayasa, m. 32) kullanmıştır. Fatma ŞAHİN’in 30.01.2008 tarihinde yayınladığı tekzip ve düzeltme metni; “AK Parti milletvekili ŞAHİN: sözlerim medyada, maksadı aşar şekilde kullanıldı, kamuda başörtülülülerin de çalışması konusunda bir düşünce ve çalışmam yok.” başlığı ile 30 Ocak 2008’de Haberler.com’da, “Fatma ŞAHİN sözlerinin nasıl çarpıtıldığını anlattı.” başlığı ile 30.01.2008 tarihli Zaman Gazetesinde, “İşte bir çarpıtma örneği” başlığı ile 11.04.2008’de Günce Haber’de, “ŞAHİN sözlerim çarpıtıldı.” başlığı ile 31.01.2008’de Güneş Gazetesinde ve “Şahin, kamuda başörtülülülerin de çalışması için bir çalışmam yok” başlığı ile 31.01.2008 tarihli Zafer Gazetesinde yer aldı (**EK-20**).

Ne gariptir ki iddia makamı; Fatma ŞAHİN’in Anayasa ile tanınip teminat altına alınan “düzeltme ve cevap hakkı”na (Anayasa, m. 32) istinaden yaptığı tekzip ve düzeltmeleri dikkate alması gerekirken bunu yapmamış, aksine gerçeğe aykırı gazete haber ve yorumlarına itibar etmiştir. Bunlar, açık ve tartışmasız bir Anayasa ihlali olduğu gibi hukukun temel ilkelerinin de ayaklar altına alınmasıdır.

AK Parti Meclis Grubu’nun Fatma ŞAHİN hakkında ön inceleme başlatmaması, iddia makamının yapması gerektiği halde yapmadığı araştırmayı yapması ve Fatma ŞAHİN’in tekzip ve düzeltme açıklamalarıyla birlikte konuyu değerlendirdiğinde, Fatma ŞAHİN’in açıklamalarının basın tarafından çarpıtılarak yayımlandığına inanmasından kaynaklanmıştır. Aynı incelemeyi iddia makamı yapmış olsaydı, Fatma ŞAHİN’in beyanlarını buraya almaması gerekirdi. Ama İddia makamı, bu incelemeyi yapmamıştır.

Anayasa’nın 69’uncu maddesinin 6’ıncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Fatma ŞAHİN’in, AK Parti’nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden de söz etmemektedir.

Kaldı ki Fatma ŞAHİN’in beyanları; Anayasaya aykırı bir eylem olmayıp, aksine Anayasa’nın tanıyıp teminat altına aldığı “Düşünce ve kanaat hürriyeti” (Anayasa, m. 25) ve “Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti” (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, “Demokratik hukuk devleti” (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa’nın 69’uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

44- MUZAFFER GÜLYURT

İddianamenin 98’inci sayfasında yer alan konuşmanın eki (EK-129) delillerden, sadece üçü Muzaffer GÜLYURT ile ilgili olup, muhtelif gazete kupürlerinden oluşturulmuştur.

Muzaffer GÜLYURT konuşmasında, başörtüsü yasağından yana olan öğretim üyelerini eleştirmiş, başörtüsü nedeniyle yüksek öğrenimde uygulanan yasağın haksızlığını ve dozajını ifade için “zulüm” kelimesini kullanmıştır.

Herkes, yasal sınırlar dahilinde eleştirilebildiği gibi, üniversite öğretim üyeleri de eleştirilebilir. Hukukumuzda, “Üniversite öğretim üyeleri eleştirilemez. Şayet eleştirilirse laiklik ilkesine aykırı olur.” diye bir düzenleme de yoktur.

Anayasa'nın 69'uncu maddesinin 6'ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Muzaffer GÜLYURT'un, AK Parti'nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden de söz etmemektedir.

Kaldı ki Muzaffer GÜLYURT'un beyanları; Anayasaya aykırı bir eylem olmayıp, aksine Anayasa'nın tanıyıp teminat altına aldığı "Düşünce ve kanaat hürriyeti" (Anayasa, m. 25) ve "Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, "Demokratik hukuk devleti" (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa'nın 69'uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

45- MUHYETTİN AKSAK

Muhyettin AKSAK konuşmasında, başörtüsü yasağının kalkacak olmasından duyduğu memnuniyeti dile getirmiştir. Bir milletvekilinin, temel hak ve hürriyetlerle ilgili, yükseköğrenim hakkını hukuk devleti ve eşitlik ilkesine aykırı bir biçimde sınırlayan yasağın kalkacak olmasından duyduğu memnuniyeti dile getirmesi, laiklik ilkesine de Anayasa'nın hiçbir hükmüne de aykırı değildir. Anayasa ve yasalarımızda, sevinmeyi veya bir husustan dolayı memnuniyetini ifadeyi yasaklayan bir düzenleme de yoktur.

Anayasa'nın 69'uncu maddesinin 6'ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Muhyettin AKSAK'ın, AK Parti'nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden de söz etmemektedir.

Kaldı ki Muhyettin AKSAK'ın beyanları; Anayasaya aykırı bir eylem olmayıp, aksine Anayasa'nın tanıyıp teminat altına aldığı "Düşünce ve kanaat hürriyeti" (Anayasa, m. 25) ve "Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, "Demokratik hukuk devleti" (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa'nın 69'uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

46- CEVDET ERDÖL

İddianamenin 98-99'uncu sayfalarında yer alan konuşmanın delili (EK-167), 15.02.2008 tarihli Milliyet Gazetesinde yer alan bir haberdir. Haberde Cevdet ERDÖL'e isnat edilen konuşma, Türkiye Büyük Millet Meclisi "Sağlık, Aile, Çalışma, Sosyal İşler Komisyonu"nda yapıldığından bahsedilmiş olmasına karşın iddianame bu ayrıntıyı içermemektedir.

Cevdet ERDÖL'ün konuşması, kız öğrencilerin yükseköğrenimde karşılaştıkları başörtüsü sorunun çözümünün, okumak isteyen kız çocukları için teşvik edici olacağı yönündedir. Konuşmada geçen ancak iddianameye alınmayan "Bu, zannediyorum ki, hani liseye gönderirsem çocuğu ne olacak? Üniversitede okuyamayacak diye çocuğunu okumak istemeyen anne babalar için önemli bir fırsat olacaktır..."(Türkiye Büyük Millet Meclisi, Sağlık, Aile Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu'nun 14.02.2008 tarihli tutanağı) (EK-21) sözleri, bunu açıkça göstermektedir. Bu açıklığa ve gerçekliğe rağmen iddia makamının bu konuşmadan, "İlköğretim ve orta öğretim çağındaki kız öğrencilere de türban serbestisi sağlanacağına işaretinin verilmesi" anlamını çıkarması, hukuken kabul edilemez, subjektif bir yaklaşımdır. Bu, açık bir niyet okumadır. Halbuki iddia makamı, kıyas yapamaz, kıyasa yol açacak değerlendirmelerde bulunamaz, söylenilen sözü söyleyenin iradesine rağmen anlamlandıramaz. Aksi takdirde hem Anayasayı ve hem de hukukun evrensel ilkelerini çiğnemiş olur. Hukuk devletinde iddia makamı, bir kişinin tevile ihtiyaç bırakmayacak açıklıktaki bir sözünden, farklı bir söz veya cümle üretmez.

İddia makamı, bu iddianın asıl kaynağı olan komisyon tutanaklarına kolaylıkla ulaşması mümkünken bunu yapmamış, sadece doğruluğunu teyit etmediği bir gazete haberine istinat etmiştir. Cevdet ERDÖL, gazetede çıkan ve hatta ismini "Cevat" biçiminde yanlış yazan, özensiz ve yanlış bilgilerin yer aldığı haberi, Anayasanın tanıdığı "Düzeltilme ve cevap hakkı" (Anayasa, m. 32) kullanarak tekzip etmiş, ancak gazete bunu yayınlamamıştır (EK-22).

Ayrıca Cevdet ERDÖL bu konuşmayı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Sağlık, Aile, Çalışma, Sosyal İşler Komisyonu'nda yapmıştır. Sağlık, Aile, Çalışma, Sosyal İşler Komisyonu'nda yapılan konuşmalar ve aksi kararlaştırılmadıkça bunların dışarıda tekrarı ve basında yer alması da mutlak sorumsuzluk kapsamında olup, Anayasanın 83'üncü maddesinin teminatı altındadır.

Anayasa'nın 69'uncu maddesinin 6'ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Cevdet ERDÖL'ün, AK Parti'nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden de söz etmemektedir.

Kaldı ki Cevdet ERDÖL'ün beyanları; Anayasaya aykırı bir eylem olmayıp, aksine Anayasa'nın tanıyıp teminat altına aldığı "Düşünce ve kanaat hürriyeti" (Anayasa, m. 25) ve "Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, "Demokratik hukuk devleti" (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa'nın 69'uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

47- HÜSEYİN TANRIVERDİ

İddianamenin 99'uncu sayfasında yer alan konuşmanın delili (EK-168), 18.02.2008 tarihli Milliyet Gazetesi ve aynı tarihli Radikal Gazetesi'nde yer alan haberlerdir.

Hüseyin TANRIVERDİ'nin konuşması, Anayasanın 10 ve 42'inci maddesindeki değişikliklerin Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda 411 oyla kabulü üzerine "411 el kaosa kalktı" şeklindeki eleştirilere verilmiş bir cevaptır. Anayasa değişikliklerinin eleştirilmesinin, eleştirisidir. "AK Partiyi eleştirenler eleştirilmez, eleştirilirse laiklik ilkesi ve Anayasa ihlal olur." diye bir Anayasa kuralı da yoktur. Eğer iddia makamı AK Partililerin kendilerini eleştirenleri eleştirmesini veya onlara cevap vermesini Anayasaya aykırı görüyorsa, bu daha vahim bir hukuk dışılığıdır, açık bir Anayasa ihlalidir. "Biz beyaz çarşaflarımızla meclise geldik. Onun için siz varın, ağzınızdan akan salyalarla manşetler oluşturun. Bunlar bizim için vız gelir, tırıs gider." ifadeleri, bu Anayasa değişikliği nedeniyle, AK Partilileri imalı imasız, açık kapalı ölümlerle tehdit edenlere karşı söylenmiş demokrat bir çıkıştır. Demokrasiden yana tavırdır. Bunu, başka anlamlara çekmenin, yorum yoluyla genişletmenin, söyleyenin iradesinin hilafına anlamlandırıp, bu anlamdan dolayı da söyleyeni sorumlu tutmanın, hukukla, laiklikle ve Anayasa ile hiçbir ilgisi yoktur. Bu yaklaşım, hukuksuz ve keyfi bir yaklaşımdır. Anayasamızda ifadesini bulan demokratik hukuk devleti anlayışı, böylesi bir yaklaşımı asla himaye etmez.

Anayasa'nın 69'uncu maddesinin 6'ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Hüseyin TANRIVERDİ'nin AK Parti'nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden söz etmemektedir.

Kaldı ki Hüseyin TANRIVERDİ'nin beyanları; Anayasaya aykırı bir eylem olmayıp, aksine Anayasa'nın tanıyıp teminat altına aldığı "Düşünce ve kanaat hürriyeti" (Anayasa, m. 25) ve "Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, "Demokratik hukuk devleti" (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa'nın 69'uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

48- BEKİR BOZDAĞ

1) İddianamenin 101'inci sayfasında yer alan konuşmanın delili (EK-174), muhtelif gazete haberleridir. EK-174'te yer alan deliler, YÖK Başkanı Yusuf Ziya ÖZCAN 25 şubat 2008 tarihli "Kamuoyuna duyuru" başlıklı açıklaması (2 adet) ve 96 gazete kupüründen oluşmaktadır. Toplam 98 adet delilden sadece 7 gazete kupürü Bekir BOZDAĞ ile ilgilidir. Bu yedi gazete kupürünün tamamı, Bekir BOZDAĞ'ın gazetecilerle yaptığı sohbet toplantısında söylediklerinin, farklı gazetelerde değişik biçimlerde bazı kısımlarının verilmesinden ibarettir.

Basınla sohbet toplantısında Bekir BOZDAĞ'ın açıklamalarının tamamına yakın kısmı, söyleniş sırasına da uygun bir biçimde sadece Anadolu Ajansı tarafından verilmiştir. Anadolu Ajansı'nın 25.02.2008 tarihli haberin konuya ilişkin kısmı aynen aşağıya alınmıştır (**EK- 23**): “YÖK Başkanı Prof. Dr. Yusuf Ziya ÖZCAN'ın genelgesiyle ilgili soruyu da Bozdağ, şöyle yanıtladı:

“Anayasa'nın 10 ve 42'inci maddesinde yapılan değişiklikler çok açık... 42. madde, ‘Kanunda açıkça yazılı olmayan her hangi bir sebeple kimse yükseköğrenim hakkının kullanılmasından mahrum edilemez. Bu hakkın kullanımının sınırları kanunla belirlenir.’ diyor. Dolayısıyla herhangi bir yükseköğretim hakkını kısıtlayan yasağın kanunda açıkça yazılı olmasını öngörüyor Anayasa. Kanun da yoruma, değerlendirmeye ihtiyaç bırakmaksızın açıkça yazılı olmasını Anayasa hükmü haline getiriyor.

Bunun dışında yasakla ilgili bir düzenleme varsa, bunun da ancak kanunla yapılabileceğini ortaya getiriyor. Yani idarenin kararlarıyla, genelgeyle, yönergeyle bu konuda uygulama yapılamayacağı hükmüne amirdir. Yükseköğretim yasınının 17. maddesinin düzenlenmemiş olması, Anayasada yapılan değişikliğin uygulanmasına mani değildir. Anayasada yapılan değişiklik uygulanma kabiliyeti olan bir değişikliktir.

Daha önce Anayasada ekonomik suçlarla ilgili hürriyeti bağlayıcı ceza uygulanamayacağına dair değişiklik, kanuna gerek kalmadan uygulanabildi. İdam cezasıyla ilgili düzenlemeler de aynı şekilde doğrudan doğruya uygulama kabiliyeti buldu. Cumhurbaşkanımızın görev ve yetkileriyle ilgili Anayasa hükmü doğrudan doğruya uygulama imkanı bulan bir hükümdür.”

Yapılan Anayasa değişikliğinin doğrudan uygulanabileceğini anlatan Bozdağ; “EK 17'de düzenleme yapılması sadece bu uygulamanın sınırlarıyla ilgili düzenlemeye amirdir. EK 17'de yapılacak şey, hürriyetin sınırlandırılmasıdır. Orada bir sınırlama yapılırsa uygulayıcılar o sınıra uyar.” dedi.

EK 17. maddede herhangi bir sınırlama yapılmadığı takdirde mevcut mevzuat çerçevesinde bunun uygulanabileceğini savunan Bozdağ, bazı kanunlarda yer alan kıyafet yasaklarıyla ilgili düzenlemeleri anlattı. Bozdağ, mevcut kanunların ortaya koyduğu kısıtlamaların dikkate alınabileceğini, güvenlikle ilgili konuların da üniversiteler tarafından takdir edilebileceğini belirterek, “Bu doğrudan uygulanır. ‘Uygulamam deme’ hakkı hiç kimsede yoktur.” diye konuştu. Bozdağ, Anayasanın 11. maddesini hatırlatarak, “Anayasa hükümlerine uymak, Anayasal düzen içinde görev yapan herkesin vazifesidir.” dedi.

Görüldüğü üzere Bekir BOZDAĞ'ın beyanları, Anayasa'nın 10 ve 42'inci maddelerinde yapılan değişiklik, Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmesi üzerine, yeni Anayasa hükümlerinin uygulanabilirliği hususunu izah maksadıyla yapılmış, Anayasa ve yasalara uygun bir hukuki değerlendirme ve tespittir.

Anayasa, herkesi bağlayıcı, en üstün hukuk normudur. Nitekim “Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü” başlıklı 11. maddesinde; “Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır.

Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz.”(Anayasa, m. 11) denilmek suretiyle bu gerçek ortaya konulmuştur.

Bekir BOZDAĞ konuşmasında Anayasa'nın 11'inci maddesini okuyarak değerlendirme yapmış ve bir nevi Anayasa'nın 11'inci maddesi hükmünü, hukuki bir değerlendirme ile genişçe ve tekraren izah etmiştir..

Anayasa'nın; “Hiç kimse , yalnızca sözleşmeden doğan yükümlülüğünü yerine getirememesinden dolayı özgürlüğünden alıkonamaz.” (Anayasa, m. 38/8), “Ölüm cezası ... verilemez.” (Anayasa, m. 38/10), “İspat hakkı” (Anayasa, m. 39), “Cumhurbaşkanı seçimine ilişkin Anayasa'nın 102'inci maddesi ve Cumhurbaşkanının görev ve yetkilerine ilişkin 104'üncü maddeleri doğrudan uygulanmışlardır. Anayasa'nın 104'üncü maddesi, halen de doğrudan uygulanmaktadır.

Nitekim Anayasa Mahkemesi, Danıştay ve Yargıtay; Anayasa hükmünün yeterince somut ve açık olması halinde doğrudan uygulanabileceğine dair muhtelif kararlar vermişlerdir.

Yürürlüğe girmiş bir Anayasa hükmünün uygulanmasıyla ilgili olarak bir milletvekilinin, “Hiç kimsenin yürürlüğe girmiş bir Anayasa hükmünü uygulamam deme hakkı yok. Anayasa hükümlerine uymak, Anayasal düzen içinde görev yapan herkesin vazifesidir.” demesi, ne laikliğe, ne hukuka ve ne de Anayasaya aykırıdır.

Çünkü yürürlükte olan bir Anayasa hükmünün uygulanması gerekliliğini beyan, - hem de bu hüküm yürürlüğünü sürdürdüğü, Anayasa hükmü olduğu ve iddia makamı da buna uymak ve uygulamak zorunda olduğu halde – Anayasaya aykırı görülemez ve gösterilemez. Aksinin kabulü, Anayasanın 2. maddesinde ifadesini bulan demokratik hukuk devleti ilkesinin ve Anayasanın 11 inci maddesinin açık ihlalidir, hukukun evrensel ilkelerinin ayaklar altına alınmasıdır. Ne yazık ki bu açıklığa rağmen, “Anayasa değişikliklerine uyulması” gerektiği yönündeki Anayasaya uygun hukuki değerlendirmeleri bile iddianamesine almak suretiyle iddia makamı, Anayasal hüküm ve gereklilikleri göz ardı ederek, bir kez daha Anayasa ve hukukun evrensel kurallarını ihlal etmiştir.

2) İddianamenin 102’inci sayfasında yer alan beyanın delilleri (EK- 175), muhtelif 24 adet gazete kupüründen oluşmaktadır. Bu 24 adet gazete kupüründen sadece biri Bekir BOZDAĞ ile ilgilidir. O da, 26 şubat 2008 tarihli Milliyet Gazetesi kupürüdür. Aynı kupür, Bekir BOZDAĞ ile ilgili olarak 174 numaralı ekte (2 adet) vardır. Bu gazete kupürü, Bekir BOZDAĞ’ın gazetecilerle yaptığı sohbet toplantısında söylediklerinin bir bölümüyle ilgilidir.

Basınla sohbet toplantısında Bekir BOZDAĞ’ın açıklamalarının tamamına yakın kısmı, söyleniş sırasına da uygun bir biçimde sadece Anadolu Ajansı tarafından verilmiştir. Konuşmanın bir kısmı, bir önceki iddianın değerlendirilmesi sırasında yukarıda verildi. Anadolu Ajansı’nın 25.02.2008 tarihli haberin konuya ilişkin kısmı aynen aşağıya alınmıştır (EK-23):

“Bozdağ, bugün bazı hastanelerde başörtülü personelin çalıştığını gösteren haberlerin hatırlatılması üzerine de “Biz bu konudaki düşüncemizi gayet açık söyledik. Dedik ki sadece yükseköğrenime dönük düzenleme yapıyoruz. Hatta eleştiriler olunca hazırladığımız metne ‘yükseköğrenim’ kelimesini de ekledik. Bizim kamu kurumlarına veya ortaöğretime dönük bir çalışmamız yoktur, böyle bir niyetimiz de yoktur. Biz bunu defalarca açıkladık. Böyle bir niyetimiz yok, böyle bir çalışmamız yok, böyle bir uygulamamız yok...” şeklinde konuştu.

Bozdağ, bu açıklamalara rağmen hala “sorgulama yapanların” iyi niyetli hareket etmediklerini söyledi. Görüntülerin hatırlatılması üzerine de Bozdağ şöyle konuştu:

“Görüntüleri çoğunun yalan çıktığı daha sonraki başka haberlerden de anlaşılıyor. Bunlarla ilgili görüntüsü olanlar ilgili makamlara ihbarda bulunur, onlar da gereğini yapar. Bu konuda süreci tıkamak isteyenlerin iyi niyetten uzak gayretlerinin ürünü diye düşünüyorum.

Daha önce de fotoğraflar gördük, daha sonra hepsi yalan çıktı. En son geçen haftalarda yaşadık, aynı gazetenin verdiği örnekler... Arkası boş... Böyle bir uygulama varsa ilgili makamlara bildirilir, onlar da gereğini yapar. Yapmazlarsa yapmayanlar hakkında gereği yapılır. En son Tarsus’ta yaşanan hadise... Nerelere çekildi, arkasından neler çıktı. Bizim dönemimizde böyle bir uygulama olmamıştır, olmasında da müsaade etmedik. Bundan sonra da etmeyeceğiz. Bizim kamuya, ortaöğretime veya ilköğretime dönük bir çalışmamız yok... Ama bizim olmayan niyetimizi, olmayan çalışmamızı varmış gibi gösterenler kendi ahlak anlayışları içerisinde bunu yansıtabilirler.”

İddia makamı, Bekir BOZDAĞ’ın bu açık, net ve tartışmasız açıklamalarına, hem de açıklamalarındaki açık ve yoruma mahal bırakmayacak netlikte olan; “Bizim kamuya, ilköğretime ve ortaöğretime dönük çalışmamız, uygulamamız ve niyetimiz yok.”, “Bizim dönemimizde kamuda başörtü uygulaması olmamıştır, olmasına müsaade etmedik, bundan sonra da etmeyeceğiz.”, “Kamuda başörtülü çalışan olduğuna dair görüntü veya bilgisi olan varsa ilgili makama bildirsin, onlar gereğini yapar. Yapmazlarsa yapmayanlar hakkında gereği yapılır.” ifadelerine rağmen, bunları yok saymış, sadece gazetelerde çıkan bazı

haberlere “Yalan” demesinden dolayı Bekir BOZDAĞ’ı “Türbanın kamusal alanda yayınlamasını onaylamış ve cesaretlendirmiş” biri olarak takdim ve itham etmiştir.

Açıkça görülüyor ki iddia makamı, Bekir BOZDAĞ’ın açık, net ve tartışmasız sözlerini yok saymış, söylenenlerden sadece bir cümleyi almış ve onu da bağlamından koparmak ve kendince niyet okuyarak yorumlamak suretiyle, söyleyenin ve söylenilenin zıddı bir anlam yüklemiş ve bu yüklediği anlam nedeniyle de haksız ve hukuksuz bir biçimde Bekir BOZDAĞ’ı itham edip, sorumluluğu cihetine gitmiştir.

İddia makamının bu yaklaşım ve değerlendirmesi, hukukun evrensel ilkeleri ve Anayasanın açık ve tartışmasız ihlalidir.

Kaldı ki daha önce basında, başörtüsü sorunuyla ilişkilendirilen muhtelif haberler çıkmış ve bilahare bu haberlerin asılsız olduğu anlaşılmıştır. Örneğin Konya Numune Hastanesinde tesettürlü bir doktorun, erkek bir hastanın tesislerinin ultrasonunu çekmediğine dair haberler günlerce medyada yer almış; ancak yapılan araştırma sonucu haber asılsız çıkmıştır. Her iki haber de basında yer almıştır(**EK-24**).

Aynı şekilde basın sohbetinde dile getirildiği gibi Tarsus’ta liseli öğrencilere şırıngalı kezzap atma olayları başörtüsü tartışmaları ile ilişkilendirerek “Başı açık kızlara kezzap atılıyor” şeklinde basında yer almış; ancak daha sonra bu haberler de asılsız çıkmıştır(**EK-25**).

Bekir BOZDAĞ, basın toplantısında Tarsus olayını da hatırlatarak gazete haberlerine yalan demiş ve arkasından da; “...Daha önce de fotoğraflar gördük, daha sonra hepsi yalan çıktı. En son geçen haftalarda yaşadık, aynı gazetenin verdiği örnekler... Arkası boş... Böyle bir uygulama varsa ilgili makamlara bildirilir, onlar da gereğini yapar. Yapmazlarsa yapmayanlar hakkında gereği yapılır. En son Tarsus’ta yaşanan hadise... Nerelere çekildi, arkasından neler çıktı. Bizim dönemimizde böyle bir uygulama olmamıştır, olmasında da müsaade etmedik. Bundan sonra da etmeyeceğiz. Bizim kamuya, ortaöğretime veya ilköğretime dönük bir çalışmamız yok... Ama bizim olmayan niyetimizi, olmayan çalışmamızı varmış gibi gösterenler kendi ahlak anlayışları içerisinde bunu yansıtabilirler.” (Anadolu Ajansı, 25.02.2007) açıklamasını yapmıştır. Bu açıklamalardan, iddia makamının ulaştığı sonucu çıkarmak, kesinlikle mümkün değildir. Bu açıklığa rağmen iddia makamının değerlendirmesi, en hafif deyişle keyfiliktir, hukuk tanımamazlıktır. Halbuki iddia makamı da hukukun evrensel ilkeleri ve Anayasa ile bağlıdır. Keyfi hareket edemez. Hukuk ve Anayasa dışına çıkamaz.

Ayrıca bütün bu arz edilen hususlar ve Anadolu Ajansının büyük bir kısmını verdiği açıklamalar bir yana, Bekir BOZDAĞ’ın sözlerinin iddianameye alınan kısmı dahi, iddia makamının iddiasını çürütmeye yeterlidir.

Anayasa’nın 69’uncu maddesinin 6’ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Bekir BOZDAĞ’ın AK Parti’nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden de söz etmemektedir.

Bekir BOZDAĞ’ın her iki beyanı da; Anayasaya aykırı bir eylem olmayıp, aksine Anayasa’nın tanıyıp teminat altına aldığı “Düşünce ve kanaat hürriyeti” (Anayasa, m. 25) ve “Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti” (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, “Demokratik hukuk devleti” (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa’nın 69’uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

3) Bekir BOZDAĞ hakkında iddianamenin 112 ve 113’üncü sayfasında yer alan ve delili EK-160’da sunulan iddia, Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne sunulan bir kanun teklifine dayanmaktadır. İddianın delillerinin yer aldığı EK-160’da; Anayasa’nın 10 ve 42’inci maddeleri ile Yüksek Öğretim Kanununun EK 17’inci maddesinde değişiklik öngören kanun teklifleri ve bunlara dair gazete kupürleri yer almaktadır.

Bekir BOZDAĞ’ın Anayasa ve yasa değişiklik teklifi vermesi, Anayasa’nın teminatı altında bir yasama faaliyeti çalışmasıdır. Bilindiği gibi yasama yetkisi, Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne aittir (Anayasa, m. 7). Kanun koymak, değiştirmek veya kaldırmak, Türkiye

Büyük Millet Meclisi'nin yetki ve görevlerindedir(Anayasa, m. 87). “Kanun teklif etmeye Bakanlar Kurulu ve milletvekilleri yetkilidir.”(Anayasa, m. 88/1) Bekri BOZDAĞ, Anayasa'nın bu hükümlerine uygun bir kanun teklifine imza atmıştır. Bir milletvekilinin Anayasanın kendisine tanıdığı yetkiyi kullanarak kanun teklifi vermesi, ne laikliğe ve ne de Anayasaya aykırıdır. Anayasaya aykırı olan, Anayasaya uygun bir biçimde Anayasanın tanıdığı kanun teklif etme yetkisini kullanan bir milletvekilin, Anayasa'ya aykırı hareket ettiğinden bahisle siyasi yasaklılığının talep ve dava edilmiş olmasıdır.

Bir kanun teklifi veya bir konuda kanuni düzenleme yapılmak üzere teklif verilmesi, salt Cumhuriyet Başsavcısının değerlendirmesiyle Anayasaya aykırı hale gelmez. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı bu tavırla, Anayasanın yalnızca Anayasa Mahkemesi'ne tanıdığı denetim yetkisini devşirmektedir. Oysa “Hiç kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz.” (Anayasa, m. 6/3)

Kanun teklifi vermek, bir milletvekilinin asli görevidir ve tartışmasız bir yasama faaliyetidir. Yasama faaliyetleri, mutlak yasama sorumsuzluğu kapsamında olup, Anayasanın 83'üncü maddesinin teminatı altındadır.

Bir kanunun veya bir kanun maddesinin değiştirilmesini veya kaldırılmasını savunmak, istemek ve bunun için kanun teklifi vermek de düşünce ve kanaat hürriyeti (Anayasa, m. 25) ve düşüncüyü açıklama ve yayma hürriyeti (Anayasa, m. 26) kapsamındadır. Nitekim Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararına göre de; “...Yasalarla getirilen düzenlemeleri savunarak değerlendirilmesini veya ortadan tamamen kaldırılmasını istemek T.C. Anayasası'nın 25 ve 26. maddelerinde öngörülen düşünce ve kanaat hürriyetinin doğal bir sonucudur.” (Bkz. Yargıtay Ceza Genel Kurulu, E.2001/9-32, K.2001/155, K.T. 3.7.2001)

49- RECEP AKDAĞ

1) İddianamenin 102-103'üncü sayfalarında yer alan iddialar (EK-175), muhtelif gazete haberlerine dayandırılmıştır. Ancak iddia makamı, ilgili ilgisiz pek çok gazete kupürünü delil göstermiştir. Zira EK-175'te sunulan delillerden, 27.02.2008 tarihli Türkiye ve Milliyet Gazeteleri; 28.02.2008 tarihli Posta, Hürriyet ve Milliyet (2 adet) Gazeteleri; 26.02.2008 tarihli Milliyet Gazetesi; 12.02.2008, 15.02.2008 (3 adet) ve 16.02.2008 tarihli Cumhuriyet Gazeteleri ile “Türbana karşı toplumsal direniş”, “Türbanlı öğrenciler lise bahçesinde” ve “Türban dersliklerde” başlıklı isimsiz ve tarihsiz gazete kupürlerinin hiçbiri Recep AKDAĞ'ın beyanı ve onun hakkındaki iddia ile ilgisi yoktur. İlgisiz deliller mesnet yapılarak Recep AKDAĞ'ın itham edilmesi, hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmaz. İddialar, öncelikle delilleri yönüyle hukuka ve Anayasaya aykırıdır.

Muhtelif sağlık kurumlarında başörtülü görev yapanların olduğuna dair haberlerin çıkması üzerine Sağlık Bakanının; “Biz görevimizi biliyoruz, yasaya aykırı bir durum varsa zaten müdahale ederiz, müdahale edilir.” anlamında görevlerinin bilincinde olduklarını, vali ve kaymakamların da görevlerinin bilincinde olduğunu ifade etmesi, ne laikliğe ve ne de Anayasaya aykırıdır.

Öncelikle şu hususu belirtmek gerekir ki; iddianameye alınan fotoğraf ve görüntülerin nerede ve nasıl çekildiği, görüntülerdeki kişilerin kim olduğu, bu kişilerin çekimlerinin yapıldığı sırada görev başında olup olmadıkları belli değildir. Ayrıca evvelce basında çıkan benzeri haberlerin birçok defa gerçeği yansıtmadığı ortaya çıkmıştır. Örnek olarak 2006 yılında türbanlı iki bayan doktorun testisleri şişen gencin ultrasonunu çekmediği bir gazetemizde birinci sayfadan duyurulmuş ve bu haber müteakip dönemde birçok yazar tarafından irticai faaliyetlere referans olarak kullanılmıştır. Bakanlıkça derhal başlatılan soruşturma sonucu bayan doktorların türbanlı olmadığı gibi, vaka konusunda görevli bulunmadıkları, geçmişte her zaman benzeri ultrasonları çektikleri tüm tarafların beyanları ve belgelerle anlaşılmış, haberi yapan basın kuruluşu da bu gerçeği sonradan kabullenmiştir.

Bu örnekte olduğu gibi basına yansıyan görüntü ve haberler SAĞLIK Bakanlığı ve mahalli yöneticilerce değerlendirilmekte, soruşturulmakta ve gerekli müeyyideler uygulanmaktadır. Türbanlı olarak görev yapmak memur hukuku bakımından disiplin suçudur ve disiplin âmirlerince gerekli hukuki işlemler yapılmıştır ve yapılmaktadır.

Nitekim bu konuda verilen soru önergesine cevâben TBMM’de yaptığı konuşmada Recep AKDAĞ; yukarıda belirtilen hususlara temas ederek; basına yansıyan bu görüntülerin nerede ve nasıl çekildiğinin belli olmadığı, vali, kaymakam ve mahalli yöneticilerin görevlerinin bilincinde olduğu, kamuda görev yapan memurlarla ilgili tavrın açık ve net olduğu, ancak provokasyonlara müsaade edilmeyeceğini ifade etmiştir. Dolayısıyla TBMM’de yapılan bu konuşmadan türbanlı personelin görmezden gelindiği veya gerekli işlemlerin yapılmadığı anlamını çıkarmak mümkün değildir.

Bu kadar çok sağlık kuruluşu ve personeli bulunan bir yapıda, sağlık hizmeti sunan bütün kurumlarımızda her kesimden milyonlarca vatandaşımız muayene ve tedavi olurken, bu hizmeti sunan personelimizin kılık kıyafeti de herkesçe görülebilmekte iken, bazılarının Sağlık Bakanlığı teşkilatında dahi bulunmayan (İddanamede yer alan Cebeci Eğitim ve Araştırma Hastanesi isminde bir hastane bulunmamaktadır. Vakıf Gureba Hastanesi ise Sağlık Bakanlığına bağlı değildir.) birkaç mekanda çekilen fotoğraflardan yola çıkılarak ve “sağlık kuruluşlarında yoğun olarak yaşanan laikliğe aykırı bu durum” , “Çok sayıda sağlık personelinin türbanla görev yaptıkları” gibi ifadelere yer verilerek, Sağlık Bakanlığında “çok sayıda” türbanlı personel çalışıyormuş gibi gösterilmesi ve bu durumun gerçekliği araştırılmadan laikliğe aykırılığın delili olarak sunulması maddî ve hukukî bakımından mümkün değildir.

2) Sağlık Bakanlığı Müsteşarı Orhan GÜMRÜKÇÜOĞLU imzasıyla 7 şubat 2008’de yayınlanan genelge; sağlık kurum ve kuruluşlarının huzur içinde hizmet yapması ve hastaların mahremiyet haklarının korunmasını temin maksadıyla yayınlanmıştır. İddia makamının, yorumla ve adeta niyet okur bir biçimde bu genelgeyi “Sağlık kurumlarındaki yasadışı uygulamaların gizlenmesine çalışmak” (İddianame, s. 103) olarak değerlendirmesi, Açık bir Anayasa ihlalidir. Amacı açıkça belli bir genelgeyi, genelgenin yazılı açık amacının dışında anlamlandırmak, hiçbir hukuk devletinde yapılması mümkün olmayan bir hukuk ihlalidir.

Bütün dünyada olduğu gibi Sağlık Bakanlığında bağlı sağlık kuruluşlarında da hasta mahremiyetine riayet etmek esastır.

03/12/2003 tarihli ve 5013 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan "Biyoloji ve Tıbbın Uygulanması Bakımından İnsan Hakları ve İnsan Haysiyetinin Korunması Sözleşmesi: İnsan Hakları ve Biyotıp Sözleşmesi"nin 10 uncu maddesi “Özel yaşam ve bilgilendirme hakkı“ kenar başlığını haizdir. Bu maddenin birinci fıkrası ile herkesin, kendi sağlığıyla ilgili bilgiler bakımından, özel yaşamına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahip olduğu belirtilerek sağlıktaki hasta mahremiyeti ülkemizde de kabul edilmiştir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarında “mahremiyet” ilkesi sadece ev ve aile hayatı ile sınırlı tutulmamakta, işyeri dahil geniş şekilde yorumlanmaktadır. İzinsiz fotoğraf çekimi ve bunun yayımlanması ülkemizi zor duruma sokabilecektir. Nitekim bu ülkelerdeki hastanelerde izinsiz çekim yaptırılmaz.

Diğer taraftan, ülkemizde bir çok özel hastaneyi de akredite eden JCI (Joint Comission International-Uluslararası Birleşik Komisyon) tarafından 2003 Yılı Ocak Ayında yayımlanan “Hastaneler İçin Akreditasyon Standartları”nda, özellikle klinik işlemler ve muayene sırasında hasta mahremiyetinin önemli olduğu, hastanın mahremiyet ihtiyacına saygı gösterilmesi gerektiği bir standart olarak belirlenmiştir.

Ülkemizde de, 01/08/1998 târîhli ve 23420 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Hasta Hakları Yönetmeliğinde “Mahremiyete saygı gösterilmesi” başlıklı 21 inci maddesinde “Hastanın, mahremiyetine saygı gösterilmesi esastır.”, “Hastanın, sağlık durumu ile ilgili tıbbi değerlendirmelerin gizlilik içerisinde yürütülmesi”, “Muayenenin, teşhisin, tedavinin ve hasta ile doğrudan teması gerektiren diğer işlemlerin makul bir gizlilik ortamında gerçekleştirilmesi” hükümlerine yer verilmiştir.

Yine aynı Yönetmeliğin 39 uncu maddesinde ise “Hasta, kişilik değerlerine uygun bir şekilde ve ortamda sağlık hizmetlerinden faydalanma hakkına sahiptir.”, “Sağlık kurum ve kuruluşlarında, ... görüntünün ve rahatsız edici diğer bütün etkenlerin bertaraf edilmesi

esastır.” hükümlerine yer verilmiştir. Bu hükümler ışığında sağlık kuruluşlarında hasta mahremiyetinin sağlanması gerektiği noktasında bir tereddüt bulunmamaktadır.

Basın mensuplarının sağlık kuruluşlarından görüntü alıp alamayacakları hususunda bu kuruluşların idarecilerinin tereddüde düştüğü ve muhatabından izin almadan çekilen bu görüntülerle hasta mahremiyetinin ihlal edildiği ve yaşanan tartışmaların huzur ve sükunu bozduğu, hastane idarecileri ve hastalarca sıkça Bakanlık yetkililerine iletildiği görülmüştür. Giderek yoğunlaşan bu tür şikâyetler ve bu durumun bir düzene sokulması talepleri Bakanlık tarafından değerlendirilmiş ve basın mensuplarının sağlık kuruluşlarından görüntü alma konusundaki hukukî boşluğun giderilmesi, hasta mahremiyetinin korunması, huzur ve sükunun temini maksadı ile iddianameye konu 07/02/2008 târîhli ve 3553 sayılı Genelge yayımlanmıştır.

Sağlık kuruluşlarının umuma açık olduğu ve teknolojide geline nokta ve cep telefonları ile dahi her şeyin görüntülenebildiği ve kayıt altına alınabildiği bir çağda, Bakanlığın hasta mahremiyetinin sağlanması ve huzur ve sükûnun sağlanması yönündeki Genelgesinin sağlık kuruluşlarındaki yasa dışı uygulamaların gizlenmeye çalışıldığı iddiasına hasredilmesinin kabul edilebilir bir yönü bulunmamaktadır.

Konunun hasta hakları yönünden diğer boyutu “Güvenliğin Sağlanması”dır. Aynı Yönetmeliğin 37 nci maddesi “Herkesin sağlık kurum ve kuruluşlarında güvenlik içinde olmayı bekleme ve bunu isteme hakları vardır” hükmünü amirdir. Benzer şekilde güvenlik gerekçesi ile diğer bir çok kamu kurum ve kuruluşunda izinsiz fotoğraf ve kamera çekimi yapılamadığı da herkesçe malumdur.

Yine aynı Yönetmelikte düzenlenen bir diğer husus hastalara ait “Bilgilerin Gizli Tutulması” ilkesidir. Hastanelerde serbestçe çekime müsaade edilmesi halinde bu ilkenin de kolaylıkla ihlali mümkündür. Türk Ceza Kanununun “özel hayata ve hayatın gizli alanına karşı suçlar” ile ilgili düzenlenmesinde de, kişilerin sağlık durumlarının mahremiyeti kabul edilmiş ve bu bilgileri kaydeden kimse için cezai müeyyide öngörülmüştür. Gizlilik hakkı, Roma/2002 tarihli Hasta Haklarına İlişkin Avrupa Ana Sözleşmesinde de yer alan evrensel bir değerdir.

Hasta hakları çağdaş dünyada insan haklarının sağlık alanında uygulaması olarak kabul görmektedir. Bakanlığım dönemimde hasta haklarının ilgili taraflarca benimsenmesi ve fiilen uygulanması için birçok düzenleme yapılmıştır. Bunun bir parçası olan mezkur genelgenin irtica ile irtibatlandırılması, çağdaş ve evrensel değerlerin tam zıddına yorumlanmasıdır.

Mezkûr Genelge tamâmen bu maksatlar ile yayımlanmış olup, iddianamede maksadı aşan ifadeler de yer verilerek bu Genelge ile “sağlık kurumlarındaki yasadışı uygulamaların gizlenmesine çalışıldığı”nın iddia edilmesinin maddî ve hukukî mesnedi bulunmamaktadır.

Sonuç olarak, gerçekliği araştırılmadan basın kupürleri ile Sağlık Bakanlığına haksız isnatlarda bulunulmuş, uluslararası hukuk hatta pozitif hukukumuzda yer alan düzenlemeler açık iken “niyet okuma” yolu ile suçlamalar yöneltilerek, ülkemizi sağlık alanında en uygar ülkeler düzeyine taşımaya yönelik çalışmalar “irticai faaliyet” olarak tanımlanmıştır.

3) Yine İddianame’nin 103’üncü sayfasında yer alan; “Sağlık Bakanı Recep AKDAĞ’ın Anayasa ve Yüksek Öğretim Kanununun ek 17. maddesinde yapılacak değişiklikten sonra, tıp fakültelerinin 6. sınıfında okuyan ‘intern’ denilen stajyer doktorların da başörtüsü takabileceklerini söylediği” iddiası da gerçek dışıdır.

Zira bu açıklama “intern” denilen Tıp Fakültesi 6. sınıf öğrencilerinin “üniversite öğrencisi” olması hasebiyle ve bunların “öğrencilik” statüsü düşünülerek yapılmış olup, üniversite öğrencilerine yönelik genel bir düzenleme yapıldığında Tıp Fakültesi öğrencilerinin de bu kapsamda değerlendirilecekleri izahından varestedir. Tıp fakültesi 6. sınıf öğrencilerinin “öğrencilik” statüsü bir tarafa bırakılarak, bu öğrencilerin İddia Makamınca “stajyer doktor” olarak tanımlanmaları ve memurlara uygulanan müeyyidelere tabi olmaları gerektiği değerlendirilerek, açıklamanın bu minval üzere iddianameye alınması maddî gerçeğe örtüşmediği gibi, bu hatalı değerlendirmeden yola çıkarak, “türban serbestisinin kamudaki olası genişlemesinin işaretinin verildiği” neticesine ulaşmak da mümkün değildir.

3) Ayrıca ddianamede “Devlet kadrolarının islâmi bir yapıya dönüştürülmesine matuf olarak Diyanet İşleri Başkanlığı kadrosunda görev yapan çok sayıda memurun, hastane yöneticiliğinde görevlendirildiği” iddia edilmiştir.

Başka kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan personelin Sağlık Bakanlığına nakilleri 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun kurumlar arası nakli düzenleyen 74 üncü maddesinin birinci fıkrasının “Memurların bu Kanuna tabi kurumlar arasında, kurumların muvafakatı ile kazanılmış hak dereceleri üzerinden veya 68 inci maddedeki esaslar çerçevesinde derece yükselmesi suretiyle, buldukları sınıftan veya öğrenim durumları itibariyle girebilecekleri sınıftan, bir kadroya nakilleri mümkündür.” hükmü çerçevesinde gerçekleştirilmektedir.

Sağlık Bakanlığına naklen geçişlerde, subjektif değerlendirmelerin önüne geçmek maksadıyla 08/06/2004 tarihli ve 25486 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe konulan Sağlık Bakanlığı Atama ve Nakil Yönetmeliği ile kurumlar arası nakiller bakımından (Madde 17) objektif kıstaslar belirlenmiş ve başka kurumlardan Sağlık Bakanlığına nakillerde, Türkiye’de bir ilk gerçekleştirilerek kura usûlü kabul getirilmiştir. Bu çerçevede Sağlık Bakanlığına Şubat ve Eylül dönemlerinde kura ile kurumlar arası nakiller yapılmaktadır. Bu şekilde yapılacak atamalarda ilan edilecek kadrolar, 6 ncı ve 5 inci hizmet bölgelerinden başlamak üzere belirlenmektedir. Kura, bütün kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan personele açık olup, kurum ve personel bakımından herhangi bir kısıtlama sözkonusu değildir ve esâsen kısıtlama yapılması da hukûken mümkün olamaz.

Diyanet İşleri Başkanlığı da, 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun uyarınca Başbakanlığın bağlı kuruluşu olup, bir kamu kurumudur ve personeli de memur statüsündedir. Dolayısı ile, bütün kamu kurum ve kuruluşunda çalışan personel gibi, Diyanet İşleri Başkanlığı personeli de Sağlık Bakanlığına kurumlar arası naklen atama kurasına müracaat edebilmekte ve kurada çıktığı ve yerleştiği takdirde ataması yapılmaktadır.

Kura, herkesin katılımına açık olup, boş kadrolar ilan edilmekte ve müracaatlar alınıp tercihler yapıldıktan sonra noter huzurunda gerçekleştirilmektedir. Kurumlar arası atamalar bu şekilde kura ile yapıldığından, torpil, iltimas ve sair usûl ile objektiflikten uzak atamalar yapılması maddeten de mümkün olamaz. Herhangi bir kurum veya personele ayrıcalık tanınması veya müracaatının engellenmesi de sözkonusu değildir.

Diğer taraftan, Sağlık Bakanlığı hastanelerine yönetici atamaları da Sağlık Bakanlığı Personeli Unvan Değişikliği ve Görevde Yükselme Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde yapılmakta olup; bu Yönetmelikte belirlenen şartları taşıyan bütün personel görevde yükselme eğitim ve sınavına katılabilmekte ve bu eğitim ve sınav neticesinde başarı durumuna göre atama yapılmaktadır.

Netice itibariyle, diğer kamu kurum ve kuruluşlarından Sağlık Bakanlığına atanmak isteyen personel kura ile tespit edilip atandığından ve Bakanlığa bağlı hastanelerine yapılan yönetici atamaları da, şartları taşıyan tüm personelin katılımına açık görevde yükselme eğitimi ve sınavı neticesinde yapıldığından, Diyanet İşleri Başkanlığı personeline özel -yâni bu personel lehine veya aleyhine- bir uygulama yapılması veya ayrıcalık tanınması hukuken mümkün değildir.

Bu kadar objektif usulle yapılan ve herkes gibi iddia makamının da takdir etmesi gereken bir uygulamadan dolayı Sağlık Bakanı Recep AKDAĞ takdir edilmesi gerekirken, iddia makamı tarafından kadrolaşmakla itham edilmesi, iyi niyet kurallarıyla bağdaşmaz.

4) Sağlık Kuruluşları Ruhsatlandırma Yönetmeliği Taslağının 113 üncü maddesindeki “hastaların dini gereklerini yerine getirebilecekleri mekânlar ayrılması” ibaresi, “Adalet ve Kalkınma Partisi hükümetlerinin laiklik ilkesine aykırı diğer eylemleri” arasında sayılarak, bu hükmün laikliğe aykırı olduğu iddia edilmiştir.

Sağlık kuruluşlarında hastaların seçtikleri dine göre din adamlarından destek alabilmeleri ve dini gereklerini yerine getirebilecekleri imkanlar sağlanması sağlık hizmeti gereklerine, sağlık kuruluşları akreditasyon standartlarına, hasta hakları hususundaki evrensel

bildirgelere ve uluslar arası sağlık kuruluşları kriterlerine göre yapılmış bir düzenlemedir. Yönetmelikte bu yönde bir düzenleme yapılmak istenmesinde tamamen sağlık hizmeti sunumunda ‐hasta hakları‐ maksadı esas alınmıştır.

Dünya Tabipler Birliği'nin yayınladığı 1981 Lizbon ve 1995 Bali ‐Hasta Hakları Bildirgesi‐, Amsterdam'da 1994 yılında yayımlanan Avrupa'da Hasta Haklarının Geliştirilmesi Bildirgesi, Amerika Hastane Birliği Hasta Hakları Bildirisi gibi birçok uluslararası belgede bu konuda düzenlemeler mevcuttur.

Son yıllarda sağlık hizmeti sunumu, sağlık kuruluşlarının fiziki yapısı, tıbbi malzeme, sağlık personeli gibi alanlarda Sağlık Bakanlığı ve ülkemizin özel sağlık sektörü uluslararası standartları yakalamış ve ülkemiz bu hususta Dünya lkeleri arasındaki yerini almış bulunmaktadır. Sağlık kuruluşlarının uluslar arası standartları incelendiğinde;

Dünyada ve özellikle ABD'de en yaygın ve saygın sağlık kuruluşlarının akreditasyon kuruluşu olan JCI (Joint Comission International-Uluslararası Birleşik Komisyon) tarafından 2003 Yılı Ocak Ayında yayımlanan ‐Hastaneler İçin Akreditasyon Standartları‐nda, ‐Kurum hasta ve ailelerinin ibadet taleplerine ya da hastanın ruhani ve dini benzer taleplerine cevap veren bir sürece sahip olmalıdır.‐ ve ‐Bir hasta ya da ailesi dini ya da ruhani inançlarla ilgili olarak birisi ile görüşmek istediğinde, kurum bu isteğe yanıt verme sürecine sahip olmalıdır.‐ yolunda standartlar bulunduğu görülmektedir.

Ülkemizde, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi hastaneleri, Mesa, Bayındır, Acıbadem, Amerikan Hastaneleri gibi 20 civarında hastanenin JCI (Joint Comission International-Uluslararası Birleşik Komisyon) tarafından akredite edildiği ve bu hastanelerin hastalarının dini ve ruhani taleplerini karşılama standartlarını yerine getirdiği bilinmektedir.

Diğer taraftan Amerika, İngiltere, Almanya, Avustralya gibi ülkelerin hastanelerinde her biri kendi çalışma alanında uzman üyelerden oluşan ‐Etik Kurullar‐ yer almakta olup, ‐Hastanenin Din Sorumlusu‐ da bu Kurulun yesidir.

Uygar ülkelerde bu tür düzenlemeler yapılmakta ve bu düzenlemeler insan haklarının ve bunun sağlık alanında yansımaları olan hasta haklarının bir gereği olduğu değerlendirilmektedir.

Ülkemizde de, Sağlık Bakanlığınca hazırlanan ve 01/08/1998 tarihli ve 23420 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren ‐Hasta Hakları Yönetmeliği‐nde ağdaş uygulamalar pozitif hukukumuzla alınmıştır. Bu Yönetmeliğin ‐Dini Vecibeleri Yerine Getirebilme ve Dini Hizmetlerden Faydalanma‐ başlıklı 38 inci maddesinde ‐Sağlık kurum ve kuruluşlarının imkanları ölçüsünde hastalara dini vecibelerini serbestçe yerine getirebilmeleri için gereken tedbirler alınır. Kurum hizmetlerinde aksamalara sebebiyet verilmemek, başkalarını rahatsız etmemek ve personelce düzenlenip yürütülen tıbbi tedaviye hiç bir Şekilde müdahalede bulunulmamak Şartı ile hastalara dini telkinde bulunmak ve onları manevi yönden desteklemek üzere talepleri halinde, dini inançlarına uygun olan din görevlisi davet edilir. Bunun için, sağlık kurum ve kuruluşlarında uygun zaman ve mekan belirlenir. İfadeye muktedir olmayıp da dini inancı bilinen ve kimsesiz olan agoni halindeki hastalar için de, talep Şartı aranmaksızın, dini inançlarına uygun olan din görevlisi çağrılır. Bu hakların nasıl ve ne zaman kullanılacağı ve bu konuda alınacak tedbirler, sağlık kuruluşunun çalışma usul ve esaslarını gösteren mevzuatta ayrıca düzenlenir.‐ yolunda hüküm mevcuttur ve Avrupa Hasta Hakları düzenlemelerine paralellik gösteren bu hüküm yaklaşık 10 yıldır yürürlüktedir.

Ülkemizde söz konusu hüküm Hasta Hakları Yönetmeliğinde yaklaşık 10 yıldır yürürlükte iken, İddia Makamınca bu Yönetmeliği hazırlayan ve yürürlüğe koyanlar hakkında hiçbir işlem yapılmamış, taslak halinde kalan ve yayımlanmayan bir Yönetmelik hükmü hükümetin laiklik ilkesine aykırı eylemi olarak ileri sürülmüştür.

Söz konusu hükmün suç olarak düşünülmesi ve laiklik ilkesine aykırı eylem olarak iddia edilmesi mümkün olmamakla birlikte; ceza hukuku yönünden de bir değerlendirme yapabilmek açısından bir an için suç unsuru taşıdığı kabul ve farz edilse bile;

İdarenin Yönetmelik, Tebliğ, Genelge gibi bir düzenleyici işlemi ancak bu işlemin tesisine yetkili makamın iradesi ile ortaya çıkar, tekemmül eder ve hem Devlet-idare, hem de üçüncü şahıslar bakımından hak ve yükümlülükler doğurur. Bir Yönetmeliğin yayımlanmamış ve taslak halinde kalmış olması halinde, bunda, hem Bakan, hem memurlar, hem de üçüncü şahıslar bakımından herhangi bir idarî, mâlî, cezâî, siyasî sorumluluktan bahsedilmesi hukûken mümkün değildir.

Maalesef iddia makamı, olmayan bir yönetmelikten hareketle afaki bir ithamda bulunmakta, Sağlık Bakanı Recep AKDAĞ'ın yapmadığı bir eylemden dolayı siyasi yasaklı olmasını ve üyesi olduğu partinin kapatılmasını talep etmektedir. Bu, hukukun genel ilkeleri ve Anayasa'da ifadesinin bulan hukuk devleti ilkesinin alenen ihlalidir.

5) Anayasa'nın 69'uncu maddesinin 6'ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Recep AKDAĞ'ın AK Parti'nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili bir eylemi yoktur ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden de söz etmemektedir.

6) Kaldı ki Recep AKDAĞ'ın her iki beyanı da; Anayasaya aykırı bir eylem olmayıp, aksine Anayasa'nın tanıyıp teminat altına aldığı "Düşünce ve kanaat hürriyeti" (Anayasa, m. 25) ve "Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, "Demokratik hukuk devleti" (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa'nın 69'uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

50- NURETTİN CANIKLI

Nurettin CANIKLI hakkında iddianamenin 112 ve 113 üncü sayfasında yer alan ve delili EK-160'da sunulan iddia, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulan bir kanun teklifine dayanmaktadır. İddianın delillerinin yer aldığı EK-160'da; Anayasa'nın 10 ve 42 nci maddeleri ile Yüksek Öğretim Kanununun EK 17 nci maddesinde değişiklik öngören kanun teklifleri ve bunlara dair gazete kupürleri yer almaktadır.

Nurettin CANIKLI'nın Anayasa ve yasa değişiklik teklifi vermesi, Anayasa'nın teminatı altında bir yasama faaliyeti çalışmasıdır. Bilindiği gibi yasama yetkisi, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne aittir (Anayasa, m. 7). Kanun koymak, değiştirmek veya kaldırmak, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin yetki ve görevlerindedir (Anayasa, m. 87). "Kanun teklif etmeye Bakanlar Kurulu ve milletvekilleri yetkilidir." (Anayasa, m. 88/1) Nurettin CANIKLI, Anayasa'nın bu hükümlerine uygun bir kanun teklifine imza atmıştır. Bir milletvekilinin Anayasanın kendisine tanıdığı yetkiyi kullanarak kanun teklifi vermesi, ne laikliğe ve ne de Anayasaya aykırıdır. Anayasaya aykırı olan, Anayasaya uygun bir biçimde Anayasanın tanıdığı kanun teklif etme yetkisini kullanan bir milletvekilin, Anayasa'ya aykırı hareket ettiğinden bahisle siyasi yasaklılığının talep ve dava edilmiş olmasıdır.

Bir kanun teklifi veya bir konuda kanuni düzenleme yapılmak üzere teklif verilmesi, salt Cumhuriyet Başsavcısının değerlendirmesiyle Anayasaya aykırı hale gelmez. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı bu tavrıyla, Anayasanın yalnızca Anayasa Mahkemesi'ne tanıdığı denetim yetkisini devşirmektedir. Oysa "Hiç kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz." (Anayasa, m. 6/3)

Kanun teklifi vermek, bir milletvekilinin asli görevidir ve tartışmasız bir yasama faaliyetidir. Yasama faaliyetleri, mutlak yasama sorumsuzluğu kapsamında olup, Anayasanın 83'üncü maddesinin teminatı altındadır.

Bir kanunun veya bir kanun maddesinin değiştirilmesini veya kaldırılmasını savunmak, istemek ve bunun için kanun teklifi vermek de düşünce ve kanaat hürriyeti (Anayasa, m. 25) ve düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti (Anayasa, m. 26) kapsamındadır. Nitekim Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararına göre de; "...Yasalarla getirilen düzenlemeleri savunarak değerlendirilmesini veya ortadan tamamen kaldırılmasını istemek T.C. Anayasası'nın 25 ve

26. maddelerinde öngörülen düşünce ve kanaat hürriyetinin doğal bir sonucudur. (Bkz. Yargıtay Ceza Genel Kurulu, E.2001/9-32, K.2001/155, K.T. 3.7.2001)

51- MUSTAFA ELİTAŞ

Mustafa ELİTAŞ hakkında iddianamenin 112 ve 113'üncü sayfasında yer alan ve delili EK-160'da sunulan iddia, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulan bir kanun teklifine dayanmaktadır. İddianın delillerinin yer aldığı EK-160'da; Anayasa'nın 10 ve 42'inci maddeleri ile Yüksek Öğretim Kanununun EK 17'inci maddesinde değişiklik öngören kanun teklifleri ve bunlara dair gazete kupürleri yer almaktadır.

Mustafa ELİTAŞ'ın Anayasa ve yasa değişiklik teklifi vermesi, Anayasa'nın teminatı altında bir yasama faaliyeti çalışmasıdır. Bilindiği gibi yasama yetkisi, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne aittir (Anayasa, m. 7). Kanun koymak, değiştirmek veya kaldırmak, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin yetki ve görevlerindedir (Anayasa, m. 87). "Kanun teklif etmeye Bakanlar Kurulu ve milletvekilleri yetkilidir." (Anayasa, m. 88/1) Mustafa ELİTAŞ, Anayasa'nın bu hükümlerine uygun bir kanun teklifine imza atmıştır. Bir milletvekilinin Anayasanın kendisine tanıdığı yetkiyi kullanarak kanun teklifi vermesi, ne laikliğe ve ne de Anayasaya aykırıdır. Anayasaya aykırı olan, Anayasaya uygun bir biçimde Anayasanın tanıdığı kanun teklif etme yetkisini kullanan bir milletvekilin, Anayasa'ya aykırı hareket ettiğinden bahisle siyasi yasaklılığının talep ve dava edilmiş olmasıdır.

Bir kanun teklifi veya bir konuda kanuni düzenleme yapılmak üzere teklif verilmesi, salt Cumhuriyet Başsavcısının değerlendirmesiyle Anayasaya aykırı hale gelmez. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı bu tavırla, Anayasanın yalnızca Anayasa Mahkemesi'ne tanıdığı denetim yetkisini devşirmektedir. Oysa "Hiç kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz." (Anayasa, m. 6/3)

Kanun teklifi vermek, bir milletvekilinin asli görevidir ve tartışmasız bir yasama faaliyetidir. Yasama faaliyetleri, mutlak yasama sorumsuzluğu kapsamında olup, Anayasanın 83'üncü maddesinin teminatı altındadır.

Bir kanunun veya bir kanun maddesinin değiştirilmesini veya kaldırılmasını savunmak, istemek ve bunun için kanun teklifi vermek de düşünce ve kanaat hürriyeti (Anayasa, m. 25) ve düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti (Anayasa, m. 26) kapsamındadır. Nitekim Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararına göre de; "...Yasalarla getirilen düzenlemeleri savunarak değerlendirilmesini veya ortadan tamamen kaldırılmasını istemek T.C. Anayasası'nın 25 ve 26. maddelerinde öngörülen düşünce ve kanaat hürriyetinin doğal bir sonucudur. (Bkz. Yargıtay Ceza Genel Kurulu, E.2001/9-32, K.2001/155, K.T. 3.7.2001)

IV- AK PARTİ'Lİ YEREL YÖNETİCİ VE İL, İLÇE VE BELDE TEŞKİLAT YÖNETİCİLERİ HAKKINDAKİ İDDİALARIN CEVAPLANDIRILMASI

1- ALİ UĞURLU - KAMİL ÜNAL – MUSTAFA BURNA – ALİ TEKİN

İddianamenin 103'üncü sayfasında yer alan 1 numaralı iddia (EK- 132), Ali UĞURLU, Kamil ÜNAL, Mustafa BURNA ve Ali TEKİN'in, 2004 yerel seçimlerinde kullandıkları "İktidarla el ele-84 yıllık karanlığa son" sözlerini içeren slogan, geçmiş yerel yöneticileri eleştirmek, kendilerinin daha iyi hizmet yapacaklarını ve iktidarla ilçelerine daha fazla hizmet getireceklerini ifade için kullanılmıştır. Bu slogan, laiklik veya cumhuriyet karşıtı, bir anlamı veya anlayışı ifade etmemektedir.

a) Niğde Ulukışla İlçe teşkilatı il genel meclisi üye adayları **Ali Uğurlu, Kamil Ünal, Mustafa Burna** ile belediye başkan adayı **Ali Tekin** hakkında Ulukışla Cumhuriyet Başsavcılığı "Türkiye Büyük Millet Meclisi'ni alenen tahkir ve tezyif suçundan dolayı yargılanmaları ve cezalandırılmaları" istemiyle Ulukışla Asliye Ceza Mahkemesinde kamu davası açılmıştır.

Yapılan yargılama sonucunda Niğde Ulukışla Asliye Ceza Mahkemesi, "...tüm dosya kapsamından "İktidarla el ele 84 yıllık karanlığa son" sloganı ile sanıkların amacının ilçenin geri kalmışlığını ifade ederek, hem mensubu oldukları ve iktidarda bulunan siyasi partinin kendilerine sağlayacağı kolaylıklardan faydalanarak ilçeye daha iyi hizmet edeceklerini ifade etmek, bu suretle oy toplamak, hem de 2004 yılına kadar ilçede görev yapmış olan yerel

yönetimleri eleştirmek olduğunun anlaşıldığı, açıklanan tüm bu nedenlerle sanıklarda suç kastının, dolayısıyla Türkiye Büyük Millet Meclisinin alenen tahkir ve tezyif kastının bulunmadığı, aksi yönde, her türlü şüpheden uzak, somut, kesin ve inandırıcı delil de bulunmadığından, mahkememizce tüm sanıkların 5271 sayılı ceza muhakemesi kanununun 223/2-c maddesi uyarınca müsnet suçtan ayrı ayrı olmak üzere beraatlerine karar vermek gerekmiştir.” demek suretiyle, bu kişilerin beraatine karar vermiştir. (Ulukışla Aliye Ceza Mahkemesi 26.07.2005 tarih ve 2004/93 E. ve 2005/138 K.)(EK-26)

Ancak iddia makamı, bu tahkikat, yargılama ve karardan iddianamesinde hiç bahsetmemiş, iddiasının ekleri arasında ise tahkikat aşamasına dair belgelere yer verdiği halde mahkeme kararına dair belgeleri ekler arasına koymamıştır. Bu, lehte ve aleyhte delil toplama yükümlülüğü ve görevi olan iddia makamının, bu görevini anılan kişiler ve Ak Parti aleyhine açıkça ihlal ettiğini göstermektedir.

Ayrıca Anayasamıza göre; “Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar, kimse suçlu sayılamaz.” (Anayasa, m. 38/4) Hukukun evrensel prensipleri ve Anayasamız, bir kişinin suçluluğu mahkeme kararıyla kesin olarak sabit olmadıkça suçlu sayılamayacağını açıkça ortaya koyarken, suçsuzluğu hükmen sabit olan Ali Uğurlu, Kamil Ünal, Mustafa Burma ve Ali Tekin’in hala itham edilmesi ve siyasi yasaklılığının talep edilmesi, hukukun evrensel ilkeleri ve Anayasa’nın 2’inci maddesinde ifadesini bulan hukuk devleti ilkesinin alenen çiğnenmesidir.

b) Kaldı ki Ak Parti, bu kişiler hakkında derhal disiplin tahkikatı başlatmış ve yapılan tahkikat sonucunda; Niğde İl Disiplin Kurulu’nun 22.03.2004 tarihli kararı ile parti üyesi olan Yunus UĞURLU partiden kesin ihraç edilmiş ve bu karar da kesinleşmiştir(**EK- 27**). Adı geçen kişilerden Ali TEKİN, Mustafa BURMA ve Kamil ÜNAL’ın parti üyesi olmadığı ve Ali UĞURLU’nun 30.12.2003’te İl Genel Meclisi Üyeliği için İlçe Başkanlığı görevinden istifa ettiği için herhangi bir ceza verilememiştir.

Görüldüğü gibi Ak Parti, olay karşısında tepkisiz kalmamış, olay duyulur duyulmaz. Gerekli soruşturmayı yapmış ve ilgililer hakkında disiplin kurallarını işleterek, parti olarak tavrını koymuştur.

Ancak iddia makamı, bu hususu da görmezden gelmiş ve Yüksek Mahkeme’nin de bilgisine sunmamıştır.

c) Anayasa’nın 69’uncu maddesinin 6’ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Ali TEKİN, Mustafa BURMA ve Kamil ÜNAL, Ak Parti’nin üyesi değildir. Anayasa’nın 69’uncu maddesi, parti üyesi olmayanların eylemlerinden dolayı bir partinin sorumlu tutulamayacağı hükmünü amirdir. Ancak bu hükme rağmen iddia makamı, parti üyesi olmayan bu kişilerin siyasi yasaklılığını ve bu nedenle Ak Parti’nin kapatılabilmesini talep edebilmiştir. İddia makamının mantığıyla hareket edildiği takdirde, Ak Parti ile hiç ilgisi bulunmayan ve hatta partiye karşı olanların söyledikleri sözler nedeniyle de partinin ithamı ve kişiler için siyasi yasak talebi mümkün hale gelmektedir. Bunun kabulü, hukuken ve fiilen mümkün değildir. Aksinin kabulü, Anayasa’nın 69’uncu maddesinin ve hukukun evrensel ilkeleri ile Anayasa’nın 2’inci maddesinde ifadesini bulan hukuk devleti ilkesinin alenen ihlalidir. İddia makamı, bu tutum ve yaklaşımıyla, hukukun evrensel ilkelerini, Anayasa’nın 69’uncu maddesini ve Anayasa’nın 2’inci maddesinde ifadesini bulan hukuk devletini alenen ihlal etmiştir.

d) İddia makamı; “İktidarla el ele-84 yıllık karanlığa son” cümlesinden hareketle, bunun laiklik veya cumhuriyet dönemi aleyhine söylenmiş sözler sonucuna ulaşması da hukuken kabul edilmez. Çünkü bu sözler, bir yerel seçim döneminde, geçmiş yerel yönetimleri eleştirmek ve kendilerinin daha iyi hizmet edeceklerini ifade etmek için söylenmiştir. Bu sloganı kullanan kişiler yargılanmış ve yargılama sonucunda Ulukışla Asliye Ceza Mahkemesi; , “...tüm dosya kapsamından “İktidarla el ele 84 yıllık karanlığa son” sloganı ile sanıkların amacının ilçenin geri kalmışlığını ifade ederek, hem mensubu oldukları

ve iktidarda bulunan siyasi partinin kendilerine sağlayacağı kolaylıklardan faydalanarak ilçeye daha iyi hizmet edeceklerini ifade etmek, bu suretle oy toplamak, hem de 2004 yılına kadar ilçede görev yapmış olan yerel yönetimleri eleştirmek olduğunun anlaşıldığı, açıklanan tüm bu nedenlerle sanıklarda suç kastının, dolayısıyla Türkiye Büyük Millet Meclisinin alenen tahkir ve tezyif kastının bulunmadığı, aksi yönde, her türlü şüpheden uzak, somut, kesin ve inandırıcı delil de bulunmadığından, mahkememizce tüm sanıkların 5271 sayılı ceza muhakemesi kanununun 223/2-c maddesi uyarınca müsnet suçtan ayrı ayrı olmak üzere beraatlerine karar vermek gerekmiştir.” (Ulukışla Aliye Ceza Mahkemesi 26.07.2005 tarih ve 2004/93 E. ve 2005/138 K.) demek suretiyle, bu sözlerin ne maksatla söylendiği açıklıkla tespit etmiştir.

e) İddia makamı, “İktidarla el ele-84 yıllık karanlığa son” sloganını, tamamen kendince ve subjektif bir yaklaşımla, söylenen yer, neden, zaman ve muhatap bağlamından koparmış, söylenenleri söyleyenlerin iradesine rağmen kendince anlamlandırmış ve kendi verdiği anlamları sanki onlar söylemiş gibi takdim etmiş ve bu sözlerden dolayı onların sorumluluğunu talep ve dava etmiştir. Bu, hukukun evrensel ilkelerinin ve Anayasada ifadesini bulan hukuk devleti ilkesinin alenen ihlalidir.

Ayrıca laiklik karşıtlığıyla veya cumhuriyet döneminin eleştirilmesiyle açık veya gizli hiçbir ilgisi bulunmayan bir açıklamadan hareketle iddia makamının, açık bir ifadeyle gizli anlam araması veya niyet okumak suretiyle başka anlamlara çekilmesi mümkün olmayan açıklamalara gizli anlamlar yüklemesi, aleni bir anlam tahrifi ve delil tasnii olup, hem hukuken ve hem de fiilen mümkün değildir. Hukuken mümkün değildir, çünkü Anayasa ve hukukun evrensel ilkeleri, niyet okumayı menetmiştir. Fiilen mümkün değildir, çünkü iddianamedeki metinde bunun ne anlamda kullanıldığı yoruma ve teville imkan bırakmayacak açıklık ve netliktedir. İddia makamı, niyet okuyucu değildir, olamaz da. Hukuk devletinde iddia makamı, somut gerçeklikten hareket eder. Aksinin kabulü, Anayasanın 2’inci maddesinde ifadesini bulan demokratik hukuk devleti ilkesinin açık ihlalidir.

f) Anayasa’nın 69’uncu maddesinin 6’ncı fıkrası uyarınca; ancak sınırlı ve belli şartların birlikte varlığı halinde siyasi parti üyelerinin sadece eylemleri, parti kapatma nedenidir.

Ali UĞURLU, Kamil ÜNAL, Mustafa BURNA ve Ali TEKİN’in Ak Parti’nin laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline gelmesi ile ilgili hiçbir eylemi yoktur ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı da iddianamesinde bu yönde bir eylemden de söz etmemektedir.

g) Kaldı ki Ali UĞURLU, Kamil ÜNAL, Mustafa BURNA ve Ali TEKİN’in kullandıkları slogan; Anayasaya aykırı bir eylem olmayıp, aksine Anayasa’nın tanıyıp teminat altına aldığı “Düşünce ve kanaat hürriyeti” (Anayasa, m. 25) ve “Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti” (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, “Demokratik hukuk devleti” (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa’nın 69’uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

2- SÜLEYMAN KALDIRIM

İddianamenin 103’üncü sayfasında yer alan 2 numaralı iddia (EK- 133), Samsun ili Gazi Beldesi Belediye Başkanı **Süleyman Kaldırım**’ın önsöz yazdığı *‘Muhtasar İlmihal-Resimli Namaz Hocası’* adlı “gözleri ve ayakları sağlam olmayanların cuma namazı kılamayacağı, insan pisliğinin 3.2 gramdan fazlasının namaza mani olduğu, ‘ah’ diye inlemenin, saç ve sakal taramanın da namazı bozduğu” gibi dini kuralların anlatıldığı 190 sayfalık kitabın, ilköğretim okulu öğrencilerine 2005 yılı Eylül ayında bedava dağıtıldığı, iddiasıdır.

Bu iddia gerçeği yansıtmamaktadır. Çünkü:

a) İddiaya konu kitap, ilköğretim okulu öğrencilerine dağıtılmamıştır. Bu kitap, Kültür Bakanlığı bandrolü taşıyan, yaklaşık 30-35 senedir piyasada bulunan kitap olup, kanuna uygun bir biçimde yaz aylarında Gazi Beldesi’nde açılan yaz Kur’an Kursu’na giden öğrencilere öğrenimlerinde yardımcı olmak amacıyla dağıtılmıştır. İçindeki bilgiler, pratik ve resimli dini bilgilerdir.

b) Süleyman KALDIRIM, bu kitaba bir önsöz yazmamıştır. İddia makamı, dağıtılan kitabı incelemiş olsaydı bu hususu görebilirdi. Ama maalesef incelemeyeceği için, yayınevini yazdığı önsözü, Süleyman KALDIRIM yazmış gibi göstermiştir. Bu, hakikat dışıdır. Açık bir saptırma, açık bir yanıltmadır.

Süleyman KALDIRIM, dağıtılan kitaba bir yazı eklemiştir. Yazının muhtevası aynen şöyledir:

“Sevgili Gençler,

Bizler, sizin her alanda başarılı olmanızı istiyor ve bu konuda çalışmalarımıza hiç ara vermeden devam ediyoruz. Geleceğimizin teminatı olan siz gençlere söz verdiğimiz gibi, attığınız her önemli adımda yanınızda olmak istiyoruz. Hayatın her alanında başarılı ve bilgili gençlerin yetişmesi, ülkemizin geleceğe daha güvenle bakabilmesi demektir. Millet kavramını oluşturan biz bireyler, eğitim, spor, sanat, kültür, bilgi, teknoloji, inanç ve günümüz şartları neyi gerektiriyorsa öğrenmek ve en iyi olmak için çok çalışmalıyız.

(İmza)

Süleyman KALDIRIM
Gazi Belediye Başkanı” (EK-28)

Eklenen bu yazının iddia ile uzaktan yakından hiçbir ilgisi yoktur.

c) Konunun basında çarpıtılarak haberleştirilmesi üzerine Gazi Belediye Başkanı Süleyman KALDIRIM, Gazi Belediye Başkanlığı'nın 16.09.2005 tarihli ve 471 sayılı yazısı ile durumu Samsun Valiliği ve Samsun İl Emniyet Müdürlüğüne bildirmiş, 04.07.2006 tarih ve 334 sayılı yazı ile de Samsun Valiliği ve Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü bilgilendirilmiştir. Bu yazışma ve araştırmaların hepsinde de gazete haberinin gerçeğe aykırılığı vurgulanmıştır(EK-29)

d) Ek -133'te delil olarak sunulan cumhuriyet gazetesi haberinde; söz konusu kitabın “İlköğretim okullarında yaz aylarında düzenlenen Kur'an Kurslarına katılan ilköğretim öğrencilerine” dağıtıldığı şeklindeki yanlış haber, iddia makamı tarafından biraz değiştirilerek iddianameye “Kitabın ilköğretim okulu öğrencilerine 2005 yılı eylül ayında dağıtıldığı” şeklinde konulmuş ve böylelikle gazetenin ilköğretim okullarında yazın düzenlenen Kur'an Kursuna giden öğrencilere dağıtılan kitap diye haberleştirdiği konu, iddianameye girerken sanki ilköğretim okuluna devam eden öğrencilere dağıtılmış bir kitap olmuş ve konu bir kez de iddia makamı tarafından başkalaştırılmıştır. Bu, açık bir çarpıtmadır, açık bir saptırmadır ve iyi niyetten uzak bir yaklaşımdır. Hukuk devletinde iddia makamı, somut delilleri hukuka uygun bir biçimde toplar ve değerlendirir; ama delilleri istediği şekle sokamaz ve somut gerçekliği dışında bir anlamda kesinlikle değerlendiremez. Aksi, hukukun evrensel ilkeleri ve hukuk devletinin alenen ihlali olur.

Ayrıca, iddia makamının tırnak içinde verdiği düşünceler, Süleyman KALDIRIM'a ait değildir.

e) Kaldı ki AK Parti, bazı parti üyelerinin ve belediye başkanlarının parti politikalarıyla uyuşmayan kişisel görüşlerini benimsemediği gibi, özellikle yerel yönetimlerin faaliyetlerinde parti politikalarına aykırı tutum ve davranışlardan kaçınılması gerektiğine dair genelgeler yayınlamıştır. Nitekim, AK Parti Yerel Yönetimler Başkanlığı, 2006 yılı Mayıs ayında bazı basın ve yayın organlarında yer alan “AK Partili belediyelerin kültürel faaliyetler çerçevesinde dağıttığı kitaplara ilişkin tartışmalar” nedeniyle, 24.5.2006 tarih, yyön/81.07./2006-1696 sayı ve “Kültürel Amaçlı Toplantılar ve Yayınlar” konulu genelgeyi bütün AK Parti'li belediye başkanlarına göndermiştir.

AK Parti Genel Başkan Yardımcısı, Yerel Yönetimler Başkanı ve Kocaeli Milletvekili Nihat Ergün imzası ile yayınlanan bu genelgede şu hususlara vurgu yapılmıştır : (EK – 30)

“Son zamanlarda belediyelerimizin kültürel içerikli toplantı, panel ve konferansları ile dergi, kitap, broşür gibi basılı neşriyatında, kamuoyunu yanlış yönlendirebilecek, yanlış anlaşılabilir, başkalarınca istismar edilebilecek veya gereksiz tartışmalara yol açabilecek nitelikte politik-sosyal ve dini konular işlendiği görülmüştür.

Belediyelerin asli görevleri arasında yer almayan ve basın yayın organlarına da intikal eden bu hususların parti programımıza, partimiz temel ilke ve amaçlarına da uygun olmadığı ve partimiz genel merkezince tasvip edilmediği bilinmelidir.

Sosyal ve kültürel amaçlı çalışmalar ve yayınlar konusunda yukarıdaki hususlara özen gösterilmesi gereğini önemle rica eder, çalışmalarınızda başarılar dilerim.”

Bu genelge, çok sayıda basın ve yayın organında da yer almıştır. Bu genelge, partimizin bu tür konularda ne kadar hassas olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Partimizle ilgili olarak kıyıda köşede kalmış, çoğu defa tek bir gazetede yer alan, asılsız veya tahrif edilmiş haberlerin yoğun bir şekilde kullanıldığı bir iddianamede, neredeyse tüm gazetelerde yer alan bu genelgenin görmezlikten gelinmesi subjektif ve iyi niyet kurallarıyla bağdaşmayan bir yaklaşımın göstergesidir. Hukuk devleti, böylesi yaklaşımları himaye etmez.

3- MUSTAFA TARLACI

İddianamenin 103-104'üncü sayfalarında yer alan 3 numaralı iddia (EK-134), Dinar Belediye Başkanı Mustafa TARLACI'nın 2005 yılı Ramazan ayı boyunca 8 camide teravih namazı kıldırmasının öne sürülmesi üzerine Valiliğin, buna izin veren 8 cami imamı hakkında soruşturma açtırmasına ilişkindir.

a) Mustafa TARLACI'nın teravih namazı kıldırıldığı doğrudur. Mustafa TARLACI İlahiyat Fakültesi mezunu olup, cami cemaatinin teklifi üzerine namaz kıldırılmıştır.

b) Bu konunun yerel gazeteler tarafından haber yapılması üzerine Afyonkarahisar Valiliği İl İdare Kurulu Müdürlüğü'nün 07.11.2005 tarihli ve 1560 sayılı kararı ile ön inceleme başlatılmış, yapılan ön inceleme sonucunda; İlçe Müftüsü hakkında uyarma cezası, 10 İmam-Hatip ve Müezzin Kayyım hakkında ise kınama cezası verilmesi disiplin yönünden, İmam-Hatip ve Müezzin Kayyımların ilçe içerisinde yerlerinin değiştirilmesi önerilmiş, cezalar ve idari yaptırımlar uygulanmıştır (**EK-31**).

Kısaca idare, bu olay karşısında sessiz kalmamıştır.

c) Dinar Cumhuriyet Başsavcılığı, “Özel işaret ve kıyafetleri usulsüz kullanma” suçu nedeniyle cezalandırılması istemiyle Mustafa TARLACI hakkında Dinar Sulh Ceza Mahkemesine dava açmış ve yapılan yargılama sonucunda Mustafa TARLACI beraat etmiş ve bu karar da temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir (Dinar Sulh Ceza Mahkemesinin 13.03.2007 tarih ve 2006/203 E., 2007/86 K. İle) (**EK-32**)

Ancak iddia makamı, Mustafa TARLACI hakkında yapılan tahkikat, yargılama ve karardan iddianamesinde hiç bahsetmemiş, iddiasının ekleri arasında ise tahkikat aşamasına ve yargılamaya dair belgelerin hiç birisine yer vermemiştir. Bu, lehte ve aleyhte delil toplama yükümlülüğü ve görevi olan iddia makamının, bu görevini anılan kişi ve Ak Parti aleyhine açıkça ihlal ettiğini göstermektedir.

Başka yerlerde yürütmenin eylemlerinden dahi hukuka aykırı bir biçimde Ak Parti'yi sorumlu tutan iddia makamının, bu olay karşısında idarenin harekete geçip uyguladığı yaptırımlara hiç değinmemesi ve bunu Ak Parti lehine bir delil olarak kullanmaması oldukça manidardır.

Ayrıca Anayasamıza göre; “Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar, kimse suçlu sayılamaz.” (Anayasa, m. 38/4) Hukukun evrensel prensipleri ve Anayasamız, bir kişinin suçluluğu mahkeme kararıyla kesin olarak sabit olmadıkça suçlu sayılamayacağını açıkça ortaya koyarken, suçsuzluğu hükmen sabit olan Mustafa TARLACI'nın itham edilmesi ve siyasi yasaklılığının talep edilmesi, hukukun evrensel ilkeleri ve Anayasa'nın 2'inci maddesinde ifadesini bulan hukuk devleti ilkesinin alenen çiğnenmesidir.

d) Kaldı ki AK Parti, bazı parti üyelerinin ve belediye başkanlarının parti politikalarıyla uyuşmayan kişisel görüşlerini benimsemediği gibi, özellikle yerel yönetimlerin faaliyetlerinde parti politikalarına aykırı tutum ve davranışlardan kaçınılması gerektiğine dair genelgeler yayınlamıştır. Nitekim, AK Parti Yerel Yönetimler Başkanlığı, 2006 yılı Mayıs ayında bazı basın ve yayın organlarında yer alan “AK Partili belediyelerin kültürel faaliyetler çerçevesinde dağıttığı kitaplara ilişkin tartışmalar” nedeniyle, 24.5.2006 tarih,

yyön/81.07./2006-1696 sayı ve “Kültürel Amaçlı Toplantılar ve Yayınlar” konulu genelgeyi bütün AK Parti’li belediye başkanlarına göndermiştir.

AK Parti Genel Başkan Yardımcısı, Yerel Yönetimler Başkanı ve Kocaeli Milletvekili Nihat Ergün imzası ile yayınlanan bu genelgede şu hususlara vurgu yapılmıştır : **(EK – 30)**

“Son zamanlarda belediyelerimizin kültürel içerikli toplantı, panel ve konferansları ile dergi, kitap, broşür gibi basılı neşriyatında, kamuoyunu yanlış yönlendirebilecek, yanlış anlaşılabilir, başkalarının istismar edilebilecek veya gereksiz tartışmalara yol açabilecek nitelikte politik-sosyal ve dini konular işlendiği görülmüştür.

Belediyelerin asli görevleri arasında yer almayan ve basın yayın organlarına da intikal eden bu hususların parti programımıza, partimiz temel ilke ve amaçlarına da uygun olmadığı ve partimiz genel merkezince tasvip edilmediği bilinmelidir.

Sosyal ve kültürel amaçlı çalışmalar ve yayınlar konusunda yukarıdaki hususlara özen gösterilmesi gereğini önemle rica eder, çalışmalarınızda başarılar dilerim.”

Bu genelge, çok sayıda basın ve yayın organında da yer almıştır. Bu genelge, partimizin bu tür konularda ne kadar hassas olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Partimizle ilgili olarak kıyıda köşede kalmış, çoğu defa tek bir gazetede yer alan, asılsız veya tahrif edilmiş haberlerin yoğun bir şekilde kullanıldığı bir iddianamede, neredeyse tüm gazetelerde yer alan bu genelgenin görmezlikten gelinmesi subjektif ve iyi niyet kurallarıyla bağdaşmayan bir yaklaşımın göstergesidir. Hukuk devleti, böylesi yaklaşımları himaye etmez.

4- AYŞE YÜREKLİTÜRK

İddianamenin 104’üncü sayfasında yer alan 4 numaralı iddia (EK- 135) **Ayşe YÜREKLİTÜRK**’ün İzmir İl Genel Meclisi’nin 2005 yılı Aralık ayında yapılan toplantısına türbanla gelerek, Adalet ve Kalkınma Partili meclis üyelerinin arasına oturduğu, bu tutumunun ağır tartışmalara sebebiyet verdiği ilişkindir.

a) Bu iddia, doğur değildir. Çünkü Ak Parti İzmir İl Genel Meclis Üyesi Ayşe YÜREKLİTÜRK, türbanla İl Genel Meclisi üyeleri arasına oturmamış, İl Genel Meclisi toplantı salonunun halka açık kısmında oturmuştur.

5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanununun “Meclis Toplantısı” başlıklı 12’inci maddesinin 4’üncü fıkrasında “İl Genel Meclisi toplantıları halka açıktır” denildiği gibi, İl Genel Meclisi Çalışma Yönetmeliği’nin, “Görüşmeler ve Yönetim” başlıklı 11’inci maddesinin 10’uncu fıkrasında da “İl Genel Meclisi toplantıları halka açıktır” denilmektedir. İl Genel Meclisi toplantı salonunun halka açık kısmında oturmak için herhangi bir kıyafet mecburiyeti yoktur.

Ak Parti İzmir İl Genel Meclis üyesi Ayşe YÜREKLİTÜRK, İl Genel Meclisi toplantıları halka açık yapıldığından görüşmeler sırasında, İl Genel Meclisi toplantı salonunun halka açık kısmında ve arka sıralarda oturmuştur.

Bu husus, Ayşe YÜREKLİTÜRK’ün yazılı talebi üzerine İzmir İl Genel Meclisi Başkanı İsmail YILMAZ’ın 1 nisan 2008 tarihli ve 4682 sayılı yazısında şöyle ifade edilmektedir **(EK-33)**: “ Kanun ve Yönetmelik maddelerinde belirtildiği üzere, İl Genel Meclisi toplantılarımız halka açık olarak yapıldığından, görüşmeler sırasında herkesin bu toplantıları izleme hakkı mevcuttur. Şahsınızın Tabipler Odası Başkanı Zeki GÜR’ün konuşma yaptığı sırada İl Genel Meclisi toplantı salonumuzun dinleyiciler için ayrılmış olan arka sıralarında oturur vaziyette bulunduğunuz ilişkide gösterilen görüntü kayıtlarının birinci CD’sinde 21.19’dan 21.55’inci saniyeye kadar olan bölümünde görülmektedir.” biçiminde açıkça ve tartışmasız ifade edilmiştir.

Ancak iddia makamı, iddiasını gazete haberlerine dayandırırken, işin doğrusunu İzmir İl Genel Meclisi Başkanlığı’ndan veya İzmir Valiliğinden öğrenme ve bilgi edinme imkanı varken bunu yapmamış, böylece asılsız bir gazete haberine istinaden Ayşe YÜREKLİTÜRK’ü haksız yere itham edip, siyasi yasaklılığını talep etmiştir.

Bir kişinin yapmadığı bir şeyden dolayı, kendisinin siyasi yasaklılığını ve üyesi bulunduğu partinin de kapatılmasını talep etmek, hiçbir gerekçe ile izah edilemez. Bu, hukukun evrensel ilkeleri ve Anayasa’da ifadesini bulan hukuk devleti ilkesinin alenen ihlalidir.

5- AHMET GENÇ

Eyüp Belediye Başkanı Ahmet GENÇ hakkında iddianamenin 104'üncü sayfasında 3 ayrı iddia yer almaktadır. Bunlar:

1) Birinci iddia (İddianame, s. 104, EK- 136), Eyüp Belediyesi'nin 2005 yılında ÖSYM'nin yaptığı Kamu Personeli Seçme Sınavı'yla alacağı zabıta memurları için imam-hatip mezunu olma şartı getirdiğine ilişkindir.

a) Konuyla ilgili İçişleri Bakanlığı Mülkiye Müfettişliği tarafından 15.04.2003 - 06.12.2005 yılları arası teftişi, 08.11.2005 - 06.12.2005 tarihleri arasında Mülkiye Müfettişleri Turan ERGÜN ve Talip YEL tarafından yapılmış ve 02.12.2005 tarihinde sunulan "Teftiş Raporu"nda konu değerlendirilmiş ve işlemlerin (Teftiş Raporu, Sayfa: 2, 6. numaralı değerlendirme) (EK-34) usul ve yasaya uygunluğu tespitle birlikte, usul ve yasaya uygun yapılmaya devam olunması belirtilmiş, ama bu rapor dosyada yok.

b) Bu konu basın tarafından farklı ve yanlış bir biçimde aktarılmış, bunun üzerine Ahmet GENÇ Anayasa'nın 32'inci maddesinden kaynaklanan "Düzeltilme ve cevap hakkı"nı kullanarak; Radikal Gazetesinin 19.01.2006 tarihli nüshasında çıkan "AKP'li belediyenin imam-hatipli ısrarı, zabıta dediğin dua bilir." haberi ile ilgili Beyoğlu 9. Noterliği'nden 10 şubat 2006 tarih ve 02990 nolu ihtarnameyi; Milliyet yazarı Melih AŞIK'ın köşesinde yer alan 14.07.2005 tarihli yazıya ilişkin olarak Eyüp Belediye Başkanlığı Basın Danışmanlığı aracılığı ile 17.07.2005 tarihli açıklama gönderilmiştir. Milliyet Gazetesi köşe yazarı Melih AŞIK, bu açıklama metnini "Eyüp'ten bilgi" başlığı ile köşesinde yayımlanmıştır (EK-35).

Ancak iddianamede ve eklerinde, ne ihtarnameye, ne Eyüp Belediye Başkanlığının açıklamasına ve ne de Melih AŞIK'ın yazısına yer verilmiştir.

Görüldüğü üzere Ahmet GENÇ, Anayasa'nın 32'inci maddesinin tanıyıp teminat altına aldığı "Düzeltilme ve cevap hakkı"nı da kullanmıştır. Ancak iddia makamı, Anayasa ile tanıyıp teminat altına alınan "düzeltilme ve cevap hakkı"na (Anayasa, m. 32) istinaden yapılmış tezkip ve düzeltmeleri dikkate alması gerekirken bunu yapmamış, aksine gerçeğe aykırı gazete haber ve yorumlarına itibar etmiştir. Bunlar, açık ve tartışmasız bir anayasa ihlali olduğu gibi hukukun temel ilkelerinin de ayaklar altına alınmasıdır.

2) İkinci iddia (İddianame, s. 104, EK- 137), Eyüp Belediye Başkanı **Ahmet Genç**'in, 2006 yılında 10.000 adet bastırıldığı "...Örtünmemek elbette dinden çıkmak değildir. Sadece günahkar olmaktır. Ancak başörtülüye eğitim ve sosyal sahalarda reva görülen muamele, sadece zulüm ve haksızlık olarak değerlendirilemez. Aynı zamanda İslam dinini hatırlatan her şeye düşmanlıktır. Din ve vicdan özgürlüğüne açık bir müdahaledir" görüşlerini içeren "Sevgili Peygamberimiz Hz. Muhammed" başlıklı broşür ile Diyanet İşleri Başkanlığının "Hz. Peygamberin Örnek Hayatı" isimli kitabını okullarda izinsiz olarak dağıttığı hususunu içermektedir.

Bu iddia, gerçek dışıdır. Çünkü:

a) Eyüp Belediye Başkanı veya Eyüp Belediye Başkanlığı:

1- "Sevgili Peygamberimiz Hazreti Muhammed" başlıklı bir broşür dağıtmamış ve dağıttirmamıştır.

2- Diyanet İşleri Başkanlığının "Hz. Peygamberin Örnek Hayatı" isimli kitabını okullarda izinli veya izinsiz dağıtmamış ve dağıttirmamıştır.

3- Diyanet Vakfı Yayınları arasında çıkan Doç. Dr. Ferhat KOCA'nın hazırladığı "Hz. Peygamberin Örnek Hayatı" isimli kitaptan 10.000 adet alınmış ve bu kitapta okullarda öğrencilere dağıtılmamıştır. Bu kitabın bir kısmı, okul ve öğrenci ile hiçbir ilgisi olmaksızın vatandaşlara dağıtılmıştır.

4- Bir kısmı vatandaşa dağıtılan "Hz. Peygamberin Örnek Hayatı" isimli kitapta, iddianamede iddia edildiği gibi "...Örtünmemek elbette dinden çıkmak değildir. Sadece günahkar olmaktır. Ancak başörtülüye eğitim ve sosyal sahalarda reva görülen muamele, sadece zulüm ve haksızlık olarak değerlendirilemez. Aynı zamanda İslam dinini hatırlatan her şeye düşmanlıktır. Din ve vicdan özgürlüğüne açık bir müdahaledir" şeklinde herhangi bir görüş kesinlikle yoktur.

Şöyle ki:

Eyüp Kaymakamlığı, 21.04.2006 tarihli yazısı ile “Eyüp Belediyesi’nin “Kutlu Doğum Haftası” kapsamında bastırıldığı bir kitap ve broşürü milli eğitim müdürlüğü’nden izin almadan bazı okullarda dağıttığı, öğrencilere dağıtılan bu broşürlerde “Örtünmemek günahtır.” denildiği iddia edilmektedir.” denilerek, gazete haberine istinaden konunun araştırılması istemiştir.

Bunun üzerine İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, Milli Eğitim Şube Müdürleri Güsamettin Erdoğan ve Dursun Sezer’i muhakkik olarak görevlendirmiştir.

Muhakkiklerin Eyüp Kaymakamlığı’na sunduğu 18.05.2006 tarihli “İnceleme Raporu”nda (**EK-36**); “Eyüp Belediyesi tarafından Eyüp’te yaşayan vatandaşlara yönelik olarak broşür ve kitap dağıtım işlemlerinin yapıldığı, ancak okul müdür ve diğer idarecilerinin ve öğretmenlerinin bu dağıtım işleminde rol ve görev almadıkları” sonucuna varılmıştır. Buna göre, Eyüp Belediye Başkanı Ahmet GENÇ, “Sevgili Peygamberimiz Hazreti Muhammed” başlıklı bir broşür ve “Hz. Peygamberin Örnek Hayatı” isimli kitabı, Eyüp’teki okullarda izinli veya izinsiz dağıtmamış ve dağıttirmamıştır.

Muhakkiklerin tanık olarak dinlediği ve iddianamenin 137 numaralı ekinde yer alan 10 okul müdürü de ifadelerinde; Eyüp Belediye Başkanlığı’nın okullarında herhangi bir kitap ve broşür dağıtmadığını açıkça ifade etmişlerdir.

Ayrıca Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı’nın 17.05.2006 tarihli ve 591-3617 sayılı yazı ile Eyüp Belediye Başkanlığı’ndan “Sevgili Peygamberimiz Hazreti Muhammed” isimli broşür ile “Hz. Peygamberin Örnek Hayatı” isimli kitaptan birer örnek gösterilmesini istemesi üzerine, Eyüp Belediye Başkanlığı Kültür ve Turizm Müdürlüğü gönderdiği cevabi yazıda; “Sevgili Peygamberimiz Hazreti Muhammed (s.a.v.) isimli broşürün Eyüp Belediyesi tarafından basılmadığı ve dağıtılmadığı, belediyenin hiçbir birim veya yetkililerinin bu broşür ve içeriği ile ilgisi olmadığı, Diyanet Vakfı Yayınları arasında çıkan Doç. Dr. Ferhat KOCA’nın hazırladığı “Hz. Peygamberin Örnek Hayatı” isimli kitaptan 10.000 adet alındığı ve bunun bir kısmının dağıtıldığı, bunun dışında dağıtılan hiçbir şeyin belediye’nin izin, bilgi ve kontrolünde olmadığı açıkça bildirilmiştir.

Söz konusu kitap, Diyanet İşleri Başkanlığının Yayın Danışma Kurulu’nun 12.06.1999 tarih ve 17 sayılı kararı ile yararlı görülmüştür. Anılan eserde de iddianamede yazılan başörtüsü ile ilgili bilgiler yoktur. Ayrıca Anayasal bir Kuruluş olan Diyanet İşleri Başkanlığının (Anayasa, m. 136) yayınladığı bir kitabın dağıtılmasını, Anayasa veya laiklik ilkesine aykırı görmek, ayrı bir hukuksuzluk ve Anayasa ihlalidir. Böylesi bir kabul, Diyanet İşleri Başkanlığının yayınladığı kitapların hepsini Anayasa veya laiklik ilkesine aykırı sayma sonucuna görür ki bunun hukuken kabulü ve izahı mümkün değildir. Böylesi bir yaklaşım hukuk devletinin gereği olan hukuki güvenliği de tamamen ortadan kaldırır.

18.01.2007 tarihli yazısında İçişleri Bakanlığı, yaptırdığı tahkikat sonucunda; Eyüp Belediye Başkanı Ahmet GENÇ’in iddianameye konu broşür ve kitabı dağıtmadığını tespit etmiş ve bu nedenle Belediye Başkanı Ahmet GENÇ hakkındaki “İddiaların işleme konulmamasına” karar vermiştir. Ancak bu bilgi, ek 137’de yer alması gerekirken, ek 139’da yer almaktadır. Bu da ayrı bir dikkatsizlik örneğidir.

Eyüp Cumhuriyet Başsavcılığı, basında çıkan haberlerin asılsız çıkması nedeniyle Belediye Başkanı Ahmet GENÇ hakkında, idari veya adli bir tahkikat başlatmamıştır.

b) İddia makamı, Eyüp Belediye Başkanı Ahmet GENÇ’in dağıttığını ve dağıttırdığını iddia ettiği ve içinde “...Örtünmemek elbette dinden çıkmak değildir. Sadece günahkar olmaktır. Ancak başörtülüye eğitim ve sosyal sahalarda reva görülen muamele, sadece zulüm ve haksızlık olarak değerlendirilemez. Aynı zamanda İslam dinini hatırlatan her şeye düşmanlıktır. Din ve vicdan özgürlüğüne açık bir müdahaledir” görüşleri yer alan “Sevgili Peygamberimiz Hz. Muhammed” başlıklı broşür, iddianın eklerinin sunulduğu 137 numaralı ekte yoktur.

İddia makamı, olamayan bir broşürden ve içinde yazanlardan dolayı Eyüp Belediye Başkanının ve onun üyesi olduğu partinin cezalandırılmasını talep etmektedir. Böyle bir

yaklaşım, hangi hukuk devletinde olabilir? İddia makamı, olmayan bir broşürün dağıtılmasından ve içinde yer alan görüşlerden Belediye Başkanını sorumlu tutarken, bu broşürü dosyaya koyması, yasa gereğidir. Ama maalesef, bu broşür dosyada yoktur. Olmayan bir delil ve bu delilde yer alan görüşlerden dolayı bir partinin kapatılması ve bir kişinin de siyasi yasaklılığının talebi, hukuken, aklen ve ilmen izahı mümkün değildir. İddia makamının bu yaklaşımı, hukukun evrensel ilkelerinin ve Anayasa'da ifadesini bulan hukuk devletinin yok sayılması, hukuk devletinde olması gerekli asgari hukuki güvenliğin yok edilmesidir.

İddia makamının bu yaklaşımı, objektif iyiniyet kuralları, hukukun evrensel ilkeleri, Anayasa ve yasayla uyumlu olmayan, subjektif ve hukuk dışı bir yaklaşımdır.

3) İddianamenin 104'üncü sayfasında yer alan 7 numaralı iddia (EK- 138), Eyüp Belediye Başkanı **Ahmet Genç**'in 2006 yılı ramazan ayında Eyüp Sultan Cami bahçesine kurulan ramazan çadırına 2820 sayılı Siyasi Partiler Yasasının 87. maddesine aykırı olarak ismini ve sıfatını içeren afişler astırttığına ilişkindir.

2006 Yılı ramazan ayında Eyüp Sultan Cami bahçesine kurulan ramazan çadırına 2820 sayılı Siyasi Partiler Yasasının 87. maddesine aykırı olarak Eyüp Belediye Başkanı Ahmet GENÇ'in ismini ve sıfatını içeren afişler astırttığı iddiası da asılsızdır.

İddianın asılsızlığı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının talebi üzerine Eyüp Cumhuriyet Başsavcılığının yaptığı tahkikat ve tespitle açıkça ortaya konmuştur. Eyüp Cumhuriyet savcılığı konuya dair tahkikat yapmış ve yapılan tahkikat sonucunda; "13.10.2006 tarihinde müsnet suçun işlendiği iddia olunan Eyüp Sultan Camii Bahçesinde kurulu ramazan çadırında yapılan tespit ve çekilen fotoğraflarda çadırın içinde ve dışında bulunan pankart ve duvarda asılı resimlerin içeriğinde bir siyasi parti ile ilişkiyi gösteren herhangi bir bulgunun tespit edilmediği, bu hususun aynı tarihte düzenlenen tespit tutanağı ile imza altına alındığı. bu nedenle siyasi partiler yasasının 117'inci maddesinin uygulanmasını sağlayacak herhangi bir işlemin yapılmadığı" nı tespit etmiş ve "kovuşturmaya yer olmadığına dair karar" vermiştir (Eyüp Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 26.03.2008 tarih ve 2006/23252 soruşturma no ve 2008/3699 kararı) (EK-37)

Ayrıca İçişleri Bakanlığı da Eyüp Belediye Başkanı Ahmet Genç hakkında tahkikat yaptırmış ve sonunda "İşleme konulmama" kararı vermiştir.

Ancak ne Eyüp Cumhuriyet Savcılığı'nın kovuşturmaya yer olmadığı kararı ve ne de İçişleri Bakanlığı'nın "İşleme konulmama" kararı dosyada ve ekleri arasında vardır. İddia makamı, bu belgelere kolaylıkla ulaşıp, işin aslını öğrenebilecekken bunu yapmamış, sadece basında çıkan haberlere itibar ederek bu iddiayı tanzim etmiştir.

Şimdi bir yanda İçişleri Bakanlığının iddiayı tekzip eden "İşleme konulmama" kararı, diğer yanda yine iddiayı tekzip eden Eyüp Cumhuriyet Savcılığı'nın "Kovuşturmaya yer olmadığı kararı" dururken, iddia makamının bu iddiayı dillendirmesi ve asılsız bir iddiadan dolayı Ahmet GENÇ'in siyasi yasaklılığını ve üyesi olduğu partinin kapatılmasını talep etmesi, açıkça hukukun evrensel ilkeleri ve hukuk devleti ilkesinin ihlalidir.

Adli tahkikat sonucu; "Eyüp Sultan Camii Bahçesinde kurulu ramazan çadırında yapılan tespit ve çekilen fotoğraflarda çadırın içinde ve dışında bulunan pankart ve duvarda asılı resimlerin içeriğinde bir siyasi parti ile ilişkiyi gösteren herhangi bir bulgunun tespit edilmediği, bu hususun aynı tarihte düzenlenen tespit tutanağı ile imza altına alındığı. bu nedenle siyasi partiler yasasının 117'inci maddesinin uygulanmasını sağlayacak herhangi bir işlemin yapılmadığı" nı açıkça ortaya koymaktadır. Eyüp Cumhuriyet Savcılığının bu tahkikatı ve sonucunda verdiği "Kovuşturmaya yer olmadığı kararı, iddiayı alenen tekzip etmektedir.

İddia makamı, aslı olamayan ve aslının olmadığı adli tahkikatla sabit olan bir iddiayı dile getirmesi ve bundan dolayı Eyüp Belediye Başkanının ve onun üyesi olduğu partinin cezalandırılmasını talep etmesinin izahı, hukuken, aklen ve ilmen mümkün değildir. İddia makamının bu yaklaşımı, hukukun evrensel ilkelerinin ve Anayasa'da ifadesini bulan hukuk devletinin yok sayılması, hukuk devletinde olması gerekli asgari hukuki güvenliğin yok edilmesidir.

İddia makamının bu yaklaşımı, objektif iyiniyet kuralları, hukukun evrensel ilkeleri, Anayasa ve yasayla uyumlu olmayan, subjektif ve hukuk dışı bir yaklaşımdır.

4) Kaldı ki AK Parti, bazı parti üyelerinin ve belediye başkanlarının parti politikalarıyla uyuşmayan kişisel görüşlerini benimsemediği gibi, özellikle yerel yönetimlerin faaliyetlerinde parti politikalarına aykırı tutum ve davranışlardan kaçınılması gerektiğine dair genelgeler yayınlamıştır. Nitekim, AK Parti Yerel Yönetimler Başkanlığı, 2006 yılı Mayıs ayında bazı basın ve yayın organlarında yer alan “AK Partili belediyelerin kültürel faaliyetler çerçevesinde dağıttığı kitaplara ilişkin tartışmalar” nedeniyle, 24.5.2006 tarih, yyön/81.07./2006-1696 sayı ve “Kültürel Amaçlı Toplantılar ve Yayınlar” konulu genelgeyi bütün AK Parti’li belediye başkanlarına göndermiştir.

AK Parti Genel Başkan Yardımcısı, Yerel Yönetimler Başkanı ve Kocaeli Milletvekili Nihat Ergün imzası ile yayınlanan bu genelgede şu hususlara vurgu yapılmıştır : (EK – 30)

“Son zamanlarda belediyelerimizin kültürel içerikli toplantı, panel ve konferansları ile dergi, kitap, broşür gibi basılı neşriyatında, kamuoyunu yanlış yönlendirebilecek, yanlış anlaşılabilir, başkalarının istismar edilebilecek veya gereksiz tartışmalara yol açabilecek nitelikte politik-sosyal ve dini konular işlendiği görülmüştür.

Belediyelerin asli görevleri arasında yer almayan ve basın yayın organlarına da intikal eden bu hususların parti programımıza, partimiz temel ilke ve amaçlarına da uygun olmadığı ve partimiz genel merkezince tasvip edilmediği bilinmelidir.

Sosyal ve kültürel amaçlı çalışmalar ve yayınlar konusunda yukarıdaki hususlara özen gösterilmesi gereğini önemle rica eder, çalışmalarınızda başarılar dilerim.”

Bu genelge, çok sayıda basın ve yayın organında da yer almıştır. Bu genelge, partimizin bu tür konularda ne kadar hassas olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Partimizle ilgili olarak kıyıda köşede kalmış, çoğu defa tek bir gazetede yer alan, asılsız veya tahrif edilmiş haberlerin yoğun bir şekilde kullanıldığı bir iddianamede, neredeyse tüm gazetelerde yer alan bu genelgenin görmezlikten gelinmesi subjektif ve iyi niyet kurallarıyla bağdaşmayan bir yaklaşımın göstergesidir. Hukuk devleti, böylesi yaklaşımları himaye etmez.

6- MEHMET DEMİRCİ

İddianamenin 104’üncü sayfasında yer alan 8 numaralı iddia (EK- 139), Tuzla Belediye Başkanı Mehmet DEMİRCİ’nin, 2006 yılında evlenen çiftlere üzerinde belediyenin ambleminin de yer aldığı şeriat hükümlerine göre yaşamalarını ve bunun için cihat yapmalarını öneren Bursa Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi öğretim üyesi Prof Dr Hamdi Döndüren tarafından yazılan *'Delilleriyle Aile İlmihali'* isimli kitabın dağıtıldığı, hususunu içermektedir.

a) Tuzla Belediye Başkanı Mehmet DEMİRCİ’nin yeni evlenen çiftlere, Bursa Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi öğretim üyesi Prof Dr Hamdi Döndüren tarafından yazılan *'Delilleriyle Aile İlmihali'* isimli kitabı hediye ettiği doğrudur.

Bu kitapta; nişanlanma, evlenme, boşanma, aile içi ilişkiler, vasiyet ve miras konularında, İslam kaynaklarına dayalı bilgiler verilmiştir. Kitabın hiçbir yerinde cihad çağrısı yoktur. Nitekim 1995 yılından beri Kültür Bakanlığı bandrolüyle birlikte satılan ve Diyanet İşleri Başkanlığı Din İşleri Yüksek Kurulu’nun 14.09.2006 tarih ve 1002 Sayılı Kararı ile “ Prof. Dr. Hamdi DÖNDÜREN’e ait “Delilleriyle Aile İlmihali” adlı eserde yer alan bilgilerin; ayetlere, hadislere ve fıkhi kaynaklara dayandığı” (EK-38) belirlenmiştir.

Diyanet İşleri Başkanlığı, Anayasal bir kuruluştur. Anayasa’nın 136’ncı maddesine göre; “Genel idare içinde yer alan Diyanet İşleri Başkanlığı, lâiklik ilkesi doğrultusunda, bütün siyasî görüş ve düşüncülerin dışında kalarak ve milletçe dayanışma ve bütünleşmeyi amaç edinerek, özel kanununda gösterilen görevleri yerine getirir.” Anayasanın bu hükmüne müsteniden kurulan Diyanet İşleri Başkanlığı’nın kuruluş kanuna göre; “İslam Dininin inançları, ibadet ve ahlak esasları ile ilgili işleri yürütmek, din konusunda toplumu aydınlatmak ve ibadet yerlerini yönetmek üzere; Başbakanlığa bağlı Diyanet İşleri Başkanlığı kurulmuştur.” (22.06.1965 Tarih ve 633 Sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun, m. 1)

Anayasal bir kuruluş olan Diyanet İşleri Başkanlığı Din İşleri Yüksek Kurulu'nun; ayet, hadis ve fıkhi kaynaklara dayandığını ifade ettiği ve 1995 yılından beride piyasada Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılan bir kitabın, Tuzla Belediye Başkanı tarafından dağıtılması, ne Anayasaya ve ne de laiklik ilkesine aykırıdır. Aksinin kabulü, Anayasa'dan aldığı yetkiye göre görev ifa eden ve yetkisini kullanan Diyanet İşleri Başkanlığı, hukuk dışı hale getireceği gibi, hukuk sınırları içinde bu kurumun görevlerini yerine getirmesi imkansız hale gelir ve vatandaşların bu kurumun görüşünü istemesi veya olan görüşünü dile getirmesi de hukuk dışı olur. Bu ise, Anayasada ifadesinin bulan hukuk devleti ilkesinin ve laiklik ilkesinin açık bir ihlalidir.

b) Tuzla Belediye Başkanı, yeni evlenen çiftlere sadece bu kitabı değil, bu kitapla birlikte Gary CHAPMAN tarafından yazılmış ve Betül ÇELİK tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olan "Beş Sevgi Dili" isimli kitabı da dağıtmıştır **(EK-39)**.

Ancak iddia makamı, iddiasında bu kitaptan hiç bahsetmemiş, gazetelerin aleyhinde haber yaptığı kitabı iddianameye konu etmiştir. Bu tutum, hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmaz. Çünkü iddia makamı, sadece aleyhe olan delilleri değil lehe olan delilleri de toplamakla görevlidir. Maalesef iddia makamı, bu yasal yükümlülüğünü yerine getirmemiştir. Bu, subjektif ve iyi niyet kurallarıyla bağdaşmayan bir yaklaşım olup, hukukun evrensel ilkeleri ve Anayasa'nın açık ihlalidir.

c) Ayrıca İçişleri Bakanlığı, Tuzla Belediye Başkanı Mehmet DEMİRCİ hakkında tahkikat başlatmış ve 18.01.2007 tarihinde "İşleme konulmama" kararı verilmiştir.

d) Tuzla Cumhuriyet Başsavcılığı da "Kovuşturmaya yer olmadığına" karar vermiştir (Tuzla Cumhuriyet Başsavcılığı, 12.03. 2007 tarih, Soruşturma no: 2006/20083, Karar: 2007/576) **(EK-40)**.

e) Kaldı ki AK Parti, Belediye Başkanlarının parti politikalarıyla bağdaşmayan görüşlerini ve faaliyetlerini benimsememiştir. Bu nedenle Belediye Başkanları ve bazı parti üyelerinin parti politikalarıyla uyuşmayan kişisel görüşlerini benimsemediği açıklıkla ifade etmiş ve özellikle yerel yönetimlerin faaliyetlerinde parti politikalarına aykırı tutum ve davranışlardan kaçınılması gerektiğine dair genelgeler yayınlamıştır.

Nitekim, AK Parti Yerel Yönetimler Başkanlığı, 2006 yılı Mayıs ayında bazı basın ve yayın organlarında yer alan "AK Partili belediyelerin kültürel faaliyetler çerçevesinde dağıttığı kitaplara ilişkin tartışmalar" nedeniyle, 24.5.2006 tarih, yyön/81.07./2006-1696 sayı ve "Kültürel Amaçlı Toplantılar ve Yayınlar" konulu genelgeyi bütün AK Parti'li belediye başkanlarına göndermiştir.

AK Parti Genel Başkan Yardımcısı, Yerel Yönetimler Başkanı ve Kocaeli Milletvekili Nihat Ergün imzası ile yayınlanan bu genelgede şu hususlara vurgu yapılmıştır : **(EK – 30)**

"Son zamanlarda belediyelerimizin kültürel içerikli toplantı, panel ve konferansları ile dergi, kitap, broşür gibi basılı neşriyatında, kamuoyunu yanlış yönlendirebilecek, yanlış anlaşılabilir, başkalarınca istismar edilebilecek veya gereksiz tartışmalara yol açabilecek nitelikte politik-sosyal ve dini konular işlendiği görülmüştür.

Belediyelerin asli görevleri arasında yer almayan ve basın yayın organlarına da intikal eden bu hususların parti programımıza, partimiz temel ilke ve amaçlarına da uygun olmadığı ve partimiz genel merkezince tasvip edilmediği bilinmelidir.

Sosyal ve kültürel amaçlı çalışmalar ve yayınlar konusunda yukarıdaki hususlara özen gösterilmesi gereğini önemle rica eder, çalışmalarınızda başarılar dilerim."

Bu genelge, çok sayıda basın ve yayın organında da yer almıştır. Bu genelge, partimizin bu tür konularda ne kadar hassas olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Partimizle ilgili olarak kıyıda köşede kalmış, çoğu defa tek bir gazetede yer alan, asılsız veya tahrif edilmiş haberlerin yoğun bir şekilde kullanıldığı bir iddianamede, neredeyse tüm gazetelerde yer alan bu genelgenin görmezlikten gelinmesi subjektif ve iyi niyet kurallarıyla bağdaşmayan bir yaklaşımın göstergesidir. Hukuk devleti, böylesi yaklaşımları himaye etmez.

7- AHMET MİSBAH DEMİRCAN

İddianamenin 104'üncü sayfasında yer alan 9 numaralı iddia (EK- 140), 2006 yılında ilköğretim öğrencilerine trafik kurallarını öğrenmesi amacıyla dağıtılan ve Beyoğlu Belediye Başkanı Ahmet Misbah DEMİRCAN'ın önsözünü yazdığı "*Çocuklara Trafik Bilgileri ve Eğitimi*" adlı kitabın dağıtıldığı ve bu kitabın içinde kazaların "Takdir-i ilahi" olduğu hususunu içermektedir.

a) Bu kitabın 59'uncu sayfasındaki görüş ve yorumlar, Ahmet Misbah DEMİRCAN'a ait değildir.

b) Ahmet Misbah DEMİRCAN, kitaba sadece önsöz yazmıştır.

c) Kitap basılmadan önce Beyoğlu Kaymakamlığı İlçe Emniyet Müdürlüğü ve Beyoğlu Kaymakamlığı İlçe Emniyet Müdürlüğü'nün tetkikine sunulmuş, içerik itibarıyla basılmasında sakınca olmadığı görüşü alınarak basılmış ve Kaymakamlık makamının onayı ile de dağıtılmıştır.

d) Beyoğlu Belediye Başkanının, öğrencileri trafik bilgileri konusunda bilinçlendirmek amacıyla yaptığı bu hizmet, 59'uncu sayfada yer alan bilgiler nedeniyle maksadı dışında algılanmış, kamuoyunu haksız bir biçimde meşgul etmiştir. Bunun üzerine Beyoğlu Belediye Başkanı Ahmet Misbah DEMİRCAN, yanlış anlaşılmalara mahal bırakmamak için kitabın dağıtımını durdurmuş, dağıtılanları toplatmış ve kitabı yeniden tetkik ettirip tartışılan kısımları çıkardıktan sonra yeniden bastırılmıştır **(EK-41)**.

Görüldüğü üzere Beyoğlu Belediye Başkanı, yanlış yapılmaması için gerekli titizliği göstermiş, buna rağmen yanlış anlaşılma olunca da derhal duruma vaziyet etmiş ve yanlışlığı düzeltmiştir. Yani yanlışta tavır koymuştur. Belediye Başkanının bu tavrı takdir edilmesi gerekirken, siyasi yasaklılığının ve üyesi olduğu partinin kapatılmasının talep edilmesi, hukuken kabul edilemez.

Neticeten Ahmet Misbah DEMİRCAN'nın davranışında ne laiklik ilkesine ve ne de Anayasaya aykırılık vardır.

e) Kaldı ki AK Parti, Belediye Başkanlarının parti politikalarıyla bağdaşmayan görüşlerini ve faaliyetlerini benimsememiştir. Bu nedenle Belediye Başkanları ve bazı parti üyelerinin parti politikalarıyla uyuşmayan kişisel görüşlerini benimsemediği açıklıkla ifade etmiş ve özellikle yerel yönetimlerin faaliyetlerinde parti politikalarına aykırı tutum ve davranışlardan kaçınılması gerektiğine dair genelgeler yayınlamıştır.

Nitekim, AK Parti Yerel Yönetimler Başkanlığı, 2006 yılı Mayıs ayında bazı basın ve yayın organlarında yer alan "AK Partili belediyelerin kültürel faaliyetler çerçevesinde dağıttığı kitaplara ilişkin tartışmalar" nedeniyle, 24.5.2006 tarih, yyön/81.07./2006-1696 sayı ve "Kültürel Amaçlı Toplantılar ve Yayınlar" konulu genelgeyi bütün AK Parti'li belediye başkanlarına göndermiştir.

AK Parti Genel Başkan Yardımcısı, Yerel Yönetimler Başkanı ve Kocaeli Milletvekili Nihat Ergün imzası ile yayınlanan bu genelgede şu hususlara vurgu yapılmıştır : **(EK – 30)**

"Son zamanlarda belediyelerimizin kültürel içerikli toplantı, panel ve konferansları ile dergi, kitap, broşür gibi basılı neşriyatında, kamuoyunu yanlış yönlendirebilecek, yanlış anlaşılabilir, başkalarının istismar edilebilecek veya gereksiz tartışmalara yol açabilecek nitelikte politik-sosyal ve dini konular işlendiği görülmüştür.

Belediyelerin asli görevleri arasında yer almayan ve basın yayın organlarına da intikal eden bu hususların parti programımıza, partimiz temel ilke ve amaçlarına da uygun olmadığı ve partimiz genel merkezince tasvip edilmediği bilinmelidir.

Sosyal ve kültürel amaçlı çalışmalar ve yayınlar konusunda yukarıdaki hususlara özen gösterilmesi gereğini önemle rica eder, çalışmalarınızda başarılar dilerim."

Bu genelge, çok sayıda basın ve yayın organında da yer almıştır. Bu genelge, partimizin bu tür konularda ne kadar hassas olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Partimizle ilgili olarak kıyıda köşede kalmış, çoğu defa tek bir gazetede yer alan, asılsız veya tahrif edilmiş haberlerin yoğun bir şekilde kullanıldığı bir iddianamede, neredeyse tüm gazetelerde yer alan bu genelgenin görmezlikten gelinmesi subjektif ve iyi niyet kurallarıyla bağdaşmayan bir yaklaşımın göstergesidir. Hukuk devleti, böylesi yaklaşımları himaye etmez.

8- HÜSEYİN TURAN

İddianamenin 104-105'inci sayfalarında yer alan 10 numaralı iddia (EK- 141), Silivri Belediye Başkanı Hüseyin TURAN'ın, M. Ertuğrul DÜZDAĞ tarafından yazılan önsözünde Atatürk'ün kişiliğine, ilke ve devrimlerine ağır saldırılar yapılan Mehmet Akif Ersoy'un "Safahat" isimli kitabın, 2006 yılında ilçedeki tüm lise öğrencilerine bedava dağıtılmak üzere belediyeye ait taşıtlarla okullara gönderdiği ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünce dağıtım izni bulunmayan kitapların bir kısmının lisedeki öğrencilere dağıtımının yapıldığı hususuna ilişkindir.

a) "Safahat kitabı", milli şairimiz Mehmet Akif ERSOY'a aittir.

b) Bu kitabın önsözünü, M. Ertuğrul DÜZDAĞ yazmıştır.

c) İddia makamının iddia ettiği gibi M. Ertuğrul DÜZDAĞ'ın yazdığı önsözde, Atatürk'ün kişiliğine, ilke ve devrimlerine saldırı yoktur. Çünkü iki sayfa olan önsözde, imalı veya açık, hiçbir surette Atatürk veya ilke ve devrimlerinden bahsedilmemiştir.

d) Bu kitabın girişi de M. Ertuğrul DÜZDAĞ tarafından yazılmıştır. Girişte; sadece Mehmet Akif ERSOY'un hayatı, eserleri, sanatı ve ahlakı anlatılmıştır. Girişin hiçbir yerinde, Atatürk'ün kişiliği, ilke ve devrimlerinden bahsedilmemiştir (EK-42).

e) Nitekim CHP Silivri İlçe Başkanı Mümin TUĞLU'nun şikayeti üzerine İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı, kitabın yazarı M. Ertuğrul DÜZDAĞ ile yayıncısı Şaban KURT hakkında adli tahkikat başlatmış ve yapılan tahkikatın neticesinde; "...Kitabın giriş kısmında, Mehmet Akif ERSOY'un hayatı ve eserleri muhalif görüşlerine de yer verilerek anlatılmış olup, Mustafa Kemal ATATÜRK'ün manevi şahsiyetine hakaret suçunu oluşturacak herhangi bir ifade ve suç unsuru da bulunmadığı kanaatine varılmıştır" denilerek şüpheliler yayıncı Şaban KURT ile yazar M. Ertuğrul DÜZDAĞ hakkında kamu adına kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilmiş ve bu karar da kesinleşmiştir (İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı Basın Bürosu, 31.08.2006 tarih, 2006/31172 Soruşturma No 2006/9252-193 Karar No) (EK-43).

Görüldüğü üzere Silivri Belediye Başkanı Hüseyin TURAN'ın dağıttığı "Safahat" isimli kitabın giriş ve devamında Mustafa Kemal ATATÜRK'ün kişiliğine, ilke ve devrimlerine herhangi bir saldırının olmadığı, adli tahkikat sonucu belirlenmiştir.

Ancak iddia makamı, dağıtılan "Safahat" isimli kitabı inceleyip, muhtevasına bakmadığı gibi, bu konuda adli tahkikat olup olmadığına da bakmamıştır. Sadece bu konuda, basında çıkan aleyhte yazılara ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilen ihbar yazılarına inanmıştır. Halbu ki bir hukuk devletinde iddia makamı, gelen her ihbarı doğru sayıp ona göre hareket etmez, önce gelen ihbarı değerlendirir, gerekli tahkikatı yapar ve yaptırır, sonuçta elde ettiği bilgiye göre hareket eder. Ama maalesef, burada, bunların hiç biri yapılmamıştır.

Şayet iddia makamı bu tahkikatı yapmış olsaydı, kitapta iddia edilen hususların olmadığını görecekti ve Silivri Cumhuriyet Başsavcılığı'nın kovuşturmaya yer olmadığına dair kararına vakıf olabilecekti ve sonuçta da böylesine haksız ve hukuksuz bir ithamla bir Belediye Başkanının siyasi yasaklığını ve onun mensubu olduğu partinin kapatılmasını talep ve dava etme yanlışlığına belki de düşmeyecekti.

Bu adli tahkikat , yargılama ve karardan iddianamesinde hiç bahsetmemiş, iddiasının ekleri arasında ise tahkikat aşamasına dair belgelere yer verdiği halde mahkeme kararına dair belgeleri ekler arasına koymamıştır. Bu, lehte ve aleyhte delil toplama yükümlülüğü ve görevi olan iddia makamının, bu görevini anılan kişiler ve Ak Parti aleyhine açıkça ihlal ettiğini göstermektedir.

Ayrıca Anayasamıza göre; "Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar, kimse suçlu sayılamaz." (Anayasa, m. 38/4) Hukukun evrensel prensipleri ve Anayasamız, bir kişinin suçluluğu mahkeme kararıyla kesin olarak sabit olmadıkça suçlu sayılamayacağını açıkça ortaya koyarken, suçsuzluğu adli tahkikat sonucu verilen ve kesinleşen bir takipsizlik kararıyla sabit olan Silivri Belediye Başkanı Hüseyin TURAN'ın itham edilip siyasi yasaklılığının talep edilmesi ve üyesi olduğu parinin kapatılmasının talep ve dava edilmesi,

hukukun evrensel ilkeleri ve Anayasa'nın 2'inci maddesinde ifadesini bulan hukuk devleti ilkesinin alenen çiğnenmesidir. İddia makamının bu yaklaşımı, hukukun evrensel ilkeleri, hukuk devleti ilkesi ve bu ilkenin asgari gerekliliği olan hukuki güvenliğin açıkça yok edilmesidir.

9- İBRAHİM KARAOSMANOĞLU

İddianamenin 105'inci sayfasında yer alan 11 numaralı iddia (EK- 142), Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanı **İbrahim Karaosmanoğlu**'nun, 2006 tarihinde üzerinde kartviziti ve AKP logosu bulunan 5.000 adet Kuran-ı Kerim'i Büyükşehir amblemini taşıyan çantalar içerisinde belediye personeli aracılığıyla kentte dağıttığı hususlarını içermektedir.

a) Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanı İbrahim KARAOSMANOĞLU'nun, Kur'an-ı Kerim dağıttığı ve Kur'an-ı Kerim kapağına yapıştırılmış vaziyette Büyükşehir Belediye Başkanı İbrahim KARAOSMANOĞLU'nun kartviziti olduğu doğrudur.

Belediye Başkanı bu Kur'an-ı Kerimleri, Kur'an Kursu öğretmenlerinin yazılı taleplerine istinaden, Kur'an Kurslarında okuyan öğrencilere dağıtılmak üzere vermiştir (**EK-44**). Belediye Başkanının, yasalara uygun açılmış ve faaliyette bulunan Kur'an Kurslarında okuyan öğrencilere, okumayı öğrenmeye çalıştıkları Kur'an-ı Kerim'i vermesinin altında, gizli anlamlar aramak ve yasaya uygun bir işten yasalara aykırılık üretmek mümkün değildir.

b) Ancak dağıtılan Kur'an-ı Kerimler üzerinde Ak Parti logosunun bulunduğu asılsızdır.

Bu hususun doğruluğu, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı Siyasi Partiler Soruşturma Bürosu, 09.10.2006 tarih ve 2006/148 sayılı yazısına istinaden Kocaeli Cumhuriyet Başsavcılığının başlattığı adli tahkikat sırasında 22.01.2007 tarihli açma tutanağı başlıklı yazıda; "İl Müftülüğü tarafından gönderilen çantanın bir yüzünde Kocaeli Büyükşehir Belediyesi yazdığı, İzmit Saat Kulesi resmi olduğu ve ayrıca belediye web sayfası adresinin yazılı olduğu, diğer yüzünde aynı hususların İngilizce yazılı olduğu, herhangi bir siyasi partinin ilgisine rastlanmadığı, içinde bulunan kartvizitin ise Kur'an-ı Kerim kapağına yapıştırılmış vaziyette olduğu ve Büyükşehir Belediye Başkan İbrahim KARAOSMANOĞLU'nun kartviziti olduğu, herhangi bir siyasi partinin işaretinin olmadığı" açıkça ifade edilmiştir.

c) İçişleri Bakanlığının talimatı ile Kocaeli Valiliği, Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanı hakkında bir inceleme başlatmıştır. Yapılan inceleme sonucunda; "... Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanı İbrahim KARAOSMANOĞLU'na ait kartvizit ile dağıtılan Kur'an-ı Kerimlerin dağıtım işleminde, Belediye Başkanlığı bütçesini ve imkanlarını kullanarak ve dini hissiyatı istismar ederek kişisel saygınlık ve çıkar sağlamak suretiyle görevini kötüye kullandığı iddiasının sübut bulmadığı, Türk Ceza Kanununda ve Kabahatler Kanununda belirtilen suç niteliğinde olmadığı anlaşıldığından, 4483 Sayılı Kanun gereğince herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığı kanaatine varılmıştır." Bu rapor üzerine İçişleri Bakanlığı, Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanı İbrahim KARAOSMANOĞLU hakkında 09.07.2007 tarihinde "İşleme konulmama" kararı (**EK-45**) vermiş ve bu karar da itiraz edilmediğinden kesinleşmiştir.

Görüldüğü üzere dağıtılan Kur'an-ı Kerimler üzerinde Ak Parti logosu yoktur. Bu husus, hem adli ve hem de idari tahkikat ile sabittir.

Ancak Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı adli tahkikat yapılmasını istemiş olmasına rağmen, bu tahkikatın nihai sonucunun ne olduğunu araştırıp dosyaya koymamış, konuya dair idari tahkikat yapıp yapılmadı üzerinde ise hiç durmamıştır. Halbuki yapılan idari ve adli tahkikatlar, dağıtılan Kur'an-ı Kerimler üzerinde Ak Parti logosunun bulunmadığını tespit etmiştir. Buna rağmen, iddia makamının olayı Ak Parti ile ilişkilendirmesi ve bundan gizli ve laiklik karşıtı anlamlar çıkarması, hukukun evrensel ilkeleri ve hukuk devleti ilkesinin alenen ihlalidir.

Ayrıca insanların büyük bir kısmının Müslüman olduğu bir ülkede, din ve dince kutsal sayılan şeyler Anayasa ile teminat altına alındığı (Anayasa, m. 24) ve hem de "Kişinin mensup bulunduğu dine göre kutsal sayılan değerlerden bahisle" hakareti hakaret suçunun nitelikli hali sayıp cezai yaptırıma bağlarken (Türk Ceza Kanunu, m. 125/3-c), bir Belediye

Başkanın insanlara mensup oldukları dinin kutsal kitabını dağıtmasını, laiklik ilkesine ve Anayasaya aykırı görmek ve göstermek, büyük bir hukuki çelişkidir. İddia makamının bu çelişkili yaklaşımı, hukukun evrensel ilkeleri, laiklik ilkesi, hukuk devleti ilkesi ve bu ilkenin asgari gerekliliği olan hukuki güvenliğin açıkça yok edilmesidir.

d) Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanı, iddia makamının dayanağı basında çıkan asılsız haberleri tekzip etmiştir.

Bizim Kocaeli Gazetesi yazarı Azime TELLİ, konuya ilişkin 3 ekim 2006 ve 6 ekim 2006'da iki adet gerçekleri yansıtmayan yorum yazısı yazmıştır. Bunun üzerine Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanı, Kocaeli 3. Noterliğinin 01 Aralık 2006 Tarih ve 25053 Nolu ihttari ile "Tekzip" göndermiştir. Tekzibin yayınlanmaması üzerine Kocaeli Sulh Ceza Mahkemesine müracaatla, tekzip metninin yayınlanması kararı almıştır (Kocaeli Sulh Ceza Mahkemesi, 26.12.2006 tarih ve 2006/1275 D. İş Tekzip Kararı) **(EK-46)**.

Buna rağmen tekzip yayınlanmayınca, Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanı, ilgililer GÜNGÖR ARSLAN ve Azime TELLİ hakkında Kocaeli Cumhuriyet Başsavcılığına 26.01.2007'de suç duyurusunda bulunmuş, açılan kamu davası sonucu Kocaeli Asliye Ceza Mahkemesinde yapılan yargılamada, sanıkların yayınlanmasına karar verilen tekzip metnini usulüne uygun yayınlamamak suretiyle basın kanununa aykırı davrandıkları gerekçesiyle ayrı ayrı adli para cezasına çarptırıldığı, tekzip metninin de traji 100000'in üzerinde olan iki gazetede yayımlanmasına karar verilmiştir (Kocaeli Asliye Ceza Mahkemesi, Dosya No: 2007/68, Karar Tarihi: 26.09.2007, Karar No: 2007/312) **(EK-47)**.

Görüldüğü üzere Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanı, Anayasa'nın 32'inci maddesinin tanıyıp teminat altına aldığı "Düzeltilme ve cevap hakkı"nı da kullanmıştır. Ancak iddia makamı, Anayasa ile tanıyıp teminat altına alınan "düzeltilme ve cevap hakkı"na (Anayasa, m. 32) istinaden yapılmış tekzip ve düzeltmeleri dikkate alması gerekirken bunu yapmamış, aksine gerçeğe aykırı gazete haber ve yorumlarına itibar etmiştir. Bunlar, açık ve tartışmasız bir anayasa ihlali olduğu gibi hukukun temel ilkelerinin de ayaklar altına alınmasıdır.

e) Kaldı ki AK Parti, Belediye Başkanlarının parti politikalarıyla bağdaşmayan görüşlerini ve faaliyetlerini benimsememiştir. Bu nedenle Belediye Başkanları ve bazı parti üyelerinin parti politikalarıyla uyuşmayan kişisel görüşlerini benimsemediği açıklıkla ifade etmiş ve özellikle yerel yönetimlerin faaliyetlerinde parti politikalarına aykırı tutum ve davranışlardan kaçınılması gerektiğine dair genelgeler yayınlamıştır.

Nitekim, AK Parti Yerel Yönetimler Başkanlığı, 2006 yılı Mayıs ayında bazı basın ve yayın organlarında yer alan "AK Partili belediyelerin kültürel faaliyetler çerçevesinde dağıttığı kitaplara ilişkin tartışmalar" nedeniyle, 24.5.2006 tarih, yyön/81.07./2006-1696 sayı ve "Kültürel Amaçlı Toplantılar ve Yayınlar" konulu genelgeyi bütün AK Parti'li belediye başkanlarına göndermiştir.

AK Parti Genel Başkan Yardımcısı, Yerel Yönetimler Başkanı ve Kocaeli Milletvekili Nihat Ergün imzası ile yayınlanan bu genelgede şu hususlara vurgu yapılmıştır **(EK – 30)** :

"Son zamanlarda belediyelerimizin kültürel içerikli toplantı, panel ve konferansları ile dergi, kitap, broşür gibi basılı neşriyatında, kamuoyunu yanlış yönlendirebilecek, yanlış anlaşılabilir, başkalarınca istismar edilebilecek veya gereksiz tartışmalara yol açabilecek nitelikte politik-sosyal ve dini konular işlendiği görülmüştür.

Belediyelerin asli görevleri arasında yer almayan ve basın yayın organlarına da intikal eden bu hususların parti programımıza, partimiz temel ilke ve amaçlarına da uygun olmadığı ve partimiz genel merkezince tasvip edilmediği bilinmelidir.

Sosyal ve kültürel amaçlı çalışmalar ve yayınlar konusunda yukarıdaki hususlara özen gösterilmesi gereğini önemle rica eder, çalışmalarınızda başarılar dilerim."

Bu genelge, çok sayıda basın ve yayın organında da yer almıştır. Bu genelge, partimizin bu tür konularda ne kadar hassas olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Partimizle ilgili olarak kıyıda köşede kalmış, çoğu defa tek bir gazetede yer alan, asılsız veya tahrif edilmiş haberlerin yoğun bir şekilde kullanıldığı bir iddianamede, neredeyse tüm gazetelerde yer alan

bu genelgenin görmezlikten gelinmesi subjektif ve iyi niyet kurallarıyla bağdaşmayan bir yaklaşımın göstergesidir. Hukuk devleti, böylesi yaklaşımları himaye etmez.

10- ALAADDİN YILMAZ

İddianamenin 105'inci sayfasında yer alan 12 numaralı iddia(EK-143), Bolu Belediye Başkanı Alaaddin YILMAZ'ın 2004 yılı Kasım ve Aralık aylarında belediyenin görevleri içerisinde bulunmadığı halde belediye ait otobüsü seyyar mescit haline dönüştürdüğü ve bu eylemi nedeniyle hakkında soruşturma izni verildiği hususlarını içermektedir.

a) İddia gerçeği yansıtmamaktadır. Çünkü Bolu Belediye Başkanı Alaaddin YILMAZ, Bolu Belediyesine ait hiçbir otobüsü seyyar mescit haline dönüştürmemiştir.

Olayın aslı şudur:

Bolu Merkez Hal Pazarında, kalıcı işyeri bulunan ve pazartesi günleri seyyar işyerleri bulunan vatandaşlar 232 imzalı bir dilekçe ile Bolu Belediye Başkanlığına müracaatla, "Wc., lavabo ve mescit gibi sosyal ihtiyaçlarını karşılamak üzere bir sosyal tesis talebinde bulunmuştur (EK-48).

Bu talep üzerine Bolu Belediye Başkanlığı, ihtiyacı karşılayacak sosyal tesis yapımı için bir yer araştırması yapmış, ancak uygun yer bulamamıştır. Bunun üzerine, Belediye otobüs işlerinin özelleştirilmesi nedeniyle boşa çıkmış olan ve atıl durumda bulunan üç otobüs, 1580 Sayılı Belediyeler Kanununun 19/1 maddesi gereği, esnafın tuvalet, lavabo, el ve yüz temizliği ve kıyafet değişimi ihtiyaçlarını gidermek için tahsis edilmiştir. Bu iş için de Belediye bütçesinden herhangi bir para harcanmamıştır.

Yapılan işin yanlış anlaşılması ve tahsis amacı dışında kullanılması nedeniyle üç hafta sonra hizmetten vazgeçilmiş ve otobüsler Bolu Belediyesi Encümeninin 14.02.2006 tarih ve 2006/151 Sayılı kararı ile Gerede Belediyesine satılmıştır.

Ayrıca bu hususta, Av. Kemal Sahir SUNAR'ın şikayeti üzerine adli ve idari tahkikat yapılmıştır.

İçişleri Bakanlığı yaptırdığı inceleme sonucunda; 07.12.2006'da "Soruşturma izni verilmemesine" karar vermiştir (EK- 49).

İtiraz üzerine konu yargıya taşınmış ve neticeten Danıştay Birinci Dairesi; "İsnat edilen eylemin, 4483 sayılı kanun kapsamında görevi sebebiyle işlenmiş bir suç olarak nitelendirilemeyeceği, bu nedenle genel hükümlere göre işlem yapılması gerektiği anlaşıldığından" bahisle içişleri bakanlığının 07.12.2006 tarih ve tef.kur.bşk. 2006/187 sayılı kararına karşı yapılan itirazı kabul etmiş, dosyayı gereği için bolu cumhuriyet başsavcılığına göndermiştir (Danıştay 1. Dairesi 26.04.2007 tarih ve 2007/327 E., 2007/508 K. İle) Halen yargılama genel hükümlere göre devam etmektedir.

Görüldüğü üzere Bolu Belediye Başkanı, herhangi bir otobüsü mescide çevirip esnafın hizmetine sunmamıştır. Ancak bir kısım esnaf, bu kıyafet değişimi için ayrılan otobüsü namaz kılmak için kullanmıştır. Bolu Belediye Başkanı, konuya vakıf olduktan sonra da otobüsleri hizmetten kaldırmıştır.

Ancak iddia makamı, Bolu Belediye Başkanının bu tavrını iddianameye hiç yansıtmamış, lehe olacak hususları, iddianamenin her aşamasında olduğu gibi burada da görmezlikten gelmiş, aslı olmayan bir olayın üzerine iddiasını bina etmiştir. Bu, hukukun evrensel ilkeleri ve Anayasa'da ifadesinin bulan hukuk devleti ilkesinin açık bir ihlalidir.

b) Kaldı ki AK Parti, Belediye Başkanlarının parti politikalarıyla bağdaşmayan görüşlerini ve faaliyetlerini benimsememiştir. Bu nedenle Belediye Başkanları ve bazı parti üyelerinin parti politikalarıyla uyuşmayan kişisel görüşlerini benimsemediği açıklıkla ifade etmiş ve özellikle yerel yönetimlerin faaliyetlerinde parti politikalarına aykırı tutum ve davranışlardan kaçınılması gerektiğine dair genelgeler yayınlamıştır.

Nitekim, AK Parti Yerel Yönetimler Başkanlığı, 2006 yılı Mayıs ayında bazı basın ve yayın organlarında yer alan "AK Partili belediyelerin kültürel faaliyetler çerçevesinde dağıttığı kitaplara ilişkin tartışmalar" nedeniyle, 24.5.2006 tarih, yyön/81.07./2006-1696 sayı ve "Kültürel Amaçlı Toplantılar ve Yayınlar" konulu genelgeyi bütün AK Parti'li belediye başkanlarına göndermiştir.

AK Parti Genel Başkan Yardımcısı, Yerel Yönetimler Başkanı ve Kocaeli Milletvekili Nihat Ergün imzası ile yayınlanan bu genelgede şu hususlara vurgu yapılmıştır (**EK-30**):

“Son zamanlarda belediyelerimizin kültürel içerikli toplantı, panel ve konferansları ile dergi, kitap, broşür gibi basılı neşriyatında, kamuoyunu yanlış yönlendirebilecek, yanlış anlaşılabilir, başkalarının istismar edilebilecek veya gereksiz tartışmalara yol açabilecek nitelikte politik-sosyal ve dini konular işlendiği görülmüştür.

Belediyelerin asli görevleri arasında yer almayan ve basın yayın organlarına da intikal eden bu hususların parti programımıza, partimiz temel ilke ve amaçlarına da uygun olmadığı ve partimiz genel merkezince tasvip edilmediği bilinmelidir.

Sosyal ve kültürel amaçlı çalışmalar ve yayınlar konusunda yukarıdaki hususlara özen gösterilmesi gereğini önemle rica eder, çalışmalarınızda başarılar dilerim.”

Bu genelge, çok sayıda basın ve yayın organında da yer almıştır. Bu genelge, partimizin bu tür konularda ne kadar hassas olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Partimizle ilgili olarak kıyıda köşede kalmış, çoğu defa tek bir gazetede yer alan, asılsız veya tahrif edilmiş haberlerin yoğun bir şekilde kullanıldığı bir iddianamede, neredeyse tüm gazetelerde yer alan bu genelgenin görmezlikten gelinmesi subjektif ve iyi niyet kurallarıyla bağdaşmayan bir yaklaşımın göstergesidir. Hukuk devleti, böylesi yaklaşımları himaye etmez.

11- AK PARTİ GENÇLİK KOLLARI ANKARA İL BAŞKANLIĞI İFTAR ÇADIRI

İddianamenin 105’inci sayfasında yer alan 13 numaralı iddia (EK- 144), Adalet ve Kalkınma Partisi Gençlik Kolları Ankara İl Başkanlığı tarafından 2006 yılında Kurtuluş semtinde, üzerinde 2820 Sayılı Siyasi Partiler Kanununun 87. maddesine aykırı olarak “Hoş geldin Ya Şehr-i ramazan”, “Adalet ve Kalkınma Partisi”, “Gençlik Kolları”, “Her şey Türkiye için”, “Adalet ve Kalkınma Partisi Gençlik Kolları Ankara İl Başkanlığı İftar Çadırı” yazıları ile Adalet ve Kalkınma Partisi’nin amblemi ve genel başkanının dört ayrı fotoğrafı bulunan iftar çadırı açıldığının belirlendiği hususlarını içermektedir.

Bu olay farklı yansıtılmıştır. Çünkü bu çadırın kurulması, Ak Parti’nin veya Ak Parti adına yetkili birilerinin talimatı veya düzenlemesiyle gerçekleştirilmiş değildir. Bu olay, Ak Parti veya yetkili organlarının talimatı dışında, Ankara Gençlik Kolları Başkanı Orhan YEĞİN tarafından yapılmıştır. Bu hususi, mahkeme kararıyla da sabittir.

Nitekim bu olay nedeniyle Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, Siyasi Partiler Yasasının 117’inci maddesini ihlal ettiği iddiasıyla, Orhan YEĞİN hakkında Ankara 3. Ağır Ceza Mahkemesine kamu davası açmıştır.

Yapılan yargılama sonunda Ankara 3. Ağır Ceza Mahkemesi; “... 2820 Sayılı Yasa’nın 87. maddesinde “Siyasi partiler devletin sosyal veya ekonomik veya siyasi veya hukuki temel düzenini kısmen de olsa dini esas ve inançlara uydurmak amacıyla veya siyasi amaçla veya siyasi menfaat temin ve tesis eylemek maksadıyla dini veya dini hissiyatı veya dince mukaddes tanınan şeyleri alet ederek her ne suretle olursa olsun propaganda yapamaz, istismar edemez veya kötüye kullanamaz.” hükmü yer almaktadır.

Bu açık hükümden anlaşılacağı gibi maddede geçen eylemlerin suç sayılıp aynı yasanın 117. maddesi uyarınca yaptırım altına alınabilmesi için anılan eylemlerin siyasi partilerin yetkili kuruluşları ve kişileri tarafından gerçekleştirilmiş olması gerekir.

Somut olayda sanığın Adalet ve Kalkınma Partisi Ankara İl Başkanlığı Gençlik Kolları İl Başkanı olduğu sabitse de Adalet ve Kalkınma Partisini temsil yetkisi bulunmamaktadır.

Öte yandan parti yetkililerinin sanığa talimat verdiği de belirlenmemiştir.

Adalet ve Kalkınma Partisini temsil yetkisi bulunmayan sanığın anılan parti adına hareket edemeyeceği gözetildiğinde kurduğu çadır üzerine yazdığı yazılar ile astığı fotoğrafların kendi kişisel görüşlerini yansıtacağı açıktır.

Bu durumda sanığın eyleminin suç oluşturmayacağı kabulü gerekir.

Çünkü yüklenen suçun oluşabilmesi için eylemin siyasi partiler veya siyasi partilerin yetkili kurulu tarafından veya talimat üzerine gerçekleştirilmesi gerekir.

O halde sanığın saptanan eyleminde yüklenen suçun yasal unsurları bulunmadığının kabulü ile buna göre uygulama yapılmalıdır.

Öyle ise dosyada var olan delillere itibar edilerek sanığın yasal unsurları itibariyle oluşmayan yüklenen suçtan beraatine karar verilmelidir.” (Ankara 3. Ağır Ceza Mahkemesi, Esas No: 2006/366; Karar Tarihi: 08.05.2007; Karar No: 2008/152) **(EK-50)** gerekçeleriyle Orhan YEĞİN’in yasal unsurları itibariyle oluşmayan yüklenen suçtan oybirliği ile beraatine karar vermiştir.

Görüldüğü üzere bu hadisenin, Ak Partinin veya parti adına temsil yetki ve görevi olanların talimatıyla gerçekleştirilmediği, kesinleşmiş mahkeme kararıyla sabittir. Bu durum karşısında bir hukuk devletinde iddia makamına düşen, böyle bir olayı, bir kapatma davasına delil olarak sunmamaktır. Çünkü Siyasi Partiler Yasası’nın 117’inci maddesi, kapatma nedenleri için de öngörülmüş bir suç ve ceza yaptırım maddesidir. Bu maddeye göre yargılanıp beraat etmiş birinin eylemini, kapatma nedeni olarak göstermek açık bir hukuk ve Anayasa ihlalidir.

Ancak iddia makamı, bu yargılama ve kararı iddianın ekleri arasına koyduğu halde, bunlardan iddianamesinde hiç bahsetmemiş, adeta bunu görmezden gelmiştir.

Halbuki Anayasamıza göre; “Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar, kimse suçlu sayılamaz.” (Anayasa, m. 38/4) Hukukun evrensel prensipleri ve Anayasamız, bir kişinin suçluluğu mahkeme kararıyla kesin olarak sabit olmadıkça suçlu sayılamayacağını açıkça ortaya koyarken, suçsuzluğu hükmen sabit olan Orhan YEĞİN’in eylemini Ak Parti’nin kapatma nedenleri arasında göstermek, hukukun evrensel ilkeleri ve Anayasa’nın 2’inci maddesinde ifadesini bulan hukuk devleti ilkesinin alenen çiğnenmesidir. İddia makamı bu yaklaşımı ile, hukukun evrensel ilkelerini ve hukuk devleti ilkesini yok saymaktadır.

12- İBRAHİM HALICI

İddianamenin 105’inci sayfasında yer alan 14 numaralı iddia (EK- 145), Konya Seydişehir Belediye Başkanı İbrahim HALICI’nın; 18 Mart Çanakkale Şehitleri’ni Anma Günü nedeniyle düzenlenen şiir ve müzik yarışmasında birinci olan İmam Hatip Lisesi öğrencilerine ödülleri verilmesi için okul bahçesinde düzenlenen törendeki konuşmasında; "Ben de bu okulda okudum. O dönem okul çok kalabalıktı, şimdi azalmış. **İnşallah bütün okullar imam hatip olacak**" dediği, hususunu içermektedir.

Bu iddia da asılsız ve gerçek dışıdır:

a) Çünkü Seydişehir Belediye Başkanı İbrahim HALICI; "Ben de bu okulda okudum. O dönem okul çok kalabalıktı, şimdi azalmış. İnşallah bütün okullar imam hatip olacak" sözünü söylememiştir.

İbrahim HALICI’nın anılan törende yaptığı konuşması, aynı gün yayınlanan yerel gazeteler, 30 mart 2006 tarihli “Öz Seydişehir”, 31 mart 2006 tarihli “Seydişehir Toroslar Gazetesi, 28 mart 2006 tarihli “Seydişehir Postası Gazetesi”, 28 mart 2006 tarihli “Memleket” ve 27 mart 2006 tarihli “Yeni Meram Gazetesi”nde ve ulusal düzeyde yayınlanan 27 mart 2006 tarihli “Yeni Şafak Gazetesi”nde yer almıştır. **“İnşallah bütün okullar imam hatip olacak”** cümlesi, bu gazete haberlerinin hiç birisinde yoktur **(EK-51)**.

Ak Parti hakkında kamu davasının açılmasından sonra, Seydişehir Belediye Başkanı İbrahim HALICI’nın da yasak istenenler arasında olduğunu görünce; Seydişehir Gazeteciler Cemiyetinin “... Belediye Başkanı sayın İbrahim HALICI’nın söylemediği bir sözden dolayı zan altında bırakılmasından...” bahseden açıklamaları, 25 mart 2008 tarihli “Seydişehir Postası Gazetesi”, 20 mart 2008 tarihli “Öz Seydişehir Gazetesi”, 22 mart 2008 tarihli “Toroslar Gazetesi”, 28 mart 2008 tarihli “Memleket Gazetesi”nde yer almıştır**(EK-52)**. Gazetelerde çıkan bu açıklama, Ak Parti hakkındaki kapatma davasının açılmasından sonradır. Ancak açıklamayı yapan, iddianameyi tekzip eden sadece Belediye Başkanı değil, Seydişehir’in bütün basın yayın organlarıdır. Seydişehir Gazeteciler Cemiyeti, özetle, söz konusu töreni takip ettiklerini ve Belediye Başkanının iddianamede geçen sözleri söylemediğini bir şahit olarak alenen ifade etmiş ve bu suretle iddiayı tekzip etmiştir.

Seydişehir Gazeteciler Cemiyeti'nin bu açıklamayı geç yapması, iddianın gerçek dışı olduğu hakikatini ortadan kaldırmaz.

b) “İnşallah bütün okullar imam hatip olacak” cümlesi, sadece 26.03.2006 tarihli “Cumhuriyet Gazetesinde” yer almıştır. İbrahim HALICI, bu habere vakıf olamadığı için tekzip edememiştir. Hukuk devletinde gazetelerde yayınlanan asılsız bir haber, sırf tekzip edilmediği diye doğru hale gelemez. Asılsız olan haber, her zaman asılsız olmaya devam eder. Kaldı ki aynı gün çıkan yerel gazetelerin tamamı, Cumhuriyet Gazetesinde yer alan haberi zaten tekzip etmektedir.

İddia makamı, işin aslını araştırmış olsaydı, asılsız ve yalan bir haberi iddianameye alma yanlışlığına düşmeyebilirdi. Ancak iddia makamı bunu yapmamış, işin aslını araştırma yükümlülüğünü yerine getirmeyip, asılsız bir gazete haberine istinaden İbrahim HALICI'nın siyasi yasaklılığını ve üyesi olduğu partinin kapatılmasını talep ve dava etmiştir. Bu, açık ve tartışmasız bir biçimde hukukun evrensel ilkeleri ve Anayasa'nın 2'inci maddesinde ifadesini bulan hukuk devleti ilkesi'nin ihlalidir.

13- DENİZLİ BELEDİYESİNİN “YUSUF BATUR CADDESİ” NİN İSMİNİ “MECLİS CADDESİ” OLARAK DEĞİŞTİRMESİ

İddianamenin 105'inci sayfasında yer alan 15 numaralı iddia (EK-146), “Denizli Endüstri Meslek Lisesi'nde sınıf tahtasına “Şeriat gelecek, zulüm bitecek” diye yazan ve namaz kıldığı için derslere geç giren öğrencisi İmdat Niyaz'ı uyardığı için öldürülen Öğretmen Yusuf Batur'un bir caddeye verilen ismi AKP'li Denizli Belediye'si tarafından “Meclis Caddesi” olarak değiştirildiği, adının yazılı olduğu tabelaların yerinden söküldüğü,

Yusuf Batur'un eşi Ümmühan Batur'un söz konusu idari işlemin iptali için Denizli İdare Mahkemesine açılan dava sonucunda hukuka aykırı meclis kararının iptaline karar verildiği” hususlarını içermektedir.

Yapılan işlem, rutin bir belediyececilik faaliyetidir. 5393 Sayılı Belediye Kanununun 18'inci maddesinin 1'inci fıkrasının (n) bendine göre; “Meydan, cadde, sokak, park, tesisi ve benzerlerine ad vermek; mahalle kurulması, kaldırılması, birleştirilmesi, adlarıyla sınırlarının tespiti ve değiştirilmesine karar vermek; beldeyi tanıtıcı amblem, flama ve benzerlerini kabul etmek”, Belediye Meclisi'nin görev ve yetkileri arasındadır. Denizli Belediye Meclisi, yasadan aldığı bu yetkiye istinaden, “Yusuf BATUR Caddesi” adını, “Meclis Caddesi” olarak değiştirmiştir.

Görüldüğü üzere Denizli Belediyesi, yasadan aldığı bir yetkiyi, yasalara uygun kullanarak caddenin adını değiştirmiştir.

Laiklik karşılığıyla açık veya gizli hiçbir ilgisi bulunmayan ve Belediye Kanununa dayanılarak ve kanuna uygun olarak kullanılan bir yetkiden dolayı iddia makamının, yapılan işin altında gizli anlam araması veya niyet okumak suretiyle başka anlamlara çekilmesi mümkün olmayan bir işe gizli anlamlar yüklemesi, aleni bir anlam tahrifi ve delil tasnii olup, hem hukuken ve hem de fiilen mümkün değildir. Hukuken mümkün değildir, çünkü Anayasa ve hukukun genel ilkeleri, niyet okumayı menetmiştir. Fiilen mümkün değildir, çünkü yapılan iş kanuna müsteniden ve kanuna uygun yapılmış olup tevile imkan bırakmayacak açıklık ve netliktedir. İddia makamı, niyet okuyucu değildir, olamaz da. Hukuk devletinde iddia makamı, somut gerçeklikten hareket eder. Aksinin kabulü, Anayasanın 2'inci maddesinde ifadesini bulan demokratik hukuk devleti ilkesinin açık ihlalidir.

14- AHMET ŞÜKRÜ KILIÇ

İddianamenin 105-106'ıncı sayfalarında yer alan 16 numaralı iddia (EK-147), “Adalet ve Kalkınma Partisi Konya Milletvekili Halil ÜRÜN'ün danışmanlığını yürüten Ahmet Şükrü KILIÇ'ın; türbanlı olduğu için 28 Şubat döneminde görevine son verildiği bildirilen eşi Nilgün Kılıç'ın Adalet ve Kalkınma Partisi'nin 2003 Yılı Kasım ayında yapılan büyük kongresinde MKYK üyeliğine seçilmesini “işte 28 Şubat'ın rövanşını diye ben buna derim” şeklinde değerlendirdiği” hususlarını içermektedir.

Bu iddianın, Ak Parti'nin kapatılması için gösterilen nedenler arasında yer alması, Anayasa'nın 69'uncu ve 2'inci maddelerine aykırıdır.

Çünkü Ahmet Şükrü KILIÇ, Ak Parti üyesi değildir ve Ak Parti'nin kurulduğu günden bugüne hiçbir zaman da Ak Parti üyesi olmamıştır. Ak Parti üyesi olmayan Ahmet Şükrü KILIÇ'ın söyleyip söylemediği belli olmayan bir sözünü, sadece eşi AK Parti MKYK üyesi diye partimizin kapatma nedenleri arasında yer vermek, açık bir Anayasa ihlalidir.

Anayasa'nın 69'uncu maddesinin 6'ncı fıkrasına göre bir siyasi parti, belli şartların birlikte varlığı halinde üyelerinin eylemleri nedeniyle kapatılabilir. Yine Anayasa'nın 69'uncu maddesinin 9'uncu fıkrasına göre bir kişi, sadece siyasi parti üyesi olur ve eylemleriyle partinin kapatılmasına sebep olursa siyasi yasaklı hale gelebilir. Anayasa'nın bu açıklığı karşısında, Ak Parti üyesi olmayan Ahmet Şükrü KILIÇ için hem siyasi yasak talep edilmesi ve hem de üyesi olmadığı Ak Parti'nin kapatılması istemi, açık bir Anayasa ihlalidir. İddia makamının bu tavrı, hukukun genel ilkeleri ve Anayasamızda ifadesini bulan hukuk devleti ilkesinin yok edilmesidir.

15- HASAN BALAMAN

1) İddianamenin 106'ncı sayfasında yer alan 17 numaralı iddia (172), Isparta Belediye Başkanı Hasan BALAMAN'ın İlköğretim öğrencilerine içinde Said-i Nursi propagandası yapılan bir kitap dağıttığı ve bu kitabın Ülkü İlköğretim Okulunda 200 öğrenciye verildiği, hususlarına işikindir.

Belediye Başkanı Hasan BALAMAN, Bahattin ATAK'ın "Küçük Gezgin Güller ve Halılar Diyarı Isparta'da" isimli kitaptan 5000 adet bastırılmış ve bunun 500 adedi dağıtılmıştır.

Kitabın içinde Said-i Nursi ile ilgili bölümün farkına varılınca kitabın dağıtımını durdurulmuş, dağıtılan 480 adet kitap toplanıp Belediye tarafından imha edilmiş, geri kalan 4.500 adet kitap ise kitabın yazarı Bahattin ATAK'a iade edilmiştir (EK-53).

Bilahare aynı kitabın içindeki Said-i Nursi ile ilgili kısım çıkarılmış ve kitap yeniden bastırılmıştır (EK-54).

Kitabın içinde geçen ifadelerle vakıf olur olmaz Belediye Başkanı Hasan BALAMAN'ın duruma vaziyet edip, dağıtımını durdurması, dağıtılanları toplatıp imha ettirmesi ve ilgili kısmı çıkartıp kitabı yeniden bastırması, anılan görüşlere katılmadığını göstermektedir.

Ayrıca Belediye Başkanı, basında konunun yanlış takdim edilmesi üzerine noter kanalıyla tekzipler göndermiştir.

İddia makamı, kitabın dağıtımını ve muhtevasını laiklik karşıtı olarak gösterirken, Belediye Başkanının bu tutumunu görmezlikten gelmesi, hukuken izah edilemez bir yaklaşımdır. Belediye Başkanının tavrı koyduğu bir konudan, laiklik karşıtlığı veya Anayasaya aykırılık üretilemez.

2) İddianamenin 106'ncı sayfasında yer alan 18 numaralı iddia (EK-129), Isparta Belediye Başkanı Hasan BALAMAN'ın, Isparta Müftülüğü tarafından düzenlenen 'Hafızlık Taç Giyme Töreninde' yaptığı konuşmada; **"... böyle bir şey olmaz. Yasak her yerden kalkmalı (...) başörtülü bir kadın da belediye başkanı, daire başkanı olabilmeli (...) imam hatipli bir kişinin hürsüz veya uğursuz olduğu görülmemiştir."** dediğine ilişkindir.

a) Bu konuşmanın basında maksadı aşar bir biçimde yer alması üzerine Belediye Başkanı, "Şahsi görüşlerimin mensubu bulunduğum partinin görüşleriymiş gibi değerlendirilmesi şahsımı üzmüştür." ifadeleriyle, bu konuşmanın, mensubu olduğu partinin görüşlerini yansıtmadığını ve şahsi görüşleri olduğunu açıkça ifade etmiştir (EK-55). Bir Belediye Başkanının, "Şahsi görüşümdür." diye tanımladığı bir açıklamadan Ak Parti'nin sorumlu tutulması, hukukun genel ilkeleri ve Anayasada ifadesini bulan hukuk devleti ilkesine aykırıdır.

b) Ayrıca bu konuşmanın basında yer alması üzerine Ak Parti Yerel Yönetimlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Hüseyin TANRIVERDİ, söz konusu konuşma metni, CD'si veya bu konuya dair açıklamaları derhal Ak Parti Yerel Yönetimler Başkanlığına gönderilmesini bir yazıyla istemiş ve bir inceleme başlatmıştır (EK- 56). Bu, Ak Parti'nin konuşma nedeniyle tavrı koyduğu ve konuşmayı benimsemediğinin açık bir delilidir.

c) Öte yandan AK Parti, Belediye Başkanlarının parti politikalarıyla bağdaşmayan görüşlerini ve faaliyetlerini benimsememiştir. Bu nedenle Belediye Başkanları ve bazı parti üyelerinin parti politikalarıyla uyuşmayan kişisel görüşlerini benimsemediği açıklıkla ifade etmiş ve özellikle yerel yönetimlerin faaliyetlerinde parti politikalarına aykırı tutum ve davranışlardan kaçınılması gerektiğine dair genelgeler yayınlamıştır.

Nitekim, AK Parti Yerel Yönetimler Başkanlığı, 2006 yılı Mayıs ayında bazı basın ve yayın organlarında yer alan “AK Partili belediyelerin kültürel faaliyetler çerçevesinde dağıttığı kitaplara ilişkin tartışmalar” nedeniyle, 24.5.2006 tarih, yyön/81.07./2006-1696 sayı ve “Kültürel Amaçlı Toplantılar ve Yayınlar” konulu genelgeyi bütün AK Parti’li belediye başkanlarına göndermiştir.

AK Parti Genel Başkan Yardımcısı, Yerel Yönetimler Başkanı ve Kocaeli Milletvekili Nihat Ergün imzası ile yayınlanan bu genelgede şu hususlara vurgu yapılmıştır (**EK-30**):

“Son zamanlarda belediyelerimizin kültürel içerikli toplantı, panel ve konferansları ile dergi, kitap, broşür gibi basılı neşriyatında, kamuoyunu yanlış yönlendirebilecek, yanlış anlaşılabilir, başkalarının istismar edilebilecek veya gereksiz tartışmalara yol açabilecek nitelikte politik-sosyal ve dini konular işlendiği görülmüştür.

Belediyelerin asli görevleri arasında yer almayan ve basın yayın organlarına da intikal eden bu hususların parti programımıza, partimiz temel ilke ve amaçlarına da uygun olmadığı ve partimiz genel merkezince tasvip edilmediği bilinmelidir.

Sosyal ve kültürel amaçlı çalışmalar ve yayınlar konusunda yukarıdaki hususlara özen gösterilmesi gereğini önemle rica eder, çalışmalarınızda başarılar dilerim.”

Bu genelge, çok sayıda basın ve yayın organında da yer almıştır. Bu genelge, partimizin bu tür konularda ne kadar hassas olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Partimizle ilgili olarak kıyıda köşede kalmış, çoğu defa tek bir gazetede yer alan, asılsız veya tahrif edilmiş haberlerin yoğun bir şekilde kullanıldığı bir iddianamede, neredeyse tüm gazetelerde yer alan bu genelgenin görmezlikten gelinmesi subjektif ve iyi niyet kurallarıyla bağdaşmayan bir yaklaşımın göstergesidir. Hukuk devleti, böylesi yaklaşımları himaye etmez.

d) Kaldı ki Hasan BALAMAN’ın bu beyanı; Anayasaya aykırı bir eylem olmayıp, aksine Anayasa’nın tanıyıp teminat altına aldığı “Düşünce ve kanaat hürriyeti” (Anayasa, m. 25) ve “Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti” (Anayasa, m. 26) kapsamında olup, “Demokratik hukuk devleti” (Anayasa, m. 2) olmanın gereği olarak Anayasanın teminatı altındadır. Dolayısıyla da Anayasa’nın 69’uncu maddesine aykırı bir durum söz konusu değildir.

[R.G. 13 Kasım 2008 – 27053]

_____ • _____

 [İçindekilere dön](#)

Yüksek Seçim Kurulu Kararı

Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığından:

Karar No : 276

-KARAR-

Başkanlık Makamınca Kurulumuza sunulan 7/11/2008 tarih, C.05.0.İMİ.0.88 sayılı yazıda, aynen; “2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun’un değişik 8. maddesinin birinci fıkrasında yer alan; “Mahalli idareler seçimleri beş yılda bir yapılır. Her seçim döneminin beşinci yılındaki 1 Ocak günü seçimin başlangıç tarihidir. Aynı yılın Mart ayının son Pazar günü oy verme günüdür.” hükme istinaden, mahalli idareler seçimleri 29 Mart 2009 Pazar günü yapılacaktır.

Bazı siyasi partiler genel başkanlıkları ile aday adayı olacak kamu görevlileri ve siyasi parti yöneticileri, genel seçimler için adaylık başvurularının başlama ve bitiş tarihleri hakkında Kurulumuzdan yazılı ve şifahi bilgiler istemektedirler.

Bu nedenle, yapılacak mahalli idareler seçimleri için;

a) Kamu görevlileri ile Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarının aday olabilmek için görevlerinden ayrılma isteklerinin son tarihinin,

b) Siyasi partilerin, mahalli teşkilatları yönetim kurulu başkan ve üyelerinden aday adayı olmak isteyenlerin görevlerinden istifalarının gerekip gerekmediği hakkındaki usul ve esasların,

c) Bu konularda, ilgili kanun hükümleriyle getirilen başkaca hususların, belirlenmesi, bu belirlemelerde; 2972 sayılı Kanun'un 36. maddesi ile yollama yapılan 298, 2820 ve 2839 sayılı Kanunların esas alınmak suretiyle, gerektiğinde komisyon çalışması yapılarak sonrasında bir karar verilmesini takdirlerinize arz ederim." denilmiş ve Kurulumuzun 8/11/2008 tarih, 2008/268 sayılı kararı ile Kurulumuz Başkanvekili Ahmet BAŞPINAR Başkanlığında, Üyeler Bahadır DOĞUSOY ve Ali EM'den oluşturulan Komisyon çalışmasını tamamlayarak konu hakkında düzenlediği raporu ve karar taslağını Kurulumuza sunmuş olmakla, konu incelenerek;

GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Kurulumuzun 8/11/2008 tarihli ve 268 sayılı kararı ile Yüksek Seçim Kurulu Başkanvekili Ahmet BAŞPINAR Başkanlığında, Üyeler Bahadır DOĞUSOY ve Ali EM'den oluşturulan komisyon çalışmasını tamamlayarak sonrasında rapor ve karar taslağı düzenlemiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 76. maddesinde; Hakimler ve Savcılar, yüksek yargı organları mensupları, yükseköğretim kurumlarındaki öğretim elemanları, Yükseköğretim Kurulu Üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile, yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri ve Silahlı Kuvvetler mensuplarının görevlerinden çekilmedikçe aday olamayacakları ve milletvekili seçilemeyecekleri belirtilmiştir.

2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun'un 17. maddesinde; milletvekilleri, belediye başkanları, il genel meclisi ve belediye meclisi üyeleri ile muhtarların mahalli idareler seçimlerinde adaylıklarını koyabilmeleri veya aday gösterilebilmeleri için görevlerinden istifa etmek zorunda olmadıkları belirtilmiş, ancak kamu görevlileri, siyasi parti yöneticileri ve Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarının adaylığı konusunda bir hükme yer verilmemiştir. Bu durumda kamu görevlilerinin, siyasi parti yöneticileri ile Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarının adaylığı konusunda 2972 sayılı Kanun'un 36. maddesi ile atıf yapılan 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu'nun 18., 19. ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 40. maddelerinin uygulanması gerekmektedir.

2839 sayılı Kanun'un 18. maddesinde; "Hakimler ve Savcılar, yüksek yargı organları mensupları, yüksek öğretim kurumlarındaki öğretim elemanları, Yükseköğretim Kurulu, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Üyeleri, kamu kurumu ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri, aday olmak isteyen belediye başkanları ve subaylar ile astsubaylar, aday olmak isteyen siyasi partilerin il ve ilçe yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile belediye meclisi üyeleri, il genel meclisi üyeleri, genel ve ara seçimlerin başlangıcından bir ay önce, seçimin yenilenmesine karar verilmesi halinde yenileme kararının ilanından başlayarak yedi gün içinde görevlerinden ayrılma isteğinde bulunmadıkça adaylıklarını koyamazlar ve aday gösterilemezler." hükmüne yer verilmiş olup, bu hüküm uyarınca 29 Mart 2009 tarihinde yapılacak mahalli idareler seçimlerinde aday olabilmek için kamu görevlileri, siyasi parti yöneticileri ve Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarının seçimin başlangıç tarihinden bir ay önce görevlerinden ayrılma isteğinde bulunmaları gerektiği sonucuna varılmıştır.

2839 sayılı Yasanın 18. maddesinde, görevden ayrılması gerekenler ile ilgili genel kurala yer verilmiş olup, mahalli idareler seçimlerine katılacaklar açısından istisnalar 2972 sayılı Kanun'un 17. maddesinde sayılmıştır. İstisna hükmünde kendilerine yer verilmediğinden görev yaptıkları yerden aday aday olmak isteyen siyasi partilerin il, ilçe ve belde teşkilatlarının yönetim kurulu başkan ve üyelerinin de istifa etmeleri gerekmektedir.

Öte yandan; 2839 sayılı Yasanın 18. maddesinde; aday aday olabilmek için belirli bir tarihte "görevden ayrılma isteğinde bulunma" koşulu getirilmiş, bu koşulun istifa şeklinde ayrılma ile sınırlı olduğu, emeklilik suretiyle daha sonra vaki olacak ayrılmalarda bu tarihin aranmayacağı yolunda bir hükme yer verilmemiştir. Başka bir anlatımla, istifa veya emeklilik suretiyle ayrılma arasında fark aranmadan, "görevden ayrılma" biçiminde kapsayıcı bir ifade kullanılmıştır.

Bu nedenle; 2839 sayılı Yasanın 18. maddesi kapsamına giren kamu görevlilerinin, 29 Mart 2009 tarihinde yapılacak mahalli idareler seçimlerinde aday olabilmeleri için, istifa veya emeklilik yoluyla ayrılanlar arasında ayırım yapılmaksızın istifa veya emeklilik dilekçelerini yukarıda öngörülen sürede vermiş olmaları gerekir. Aksi halde, öngörülen tarihten sonra emeklilik veya istifa isteminde bulunanların 29 Mart 2009 tarihinde yapılacak seçimde aday olmalarına yasal imkan bulunmamaktadır.

SONUÇ:

Açıklanan nedenlerle;

1 - Kamu görevlileri ve Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarının en geç 01 Aralık 2008 Pazartesi günü saat: 17.00'ye kadar 2839 sayılı Kanunun 18. maddesi uyarınca görevlerinden ayrılma isteğinde bulunmaları gerektiğine ve ayrıca bunlar için aynı Kanunun 19. maddesinde yer alan görevden ayrılmaya ilişkin hükümlerin uygulanmasına,

2 - Kamu görevlilerinden emeklilik suretiyle aday olacakların en geç 01 Aralık 2008 tarihinden geçerli olmak üzere emeklilik isteğini belirten dilekçelerini en geç 01 Aralık 2008 Pazartesi günü saat: 17.00'ye kadar vermeleri gerektiğine,

3 - Görev yaptıkları yerden aday olmak isteyen siyasi partilerin il, ilçe ve belde yönetim kurulu başkan ve üyelerinin de en geç 01 Aralık 2008 Pazartesi günü saat: 17.00'ye kadar istifa etmeleri gerektiğine ve istifa etmelerine ilişkin esas ve usullerin 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 40. maddesi uyarınca belirlenmesine,

4 - Karar örneğinin;

a) Resmî Gazete'de yayımlanmasına,

b) Siyasi parti genel başkanlıklarına gönderilmesine,

c) Karar özetinin duyuru halinde Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu'nda ilanına, 15/11/2008 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

Başkan
Muammer AYDIN

Başkanvekili
Ahmet BAŞPINAR

Üye
Hasan ERBİL

Üye
Necati SÖZ

Üye
Hüseyin EKEN

Üye
Bahadır DOĞUSOY

Üye
Mehmet KILIÇ

Üye
Ali EM

Üye
Sadri BOZKURT

[R.G. 16 Kasım 2008 – 27056]

İnsan Hakları Mahkemesi Kararları

MANSUROĞLU/Türkiye Davası*

Başvuru No: 43443/98
Strazburg
26 Şubat 2008

OLAYLAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

Başvuranlar Emine Mansuroğlu ve Şerifali Mansuroğlu sırasıyla 1932 ve 1933 doğumludur ve 15 Ağustos 1996 tarihinde ölen Mazlum Mansuroğlu'nun (1972 doğumlu) ebeveynidirler.

Başvuranlar olayların meydana geldiği dönemde Olağanüstü Hal Bölgesinde yer alan Tunceli ili, Kocakoç ilçesi Çerme köyüne bağlı bir mezrada ikamet etmekteydiler.

Taraflar arasında ihtilaf konusu olan dava olayları şu şekilde özetlenebilir:

A. 15 Ağustos 1996 tarihli kaza

1. Başvuranlar tarafından aktarıldığı haliyle

E. Mansuroğlu 15 Ağustos 1996 tarihinde komşu köyden silah sesleri geldiğini duyar. Hemen akabinde özel polis harekât ekipleri başvuranın ikamet ettiği Çerme köyüne gelir.

Üç polis E. Mansuroğlu'nu, oğlu Mazlum'u, komşuları M. Ekici ve V. Ekici'yi başvuranların bahçesinde toplar. Mazlum askerlik görevi sırasında ayaklarında oluşan rahatsızlık nedeniyle terlikleriyle dışarı çıkmıştır.

Polisler bu kişilere yere yatmalarını emretmiş ve dipçiklerle vurmaya başlamıştır. Bu duruma karşı çıkan E. Mansuroğlu polisler tarafından hırpalanmıştır. E. Mansuroğlu daha sonra telsiz konuşmasına şahit olmuştur:

«- Sakallıyı buldunuz mu?

- Evet.

- Getirin onu.»

Telsizle yapılan eşkâle uyan Mazlum kimlik kartını göstermiş ve bir yanlışlık olduğunu ve başka birisiyle karıştırıldığını söylemiştir. Polisler kimlik belgelerine ihtiyaçları olmadıklarını belirterek ona dipçiklerle vurmuşlardır.

Polisler M. Ekici, V. Ekici ve köylülerden biriyle birlikte Mazlum'u beraberlerinde götürmüş, daha sonra da başvuranların evlerinde arama yapmışlardır.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir. Olaydan haberdar olan başvuran Şerifali Mansuroğlu hemen Çerme istikametine yola koyulmuştur. Mezraya yaklaştığında arabadan inmiş, yürümeye başlamış, tepeye mevzilenmiş askerleri görmüş ve onlara mezradan olduğunu söylemiştir. Askerler onu tepeye kadar elleri havada yürümeye zorlamışlar, adigeçen yürürken evinin arkasında yere uzanmış eşofmanlı iki kişi görmüştür. Tepeye varmadan önce, kalp hastası olduğunu söylemesine rağmen askerler tepeye kadar koşmaya zorlamışlardır. Başvuran Şerifali Mansuroğlu, askerlere 50 metre kala kimliğini ve sağlık karnesini çıkarmış, polislerden biri sağlık karnesini almış, adigeçene bir yumruk atmış ve karneyi suratına fırlatmıştır.

Polisin topladığı köylüleri gören başvuran M. Ekici'ye oğlunun nerede olduğunu sormuştur. M. Ekici Mazlum'un bir araçla götürüldüğü yanıtını vermiştir.

Bu arada polisler o civarda çıkan bir çatışmada ölen ve PKK mensubu olduklarından şüphelendikleri iki kişinin cesedini getirmişlerdir. Devamında, orada bulunan ve aralarında M. Ekici ve R.Ç.'nin de bulunduğu birçok kişi yakalanmıştır.

Başvuran daha sonra Tunceli'nin merkezinde bir panzer üzerinde içlerinden birinin Mazlum'a ait olabileceği üç cesedin çıplak olarak teşhir edildiğini işitmiştir.

Başvuranlar ertesi gün aralarında maktulün kız kardeşi de dahil diğer aile fertleri ile buluşmak için Tunceli'ye gitmişlerdir.

2. Hükümet tarafından aktarıldığı haliyle

Hükümetin resmi belgelere dayanarak verdiği bilgiye göre 15 Ağustos 1996 tarihinde saat 12.45 sularında güvenlik güçleri Tunceli il merkezine saldırı düzenleme hazırlığında olan üç PKK militanının Çerme'ye geldiği yönünde isimsiz bir ihbar almıştır. Bu kişiler *Serhat*, *İvis* ve *Hayri* kod adlı M. Oral, H. Korkmal ve Y. Karanlık idi.

Bu ihbar üzerine 37 kişiden oluşan özel zırhlı polis ekibi Çerme'ye gitmiştir. Saat 15 sularında devriye gezen ekipler Hasan Ekici'nin evinin arkasında beliren üç kişiyi görmüştür.

Polisler ile teröristler arasında çıkan çatışmada üç terörist ölü olarak ele geçirilmiştir. Buna dair ayrıntılar raporda yer almaktadır.

Operasyonun sonunda güvenlik güçleri Hasan Ekici'nin evinde arama yapmak istemişlerdir. Adigeçen ve ailesinin diğer fertleri M. Ekici, V. Ekici, B. Ekici, F. Ekici ve Ekici ile M.T. ve R.Ç. isimli köylüler polisler karşısına koymuşlar, akarsuya doğru kaçmaya çalışırken yakalanmışlardır. Hasan Ekici'nin evinde ele geçirilen belge ve mühimmat şu şekildedir:

- PKK ile ilgili bilgilerin yer aldığı iki not defteri
- PKK ile ilgili bilgiler içeren iki telefon fihristi
- Bir telefon konuşmasının dökümü
- Bir intihar saldırısı faili PKK mensubunun el yazısıyla ve daktiloyla yazdığı notlar
- PKK teröristlerinden birinin ölüm haberinin yer aldığı gazete kesiği
- PKK'ya ilişkin bilgilerin yer aldığı altı sayfalık belge
- Altı el yapımı el bombası
- İki av tüfeği (seri no: 369982 ve 20897) ve bunlara ait dokuz fişek.

Yapılan aramanın ardından bu kişiler gözaltına alınmışlardır. Sorgulamaları sırasında Hasan Ekici ve M.T., PKK ile olan bağlantılarını itiraf etmişlerdir, adı geçenler bunun üzerine tutuklanarak cezaevine konulmuşlardır. Diğer köylüler serbest bırakılmıştır.

B. Ön soruşturma ve Mazlum Mansuroğlu'nun ölümüne ilişkin yapılan şikayet

Tunceli'de yine 15 Ağustos 1996 tarihinde adli tıp uzmanı olmayan bir ekip tarafından üç ceset üzerinde otopsi yapılmıştır. Kimlikleri tespit edilemeyen cesetler 1'den 3'e kadar numaralandırılmıştır. 1 numaralı cesedin bıyıklı kahverengi gözlü birine ait olduğu, 3 numaralı cesedin kahverengi saçlı ve kahverengi gözlü bir kişiye ait olduğu belirtilmiştir. Diğer iki cesedin sırasıyla H. Korkmalı (kod adı İvis) ve M. Oral (kod adı Serhat) olduğu tespit edilmiştir.

Hekimler 2 numaralı cesetle ilgili ayrıntılı rapor hazırlamışlardır. Hekimler kesin ölüm nedeninin kurşun yarası nedeniyle beyin kanaması olduğu sonucuna varmışlardır; bu sonucun aleni olması nedeniyle klasik bir otopsiye gerek görmemişlerdir.

Her üç cesede ait giysilerin ise fazlasıyla zarar görmüş olmaları nedeniyle saklanmalarına gerek görülmediğine dair rapor düzenlenmiştir.

16 Ağustos 1996 tarihinde Mazlum'un kız kardeşi Tunceli Cumhuriyet Savcısı'nın eşliğinde Tunceli Devlet Hastanesine gitmiş ve 2 numaralı cesedin kardeşine ait olduğunu teşhis etmiş, kardeşinin hiçbir zaman PKK'nın eylemlerine katılmadığını ileri sürmüştür.

Aynı gün tutuklu bulunan M. Ekici üç cesedi teşhis etmesi için getirilmiş, adı geçen 1 ve 3 numaralı cesetlerin İvis ve Serhat kod adlı kişilere ait olduğunu, buna karşın 2 numaralı cesedin Mazlum Mansuroğlu'na ait olduğunu söylemiştir.

Yine 16 Ağustos 1996 tarihinde, başvuran, 15 Ağustos 1996 tarihinde evlerine baskın düzenleyen üç polis memurunun kimliklerinin tespit edilmesini ve cezalandırılmalarını talep ettiği resmi şikayetini Savcıya sunmuştur. Başvuran, sözkonusu üç polis memurunu, Mazlum'a işkence etmek, Mazlum'u ortadan kaldırmak ve öldürmek ile suçlamıştır. Başvuran, oğlunu korumaya çalışırken kendisinin de hakarete uğradığını ve dövüldüğünü iddia etmiştir.

Bu bağlamda başvuran, komşuları Ekici ve Tekin ailesinden birçok kişiyi görgü tanığı göstermiştir.

Başvuran, ayrıca polis memurlarının evlerini aramasından ve iki av tüfeği ile oğlu Mazlum'un cüzdanı, ehliyeti, askerlik belgeleri ve fotoğrafları gibi kişisel evraklarını gizlice almalarından şikayetçidir.

17 Ağustos 1996 tarihinde, başvuranlar, Savcıdan, mermilerin atış mesafesinin tespit edilmesine ve şayet Mazlum'un vücudunda tespit edilen diğer izlerin ölümden önce mi sonra mı oluştuğunun belirlenebilmesi için klasik bir otopsi yapılması talimatını vermesini istemişlerdir.

Savcı bu talebi kabul etmiştir; aynı gün Tunceli'de ek bir muayene raporu hazırlanmıştır.

Savcının isteği üzerine, ceset, Malatya Adli Tıp Kurumu'na gönderilmiştir. Burada, bir patoloji uzmanının da hazır bulunmasıyla Adli Tıp Kurumu doktorları klasik otopsi yapmışlardır.

Ceset, Tunceli Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı bir polis memuru tarafından, 15 Ağustos 1996 tarihindeki çatışma sırasında öldürülen teröristlerden biri olarak teşhis edilmiştir. Hazır bulunan başvuranın avukatı, bahsedilen çatışmanın, polislerin Mazlum'a, başını taşa vurarak ve tekmeleyerek saldırmalarından 15 dakika önce komşu mezrada meydana geldiğini belirtmiştir.

Otopsi raporunda ateşli silahların neden olduğu yaralanmalar sayılmıştır.

Adli tıp uzmanları, Mazlum'un yüzünün bir bölümünün "patlayan bir bomba" nedeniyle tamamen hasar gördüğünü tespit etmişlerdir. Ayrıca yüzünde, bombanın patlaması sonucu ortaya çıkan gaza bağlı olarak siyahlıklar ile biri çene ucundan diğeri sol yanağından çıkan "şarapnel parçaları" görülmüştür.

Bir mermi ve muhtemelen el bombasından çıkan onlarca metal parça, cesetten çıkarılmış ve mühürlenmiştir.

Ayrıca doktorlar, vücutta özellikle sırt kısmında yeni ve eski, değişik boylarda çok sayıda sıyrık tespit etmişlerdir. Sıyrıkların çoğunluğu açık kül rengi deri lekeleri şeklindedir ve deri altı ekimoz sayısının azlığı göz önüne alındığında, sözkonusu lezyonların, cesedin sürüklenmesi ile *post-mortem* kaynaklı olduğunu düşünmek gerekmektedir.

Doktorlara göre, ilk iki raporda belirtilenin aksine, sol omuzda tespit edilen 3-4 cm'lik üç lezyonun, kesici silahlardan değil de daha çok şarapnel parçaları veya vücudu sıyıran kurşunlardan kaynaklanmıştır.

Vücudu delip geçen özellikle üç kurşun, raporda "ölümcül" olarak nitelendirilmiştir. Vücutta bulunan dördüncü kurşun ise ölümcül nitelikli değildir.

Sözkonusu dört kurşun sırttan öne doğru ilerleyen bir yol izlemiştir. Kurşun izleri göz önüne alındığında, yakından ateş edilmiştir. Bununla birlikte, atış mesafesi ancak, İstanbul Adli Tıp Kurumu tarafından maktulün giysilerinin balistik incelemesi ile belirlenebilirdi. Otopsiyi yapan ilk ekibin, maktulün giysilerini saklamaya gerek olmadığına kanaat getirmesinden dolayı balistik inceleme hiçbir zaman gerçekleştirilmemiştir.

Ölüm nedeni, "ateşli silah ve muhtemelen bir el bombasından kaynaklanan patlamaya bağlı beyin ve ciğerlerin delinmesi sonucunda iç ve dış kanama" olarak belirlenmiştir.

Yine 17 Ağustos 1996 tarihinde, R.Ç. polis karakolunda, olay günü, Hasan Ekici'nin evine yağ almak için gittiğini, ardından Ekici ile konuşmak isteyen PKK'lı üç teröristin geldiğini gördüğünü ifade etmiştir. Bu üç terörist, daha sonra Mazlum Mansuroğlu'nun evine gitmiştir. O esnada, polis operasyonu başlamıştır, üç terörist ve Mazlum, akarsuya doğru kaçmışlar ve içlerinden üçü ölmüştür.

Ertesi gün sorgulanan Ekici, kendisinin ve hayatta iken Mazlum'un da PKK mensubu olduğunu kabul etmiştir. Ekici, olay günü, Serhat, İvis ve Hayri kod adlı üç silahlı PKK'lının, Mazlum'a gitmeden önce kendi evine geldiklerini ifade etmiştir. Köye baskın düzenleyen polisleri fark eden üç terörist ve Mazlum, akarsuya doğru kaçmışlardır. Çatışma, kısa bir süre sonra başlamış ve polislerin, Serhat ve İvis kod adlı teröristler ile Mazlum'un cesedi ile bölgeden ayrılmaları ile sona ermiştir.

Ekici ayrıca, polisler tarafından el konulan el bombalarının, yasa dışı belgelerin ve iki av tüfeğinin kendisine ait olduğunu kabul etmiştir.

Birkaç gün sonra yeniden ifadesi alınan Ekici, söylediklerinden vazgeçmiş ve sözü edilen iki av tüfeğinin aslında Mazlum'a ait olduğunu ifade etmiştir.

20 Ağustos 1996 tarihinde, başvuran, Tunceli Devlet Hastanesi'nde sağlık muayenesinden geçmiştir. 6110/81 dosya numarası ile düzenlenen nihai rapor, sonuçlarını tasdik ettiği geçici rapora atıfta bulunmaktadır. Rapora göre, başvuranın klinik tablosu, başvuranın beş gün geçici işgöremezliğini tespit etmekte ve toplam on gün istirahatini gerektirmektedir.

21 Ağustos 1996 tarihinde, başvuran ve köylüler, E. Ekici, Z.A, F.Ekici ve H.Ekici (Hasan Ekici'nin eşi) Tunceli noterinden, 15 Ağustos 1996 tarihli olayın konu olduğu beyanlarının tasdik edilmesi talebinde bulunmuşlardır (sözkonusu beyana tanıklık etmek için köylüler, H.A. , M.B. , K.A. , G.D. , N. K. , Y.A. , H.Z. , C.A. , M.Y ve H.B hazır bulunmuşlardır).

Aynı gün başvuranların avukatları, tamamı Çerme'de ikamet eden V. Ekici, F. Ekici, E. Ekici, B. Ekici adlı görgü tanıklarının dinlenmesi talebiyle savcılığa başvurmuşlardır.

Avukatlar ayrıca, mevtanın giysilerinin balistik incelenme yapılması için İstanbul'daki Adli Tıp Kurumu'na gönderilmesini talep etmişlerdir.

Malatya Adli Tıp Grup Başkanlığı Mazlum'un cesedinden alınan kan tahlili sonuçlarını açıklamıştır. Tahlillerde normalin çok üzerinde alkolemiye rastlandığı gözükmektedir.

Malatya Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı 5 Eylül 1996 tarihinde PKK'ya yardım ve yataklık ettiği gerekçesiyle M. Ekici'nin mahkumiyetini talep etmiştir. Savcılık, adigeçen şahsın 'örgüt üyesi üç kişiyi evinde' barındırdığına ilişkin yapılan bir ihbarın ardından yakalandığını belirtmiştir.

İlgili, 3 Ekim 1996 tarihinde yapılan duruşmada, baskı altında alındığı gerekçesiyle daha önce verdiği ifadeleri inkar etmiştir. İlgili, aslında 15 Ağustos 1996 tarihinde komşusu Mazlum'un evinden zorla götürüldüğünü ifade etmiştir.

Başvuranlar Tunceli Cumhuriyet Savcısına gönderdikleri 7 Ekim 1996 tarihli mektupta, 16 Ağustos 1996 tarihinde yaptıkları şikayeti desteklemek üzere M. Ekici'yi şahit göstermişlerdir. Başvuranlar ayrıca, 15 Ağustos 1996 tarihinde gözaltına alınan köylülere şiddet uygulandığını gösteren tıbbi raporları da mektuba eklemişlerdir.

Buna karşın savcı, güvenlik güçlerine isnat edilen adam öldürme ve şahsi eşyaların çalınması gibi olayların olağanüstü hal valiliğinin yetkisine tabi olduğu gerekçesiyle *ratione materiae* görevsizlik kararı vererek dosyayı Tunceli İl İdare Kurulu'na havale etmiştir. Zira dosyanın soruşturulması memurun muhakematı hakkındaki kanuna tabi idi.

Başvuran, 17 Şubat 1997 tarihli bir mektupla yürütülen idari soruşturmaların seyri hakkında bilgi almak için Tunceli'deki idari makamlar nezdinde girişimde bulunmuş ancak bir sonuç alamamıştır. Başvuran aleyhte tanıklar Hanım Ekici, F. Ekici, F.T. ve L.S.'nin ifadelerinin alınmasına yönelik herhangi bir işlem yapılmadığına dikkat çekmekteydi.

Başvuranların avukatı 19 Mart 1997 tarihinde il idare kurulu önünde bu talebi bir kez daha gündeme getirmiştir. 'Güvenlik güçleriyle teröristler arasında çıkan bir çatışma sırasında öldürülen Mazlum Mansuroğlu'nun yakınları tarafından dile getirilen iddialara ilişkin olarak

yapılan soruşturma'ya atıfta bulunan il idare kurulu başvuranların dosyanın seyri hakkında bilgi talebinde bulunamayacaklarını zira yapılan yargılamada müdahil taraf teşkil etmeyi ihmal ettiklerini bildirmiştir.

Başvuranlar 2 Temmuz 1997 tarihinde Tunceli Emniyet Müdürlüğü Teftiş Kurulu Başkanlığı'na mektupla başvuruda bulunmuşlardır. Başvuranlar mektuplarında, 21 Ağustos 1996 tarihli taleplerine rağmen daha evvel tanık gösterdikleri kimselerin – ad ve adreslerini yinelemişlerdir- hiçbirinin soruşturma mercileri tarafından dinlenmediğine dikkat çekmişlerdir.

Aynı gün başvuran H. Ekici, F. Ekici, R.Ç., F.T. ve L.S.'yi il idare kurulu önünde yeniden tanık olarak göstermiştir.

Polislerden kaçmayı başaran dört PKKlıdan biri olan *Hayri* kod adlı Y. Karanlık 28 Eylül 1997 tarihinde polise ifade vermiştir. İfadesinde, Mazlum Mansuroğlu ile kendilerine katılması ile konuştuklarını, jandarmanın geldiğini görünce militan Mazlum'la birlikte akarsuya doğru kaçmaya başladıklarını, diğerleri suyun akış yönünde kaçarken, kendisini aksi yöne gittiğini söylemiştir.

Y. Karanlık ertesi gün savcı tarafından dinlenmiştir. İşkence altında alındığı gerekçesiyle daha önce verdiği ifadeyi inkar etmiştir. Adıgeçen, Çerme olayına karışmışsa da silahlı olmadığı için çatışmaya katılmadığını belirtmiştir.

İl İdare Kurulu 2 Temmuz 1998 tarihinde dosya üzerinden men'i muhakeme kararı vermiştir. Kararın ilgili bölümünde, müteveffa Mazlum'un ' PKK'nın silahlı militanı olarak kuryelik ve vergilendirme gibi faaliyetler içinde bulunduğu' ve 'güvenlik kuvvetleri ile teröristler arasında çıkan çatışma esnasında ölü olarak ele geçirildiği' ; evinden alınarak yargısız infaza kurban edildiği yolundaki iddiaların dayanaksız olduğu ifade edilmiştir.

İl İdare Kurulu, memurun muhakematı kanununda öngörülen kontrolün gerçekleştirilmesi maksadıyla bu kararı 12 Kasım 1998 tarihinde re'sen Danıştay'a sevk etmiştir.

Başvuranlar ise bu karara itiraz etmişlerdir.

Y. Karanlık 6 Ekim 1998 tarihinde DGM tarafından ömür boyu hapse mahkûm edilmiştir.

Başvuran Şerifali Mansuroğlu 22 Mayıs 2000 tarihinde oğluna ilişkin yargılamanın seyri hakkında bilgi almak için girişimde bulunmuştur. Ertesi gün başvurana davanın Danıştay önünde görülmekte olduğu bilgisi verilmiştir. Danıştay'ın 26 Ekim 2000 tarihinde men'i muhakeme kararını onaylaması üzerine karar kesinlik kazanmıştır.

C. Başvuranın (Emine Mansuroğlu) kendi namına yaptığı şikâyet

Verilen tıbbi rapora istinaden başvuran evlerine baskın düzenleyen üç polis hakkında 15 Ağustos 1996 tarihinde meydana gelen olayda kendisine kötü muamelede buldukları iddiasıyla suç duyurusunda bulunmuştur. Orta boylu ve bıyıklı polisin kendisine vurduğunu kır saçlı ve uzun boylu olanın ise yalnızca küfrettiğini belirtmiştir. Başvuran ayrıca Mazlum'un ölümüne ilişkin ifadesini yinelemiştir.

19 Şubat 2001 tarihinde Savcılık, Tunceli Valiliği'nden 'efrada sui muamele' gerekçesiyle haklarında ithamda bulunan polisler aleyhinde soruşturma izni talebinde bulunmuştur.

Savcılık bu olayın daha önce Mazlum'un ölümü ile ilgili olarak yapılan tahkikata konu olduğunu belirtmiştir.

23 Şubat 2001 tarihinde soruşturma izni verilmiştir. Valilik Tunceli İl Emniyet Müdürünü konuyla ilgili iddiaları araştırmakla görevlendirmiştir. Valilik ayrıca halihazırdaki başvurunun AİHM'ye sunulduğu bilgisini de vermiştir.

15 Ağustos 1996 yılında yapılan operasyona katılan 37 polisten yalnızca B.E., M.A., Y.Ç. ve Ü.Ç. hakkında 13 Mart 2001 tarihinde kovuşturma başlatılmıştır. Zira polislerin geriye kalanı başka şehirlere tayin olmuşlardı. İhtilaf konusu operasyon sırasında M.A. ve Ü.Ç. Çerme girişini kapatmakla; Y.Ç. ise uzaktan meslektaşlarının güvenliğini sağlamakla görevliydi.

İlgililerin tamamı beyanlarında başvuranın iddialarının gerçek dışı olduğunu, kendisini hiçbir zaman görmediklerini aldıkları yegane adli tedbirin Hasan Ekici'nin evinde yaptıkları arama olduğunu iddia etmişlerdir.

Verilen resmi bilgiye göre 15 Mart tarihinde bir müfettiş başvurunu dinlemiştir. İfade tutanakları AİHM'ye iletilmemiştir ancak müfettişe göre davacı, kendisine kötü muamelede bulunan polisleri teşhis edemeyecek durumda olduğunu belirtmiştir.

Köylü R.Ç. bir kez de müfettiş tarafından sorgulanmıştır. R.Ç. polislerin başvurunu tanımadığını ve polisler tarafından dövüldüğünü görmediğini, ancak Mazlum'u üç PKK militanıyla birlikte dere yatağına doğru koşarken gördüğünü beyan etmiştir.

Müfettiş 16 Mart 2001 tarihli raporunda başvuranın iddialarının asılsız olduğu ve halihazırda cezai takibat yapılmasına mahal olmadığı neticesine varmıştır. Müfettiş, 20 Ağustos 1996 tarihli tıbbi rapora ilişkin olarak başvuranın da aralarında bulunduğu köylülerin çıkan çatışma yüzünden paniğe kapılarak 'sağa sola koştukları' 'arazinin engebeli olması sonucu düşerek' yaralandıkları sonucuna ulaşmıştır.

Valilik 23 Mart 2001 tarihinde aldığı kararla müfettişin raporunu onaylayarak kovuşturma izni talebini geri çevirmiştir.

Valiliğe göre başvuran, polislerden oğlunu sorarak 'eğer oğluma bir şey olursa ben bu evi yakarım ve bunu sizin üzerinize atarım' şeklinde tehditkâr sözler sarf etmişti.

20 Nisan 2001 tarihinde başvuran bu karara karşı Malatya Bölge İdare Mahkemesi nezdinde itiraz etmiştir.

Savcı sonuç olarak 7 Mayıs 2001 tarihinde dosya hakkında takipsizlik kararı vermiştir.

HUKUK

I. AİHS'İN 2. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuranlar oğulları Mazlum Mansuroğlu'nun güvenlik güçlerince kaçırıldığını ve öldürüldüğünü ileri sürmekte ve bu ölüm olayı ile ilgili yürütülen soruşturmanın yetersiz ve tek taraflı olduğundan şikayetçi olmaktadır. Başvuranlar bu yönde AİHS'nin 2. maddesine atıfta bulunmaktadır.

A. Tarafların görüşleri

1. Hükümet

Hükümet isimsiz yapılan bir ihbarın ardından güvenlik güçlerinin meşru olarak PKK terör örgütü ile bağlantılarından ciddi olarak şüphelenilen kişilerin yakalanması için harekete geçtiklerini hatırlatmaktadır. Hükümet bu bağlamda R.Ç ve M. Ekici'nin görgü tanıklıklarına göndermede bulunmaktadır. Hükümet olaylar sırasında polislerin karşısına silahla çıkan ve aralarında Mazlum Mansuroğlu'nun da bulunduğu üç kişinin kimliklerinden bihaber olduklarını belirtmektedir.

Hükümetin diğer argümanları iç hukuktaki sürecin geniş bir bölümünü oluşturmaktadır.

Hükümet maktulün geçmişi hakkında Mazlum Mansuroğlu'nun silahlı örgütün militanlarından biri olduğunu dile getiren Y. Karanlık'ın beyanlarını dayanak olarak ele almaktadır. Y. Karanlık yapmış olduğu eylemleri ve Çerme olayına karıştığını hiçbir zaman inkâr etmediğinden, onun içtenlikle söylediklerinin başvuranlarının uydurduklarına göre daha inandırıcı olması gerekir.

Hükümet sözü edilen ölüm olayının güvenlik güçlerinin meşru müdafaa yapmak durumunda kaldıkları çatışma sırasında uzun menzilli bir silahtan açılan ateş sonucu meydana geldiğini belirtmektedir. Hükümet AİHM'yi aktarılan olayların AİHS'nin 2. maddesinin ikinci paragrafının a) ve b) bendi alanına girdiği sonucuna varmaya davet etmektedir.

Ölüm olayı ile ilgili sürdürülen soruşturma hakkında Hükümet özellikle başvuran Emine Mansuroğlu'nun sürece etkili olarak katılabilmesi için aldıkları kovuşturma tedbirlerini hatırlatmaktadır. Hükümet Tunceli İl İdari Kurulu'nun soruşturmayı tamamen yasal çerçevede yürüttüğünü ve tespit edilen veriler ışığında men-i muhakemeden başka karar vermesine imkan olmadığını savunmaktadır.

Hükümet bahse konu soruşturmanın AİHS'nin 2. maddesinin usul bakımından tüm gereklerini yerine getirdiğini düşünmektedir.

2. Başvuranlar

Başvuranlar Hükümetin ölen kişilerin kimliklerini operasyondan önce bilmediğini iddia edemeyeceğini, çünkü bu kişilerin isimlerinin polise açıkça ihbar edildiğini (M. Oral, H. Korkmal ve Y. Karanlık) ileri sürmektedir.

Başvuranlar bu doğrultuda R.Ç. ve M. Ekici'nin ilk baştaki ifadelerinde uyuşmazlıkların bulunduğunu ortaya koymaktadır. Adıgeçenler önce Mazlum'un üç militanla birlikte koşarak kaçtığını söylemişlerdir ki bu durum ayaklarındaki rahatsızlığı nedeniyle askerlik hizmetinden muaf olan ve üstelik de sarhoş olan bir kişi için ihtimal dahilinde değildir.

Her halükarda olay yeri raporunda dört değil, üç kişiden bahsedilmektedir.

Başvuranlar polislerin yalnızca üç şüpheli gördükleri, M. Oral'ın ve H. Korkmal'ın ölü olarak ele geçtiği ve Y. Karanlık'ın kaçmayı başardığı verisinden hareketle, polislerin oğullarını kaçırdığını ve Y. Karanlık'ı ellerinden kaçırmalarını örtbas etmek onu Y. Karanlık olarak göstermek amacıyla öldürdükleri sonucunu çıkarmaktadır.

Başvuranlar yetkililerin evlerinde arama yaptıklarını inkar etmelerine dikkat çekmektedir; şayet yetkililer Mazlum'u terörist olarak kabul ediyorlarsa, bu durumda öldürülmesinin

ardından evde arama yapmaları gerekmez miydi? Başvuranlar bu bağlamda Ekici'lerde bulunduğu öne sürülen iki av tüfeğinin aile yadigârı olduğunu, M. Ekici'nin tüfeklerin evlerinden çalındığını daha sonra itiraf ettiğini ileri sürmektedir.

Başvuranlara göre 15 Ağustos 1996 tarihli ilk otopsinin ölüm olayını çevreleyen koşulları güvenilir şekilde sonuçlandırmasına imkan yoktur; zira Mazlum'un giysilerinin ve vücuduna isabet eden mermilerin balistik incelemesi yapılmamıştır. Maktulün giysileri muhafaza edilmediğinden başvuranlar bu durumda CMUK'un 153. maddesinin 2. paragrafı uyarınca suç unsurunun oluştuğunu iddia etmektedirler.

Başvuranlar Hükümetin iddiasının aksine oğullarının uzun menzilli bir silahtan açılan ateş sonucu öldüğünün kanıtlanamadığını öne sürmektedirler: uzun menzilden açılan ateş ile yakın menzilden açılan ateş arasında 35-40 cm erimi olan kısa mesafeden atış bulunmaktadır.

Başvuranlar son olarak hukukçulardan oluşmayan idari merciinin, her türlü bağımsızlık ve tarafsızlık kavramını inkar ederek, karşı görgü tanıklarının hiçbirini dinlemeksizin suçlanan polislerin ifadelerini kabul etmesini ve bütün soruşturma belgelerinde Mazlum'un terörist olarak nitelendirilmesine müsaade etmesini kınamaktadır.

B. AİHM'nin değerlendirmesi

1. Genel ilkeler

a. AİHS'nin 2. maddesinin maddi bakımından

Yaşam hakkını güvence altına alan 2. madde AİHS'nin istisnaya izin verilmeyen en temel hükümlerinden biridir. Söz konusu madde aynı zamanda 3. madde ile birlikte Avrupa Konseyi'ni oluşturan demokratik toplumların temel değerlerinden birini güvence altına almaktadır. AİHS'nin hedef ve amacı 2. maddenin, teminatlarını etkili ve uygulanabilir kılacak şekilde, yorumlanmasını ve uygulanmasını gerektirir. Bu nedenle yaşam hakkından mahrumiyetin meşru kılınabileceği şartlar dar bir şekilde yorumlanmalıdır (Anık vd.-Türkiye, no: 63758/00, 5 Haziran 2007; sözü edilen Erdoğan vd., Akkum vd.-Türkiye no: 21894/93, Velikova-Bulgaristan no: 41488/98, Salman-Türkiye no: 21986/93; McCann vd.-Birleşik Krallık 27 Eylül 1995).

2. maddenin lafzı, bir bütün olarak okunduğunda 2. paragrafın sadece bir bireyin kasten öldürülmesine izin verilen durumları tanımlamadığını, kasıt olmadan ölümle sonuçlanması imkan dahilinde olan güç kullanmaya izin verilen durumları açıkladığını gösterir. Ölümcül güce kasti olarak başvurma, bunun zorunluluğunu değerlendirirken göz önünde bulundurulacak faktörlerden sadece biridir. Ancak, zor kullanmanın (a), (b) ve (c) fıkralarında ortaya konan amaçlardan birine ulaşmak için «mutlaka zorunlu» olması ve hedeflenen amaçla «kesin olarak orantılı» olması gerekmektedir. (sözü edilen Anık vd., Erdoğan vd., Akkum vd., McKerr-Birleşik Krallık no: 28883/95, sözü edilen McCann vd.).

Devletin görevlilerinin ölümcül güce başvurmaları belli hallerde meşru sayılabilmekle birlikte 2. madde kendilerine açık çek vermemektedir. Devlet görevlilerinin fiillerinin sınırlarının kurallarla çizilmemiş olması ve bu konuda keyfiliğe izin verilmesi, insan haklarına saygı ilkesi ile bağdaşmamaktadır.

AİHS'nin 2/1 maddesinin ilk cümlesi devleti iç hukuki düzende kendi yargısına tabi kişilerin yaşam haklarının korunması için gerekli önlemleri almayı zorunlu kılmaktadır. Bu doğrultuda Devletin yükümlülüğü bireye karşı işlenecek suçları caydıracak hukuki ve idari bir çerçeve

oluşturarak ve ihlalleri engelleyecek, ortadan kaldıracak ve cezalandıracak bir mekanizma kurarak yaşama hakkını güvence altına almaktadır. (sözü edilen Erdoğan vd.-Türkiye, Makaratzis-Yunanistan no: 50385/99, Kılıç-Türkiye no: 22492/93).

Bu bağlamda sözkonusu hukuki ve idari çerçeve öncelikli olarak güç kullanımı ve ateşli silahlara başvurulması hakkındaki yasaların uygulanmasında sorumluların sınırlarını belirlemek, uluslararası kuralları göz önünde bulundurmamak durumundadır: polis memurlarının gerek planlı bir operasyon kapsamında gerek beklenmedik şekilde tehlikeli olduğu değerlendirilen bir şahsın takibinde görevlerini ifa ederken belirsizlik içinde olmamaları gerekmektedir (sözü edilen Anık vd., Erdoğan vd., Makaratzis).

Bu husus mevcut başvurudakine benzer, ulusal yasa ile yetkilendirilen polis operasyonlarının keyfi güç kullanımına ve hatta kaçınılabilir kazalara karşı etkili ve uygun güvenceleri sağlayan bir sistem dahilinde yasa ile yeterince sınırlandırılması gerektiği anlamına gelmektedir (Akpınar ve Altın-Türkiye kararı no: 56760/00; sözü edilen Makaratzis; Hilda Hafsteinsdottir-İzlanda no: 40905/98, 8 Haziran 2004).

b. AİHS'nin 2. maddesinin usulü bakımından

AİHS'nin 2. maddesinin usulü bakımından yer alan yükümlülüklerle ilişkin bkz. Kanlıbaş-Türkiye (no: 32444/96, 8 Aralık 2005) ve sözü edilen Makaratzis kararı, ayrıca Finucane-Birleşik Krallık kararı (no: 29178/95).

2. Bu ilkelerin mevcut başvuruya uygulanması

a. AİHS'nin 2/2 maddesi açısından olayların tespiti ve ispat yükümlülüğüne ilişkin ön değerlendirmeler

AİHM, AİHS uyarınca Savunmacı Devletin sorumluluklarını yerine getirmediğine ilişkin ciddi ve dayanıklı gerekçelerin olup olmadığını saptamak amacıyla tarafların sunmuş oldukları deliller ışığında ve ihtiyaca binaen resen edindiği unsurlar ışığında bu sorunları incelemeye alacaktır (Yaşa-Türkiye 2 Eylül 1998, sözü edilen McCann vd. İrlanda-Birleşik Krallık 18 Ocak 1978, mutatis mutandis Artico-İtalya kararı 13 Mayıs 1980).

AİHM, delilleri değerlendirmek maksadıyla 'her türlü makul şüpheden uzak' delil ölçütüne başvurmaktadır Bununla birlikte, böylesi bir delil, yeterli derecede ciddi, belirli ve tutarlı bir göstergeler demetinden yahut çürütülemeyen karineler demetinden de doğabilmektedir (Bkz. diğerleri arasında Ağdaş-Türkiye no: 34592/97, 27 Temmuz 2004, Gömi vd.-Türkiye no: 35962/97, 21 Aralık 2006, sözü edilen Yaşa, Aydın-Türkiye 25 Eylül 1997, Kaya-Türkiye kararları 19 Şubat 1998).

Tüm bu sözü edilenler ışığında ve/veya 2. maddenin 2. paragrafında tanımlandığı üzere Devletin görevlilerinin aşırı güç kullanmaları sonucu ölüme sebebiyet verdikleri ihtilaf konusu edilmediğinde, Savunmacı Hükümete uygun ve ikna edici araçlarla başvuran tarafın iddialarını çürütme sorumluluğu düşmektedir.

Özellikle Devletin yetkililerinin ve görevlilerinin, ki bunlar olayların tam olarak nasıl meydana geldiğini bilen ve gerekli tüm bilgilere erişebilen kişilerdir, tamamıyla kontrolü altındaki kişilerin yaralanması veya ölmesi hallerinde –örneğin polis veya askeri operasyonlar sırasında- mağdur yakınları tarafından öne sürülen iddiaları doğrulamak veya çürütmek Devletin sorumluluğudur (sözü edilen McKerr, ve ilgili

referanslar; Çelikkilek-Türkiye no: 27693/95, 31 Mayıs 2005, 3. maddede yer alan ilkelerle ilgili olarak bkz. örneğin sözü edilen Akkum vd. ve ilgili kısımlar).

Bu yaklaşım, Savunmacı Hükümet'in sadece kendi tasarrufunda buluna bilgileri vermemesi nedeniyle olayların tespit edilememesi durumunda, AİHM'nin başvuruların iddialarının kabuledilebilirliği konusunda Savunmacı Hükümet aleyhine sonuca varmasına izin veren AİHS'nin 38/1 maddesi ile aynı anlayışta. (sözü edilen Akkum vd.; Timurtaş –Türkiye no: 23531/94, ilgili bölümler; sözü edilen *Çelikkilek*).

İlgili içtihadından doğan öğretiyeye uygun olarak (Bkz, örneğin, *Moussaiev ve diğerleri-Rusya*, başvuru no: 57941/00, 58699/00 ve 60403/00, 26 Temmuz 2007, *Akkum ve diğerleri; Erdoğan ve diğerleri; Anık ve diğerleri Çelikkilek*) AİHM, objektif olarak devlet organlarına isnat edilebilecek nedenlerden dolayı dava koşullarını tam olarak tespit etmesinin engellenmesi durumunda, olayların meydana gelişi hakkında tatmin edici ve inandırıcı açıklamalarda bulunmanın ve başvuruların iddialarını çürütebilecek sağlam kanıt unsurları sunmanın Savunmacı Devlet'in sorumluluğunda olduğunu belirtmektedir. Aksi takdirde, AİHM, başvuruların iddialarının yerinde olduğu sonucuna ulaşabilir (Bkz. *Toğcu-Türkiye*, 27601/95, 31 Mayıs 2005, kıyaslayınız *Ağdaş ve Gömi* kararlarında kabul edilen sonuçlar, sözkonusu iki karar ışığında incelenen *Akpınar ve Altun*).

Bu durum, devlet görevlileri tarafından kontrolleri altındaki koşullarda öldürücü güç kullanımı olduğunu belirten bir başvurunun AİHS'nin 2/2. maddesine uygunluğunu ortaya koyan bir iddia karşısında, sözkonusu gücün, “mutlaka gerekli” olmanın ötesine geçmediğini ve bu hükmün amaçları ile “kesinlikle orantılı” olduğunu ortaya koymanın Savunmacı devletin yükümlülüğünde olduğunu göstermektedir.

b. Mazlum Mansuroğlu'nun öldürülmesi hakkında

i. İhtilaflı ölüme Devlet görevlilerinin sorumluluğu

Mevcut davada, hiç kimse, Mazlum Mansuroğlu'nun, 15 Ağustos 1996 tarihinde, terörle mücadelede karşı yürütülen bir operasyon sırasında polis tarafından kullanılan güç sonucu ölü bulunduğuna itiraz etmemiştir.

Buna karşın taraflar, başvuruların oğullarının öldürülme biçimde anlaşmazlık içindedirler.

Başvuran tarafın başlıca iddiası, hiçbir zaman PKK üyesi olmayan Mazlum Mansuroğlu'nun, Çerme operasyonundan sorumlu polis memurlarının ellerinden kaçan PKK örgütü mensubu üçüncü PKK'lı yerine kaçırıldığı ve öldürüldüğü yönündedir.

Mazlum'un zorla alıkonulduğu iddiasına kadar olan ihtilaflı döneme ilişkin olarak başvuruların ifadeleri birbirini tamamlamakta ve ulusal mahkemeler önünde dile getirilen iddialarla, başvuru formunda olayların anlatıldığı bölümle ve AİHM'ye sunulan yazılı görüşlerle uyuşmaktadır. Başvuranların ifadeleri ayrıca, sözkonusu ölüme tanıklık eden beş görgü tanığı tarafından onaylanan beyanlar ile de desteklenmiştir.

Mevcut dava koşullarında, AİHM, *prima facie* şikayetlerini desteklemek için başvuruların yapabilecekleri her şeyi yaptıkları kanaatindedir. Ayrıca, daha ikna edici kanıt unsurları sunmak zorunda, hatta sunacak halde değillerdi, çünkü eğer varsa bu tür kanıt unsurları ancak Hükümet'in elinde bulunabilirdi. (mutatis mutandis, *Akkum*, *Çelikkilek*).

AİHM, diğer unsurların yanı sıra, ulusal planda yürütülen soruşturmaların sonuçlarından hareketle Hükümet'in Mazlum Mansuroğlu'nun ölümüne ilişkin açıklamalar getirip getirmediğini ve başvuruların iddialarını çürütüp çürütmediğini araştıracaktır.

ii. Mevcut davada kullanılan gücün gerekliliği ve orantılılığı hakkında

Dava koşullarına ilişkin olarak, AİHM, terör eylemlerinin Türkiye'nin güneydoğusunda çok şiddetli olduğu bir dönemde (sözü edilen *Kanlıbaş*, 8 Aralık 2005), AİHS'nin 2/2 maddesi ile uyuşan nedenlere dayanarak, PKK militanı olduğu belirtilen sözkonusu üç kişiye karşı, ihtilafli operasyona başvurmanın "uygun ve geçerli bir kanı"dan kaynaklanmış olabileceğini kabul etmeye hazırdır.

Müdahalenin ardından polis memurları tarafından düzenlenen olay hakkındaki rapor göz önüne alındığında, AİHM, mevcut davada, güvenlik güçlerinin, polis memurlarının ve başka kişilerin hayatı pahasına hareket etme riski getirecek gerçekdışı bir yük getirilmeden, hareketlerini planlamak ve şüphelilerin tutumlarını öngörmek için yeterince zamanları olduğunu gözlemlemektedir (kıyaslayınız, örneğin, *Gömi, McCann vd.*)

Amaç, üç şüphelinin yakalanması idiysen, hiçbir unsur, yetkili polis memurlarının olaylardan önceki aşamada, ölümcül veya ölümcül olmayan yöntemler arasında bir ayırım yaptıklarını veya barışçı yollarla şüphelilerin teslim olmasını amaçladıklarını göstermemektedir.

Sözkonusu ölümcül güce başvurmanın yasallığına ilişkin olarak resmi bir soruşturma yürütülmemesinden dolayı (Bakınız, *Anık ve diğerleri; Kanlıbaş*), mevcut dava koşullarında hiçbir unsur, saldırı silahları ve el bombaları gibi patlayıcılar taşıyan otuz yedi polis memurunun, tehlikeli teröristlerin söz konusu olduğu durumlarda bile, demokratik bir Avrupa toplumunda kanunların uygulanmasından sorumlu kişilerin alması beklenen tüm tedbirleri alarak görevlerini yerine getirmeleri gerektiği bilinciyle donatılıp donatılmadıklarını belirleme imkanı tanımamaktadır (*Erdoğan ve diğerleri*).

Bu genel gözlemlerden hareketle, AİHM, ihtilafli operasyonun, ölümcül güce başvurmayı asgari düzeye indirecek şekilde yürütüldüğüne ikna olamamaktadır (*Anık ve diğerleri; Akpınar ve Altun; Erdoğan ve diğerleri; Akkum ve diğerleri; Makaratzis; McCann ve diğerleri*). Aşağıda belirtilen hususları dikkate alarak AİHM, bu konu üzerinde daha fazla durmanın gerekli olmadığı kanaatinde.

Hükümet, "ihtilafli ölümün, meşru müdafaa durumunda güvenlik güçlerinin de yer aldığı silahlı çatışma sırasında uzak mesafeden açılan ateş sonucunda meydana geldiğini" belirtmektedir.

Üç şüphelinin, polislerin uyarı atışlarına karşılık vermeyi tercih ettikleri farz edilse dahi, daha önce yukarıda da belirtildiği üzere, polis memurları, "sıcak temasta" bulduklarını öne sürememişlerdir (*Anık ve diğerleri, Bubbins-Birleşik Krallık, 50196/99 ve Andronicou ve Constantinou- Kıbrıs*). Meydana gelen çatışma, Hükümet'in savunduğu kadar şiddetli olmamıştır. Zira görünüşte hiçbir polis memuru, vücut bütünlüğüne halel getirecek muamelelere maruz kalmamıştır (*Erdoğan ve diğerleri, Gömi*).

Her ne olursa olsun, mevcut davada, hiçbir belgenin, polis memurları tarafından kullanılan silahların adaletin kullanımına sunulduğunu veya ilgili uzmanlar tarafından inceleme konusu yapıldığını belirtmemesinin gözlemlenmesi daha büyük bir önem taşımaktadır. Burada ciddi bir ihmalkârlık sözkonusudur, zira ilgili yetkililerin ellerinde en azından Mazlum'un cesedinden çıkarılabilen ve saklanan mermilerden biri bulunmaktaydı. Sözkonusu mermi,

balistik incelemelere çok uygundu ve sonuç olarak, ölümcül atışların kaynağı olan silahların tespit edilmesi için önemli bir kanıt unsuru oluşturmaktaydı.

Atış mesafeleri, yadsınamaz bir önem taşımaktaydı; ancak sözkonusu mesafeler hiçbir zaman tatmin edici bir şekilde belirtilmemiştir. Hükümet'e göre atışların "uzun mesafeden" yapıldığına ilişkin olarak dosyadan çıkarılabilecek tek güvenilir bilgi, dört merminin gerçekten "yakın mesafeden" atılmamasıdır. Ancak bu bağlamda AİHM, İstanbul Adli Tıp Kurumu'nda Mazlum Mansuroğlu'nun giysileri üzerinden balistik inceleme yapılmadan atış mesafelerinin belirlenemeyeceğini anlamak için cesede, iki kere Tunceli'de üçüncü kez de Malatya'da otopsi yapılmasının gerekli olmasını şaşkınlıkla karşılamaktadır.

Ancak adli bir memurun, "tamamen parçalandıkları" ve "hiçbir önem taşınmadıkları" gerekçesiyle Mazlum'un giysilerinin muhafaza edilmemesinde sakınca görmemesinden dolayı böyle bir inceleme yapılamamıştır.

AİHM'ye göre, Hükümet tarafından sunulan fotoğraflar bu memurun yorumunu destekleyemez çünkü, her halukarda, günümüz adli tabibi tarafından sunulan imkânlar göz önüne alındığında, bir kanıtın kullanılabilir nitelikte veya ortadan kaldırılacak nitelikte olup olmadığı hususunda karar vermek, kesinlikle, konunun uzmanı olmayan birinin görevi değildir (benzer bir durum için, bakınız, *Kamil Uzun-Türkiye*, başvuru no: 37410/97, 10 Mayıs 2007).

Ölümcül atışların kaynağının belirlenmesindeki sözkonusu eksikliklere ciddi başka bir ihmalkârlık daha eklenmiştir: dosyadaki hiçbir unsur, 13 Mart 2001 tarihi itibarıyla, operasyona katılan otuz yedi polis memurunun müdahalenin meydana gelişi hakkında gerektiği gibi sorgulandıklarını göstermemektedir. Ayrıca bu tarih itibarıyla, başvuranın ikinci şikayeti ile ilgili olarak yalnızca dört polis memuru sorgulanmıştır ve bunlar arasından anlaşılan yalnızca bir polis memuru, operasyonda aktif olarak yer almıştır.

Bu koşullarda, yetkililerin, kaçınılmaz olduğu belirtilen ölümle sonuçlanmış koşulların tamamını aydınlatmaya muktedir polis veya polislerin kimliklerini tespitine gerçekten çalıştıkları söylenemez.

Mazlum Mansuroğlu'nun davranışları ile ilgili olarak ise AİHM, cesedin ve maktulün yakınlarında bulunan mermilerin yerine ilişkin hiçbir fotografik kanıtın sunulmadığını not etmektedir. Bununla birlikte dosyaya eklenen fotoğraflar, yetkililerin dediği gibi, raporda kalaşnikov taşıdığı belirtilen "sakallı" kişinin Mazlum Mansuroğlu olduğu yönünde tahminde bulunma olanağı sağlayan izler içermektedir. Bu durumda, balistik incelemeler ve sözkonusu silah üzerindeki el ve parmak izlerinin adli tıp bulguları ve kullanılan fişeklerin kovarı olmaksızın, dosyada, olayların meydana geldiği dönemde, Mazlum Mansuroğlu'nun silahlı olduğu ve silahını polislere karşı kullandığını gösteren somut hiçbir unsurun bulunmadığını gözlemek yeterli olacaktır.

Sonuç olarak, ne sözkonusu polis memurlarının, nasıl bu kadar ciddi yararlanmalara neden olacak şekilde mermi ve patlayıcılarla mutlak vurucu güç kullanma zorunluluğu içinde olduklarını ne silahlı çatışma sırasında öldürücü tüm mermilerin Mazlum Mansuroğlu'nun sırtına isabet etmesini anlamak mümkündür.

Mevcut davada Hükümet, başvuranların iddialarını çürütecek durumda değildir (*Taniş ve diğerleri-Türkiye*, başvuru no: 65899/01; *Akkum ve diğerleri*; *Canan-Türkiye*, başvuru no: 39436/98, 26 Haziran 2007). Ancak bu durum, özellikle başvuranın ve beş görgü tanığının Mazlum'u görüş mesafesinden kaybetmesinin ardından meydana gelen olaylar hususunda

sürüp giden tutarsızlıkları dikkate alan, AİHM'yi aradan geçen zamanı dikkate alarak yapılan değerlendirmenin sağlayacağı avantaj (*Bubbins*) kendisini büyük bir özen göstermekten alıkoymaz. Dahası belirli bir zaman ve mekanda meydana gelen olaylar sırasında “uygun ve geçerli bir kanıya” dayalı ölümcül güce başvurmak, daha sonra bu kanının yanlış olduğu anlaşılrsa dahi AİHS'nin 2/2 maddesi çerçevesinde doğrulanabilir bir eylem olabilir. (*Akkum ve diğeleri; McCann ve diğeleri; Andronicou ve Constantinou*).

Ayrıca AİHM, polis memurlarının, başvuranların oğullarının ellerinden kaçan terörist olduğunu zannettikleri için bilinçli olarak öldürdüklerine dair olan karineyi de temel alamamaktadır.

Buna karşın, Mazlum Manzuroğlu'na karşı kullanılan ölümcül gücün “mutlaka gerekli” olandan fazla olmadığını ve AİHS'nin 2. maddesi ile öngörülen amaçlardan biri veya tümüyle “kesinlikle orantılı” olduğunu ortaya koyamadığından, bu olayda devletin sorumluluğu bulunmaktadır.

Bu nedenle AİHS'nin bu hükmü esas bakımından ihlal edilmiştir.

c) Mazlum Mansuroğlu'nun ölümü hakkında yürütülen soruşturmanın etkisiz olduğu iddiası hakkında

AİHM, yetkililerin, Mazlum Manzuroğlu'nun ölümünün meydana geliş koşullarının tespitini sağlayacak hiçbir soruşturma yürütmedikleri sonucuna varmasına neden olan zaafiyetleri yukarıda saymıştır.

Bunlara belirtilmesi gereken diğer eksiklikler de eklenmektedir.

AİHM, başvuranların sundukları 16 Ağustos 1996 tarihli şikayet dilekçesi üzerine Tunceli Savcısının, Mazlum Manzuroğlu'nun cesedi üzerinde yapılmasını istediği *post-mortem* muayenelerin pek de verimli olmadığını ve ifadeleri güvenlik güçlerinin iddialarını destekleyen R.Ç'nin ve M. Ekici'nin sorgulandığını gözlemlemektedir. Dosya, ister sözkonusu dilekçe olsun isterse de 21 Ağustos ve 7 Ekim tarihli dilekçeler çerçevesinde olsun başvuran taraf tarafından belirtilen tanıkların dinlenip dinlenmediği hususuna açıklık getirmemektedir.

25 Ekim 1996 tarihinde, sözkonusu savcının davayı Tunceli İl İdare Kurulu'na göndermesinden önce, başvuranlar konudan haberdar edilmemişlerdir. Bundan sonra da bu durum devam etmiştir. Son olarak, dosyayı incelemeye başlamasının ardından sözkonusu Kurul, müdahil tarafı oluşturmadıkları gerekçesiyle hukuki yolları ileri sürerek başvuranların taleplerini reddetmiştir. Buna karşın, olayların yetkililer tarafından sunulan resmi şekline uygun olan Y. Karanlık'ın ifadesi, soruşturmaların bu safhasında kabul edilmiştir.

Y. Karanlık'ın ifadesinin kabul edilmesi, İl İdare Kurulu'nun dosyanın içeriği hakkında karar vermesinden önce alınan son tedbir olmuştur.

Hükümet'in savunduğunun aksine, bu şekilde hareket etme, başvuranları soruşturmaların dışında tutma ve dolayısıyla sözkonusu güvenlik güçlerinin inkârlarının tamamını kabul etme isteğini ortaya koymaktadır. AİHM'nin daha önce birçok kez belirttiği üzere, mevcut davada olduğu gibi, böyle bir durum, idari organlar tarafından yürütülen soruşturmaların yürütme karşısında bağımsız olmamalarından dolayı duyulan şüpheleri teyit etmektedir (*Sultan Öner ve diğeleri- Türkiye*, no: 73792/01, 17 Ekim 2006 ve bu kararda yapılan atıflar; *Kanlıbaş*).

Bu gerekçeler, AİHS'nin 2. maddesinin usul bakımından ihlal edildiği sonucuna ulaşmak için yeterlidir.

II. AİHS'NİN 3. ve 13. MADDELERİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuranlar, başta oğulları Mazlum Manzuroğlu'nun öldürülmeden önce kötü muameleye maruz kalmasından şikayetçidir. Sonra da Manzuroğlu'nun annesi, 15 Ağustos 1996 tarihinde oğlunu korumaya çalışırken kendisinin, darp, yaralama ve hakaretlere maruz kaldığını belirtmiştir.

Bu bağlamda başvuranlar, AİHS'nin 3. maddesine müstakilen veya 13. maddesi ile birlikte atıfta bulunmaktadır.

A. Tarafların savları

1. Hükümet

Hükümet, Mazlum Mansuroğlu'nun cesedinin üzerinde, hayatta olduğu sırada bir işkenceye maruz kaldığını gösteren izlere değil, çatışma esnasında bir el bombasının patlaması sonucunda isabet eden şarapnel parçalarının neden olduğu sıyrıklara rastlanıldığını gösteren 17 Ağustos 1996 tarihli post mortem muayene raporuna dikkat çekmektedir.

Şikayetin ikinci kısmına ilişkin olarak Hükümet Emine Mansuroğlu'nun vücudunda herhangi bir kötü muamele izine rastlanıldığını gösteren hiçbir unsur bulunmadığını belirten 20 Ağustos 1996 tarihli rapora atıfta bulunmaktadır.

Ayrıca, konuyla ilgili olarak yapılan soruşturmalarda bu iddiayı destekleyen herhangi bir bulguya rastlanmamıştır. Bir kişinin tanıklığı gibi yeterli bir unsur bulunmadığından, AİHS'nin 13. maddesi anlamında konuyla ilgili olarak daha derin bir soruşturma yapılmaması tabii idi.

2. Başvuranlar

Emine Mansuroğlu'nun şikayetine ilişkin olarak başvuranlar, 20 Ağustos 1996 tarihinde geçici iş göremezlik raporu verilmesinin kesinlikle bir nedeni olduğunu ve bunu açıklamanın Hükümete düştüğünü ifade etmektedirler. Her halükarda başvuranlar olayların üzerinden beş yıl geçtikten sonra başlatılan sözde soruşturma sonucunda güvenlik mensupları yerine davacının iftiracılıkla suçlandığından şikayetçi olmaktadır.

B. AİHM'nin değerlendirmesi

1. Mazlum Mansuroğlu'na ilişkin olarak AİHS'nin 3. ve 13. maddeleri yönünden yapılan şikayetlerin ilk kısmı hakkında

Mevcut davada AİHS'nin 2. maddesinin gerek esas gerekse usulü bakımından ihlal edildiği tespitini göz önünde bulunduran AİHM, başvuranların müteveffa oğullarına ilişkin olarak başvuruda gündeme getirilen asıl hukuki sorunları incelediği kanaatine varmaktadır. Dava olaylarının ve tarafların argümanlarının tamamını dikkate alan AİHM netice itibarıyla mevtaya ilişkin olarak 3. ve 13. madde yönünden yapılan şikayetleri ayrıca incelemeye gerek olmadığını değerlendirmektedir (bkz., *Kamil Uzun*, adigeçen, prg. 64, 10 Mayıs 2007 ; *Feyzi Yıldırım – Türkiye*, no: 40074/98, prg. 96, *Demirel ve diğerleri – Türkiye*, no: 75512/01, prg. 29, 24 Temmuz 2007 ; *Mehmet ve Suna Yiğit – Türkiye*, no: 52658/99, prg. 43, 17 Temmuz 2007 ; *Kapan ve diğerleri – Türkiye*, no: 71803/01, prg. 45, 26 Haziran 2007).

2. Başvuran Emine Mansuroğlu'na ilişkin olarak AİHS'nin 3. ve 13. maddeleri yönünden yapılan şikayetler hakkında

a. ilk gözlemler

8 Nisan 2003 tarihli kabuledilebilirliğe ilişkin kararında AİHM, başvurunun bu bölümünün incelenmesinin Emine Mansuroğlu'na ilişkin olarak AİHS'nin 3. ve 13. maddeleri yönünden dile getirilen şikayetlerin esasıyla birleştirilmesine karar vererek (bkz., sözgelimi, Michael Joseph Walker – Birleşik Krallık, no: 34979/97) altı ay süresi kuralına riayet edilip edilmediği meselesini re'sen gündeme getirmiştir.

Kabuledilebilirlik aşamasında AİHS'nin 35/1 maddesi bakımından gerekçesiz ve başvuranlara atfedilebilecek atalet dönemlerini cezalandıran içtihadını göz önünde bulunduran AİHM, altı ay süresinin *dies a quo* belirlenirken başvuranın ikinci şikayetini müteakip başlatılan usul işleminin ne ölçüde hesaba katılacağı sorusuna cevap verebilmek için yeterli bilgiye sahip değildi (bkz., sözgelimi, *Hamail Bayram ve Şekir Yıldırım – Türkiye*, no: 38587/97, 29 Ocak 2002 ; *Muazzaz Epözdemir – Türkiye*, no: 57039/00, 31 Ocak 2002 ; *Siti Bulut ve Hatice Yavuz – Türkiye*, no: 73065/01, 28 Mayıs 2002).

Bununla birlikte dosyanın mevcut durumunda ilk şikayetin yapıldığı 16 Ağustos 1996 ile ikinci şikayetin yapıldığı 14 Şubat 2001 tarihi arasında geçen sürenin haklı olarak gerekçeli olarak sayılabileceği kanaatindedir. Nitekim ilk şikayete ilişkin süreç 26 Ekim 2000 tarihinde men'i muhakeme kararıyla sonuçlanmıştır. Bu sürecin tamamen dışında bırakılmış olan başvurular Emine Mansuroğlu'na ilişkin şikayetleriyle ilgili olarak hiçbir işlem yapılmadığını ancak bu tarihten sonra anlayabilmişlerdir. Her halükarda AİHM, başvuranın, oğlunun öldürülmesinin aydınlatılması konusunun esas önemi haiz olduğu bir dönemde kendi davasına ilgisini kaybetmekle suçlanamayacağı kanaatindedir.

Bu şikayete ilişkin olarak, son iç hukuk aşamasına mevcut başvuru sunulduktan sonra ancak AİHM kabuledilebilirliğe ilişkin kararını vermeden önce 7 Mayıs 2001 tarihinde ulaşılmıştır (*Ringeisen – Avusturya*, 16 Temmuz 1971 tarihli karar, prg. 91) ; dolayısıyla altı ay süresi sözkonusu şikayetin esastan incelenmesi açısından bir engel teşkil etmemektedir.

b. Emine Mansuroğlu'na kötü muamelede bulunulduğu iddiaları hakkında

AİHM daha evvel de, AİHS'nin 2. maddesi çerçevesinde Hükümet tarafından yapılan açıklamaların bilhassa başvuruların evlerinin önünde meydana gelen olaylarla ilgili iddialarını çürütmeye imkân vermediğini tespit etmişti. Bu olgu aynı zamanda başvuran Emine Mansuroğlu'na göre polisler tarafından yapılan kötü muamelelerin kaynağı olan olayları da kapsamaktadır.

Bu bağlamda, ispat yükü ve olayların tespitiyle ilgili olarak AİHS'nin 2. maddesinde getirilen ilkeler AİHS'nin 3. maddesi yönünden yapılan şikayetin incelenmesi için de geçerlidir. Bu itibarla sözkonusu şikayete neden olan koşulların izahı Hükümete düşmektedir ki bu şikayet 20 Ağustos 1996 tarihinde verilen raporla desteklenmekteydi.

Bu çerçevede Hükümet sözkonusu raporda kötü muamele izlerinden söz edilmediğine dikkat çekmektedir.

AİHM, 'nihai' rapor adı verilen bu raporda esasen bir geçici rapordan bahsedildiğini ve bu raporda varılan sonuçların yinelenmeksizin onaylandığını tespit etmektedir. Bununla birlikte, sözkonusu tespitlerin beş gün iş göremezlik raporu ve on gün istirahat verilmesine neden

olabilecek derecede ciddi bir klinik tablo arz eden ‘yaralara’ ilişkin olduğu soruşturma evrakından anlaşılmaktadır.

Her ne olursa olsun, şayet Hükümet sözkonusu sonuçların başvuranın savını desteklemek için ikna edici olmadığını göstermek arzusunu taşıyor idiyse yukarıda anılan geçici raporu sunması gerekirdi.

Hükümet konuyla ilgili olarak 14 Şubat 7 Mayıs tarihleri arasında yürütülen soruşturmaya atıfta bulunmaktadır. Ancak AİHM, yapılan soruşturma sonucunda başvuranın iddialarını tartışmalı hale getirir nitelikte herhangi bir unsur tespit edememiştir.

Sözkonusu ikinci soruşturmayı yürütmekle görevli müfettiş ve valinin yürütmeye tabi olmaları meselesinin dışında, ister sözkonusu müfettişin isteksizliği yüzünden isterse operasyona katılan polislerin tamamının sayısını tespit etmek ve ifadelerini almak noktasındaki yetersizliği nedeniyle olsun yapılan soruşturmanın uygun nitelikte olmadığı da ortadadır. Başvuranın huzurunda yapılan teşhis ve yüzleştirme işlemlerini de anlamsız hale getirmiştir. Halbuki başvuran kendisine dayak atan ve küfür eden polisleri tarif etmişti.

Bu çerçevede, Hükümetin sözkonusu ifade tutanağını vermemesi nedeniyle, başvuranın kendisine saldırıda bulunanları tanımadığını bildirdiği şeklindeki müfettiş tarafından sarf edilen ifade bir sonuca götürmemektedir.

Mevcut davada müfettiş dört polisle birlikte R.Ç.’yi dinlemiştir ancak başvuran tarafından tanık olarak gösterilen kişilerden hiçbiri dinlenilmemiştir, dolayısıyla başvuran soruşturmanın dışında bırakılmıştır.

Diğer dört polisin beyanlarına ilişkin olarak AİHM, neredeyse basmakalıp bu ifadelerin inandırıcılıktan yoksunlukla malul oldukları kanaatindedir. Esasen ihtilafli operasyon esnasında 37 güvenlik mensubu farklı görevlerle küçük gruplar halinde farklı bölgelerde konuşlandırılmışlardı. Dolayısıyla bu dört polisin başvuranı gerçekten de görmemiş olmaları muhtemeldi. Bu durumda sözkonusu güvenlik mensuplarının, başvuranın, kendi bilgileri dışında, Mansuroğlu Ailesinin evinin önünde gerçekleşmesi muhtemel olaylara ilişkin yalan söyleyip söylemediğini bilmeleri mümkün değildi.

AİHM, nasıl olup da önce polis müfettişi sonra da valinin sözkonusu ifadeleri eksiksiz olarak tekrar ettiğini anlamakta güçlük çekmektedir.

Hakkında herhangi bir adli işlem yapılmadığı gözükürken R.Ç. ise Mazlum aleyhindeki ifadelerini iki kez teyit etmiştir. Bununla birlikte başvuran tarafın tanıklarıyla; bilhassa da 2 Temmuz 1997 tarihinde Tunceli İl İdare Kurulu önünde adını açıkça zikreden başvuranla yüzleştirilmemesi sebebiyle R.Ç.’nin beyanları yeterli olmayacaktır.

Zaten İl İdare Kurulu’na göre, çatışma nedeniyle paniğe kapılarak ‘sağa sola’ kaçan insanların arasında ‘arazinin engebeli olması sonucu düşerek’ yaralanmış olan başvurana ilişkin olarak 20 Ağustos 1996 tarihinde düzenlenen tıbbi raporun hiçbir kıymeti yoktu.

Böylesi bir varsayım adli bir soruşturma sonucunda ya da uygun adli tıp değerlendirmeleri sonucunda varılabilecek bir sonuçla herhangi bir şekilde benzerlik arz etmemektedir.

Bu itibarla AİHM, Hükümetin ihtilaf konusu soruşturmanın başvuranın şikâyetini destekler mahiyette ‘uygun unsur’ bulunmaması nedeniyle ihtilaf konusu soruşturmanın sonuçlanmadığı yönündeki savını kabul etmeyecektir. Bunun nedeni ise, daha ziyade,

sözkonusu dönemde devleti temsil eden kimseler karşısında hissedilen kırılmalı artırma pahasına böylesi unsurları araştırma niyetinin hatta var olan unsurları teyit etme niyetinin olmayışdır. Bu çerçevede hatırlatmak gerekir ki müfettiş ve vali, başvuranın, PKK'ya ve PKK'nın bölücü propagandasına destek vermek amacıyla güvenlik güçlerini gözden düşürerek Türkiye'yi AİHM önünde tartışmalı hale getirmeye çalıştığı kanaatindeydiler. Konuyla ilgili olarak herhangi bir adli tedbir alınmamasından dolayı AİHM bu iddianın (bkz., diğer birçokları arasında, *Kanlıbaş*, adigeçen, prg. 63 ; *Hasan Kılıç – Türkiye*, no: 35044/97, prg. 41, 28 Haziran 2005 ; *Uçkan – Türkiye*, no: 42594/98, prg. 35, 22 Haziran 2006) hususi bir cevabı hak etmediği kanaatinde. Zaten Hükümet de bu iddiayı AİHM önünde yeniden gündeme getirmemiştir.

Özetle, etkisiz olduğu gibi uygun da olmayan idari soruşturma sonuçlarını esas alan Hükümet başvuranın AİHS'nin 3. maddesi bakımından yaptığı şikayete konu olan olayları açıklayamamıştır.

Dolayısıyla Emine Mansuroğlu'na ilişkin olarak AİHS'nin bu hükmü ihlal edilmiştir. Bu tespite neden olan koşullar aynı zamanda başvuranların 13. madde bakımından şikayetçi oldukları koşulları da kapsamaktadır. Bu itibarla AİHM sözkonusu mesele hakkında ayrıca bir karara varmasına gerek olmadığı kanaatinde (bkz., sözgelimi, *Evaldsson ve diğerleri – İsveç*, no: 75252/01, prg. 67, 13 Şubat 2007).

III. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuranların avukatı, 24 yaşında olan Mazlum Mansuroğlu'nun ölmeden önce ailesinin evinde yaşadığına, para kazandığına ve bu parayı ailesine yardım etmek amacıyla verdiğine işaret etmektedir. Mevcut davada Mazlum'un ölümünden kaynaklanan maddi desteğin kaybını kesin surette hesaplanamayacağını kabul eden avukat, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından yayınlanan yıllık asgari ücret tarifesi tutarını esas alarak Mazlum'un en az 19 yıl çalışabileceği varsayımından hareket etmektedir.

Böylece başvuran taraf 19.958 ABD Doları (1996 yılından 2003 yılının sonuna kadar geçen sürede ortaya çıkan zarar)'na ek olarak yıllık ortalama 2.453 ABD Doları'na tekabül edecek şekilde 2004 yılından itibaren başlatılmak suretiyle 46.607 ABD Doları olarak hesapladıkları zararın tazmini talebinde bulunmaktadır.

Başvuranlar ayrıca 150 ABD tutarındaki defin masrafının da iadesini istemektedirler.

Özetle başvuranlar toplam maddi zararlarını 66.715 ABD Doları olarak hesaplamaktadırlar. Bu rakam 56.755 Euro'ya tekabül etmektedir.

Manevi tazminata ilişkin olarak ise ilgililer, oğullarının ve başvuran Emine Mansuroğlu'nun maruz bırakıldığı durum sonucunda yaşadıkları dayanılmaz acıyı ileri sürerek 100.000 Euro talep etmektedirler.

Hükümet bu taleplerin herhangi bir belgeyle desteklenmediğine ve ölenin öğrenim görmemiş bir çiftçi olduğu cihetle abartılı olduğuna, ailesine maddi yardımda bulunmasının ihtimal dışı olduğuna dikkat çekmektedir.

Manevi tazminat talebine ilişkin olarak ise Hükümet, başvuruların iddialarının temelden yoksun oluşu dikkate alınarak yalnızca sembolik bir meblağın düşünülmesi gerektiği kanaatindedir.

Başvuruların zararlarına yönelik taleplerine ilişkin olarak, AİHM içtihadında iddia edilen zararlar AİHS'nin ihlali arasında açık bir illiyet bağı olması gerektiği ortaya konulmuştur ki bu gereği halinde gelir kaybı nedeniyle bir tazminata hükmedilmesini de kapsar (bkz., diğerleri arasında, *Çakıcı – Türkiye*, no: 23657/94, prg. 127). AİHM; AİHS'nin 2. maddesinin esası bakımından devletin sorumluluğu bulunduğunu tespit etmiştir. Bununla birlikte, sözkonusu meblağın hesaplanmasına ilişkin aktüariyel verilerin doğru olduğu varsayılsa dahi müteveffa Mazlum Mansuroğlu'nun eşi ve ya da çocuğu bulunmamaktaydı ve ailesinin ekonomik olarak kendisine bağımlı olup olmadığı yahut ne ölçüde bağımlı olduğunun bilinmesine imkan tanıyacak teyit edilebilir nitelikte herhangi bir bilgi mevcut değildir. Bununla beraber AİHM, ailesiyle birlikte yaşayan Mazlum'un bir ailedeki yetişkin her birey gibi şu ya da bu şekilde cüzi de olsa ailesine katkıda bulunmuş olması gerektiği kanaatindedir (bkz., *mutatis mutandis*, *Öneryıldız – Türkiye*, no: 48939/99, prg. 168).

Tüm unsurları değerlendiren AİHM bu başlık altında toplam 5.000 Euro ödenmesine hükmetmektedir.

AİHM ayrıca, cenaze masrafları başlığı altında talep edilen 150 ABD Doları'nın makul olduğu hükmüne varmaktadır. Bu nedenle AİHM bu miktarın tamamının ödenmesine hükmeder.

Manevi tazminata ilişkin olarak ise AİHM, oğullarına ilişkin olarak AİHS'nin 2. maddesinin ihlalleri nedeniyle başvuruların hiç kuşkusuz acı çektikleri kanaatindedir. Başvuran Emine Mansuroğlu açısından bu acı, AİHS'nin 3. maddesi yönünden tespit edilen ihlale neden olan koşullar sebebiyle iyice artmış olmalıdır.

Yine de AİHM bu başlık altında talep meblağın aşırı olduğuna hükmetmektedir. Konuyla ilgili içtihadından (bkz., sözgelimi, *Akkum ve diğerleri*, adigeçen, prg. 298) ilham alan AİHM Şerifali Mansuroğlu'na 9.000 Euro, Emine Mansuroğlu'na ise 13.000 Euro ödenmesine hükmeder.

B. Yargılama masraf ve giderleri

Yargılama masraf ve giderleri başlığı altında başvurular 6.024 Euro talep etmektedirler. Ancak 240.000.000 TL tutarındaki tercüme makbuzu dışında herhangi bir belge sunmamaktadırlar.

Hükümet yalnızca gerçekten yapılmış masrafların iade edilebileceğini, bu nedenle de tüm harcamaların fatura, makbuz, vs. ile belgelendirilmesi gerektiğini hatırlatmaktadır. Hükümet, Türkiye'de avukatlık ücretlerinin vergiye tabi olması nedeniyle başvuruların avukatının verdiği hizmet karşılığında yasaya uygun hareket ederek müvekkillerinden alacağını talep edebilmek için avukatlık ücret sözleşmesi hazırlaması gerektiğini belirtmektedir. Böyle olmaması durumunda bu yönde herhangi bir iade sözkonusu olamamaktadır.

Hükümet gibi AİHM de, AİHS'nin 41. maddesi anlamında ancak gerçekten ve gerekli olduğu için yapıldığı ve makul bir oranda olduğu kanıtlanan masraflarının iadesinin mümkün olduğunu anımsatır (*Nikolova – Bulgaristan*, no: 31195/96, prg. 79).

Halihazırda AİHM'nin elinde, yaklaşık 141 Euro tutarındaki bir tercüme makbuzunun dışında yazılı herhangi bir kanıt bulunmamaktadır. Daha evvel Avrupa Konseyi tarafından adli yardım

başlığı altında 630 Euro tutarında bir ödeme yapıldığı cihetle bu meblağ tazmin edilmiş sayılır.

Bu itibarla AİHM başvuruların yargılama masraf ve giderlerine ilişkin taleplerini kabul etmeyecektir.

C. Gecikme faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYANARAK AİHM, OYBİRLİĞİ İLE

1. Müteveffa Mazlum Mansuroğlu'na ilişkin olarak AİHS'nin 2. maddesinin gerek esas gerekse usul bakımından *ihlal edildiğine* ;
2. Başvuran Emine Mansuroğlu'na ilişkin olarak AİHS'nin 3. maddesinin *ihlal edildiğine* ;
3. Müteveffa ile ilgili olarak AİHS'nin 3. maddesi yönünden yapılan şikayete ve AİHS'nin 2. ve / veya 3. maddesiyle bağlantılı olarak 13. madde yönünden yapılan şikayetlere ilişkin ayrıca bir karara varmaya *gerek olmadığına* ;
4. a) AİHS'nin 44/2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, döviz kuru üzerinden Y.T.L.'ye çevrilmek üzere Savunmacı Hükümet tarafından,
 - i. maddi tazminat olarak başvurulara 5.000 Euro (beş bin Euro) ve 150 ABD Doları (yüz elli Amerikan Doları) ;
 - ii. manevi tazminat olarak Şerifali Mansuroğlu'na 9.000 (dokuz bin Euro), Emine Mansuroğlu'na ise 13.000 (on üç bin Euro) *ödenmesine* ;
 - iii. bu miktarın yansıtılabilecek her türlü vergiden *muaf tutulmasına*;b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz *uygulanmasına*;
5. Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragraflarına uygun olarak 26 Şubat 2008 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

KAYA/Türkiye Davası*

Başvuru No: 46118/99

İKİNCİ DAİRE

USUL

Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan (46118/99) başvuru no'lu davanın nedeni, bu ülke vatandaşları Müftah Kaya, Hasan Kaya, Hüseyin Kaya, Şevket Kaya, Mehmet Kaya, Hanım Kaya, Oruç Kaya, Dinç Kaya, Bekir Kaya ve Sami Kaya'nın (başvuranlar) Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 34. maddesi uyarınca Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) yapmış oldukları başvuruudur.

Başvuranlar, AİHM önünde Şanlıurfa Barosu avukatlarından Y. Karataş tarafından temsil edilmektedirler.

OLAYLAR

1. DAVANIN KOŞULLARI

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ('idare') 1994 ve 1996 yıllarında başvuranlara ait Birecik'te bulunan arazileri kamulaştırmıştır.

İdare tarafından belirlenen kamulaştırma bedelleri mülkiyet devrini müteakiben başvuranlara ödenmiştir.

Ödenen meblağ konusunda idareyle anlaşmazlığa düşen başvuranlar kamulaştırma bedelinin artırımı talebiyle Birecik Asliye Hukuk Mahkemesine başvurularda bulunmuşlardır. Mahkeme başvuranlara yıllık %30 yasal gecikme faiziyle birlikte ek kamulaştırma tazminatı ödenmesine hükmetmiştir. Karar tarihinde halen başvuranlar tarafından kullanıldıkları gerekçesiyle 205, 211 ve 212 no'lu parseller için gecikme faizi uygulanmamıştır.

Yargıtay sırasıyla 1996 ve 1997 yıllarında kararları onanmış böylece sözkonusu kararlar kesinleşmiştir.

İdare ek kamulaştırma tazminatlarını 1996 ve 1997 yılları arasında ödemiştir.

Başvuranların adları, ulusal mahkemelere başvuru tarihleri, meblağlar, ek kamulaştırma tazminatlarının ödendiği tarihler, Yargıtay kararlarının tarihleri ve başvuranlara ödenen tutarlar aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Başvuranların adları	Ulusal mahkemelere başvuru tarihi	Ulusal mahkemeler tarafından hükmedilen ek kamulaştırma tazminatı tutarı (TL cinsinden)	Ek kamulaştırma tazminatının ödendiği tarih	Yargıtay karar tarihi	İdare tarafından %30 gecikme faiziyle birlikte başvuranlara ödenen ek kamulaştırma tazminatı (TL cinsinden)
Parsel n° 22 Meteler Köyü Müftah Kaya Hasan Kaya Hüseyin Kaya Şevket Kaya Mehmet Kaya Hanım Kaya Oruç Kaya	18/03/1996	1 689 465 700	04/02/1997	11/11/1996	2 096 322 030
Parsel n° 21 Meteler Köyü Müftah Kaya Hasan Kaya Hüseyin Kaya Şevket Kaya Mehmet Kaya Hanım Kaya Oruç Kaya	22/03/1996	301 454 595	04/02/1997	11/11/1996	333 770 573
Parsel n° 102 Meteler Köyü Müftah Kaya Hasan Kaya Hüseyin Kaya Şevket Kaya Mehmet Kaya Hanım Kaya Oruç Kaya	20/03/1996	5 186 900 000	10/06/1997	27/12/1996	6 874 382 808
Parsel n° 164 Meteler Köyü Müftah Kaya Hasan Kaya Hüseyin Kaya Şevket Kaya Mehmet Kaya Hanım Kaya Oruç Kaya	20/03/1996	1 615 086 510	04/02/1997	11/11/1996	2 002 565 947
Parsel n° 185 Meteler Köyü Müftah Kaya Hasan Kaya Hüseyin Kaya Şevket Kaya Mehmet Kaya Hanım Kaya Oruç Kaya	20/03/1996	1 864 850 160	04/02/1997	18/11/1996	2 320 413 209

Başvuranların adları	Ulusal mahkemelere başvuru tarihi	Ulusal mahkemeler tarafından hükmedilen ek kamulaştırma tazminatı tutarı (TL cinsinden)	Ek kamulaştırma tazminatının ödendiği tarih	Yargıtay karar tarihi	İdare tarafından %30 gecikme faiziyle birlikte başvuranlara ödenen ek kamulaştırma tazminatı (TL cinsinden)
Parsel n° 177 Meteler Köyü Müftah Kaya Hasan Kaya Hüseyin Kaya Şevket Kaya Mehmet Kaya Hanım Kaya Oruç Kaya	18/03/1996	5 482 740 740	04/02/1997	11/11/1996	6 919 825 839
Parsel n° 110 Meteler Köyü Müftah Kaya Hasan Kaya Hüseyin Kaya Şevket Kaya Mehmet Kaya Hanım Kaya Oruç Kaya	18/03/1996	1 664 846 040	04/02/1997	11/11/1996	2 065 957 438
Parsel n° 175 Meteler Köyü Müftah Kaya Hasan Kaya Hüseyin Kaya Şevket Kaya Mehmet Kaya Hanım Kaya Oruç Kaya	18/03/1996	1 024 520 640	04/02/1997	11/11/1996	1 252 153 649
Parsel n° 183 Meteler Köyü Müftah Kaya Hasan Kaya Hüseyin Kaya Şevket Kaya Mehmet Kaya Hanım Kaya Oruç Kaya	18/03/1996	1 370 046 350	04/02/1997	11/11/1996	1 691 378 989
Parsel n° 180 Meteler Köyü Müftah Kaya Hasan Kaya Hüseyin Kaya Şevket Kaya Mehmet Kaya Hanım Kaya Oruç Kaya	18/03/1996	3 990 853 640	04/02/1997	11/11/1996	5 024 212 248
Parsel n° 126 Meteler Köyü Müftah Kaya					

Başvuranların adları	Ulusal mahkemelere başvuru tarihi	Ulusal mahkemeler tarafından hükmedilen ek kamulaştırma tazminatı tutarı (TL cinsinden)	Ek kamulaştırma tazminatının ödendiği tarih	Yargıtay karar tarihi	İdare tarafından %30 gecikme faiziyle birlikte başvuranlara ödenen ek kamulaştırma tazminatı (TL cinsinden)
Hasan Kaya Hüseyin Kaya Şevket Kaya Mehmet Kaya Hanım Kaya Oruç Kaya	18/03/1996	2 060 567 130	04/02/1997	11/11/1996	2 567 433 627
Parsel n° 209 Meteler Köyü Müftah Kaya Hasan Kaya Hüseyin Kaya Şevket Kaya Mehmet Kaya Hanım Kaya Oruç Kaya	18/03/1996	4 149 308 509	04/02/1997	11/11/1996	5 224 078 379
Parsel n° 213 Meteler Köyü Müftah Kaya Hasan Kaya Hüseyin Kaya Şevket Kaya Mehmet Kaya Hanım Kaya Oruç Kaya	18/03/1996	8 287 587 660	04/02/1997	11/11/1996	10 491 023 351
Parsel n° 161 Meteler Köyü Müftah Kaya Hasan Kaya Hüseyin Kaya Şevket Kaya Mehmet Kaya Hanım Kaya Oruç Kaya	18/03/1996	5 122 603 200	04/02/1997	11/11/1996	6 460 768 229
Parsel n° 41 Meteler Köyü Müftah Kaya Hasan Kaya Hüseyin Kaya Şevket Kaya Mehmet Kaya Hanım Kaya Oruç Kaya	18/03/1996	3 272 400 000	10/06/1997	27/12/1996	4 320 767 771
Parsel n° 205 Meteler Köyü Müftah Kaya Hüseyin Kaya Mehmet Kaya Hasan Kaya Bekir Kaya	22/03/1996	1 633 000 000	04/02/1997	18/11/1996	1 571 835 000
Parsel n° 256 Geçittepe Köyü Müftah Kaya Hasan Kaya Hüseyin Kaya	24/04/1996	3 305 700 500	10/06/1997	23/12/1996	4 237 131 025

Başvuranların adları	Ulusal mahkemelere başvuru tarihi	Ulusal mahkemeler tarafından hükmedilen ek kamulaştırma tazminatı tutarı (TL cinsinden)	Ek kamulaştırma tazminatının ödendiği tarih	Yargıtay karar tarihi	İdare tarafından %30 gecikme faiziyle birlikte başvuranlara ödenen ek kamulaştırma tazminatı (TL cinsinden)
Şevket Kaya Mehmet Kaya Hanım Kaya Oruç Kaya					
Parsel n° 258 Geçittepe Köyü Müftah Kaya Hasan Kaya Hüseyin Kaya Şevket Kaya Mehmet Kaya Hanım Kaya Oruç Kaya	24/04/1996	2 191 801 600	10/06/1997	23/12/1996	2 792 493 641
Parsel n° 176 Meteler Köyü Mehmet Kaya	21/03/1996	2 875 060 060	10/06/1997	23/12/1996	3 790 090 044
Parsel n° 130 Meteler Köyü Mehmet Kaya	18/03/1996	80 030 490	10/06/1997	27/12/1996	81 809 823
Parsel n° 212 Meteler Köyü Sami Kaya Mehmet Kaya	21/03/1996	1 497 100 980	10/06/1997	30/12/1996	1 434 615 475
Parsel n° 35 Meteler Köyü Müftah Kaya Mehmet Kaya	19/03/1996	5 257 830 000	10/06/1997	23/12/1996	6 950 162 974
Parsel n° 211 Meteler Köyü Hasan Kaya Bekir Kaya	22/03/1996	1 385 770 450	10/06/1997	27/12/1996	1 325 841 598
Ev Meteler Köyü Hüseyin Kaya	22/03/1996	915 893 872	04/02/1997	18/11/1996	871 034 265
Parsel n° 9 Meteler Köyü Şevket Kaya	18/03/1996	137 215 184	18/12/1996	10/09/1996	130 351 893
Parsel n° 18 Meteler Köyü Müftah Kaya Bekir Kaya Şevket Kaya	21/03/1996	355 352 130	04/02/1997	11/11/1996	397 215 182
Ev Meteler Köyü Müftah Kaya	25/03/1996	893 903 040	04/02/1997	11/11/1996	848 295 745

Başvuranların adları	Ulusal mahkemelere başvuru tarihi	Ulusal mahkemeler tarafından hükmedilen ek kamulaştırma tazminatı tutarı (TL cinsinden)	Ek kamulaştırma tazminatının ödendiği tarih	Yargıtay karar tarihi	İdare tarafından %30 gecikme faiziyle birlikte başvuranlara ödenen ek kamulaştırma tazminatı (TL cinsinden)
Parsel n° 12 Meteler Köyü Müftah Kaya Hasan Kaya Hüseyin Kaya Şevket Kaya Mehmet Kaya Hanım Kaya Oruç Kaya	24/04/1996	86 770 274	10/06/1997	23/12/1996	64 287 605
Parsel n° 81 Meteler Köyü Müftah Kaya Hasan Kaya Hüseyin Kaya Şevket Kaya Mehmet Kaya Hanım Kaya Oruç Kaya	18/03/1996	159 363 850	04/02/1997	11/11/1996	174 636 600
Parsel n° 130 Meteler Köyü Müftah Kaya Hasan Kaya Hüseyin Kaya Şevket Kaya Mehmet Kaya Hanım Kaya Oruç Kaya	18/03/1996	415 163 050	04/02/1997	18/11/1996	489 074 379

HUKUK

I. 1 NO'LU EK PROTOKOL'ÜN 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuranlar kamulaştırmayı yapan idare tarafından gecikmeli olarak ödenen ek kamulaştırma tazminatlarının, gecikme faizi oranlarının Türkiye'deki yüksek enflasyon karşısında yetersiz kalması sebebiyle değerini yitirmesinden şikayetçi olmaktadır. Başvuranlar bu hususta 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesine atıfta bulunmaktadır.

A. Kabuledilebilirliğe ilişkin

Hükümete göre başvuranlar, cebri icra yoluna başvurmadıklarından AİHS'nin 35/1 maddesinde istenildiği üzere iç hukuk yollarını tüketmemişlerdir.

AİHM bu hususta, adli bir süreç neticesinde devlete karşı alacaklı konumuna geçmiş bir kimseye, alacağının ödenmesi için cebri icra süreci başlatmasını şart koşmanın uygun olmadığı yönündeki içtihadını hatırlatır (*Metaxas – Yunanistan*, no: 8415702, prg. 19, 27 Mayıs 2004, ve *Karahalios – Yunanistan*, no: 62503/00, prg. 23, 11 Aralık 2003). Bu itibarla Hükümetin itirazı kabul edilmeyecektir.

İçtihadından doğan ölçütlere ve elindeki bilgilere istinaden AİHM başvuruların esaslan incelemesi gerektiği kanaatine varmaktadır. AİHM bu başvuruların herhangi bir kabuledilemezlik gerekçesinin bulunmadığını tespit etmektedir.

B. Esasa ilişkin

Mevcut davadakine benzer meseleleri gündeme getiren davaları müteaddit defalar incelemiş olan AİHM bu davalarda 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiğini tespit etmişti (bkz. adıgeçen *Akkuş*, prg. 30-31, ve *Aka* kararı, prg. 50-51).

AİHM, mevcut davada farklı bir sonuca varabilmesi için Hükümetin görüşlerinde ikna edici herhangi bir olay ya da argüman sunmadığını kaydetmektedir. Ulusal mahkemeler tarafından hükmedilen ek kamulaştırma bedellerinin geç ödenmesinden yalnızca kamulaştırmayı yapan idare sorumludur. Ek kamulaştırma bedellerinin geç ödenmesi başvuranları, mülklerinin kamulaştırılmasına ilaveten ayrı bir zarara daha sokmuştur. Bu gecikme AİHM'yi, başvuranların, genel yararın gerektirdikleri ile mülkiyet hakkına saygının korunması arasında olması gereken adil dengeyi bozan alışılmışın dışında ve ölçüsüz bir yüke katlanmak zorunda kaldıkları yönünde düşünmeye sevk etmektedir.

Bu itibarla 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'İNİN 6/1 MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuranlar ayrıca adli yargılama sürelerinin AİHS'nin 6. maddesinin 1. fıkrasına aykırı olduğundan yakınmaktadır.

A. Kabuledilebilirliğe ilişkin

AİHM bu şikayetin AİHS'nin 35/3 maddesi anlamında açıkça dayanaktan yoksun ilan edilemeyeceği kanaatindedir. Ayrıca herhangi bir kabuledilemezlik gerekçesi tespit edilememiştir.

B. Esasa ilişkin

1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesi yönünden vardığı sonuca istinaden AİHM meseleyi ayrıca 6/1 maddesi yönünden incelemeye gerek olmadığına hükmetmektedir.

III. AİHS'İNİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Maddi tazminat olarak başvuranlar 931.858 ABD Doları talep etmektedirler. Başvuranlar ayrıca manevi tazminat olarak kendilerine makul bir meblağ ödenmesini talep etmektedirler.

Hükümet bu taleplere itiraz etmektedir.

Bu yöndeki içtihadını göz önünde bulundurarak kendi hesaplama yöntemine başvuran AİHM, aşağıdaki meblağların başvuranlara ya da başvuranların hak sahiplerine ödenmesine hükmeder :

Başvuranların adları	Hükmedilen tutar (Euro cinsinden)
Parsel n° 22 Meteler Köyü Müftah Kaya Hasan Kaya Hüseyin Kaya Şevket Kaya Mehmet Kaya Hanım Kaya Oruç Kaya	9 160 ilgili başvuranlara ortaklaşa
Parsel n° 21 Meteler Köyü Müftah Kaya Hasan Kaya Hüseyin Kaya Şevket Kaya Mehmet Kaya Hanım Kaya Oruç Kaya	2 130 ilgili başvuranlara ortaklaşa
Parsel n° 102 Meteler Köyü Müftah Kaya Hasan Kaya Hüseyin Kaya Şevket Kaya Mehmet Kaya Hanım Kaya Oruç Kaya	37 670 ilgili başvuranlara ortaklaşa
Parsel n° 164 Meteler Köyü Müftah Kaya Hasan Kaya Hüseyin Kaya Şevket Kaya Mehmet Kaya Hanım Kaya Oruç Kaya	8 780 ilgili başvuranlara ortaklaşa
Parsel n° 185 Meteler Köyü Müftah Kaya Hasan Kaya Hüseyin Kaya Şevket Kaya Mehmet Kaya Hanım Kaya Oruç Kaya	10 040 ilgili başvuranlara ortaklaşa
Parsel n° 177 Meteler Köyü Müftah Kaya Hasan Kaya Hüseyin Kaya Şevket Kaya Mehmet Kaya Hanım Kaya Oruç Kaya	28 300 ilgili başvuranlara ortaklaşa
Parsel n° 110 Meteler Köyü Müftah Kaya Hasan Kaya Hüseyin Kaya	9 030 ilgili başvuranlara ortaklaşa

Başvuranların adları	Hükmedilen tutar (Euro cinsinden)
Şevket Kaya Mehmet Kaya Hanım Kaya Oruç Kaya	
Parsel n° 175 Meteler Köyü Müftah Kaya Hasan Kaya Hüseyin Kaya Şevket Kaya Mehmet Kaya Hanım Kaya Oruç Kaya	5 790 ilgili başvuranlara ortaklaşa
Parsel n° 183 Meteler Köyü Müftah Kaya Hasan Kaya Hüseyin Kaya Şevket Kaya Mehmet Kaya Hanım Kaya Oruç Kaya	7 540 ilgili başvuranlara ortaklaşa
Parsel n° 180 Meteler Köyü Müftah Kaya Hasan Kaya Hüseyin Kaya Şevket Kaya Mehmet Kaya Hanım Kaya Oruç Kaya	20 760 ilgili başvuranlara ortaklaşa
Parsel n° 126 Meteler Köyü Müftah Kaya Hasan Kaya Hüseyin Kaya Şevket Kaya Mehmet Kaya Hanım Kaya Oruç Kaya	11 050 ilgili başvuranlara ortaklaşa
Parsel n° 209 Meteler Köyü Müftah Kaya Hasan Kaya Hüseyin Kaya Şevket Kaya Mehmet Kaya Hanım Kaya Oruç Kaya	21 570 ilgili başvuranlara ortaklaşa
Parsel n° 213 Meteler Köyü Müftah Kaya Hasan Kaya Hüseyin Kaya Şevket Kaya Mehmet Kaya	42 390 ilgili başvuranlara ortaklaşa

Başvuranların adları	Hükmedilen tutar (Euro cinsinden)
Hanım Kaya Oruç Kaya	
Parsel n° 161 Meteler Köyü Müftah Kaya Hasan Kaya Hüseyin Kaya Şevket Kaya Mehmet Kaya Hanım Kaya Oruç Kaya	26 500 ilgili başvuranlara ortaklaşa
Parsel n° 41 Meteler Köyü Müftah Kaya Hasan Kaya Hüseyin Kaya Şevket Kaya Mehmet Kaya Hanım Kaya Dinç Kaya	23 930 ilgili başvuranlara ortaklaşa
Parsel n° 205 Meteler Köyü Müftah Kaya Hüseyin Kaya Mehmet Kaya Hasan Kaya Bekir Kaya	14 510 ilgili başvuranlara ortaklaşa
Parsel n° 256 Geçittepe Köyü Müftah Kaya Hasan Kaya Hüseyin Kaya Şevket Kaya Mehmet Kaya Hanım Kaya Oruç Kaya	21 030 ilgili başvuranlara ortaklaşa
Parsel n° 258 Geçittepe Köyü Müftah Kaya Hasan Kaya Hüseyin Kaya Şevket Kaya Mehmet Kaya Hanım Kaya Oruç Kaya	14 110 ilgili başvuranlara ortaklaşa
Parsel n° 176 Meteler Köyü Mehmet Kaya	21 100
Parsel n° 130 Meteler Köyü Mehmet Kaya	830

Başvuranların adları	Hükmedilen tutar (Euro cinsinden)
Parsel n° 212 Meteler Köyü Sami Kaya Mehmet Kaya	16 510 ilgili başvuranlara ortaklaşa
Parsel n° 35 Meteler Köyü Müftah Kaya Mehmet Kaya	38 370 ilgili başvuranlara ortaklaşa
Parsel n° 211 Meteler Köyü Hasan Kaya Bekir Kaya	15 300 ilgili başvuranlara ortaklaşa
Ev Meteler Köyü Hüseyin Kaya	8 200
Parsel n° 9 Meteler Köyü Şevket Kaya	380
Parsel n° 18 Meteler Köyü Müftah Kaya Bekir Kaya Şevket Kaya	2 470 ilgili başvuranlara ortaklaşa
Ev Meteler Köyü Müftah Kaya	8 090
Parsel n° 12 Meteler Köyü Müftah Kaya Hasan Kaya Hüseyin Kaya Şevket Kaya Mehmet Kaya Hanım Kaya Oruç Kaya	1 030 ilgili başvuranlara ortaklaşa
Parsel n° 81 Meteler Köyü Müftah Kaya Hasan Kaya Hüseyin Kaya Şevket Kaya Mehmet Kaya Hanım Kaya Oruç Kaya	1 150 ilgili başvuranlara ortaklaşa
Parsel n° 130 Meteler Köyü Müftah Kaya Hasan Kaya Hüseyin Kaya Şevket Kaya Mehmet Kaya Hanım Kaya Oruç Kaya	2 570 ilgili başvuranlara ortaklaşa

Manevi tazminata ilişkin olarak ise AİHM, ihlal tespitinin bu yönde adil bir tatmin teşkil edeceğine hükmeder.

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuranların her biri avukatlık masrafları için 2.000 Euro talep etmektedir. Hükümet bu taleplere itiraz etmektedir.

AİHM'nin yerleşik içtihadı uyarınca, 41. madde bağlamında yargılama masraf ve giderlerinin ödenmesi, ancak bu masraf ve giderlerin gerçekliğinin, gerekliliğinin ve de makul miktarda olduğunun ortaya konulması halinde mümkündür (*Iatridis – Yunanistan* (adil tatmin), no: 31107/96, prg. 54).

AİHM, başvuranın yargılama masraf ve giderlerine ilişkin taleplerinin gerekli belgelerle desteklenmediğini gözlemlemektedir. Dolayısıyla bu talepleri reddetmek yerinde olacaktır.

C. Gecikme faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYANARAK AİHM, OYBİRLİĞİ İLE

1. Başvurunun *kabuledilebilir olduğuna* ;
2. 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesinin *ihlal edildiğine* ;
3. Başvuranların 6. madde yönünden yaptıkları şikayeti ayrıca incelemeye *gerek olmadığına* ;
4. İhlal tespitinin başvuranların maruz kaldıkları manevi zarar için yeterli bir adil tatmin *teşkil ettiğine* ;
5. a) AİHS'nin 44/2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, döviz kuru üzerinden Y.T.L.'ye çevrilmek üzere, Savunmacı Hükümet tarafından yukarıdaki tabloya uygun bir biçimde maddi tazminat olarak toplam 430.290 Euro'nun (dört yüz otuz bin iki yüz doksan Euro) başvuranlara ya da hak sahiplerine *ödenmesine* ;
b) bu miktarın yansıtılabilecek her türlü vergiden *muaf tutulmasına* ;
c) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz *uygulanmasına*;
6. Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

Karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğüne 77/2 ve 77/3. maddesine uygun olarak 20 Kasım 2007 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

— • —

AYŞE GÖK VD/Türkiye Davası*

Başvuru No: 60579/00

Strazburg

8 Nisan 2008

ÜÇÜNCÜ DAİRE

USUL

Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine açılan (60579/00) no'lu davanın nedeni (T.C. vatandaşları) isimleri ekte belirtilen elli yedi kişinin (başvuranlar) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne 24 Temmuz 2000 tarihinde Temel İnsan Hakları ve Özgürlüklerini güvence altına alan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvurdur.

Başvuranlar, Ankara Barosu avukatlarından İ.Akın tarafından temsil edilmektedirler.

OLAYLAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

1950 yılında, Polatlı Kadastro Şefliği, Malıköy'de bulunan bir taşınmazı, 29 parsel olarak yeniden düzenlemiştir. 2.106.250 m² yüzölçümündeki taşınmaz, Ekim 1860'da Hacı Tahir ve Seyit Mehmet adına tapulanmıştır.

Yeni kadastro planının yayımlanmasının ardından, M.T. 32 numaralı parselde yapılan düzenlemeye itiraz etmiştir. Söz konusu itirazın, bu parselin bulunduğu tapu kaydına yapılması gerekirken yanlışlıkla, itiraz, 29 numaralı parselin kaydına işlenmiştir.

13 Ocak 1953 tarihinde, M.T.'nin itirazı yanlışlıkla 29 nolu parsel sayfasına işlenmiş olduğu için itirazı incelemek üzere, Polatlı Kadastro Mahkemesi'nde Hacı Tahir ve Seyit Mehmet'in mirasçıları hakkında hukuki bir süreç başlamıştır.

15 Nisan 1953 tarihli ilk duruşma sırasında, Mahkeme, söz konusu dönemde, sayısı 57 olan mirasçıların listesinin oluşturulabilmesi için Resmi Gazete'de ve yerel basında ilan yayımlanmasına hükmetmiştir.

1954'te başka kişiler de, 30 hatta 40 yıldan beri ihtilafli 29 parsel numaralı taşınmaza zilyet olduklarını ileri sürerek davaya müdahil olmuşlardır. Bu kişiler, söz konusu taşınmazın tamamının veya bir kısmının adlarına tescil edilmesini talep etmişlerdir.

Mahkeme önünde yürütülen hukuki süreç, 1964 ve 1975 yılları arasında dondurulmuştur.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir. 23 Ekim 1978 tarihinde, mahkeme, söz konusu yerlerde inceleme yapılmasına karar vermiş ancak bu incelemeler, hava muhalefetleri nedeniyle iptal edilmiştir.

23 Aralık 1983 ve 23 Aralık 1986 tarihleri arasında, bir kısmı, Hacı Tahir ve Seyit Mehmet'in mirasçıları olduğunu bir kısmı da taşınmazın bir parçası üzerinde intifa hakkı sahipleri olduklarını ileri süren yaklaşık 120 kişi davaya müdahil olma talebinde bulunmuştur.

Söz konusu dava çerçevesinde, mahkeme, tarafların nüfus kayıtlarının, tapu kayıtlarının ve 29 numaralı parsel komşu olan tüm taşınmazların kadastro planlarının incelenmesine ayrılan yaklaşık yüz elli duruşma gerçekleştirmiştir.

Söz konusu karardan itibaren “uygun gün olmaması”, “bilirkişi çağrılmasına” bağlı güçlükler, “tarafların talebi üzerine sürenin uzatılması”, “hakim değişiklikleri”, “ekonomik, iklimsel ve araç yoksunluğu sorunları” nedeniyle yerinde inceleme yapılamaması, “yeni müdahil tarafların olması” ve “tapu kaydından talep edilen belgelerin gönderilmemesi” gibi farklı gerekçelerle birçok duruşma ertelenmiştir.

5 Aralık 1994 tarihinde, yerinde incelemeye dair bir bilirkişi raporu mahkemeye sunulmuştur.

28 Kasım 1996 tarihli duruşma sırasında, Hazine, davaya müdahil olmuştur.

Söz konusu tarihten itibaren ve 1997 tarihine kadar, davalı taraf duruşmalara katılmamıştır.

5 Şubat 1997 tarihinde, ihtilafli taşınmazın krokisi belirtilen bilirkişi raporu mahkemeye sunulmuştur. 25 Eylül 1997’de bir başka bilirkişi raporu daha sunulmuştur.

20 Ekim 1997 tarihli bir karar ile mahkeme, ihtilafli taşınmazın Hazine’nin ve tüm süreç boyunca duruşmaya katılan bazı davacıların adına tescil edilmesine karar vermiştir. Söz konusu karar, Hacı Tayir ve Seyit Mehmet’in mirasçıları olarak başvuranlar Ali Akkaya, Gülhan Güler Türker, Erdoğan İpek, Ali İpek, Zeynep Taşkın İpek, Güldane Esen İpek, Elife İpek, Pakize Yıldırım Yalçın, Habibe Balcı Yalçın, Nesibe Yalçın, Hayati Yalçın, Mustafa Yalçın ve Sıdıka Bilgiç Yalçın’ın da bulunduğu kırk yedi kişi için geçerlidir.

4 Mayıs 1999 tarihli bir karar ile Yargıtay, 20 Ekim 1997 tarihli kararı onamıştır.

Davalı taraf tarafından yapılan karar düzeltme başvurusu Yargıtay tarafından 28 Nisan 2000 tarihinde reddedilmiştir.

6 Ekim 2004 tarihinde, yukarıda adları belirtilen kırk yedi kişinin mirasçı sıfatlarına ilişkin olarak başvuru yapılması üzerine Ayaş Asliye Hukuk Mahkemesi, Hacı Tahir ve Seyit Mehmet’in torunlarının listesini belirtmiştir. Mirasçıların sayısı, ilk on üçünün Ek 1’de belirtilen başvuranların olduğu elli üç hak sahibi olarak belirlenmiştir.

HUKUK

I. AİHS’NİN 6/1 MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

A. Hükümet’in ön itirazına ilişkin olarak

Hükümet, başvuranların, sayısına itiraz etmektedir. Hükümet’e göre, AİHS uyarınca mağdur olduğunu ileri sürmek için, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önünde konu olan ulusal yargılamaya müdahil olmak gerekmektedir. 20 Ekim 1997 tarihli karara atıfta bulunarak, Hükümet’e göre, yalnızca isimleri söz konusu kararda belirtilen ve ulusal mahkemelerce onaylanan başvuranlar, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi nezdinde mağdur sıfatında bulduklarını ileri sürebilirler.

Başvuran taraf, Hacı Tahir ve Seyit Mehmet'in mirasçılarının tespitinde bulunan Ayaş Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 6 Ekim 2004 tarihli kararını AİHM'ye sunmaktadır.

AİHM, başvuranların haklarının durumu hususunda bir anlaşmazlığın bulunduğunu tespit etmektedir. AİHM, Ayaş Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından düzenlenen mirasçılarının listesinin, mevcut başvuruda imzası bulunan başvuranların listesine tekabül ettiğini saptamaktadır. Bununla birlikte, başvuranlardan sadece 13'ünün tarafların arasında ihtilafa neden olan Polatlı Kadastro Mahkemesi'nin kararında sayıldığı görülmektedir. Söz konusu kişiler, Ali Akkaya, Gülhan Güler Türker, Erdoğan İpek, Ali İpek, Zeynep Taşkın İpek, Güldane Esen İpek, Elife İpek, Pakize Yıldırım Yalçın, Habibe Balcı Yalçın, Nesibe Yalçın, Hayati Yalçın, Mustafa Yalçın ve Sıdika Bilgiç Yalçın'dır.

AİHM, 20 Ekim 1997 tarihli kararın, AİHM önünde süresine itiraz edilen hukuki sürecin belirleyici işlemlerinin bir parçası olduğunu gözlemlemektedir. Bu bağlamda, 20 Ekim 1997 tarihli kararın, kesin hüküm teşkil etmesinin ardından, davalı sıfatıyla kararın giriş kısmında isimleri ayrıntılı bir biçimde aktarılan başvuranlara uygulanabileceğini belirtmek uygun olacaktır. Sonuç olarak AİHM, Kadastro Mahkemesi'nin 20 Ekim 1997 tarihli kararında, hiçbir şekilde adları geçmeyen başvuranların AİHM nezdinde mağdur sıfatında bulduklarını ileri süremeyecekleri hususunda Hükümet ile hemfikirdir.

Başvuranların sayısına ilişkin olarak yapılan Hükümet'in ön itirazının kabuledilebilir nitelikte olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Bu durumda, sadece mahkeme kararında adı geçen kişilerin AİHS'nin 34. maddesi anlamında mağdur sıfatı olduğu değerlendirilmektedir. Söz konusu başvuranlar, Ali Akkaya, Gülhan Güler Türker, Erdoğan İpek, Ali İpek, Zeynep Taşkın İpek, Güldane Esen İpek, Elife İpek, Pakize Yıldırım Yalçın, Habibe Balcı Yalçın, Nesibe Yalçın, Hayati Yalçın, Mustafa Yalçın ve Sıdika Bilgiç Yalçın'dır.

Sonuç olarak AİHM, AİHS'nin 35. maddesinin 1. ve 4. paragrafları uyarınca geri kalan başvuranların başvurusunu reddetmektedir.

AİHM, bu şekilde sınırlandırılan çerçevede başka açılardan hiçbir kabuledilemezlik unsuru bulunmadığını kaydetmektedir. Başvuru kabuledilebilir niteliktedir.

B. Esas

Başvuranlar, hukuki sürecin, AİHS'nin 6/1 maddesinin ön gördüğü şekliyle "makul süre" ilkesine riayet etmediğini ileri sürmektedirler. Başvuranlar, ayrıca Hazine'nin davaya müdahil olduğu hususunda kendilerine bilgi verilmemesinden de şikayetçilerdir.

Hükümet, bu iddialara karşı çıkmaktadır.

AİHM, ihtilafli yargılamanın 15 Nisan 1953 tarihinde başladığını ve başvuranların karar düzeltme başvurularının reddedildiği 28 Nisan 2000 tarihinde sona erdiğini gözlemlemektedir. Bu bağlamda ise AİHM'nin *ratione temporis* bakımından yetkisinin, Türkiye'nin kişisel başvuru hakkını tanıdığı tarih olan 28 Ocak 1987 tarihinden önceki dönemi kapsamadığı bir gerçektir. Söz konusu tarihten itibaren ve 28 Nisan 2000 tarihine kadar, iki dereceli mahkemede on üç yıl üç ay geçmiş, 1987'ye kadar ise zaten otuz dört yıllık bir süre geçmiştir.

AİHM, yargılama sürecinin makul yapısının dava koşullarını takiben ve mahkeme yerleşik içtihatları, özellikle davanın karmaşıklığı, başvuranın ve yetkili mercilerin tutumu ve ilgililer

bakımından davanın önemi dikkate alınarak değerlendirildiğini hatırlatmaktadır (Bkz. diğerleri arasından *Frydlender-Fransa*, başvuru no: 30979/96). Mevcut dava koşullarında, bireysel başvuru hakkının Türkiye tarafından tanınmasından önceki dönemde davanın içinde bulunduğu durumu da göz önüne almak gerekmektedir (*Cankoçak-Türkiye*, başvuru no: 25182/94 ve 26956/95, 20 Şubat 2001).

AİHM, ne davanın karmaşık yapısının ne de başvuranların tutumunun, yargılama süresine açıklık getirdiğini tespit etmektedir. AİHM, her bir bireyin makul bir süre zarfında nihai sonuca ulaşmalarını sağlayabilmek için medeni hak ve yükümlülükleri güvence altına alacak şekilde kendi yargı sistemlerini düzenleme görevinin Sözleşmeye taraf olan Devletlere düştüğünü vurgulamaktadır (sözü edilen *Frydlender*).

AİHM, daha önce birçok kez başvuranların davasına benzer sorunları ortaya koyan davaları incelemiş ve AİHS'nin 6/1. maddesinin ihlal edildiği sonucuna ulaşmıştır. Takdirine sunulan unsurların tamamını incelemesinin ardından AİHM, bu davada farklı bir sonuca ulaşmak için Hükümet'in ikna edici hiçbir tespit ve delil sunmadığı kanaatindedir. Konuya ilişkin içtihadını göz önüne alarak AİHM, mevcut davada yargılama süresinin çok uzun olduğu ve "makul süre" ilkesine riayet etmediği kanaatindedir.

Bu durumda, AİHS'nin 6/1 maddesi ihlal edilmiştir.

Yukarıda ulaşılan sonuç göz önüne alındığında AİHM, AİHS'nin 6. maddesi kapsamında yapılan diğer şikayetin ayrıca incelenmesine gerek olmadığı kanaatindedir.

II. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Maddi tazminat olarak başvuranlar, taşınmazlarının satış değerinin %25'ni talep etmektedirler. Başvuranlar, bu değeri 15.324.381,63 Euro olarak belirlemektedirler. Manevi tazminat olarak ise başvuranların her biri 5.000 Euro talep etmektedir.

Hükümet, bu iddialara karşı çıkmaktadır.

AİHM, tespit edilen ihlal ile iddia edilen maddi tazminat arasında illiyet bağı bulunmadığını gözlemlemektedir; bu nedenle AİHM, tazminat talebinin bu kısmını reddetmektedir. Buna karşın, AİHM, "makul sürenin" ötesinde ihtilafli yargılamanın uzaması nedeniyle başvuranların belli bir manevi zarara uğradıkları kanaatindedir. Hakkaniyete uygun olarak AİHM, adı geçen on üç başvuranın her birine 7.200 Euro verilmesine kanaat getirmektedir (*Arvanitaki-Roboti ve diğerleri-Yunanistan*; başvuru no: 27278/03, 15 Şubat 2008; *Kakamoukas ve diğerleri- Yunanistan*, 38311/02, 15 Şubat 2008).

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuranlar, AİHM'den, ulusal mahkemeler ve AİHM önünde yapmış oldukları yargılama masraf ve giderlerinin dikkate alınmasını talep etmişlerdir ancak başvuranlar, yapmış oldukları yargılama masraf ve giderlerini belgelendirmemişlerdir.

Hükümet, hiçbir belge olmadan masrafların geri ödenmesine karşı çıkmaktadır.

AİHM içtihadına göre bir başvuran yapmış olduğu yargılama masraf ve giderlerinin geri ödemesini ancak gerçekliği, gerekliliği ve makul miktarda olduğu ortaya konulduğu sürece

elde edebilir. Mevcut davada sahip olduğu unsurları ve yukarıda sözü edilen kriterleri göz önüne alarak AİHM, yargılama masraf ve giderlerine dair yapılan talebi reddetmektedir.

C. Gecikme faizi

Gecikme faizi Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı orana üç puanlık bir artış eklenerek belirlenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvuranların sayısına ilişkin olarak yapılan Hükümet'in ön itirazının *kabul edilmesine*;
2. Başvuranlar Ali Akkaya, Gülhan Güler Türker, Erdoğan İpek, Ali İpek, Zeynep Taşkın İpek, Güldane Esen İpek, Elife İpek, Pakize Yıldırım Yalçın, Habibe Balcı Yalçın, Nesibe Yalçın, Hayati Yalçın, Mustafa Yalçın ve Sıdika Bilgiç Yalçın'a ilişkin başvurunun *kabuledilebilir*, diğer başvuranlara ilişkin başvurunun *kabuledilemez* olduğuna;
3. AİHS'nin 6/1 maddesinin *ihlal edildiğine*;
4. a) AİHS'nin 44/2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden YTL' ye çevrilmek üzere, Savunmacı Devlet tarafından başvuranlar Ali Akkaya, Gülhan Güler Türker, Erdoğan İpek, Ali İpek, Zeynep Taşkın İpek, Güldane Esen İpek, Elife İpek, Pakize Yıldırım Yalçın, Habibe Balcı Yalçın, Nesibe Yalçın, Hayati Yalçın, Mustafa Yalçın ve Sıdika Bilgiç Yalçın'ın her birine manevi tazminat olarak 7.200 Euro *ödenmesine*;
b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz *uygulanmasına*;
5. Adil tatmine ilişkin diğer tüm taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğünün 77. maddesinin 2. ve 3. paragraflarına uygun olarak 8 Nisan 2008 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

EK I

Başvuranların listesi

Mustafa Nemci Demirel, Halit Yılmaz Demirel ve Yalçın Demirel haricindeki isimleri ve doğum tarihleri aşağıda belirtilen başvuranların tamamı Ankara'da ikamet etmektedir.

1. Ali Akkaya, 1924 doğumlu
2. Gülhan Güler Türker, 1929 doğumlu.
3. Erdoğan İpek, 1941 doğumlu.
4. Ali İpek, 1946 doğumlu.
5. Zeynep Taşkın İpek, 1948 doğumlu.

6. Güldane Esen İpek, 1950 doğumlu
7. Elife İpek, 1918 doğumlu.
8. Pakize Yıldırım Yalçın, 1931 doğumlu.
9. Habibe Balcı Yalçın, 1935 doğumlu.
10. Nesibe Yalçın, 1937 doğumlu.
11. Hayati Yalçın, 1942 doğumlu.
12. Mustafa Yalçın, 1939 doğumlu.
13. Sıdika Bilgiç Yalçın, 1945 doğumlu.
14. Ayşe Gök, 1911 doğumlu.
15. Hayriye Kurnaz, doğumlu 1931.
16. Zekeriya Kurnaz, doğumlu 1969.
17. Sıdika Yüksel, doğumlu 1942.
18. Ayşe Bostan Kurnaz, doğumlu 1947.
19. Erol Kurnaz, doğumlu 1975.
20. Fatma Kurnaz, doğumlu 1979.
21. Şahabettin Kurnaz, doğumlu 1982.
22. Ayşe Kurnaz, doğumlu 1930.
23. Mesut Kurnaz, doğumlu 1957.
24. Hakkı Kurnaz, doğumlu 1947.
25. Hayati Kurnaz, doğumlu 1965.
26. Süleyman Kurnaz, doğumlu 1968.
27. Gülsüm Küçükparlak Kurnaz doğumlu 1949.
28. Elif Köse, doğumlu 1949.
29. Hasan Aksu, doğumlu 1935.
30. Ahmet Aksu, doğumlu 1940.
31. Nezaket Köksal Aksu, doğumlu 1947.
32. Hayriye Mavi Dalgıç, doğumlu 1961.
33. Hayriye Uveyik Kartal, doğumlu 1969.
34. Akkadın Semiz Kartal, doğumlu 1971.
35. Fayik Kartal, doğumlu 1973.
36. Fatih Kartal, doğumlu 1976.
37. Rıza Özata, doğumlu 1916.
38. Şaziye Aksu Özata, doğumlu 1929.
39. Selvet Tanrıseven, doğumlu 1956.
40. Latife Semercioğlu, doğumlu 1946.
41. Şaban Semercioğlu, doğumlu 1963.
42. Fatma Gezer Semercioğlu, doğumlu 1969.
43. Hayriye Kolukısa Semercioğlu, doğumlu 1972.
44. Vural Semercioğlu, doğumlu 1942.
45. Oya Semercioğlu, doğumlu 1958.
46. Mustafa Necmi Demirel, doğumlu 1932, İzmir’de ikamet etmekte.
47. Halit Yılmaz Demirel, doğumlu 1959, İzmir’de ikamet etmekte.
48. Yalçın Demirel, doğumlu 1962, İstanbul’da ikamet etmekte.
49. Ayşe Şükran Semerci, doğumlu 1939.
50. Nurkan Semercin doğumlu 1965.
51. Günseli Altuntaş, doğumlu 1971.
52. Aysun Semerci, doğumlu 1977.
53. Esin Köksal Semercioğlu, doğumlu 1940.
54. İnanet Gül, doğumlu 1947.
55. İbrahim Gül, doğumlu 1953.
56. Emire Aslan, doğumlu 1959.
57. Nurten Gülmez, doğumlu 1961.

VELİ UYSAL/Türkiye Davası*

Başvuru No:57407/00

Strazburg

4 Mart 2008

USUL

Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine açılan (57407/00) no'lu davanın nedeni (T.C. vatandaşı) Veli Uysal'ın (başvuran) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne 24 Şubat 2000 tarihinde Temel İnsan Hakları ve Özgürlüklerini güvence altına alan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvurdur.

OLAYLAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

Başvuran, 1925 doğumludur ve İzmir'de ikamet etmektedir.

29 Haziran 1959 yılında, Bulgarca'da (İzmir) bulunan 18.000 m² lik taşınmazın tapu kaydı başvuran ve diğer iki kişi adına yapılmıştır.

14 Haziran 1979 tarihinde, kadastro komisyonu tarafından bir inceleme yapılmış ve sözkonusu arsa 88 parsel olarak bölünerek diğer şahıslar adına kaydedilmiştir.

4 Mart 1980 tarihinde, başvuran ve sözkonusu taşınmazın diğer ortakları, Tapu ve Kadaastro Müdürlüğü'ne başvuruda bulunmuş ve sözkonusu parsellerin tapu kaydının adlarına yapılmasını talep etmişlerdir.

A. İlk yargı süreci

17 Aralık 1984 tarihinde, başvuran ve taşınmazın ortağı diğer şahıslar, 14 Haziran 1979 tarihli kadaastro planının iptali ve ihtilafli parsellerin adlarına kaydedilmesi için İzmir Kadaastro Mahkemesi'nde dava açmışlardır.

5 Ocak 1989 tarihinde, Konak Kadaastro Müdürlüğü, nizalı kadaastro planı iptal etmiştir.

15 Şubat 1989 tarihinde, Hazine, İzmir Kadaastro Mahkemesi'nde itirazını sunmuştur.

21 Haziran 1989 tarihli bir karar ile mahkeme [1985/28- 1989/58 numaralı iki benzer davayı birleştirmesinin ardından], başvurana ait parselin, 1937 yılında kadaastro incelemesinin yapıldığı ve sonuç olarak, 14 Haziran 1979 tarihli yeni incelemenin hükümsüz olarak

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir. düşünülmesi gerektiği gerekçesiyle, 14 Haziran 1979 tarihli kadastro planını iptal etmiştir. Buna karşın mahkeme, taşınmazın malikliği konusunda bir karar vermemiştir.

23 Eylül 1992 tarihli bir karar ile Yargıtay, ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur zira Yargıtay, 1937 tarihli kadastro çalışmasının kurlsız olduğu ve kadastro olarak nitelenemeyeceği kanaatindedir.

24 Aralık 1996 tarihinde, iade edilen karara ilişkin olarak İzmir Kadastro Mahkemesi, Menderes Kadastro Mahkemesi lehine *ratione loci* bakımından yetkisi olmadığına karar vermiştir.

B. İkinci yargı süreci

21 Kasım 1985 tarihinde, başvuran ve taşınmazın ortağı diğer şahıslar, 144 kişiyi İzmir Asliye Hukuk Mahkemesi'ne çağırılmışlardır. Başvuran ve diğer şahıslar, kadastro planı olarak, 1937 yılında kadastro komisyonu tarafından tamamlanan kadastro planının kabul edilmesini istemişlerdir. Başvuran ve taşınmazın ortağı şahıslar, mahkemeden ayrıca, diğer kişiler tarafından taşınmazlarının işgaline son verilmesini ve nizalı parsellerin tapu kayıtlarının adlarına kaydedilmesini talep etmişlerdir.

1 Aralık 1987 tarihinde, Asliye Hukuk Mahkemesi, *ratione materiae* bakımından yetkisi olduğunu reddetmiş ve dava dosyasını, yeniden, İzmir Kadastro Mahkemesi'ne göndermiştir.

18 Ekim 1989 tarihinde, İzmir Kadastro Mahkemesi, ihtilafli taşınmaz ile ilgili olarak 1937 yılında yürütülen kadastro planının tamamlanmamış olduğunu tespit etmiştir. Bu nedenle mahkeme, yetkisi olduğunu reddetmiş ve dosyayı, kadastro çalışmasının tamamlanması için kadastro müdürlüğüne göndermiştir.

11 Şubat 1991 tarihinde, Yargıtay, tamamlanmamış bir incelemenin neticesinde verildiği gerekçesiyle ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur.

25 Nisan 1996 tarihinde, İzmir Kadastro Mahkemesi, Asliye Hukuk Mahkemesi lehine *ratione materiae* bakımından yetkisi olmadığına kararına varmıştır. Kadastro Mahkemesi, 1937 yılında gerçekleştirilen kadastro çalışmasının yasaya uygun olmadığını ve 14 Haziran 1979 tarihli incelemenin ise nihaileşen hukuki kararlarla iptal edildiğini tespit etmiştir. Kadastro Mahkemesi, sözkonusu parsellere ilişkin olarak 1994 yılında yeni bir kadastro çalışması yapıldığını belirtmiştir. Sonuç olarak mahkeme, başvuran ve taşınmazın diğer ortaklarının başvurularının “yasadışı bir işgale son verilmesi” olarak değil “mülkiyeti kanıtlamak için hak isteme davası” olarak düşünülmesi gerektiğine karar vermiştir.

Dava dosyası, hukuki anlaşmazlığın çözülmesi için re'sen Yargıtay'a gönderilmiştir.

22 Ekim 1996 tarihinde, Yargıtay, davanın, Kadastro Mahkemelerinin yetkisinde olduğuna karar vermiştir.

27 Şubat 1997 tarihinde, İzmir Kadastro Mahkemesi, *ratione loci* bakımından yetkisi olmadığına karar vermiş ve dava dosyasını, Menderes Kadastro Mahkemesi'ne göndermiştir.

C. İki davanın birleştirilmesi

6 Eylül 1999 tarihinde, Menderes Kadastro Mahkemesi, 1997/336 dosya numarası ile iki davayı birleştirmiştir.

Bu tarihten 30 Haziran 2006 tarihine kadar, altmış dört duruşma gerçekleştirilmiştir. AİHM dosyasındaki bilgilere göre, dava, yerel mahkemelerde halen devam etmektedir.

HUKUK

I. AİHS'İNİN 6/1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, yargılama süresinin, AİHS'nin 6/1. maddesinin öngördüğü "makul süre" ilkesine riayet etmediğini ileri sürmektedir.

A. Kabuledilebilirliğe ilişkin

AİHS'nin 35. maddesinin 3. paragrafı çerçevesinde başvurunun dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, ayrıca başka açılardan bakıldığında da kabuledilemezlik unsuru bulunmadığını tespit eder. Bu nedenle başvuru kabuledilebilir niteliktedir.

B. Esas

İhtilafı dava, 17 Aralık 1984 tarihinde başlamıştır. Dosya unsurlarına göre, işbu kararın kabul edildiği tarih itibarıyla, dava, Menderes Kadastro Mahkemesi'nde halen devam etmektedir.

Ancak AİHM, Türkiye'nin bireysel başvuru hakkını tanıdığı tarih olan 28 Ocak 1987 tarihinden sonra geçen süre hakkında karar verebileceğini hatırlatmaktadır.

Bununla birlikte AİHM, yukarıda sözü edilen beyanın verildiği tarihte davanın içinde bulunduğu durumu da göz önüne almıştır (25 Mart 1996 tarihli *Mitap ve Müftüoğlu –Türkiye*, 20 Şubat 2001 tarihli *Cankoçak- Türkiye* ve 25 Eylül 2001 tarihli *Şahiner-Türkiye*).

Böylece dikkate alınacak süre, yirmi bir yıldan fazladır. Ayrıca AİHM, 28 Ocak 1987 tarihinde, davanın, iki yıl bir aydan fazla süredir devam etmekte olduğunu not etmektedir.

AİHM, yargılama süresinin makul niteliğinin, davanın koşulları ışığında ve özellikle davanın karmaşıklığı, başvuranların ve yetkili makamların tutumu ile ilgili kişiler bakımından davanın önemi gibi içtihadında belirtilen kriterler göz önüne alınarak değerlendirildiğini hatırlatır (*Frydlender-Fransa*, başvuru no: 30976/96).

Hiç kuşkusuz, özellikle nüfus kayıtlarının eskiliği ve bağlantılı davaların sayısı nedeniyle mevcut dava, belli bir karmaşıklık içermektedir.

Buna karşın başvuranın tutumunun, yargılamanın uzamasına özellikle bir etkisi olduğu tespit edilmemiştir.

Yetkililerin tutumlarına ilişkin olarak ise AİHM, özellikle, yerel mahkemelerin, yetkilerini belirlemek için on bir yıldan fazla süre harcadıklarını gözlemlemektedir. Oysa bireyin hak ve yükümlülükleriyle ilgili sivil nitelikli itirazlarını makul bir sürede kesin karara bağlayabilmek için iç hukuk sistemlerinin düzenlenmesi, Sözleşmeye taraf olan Devletlerin sorumluluğundadır (*Comingersoll S.A.- Portekiz*, başvuru no: 35382/97).

Sonuç olarak kendisine sunulan tüm unsurları incelemesinin ardından ve konuya ilişkin içtihadını göz önüne alarak AİHM, mevcut davada, ihtilaflı yargılama süresinin çok uzun olduğu ve “makul süre” gerekliliğine riayet etmediği kanaatindedir.

Bu durumda, AİHS'nin 6/1. maddesi ihlal edilmiştir.

II. 1 NO'LU EK PROTOKOL'ÜN 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran ayrıca ihtilaflı yargılamanın uzunluğunun, 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesi ile güvence altına alınan mallarına saygı hakkını da ihlal etmesinden şikayetçidir.

Hükümet, bu iddiaya karşı çıkmaktadır ve iç hukuk yollarının tüketilmediğini savunmaktadır.

AİHM, başvuran tarafından mülkiyeti kanıtlamak için açılan hak isteme davasının halen Menderes Kadastro Mahkemesi'nde devam etmekte olduğunu belirtmektedir.

Dosya unsurlarının tamamını incelediğinde AİHM, 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesi kapsamında yapılan şikayet hakkında karar verilebilmesi için iç hukuktaki davanın sonucunun bilinmesi gerektiği kanaatindedir.

Ulusal mahkemeler önündeki yargılamanın günümüzdeki safhasında, söz konusu şikayetin erken yapıldığı sonucu çıkarılmaktadır. Ancak şayet başvuran, iç hukuktaki yargılamanın sonunda halen mağdur olduğunu düşünürse yeniden AİHM'ye başvurma imkanına sahiptir.

Sonuç olarak, AİHS'nin 35/1. ve 4. maddeleri uyarınca iç hukuk yolları tüketilmediği gerekçesiyle, başvuranın 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesi kapsamında yaptığı şikayet kabuledilemez niteliktedir.

III. AİHS'NİN 17. ve 18. MADDELERİ KAPSAMINDA YAPILAN DİĞER ŞİKAYETLERE İLİŞKİN OLARAK

Başvuran, AİHS'nin 17. ve 18. maddelerinin ihlal edildiğini ileri sürmektedir.

Yukarıda ulaştığı sorunu göz önüne alarak AİHM, sözkonusu şikayetlerin ayrı bir inceleme gerektirmediği kanaatindedir.

IV. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuran, 10.129.046,46 Amerikan Doları değerindeki maddi zararının tanzim edilmesi gerektiğini belirtmektedir. Başvuran ayrıca, miktarını AİHM'nin takdirine bıraktığı manevi tazminat talebinde de bulunmaktadır.

Hükümet, bu iddialara itiraz etmektedir.

AİHM, tespit edilen ihlal ile iddia edilen maddi tazminat arasında illiyet bağı bulunmadığını saptamakta ve sözkonusu talebi reddetmektedir. Bu karşın AİHM, başvuranın belli bir manevi zarara maruz kaldığı kanaatindedir. Hakkaniyete uygun olarak, AİHM, başvurana 15.000 Euro manevi tazminat ödenmesine karar vermektedir.

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuran, ulusal mahkemeler ve AIHM önünde yapmış olduğu yargılama masraf ve giderleri 108.427 Amerikan Doları talep etmektedir. Başvuran, bu talebine hiçbir belge sunmamaktadır.

Hükümet'e göre bu başlık altında tazminat ödenmesine gerek yoktur.

Başvuran, iddialarını belgelendirmediğinden AIHM, başvurana, yargılama masraf ve giderleri için ödeme yapılmasına gerek olmadığı kanaatindedir.

C. Gecikme faizi

Gecikme faizi Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı orana üç puanlık bir artış eklenerek belirlenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AIHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Şikayetin, yargılama süresinin çok uzun olmasına ilişkin kısmının *kabuledilebilir*, geri kalan kısmının *kabuledilemez* olduğuna;
2. AIHS'nin 6/1. maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. AIHS'nin 17. ve 18. maddeleri kapsamında yapılan şikayetlerin ayrıca incelenmesine *gerek olmadığına*;
4. a) AIHS'nin 44/2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden YTL' ye çevrilmek üzere, Savunmacı Devlet tarafından başvurana 15.000 Euro (on beş bin Euro) *manevi tazminat* ödenmesine;
b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz *uygulanmasına*;
5. Adil tatmine ilişkin diğer tüm taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AIHM'nin iç tüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragraflarına uygun olarak 4 Mart 2008 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Duyuru

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Yayın İşleri Dairesi Başkanlığı

SAYI : B.030.YDB.0.00.00.01/
KONU : Adalet Dergisi

.../.../2008

DUYURU

Adalet Dergisi'nin 2009 yılı Ocak ayına ait 33'üncü sayısında, hukuki konulara ilişkin çeşitli araştırma, inceleme yazıları yayımlanacaktır.

Yayımlanacak araştırma ve inceleme yazıları:

1. Daha önce hiçbir yerde yayımlanmadığı, başka kurum ve kuruluşlar ile kişilerin haklarının bulunmadığı hususunun yazılı olarak beyan edilmesi.

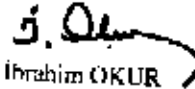
2. Hâkim ve Cumhuriyet Savcılarının çalıştıkları alan ile ilgili yazılara yer vermelerini tercih etmeleri.

3. Yazıların 20 sayfaı geçmemesi, mümkün olduğunca bilgisayar ortamında hazırlanarak, bir örneğinin yazılı olarak imzalı dilekçe ekinde 22.12.2008 tarihine kadar, Yayın İşleri Dairesi Başkanlığına ve bir örneğinin de aşağıda elektronik posta adresleri yazılı şahıslara posta adreslerine gönderilmeleri,

gerekmektedir.

Adalet Dergisi'nin 2009 yılı Ocak ayı 33'üncü sayısında yayımlanmaması yönünde karar verilen araştırma ve inceleme yazıları için, ayrıca sahiplerine yazılı cevap verilmeyecektir.

Duyurulur.

İbrahim OKUR
Hâkim
Mültegar Yardımcısı

Elektronik posta adresleri:

1- ibabacanoglu@adalet.gov.tr.

2- horuc@adalet.gov.tr.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

İlânlar

Adalet Bakanlığından :

MÜNHAL NOTERLİKLER

Aşağıda 2007 yılı gayrisafi gelirleri ve isimleri yazılı olan Üçüncü Sınıf noterlikler münhaldır.

1512 Sayılı Noterlik Kanununun 22 ve müteakip maddeleri gereğince Birinci Sınıf, İkinci Sınıf, Üçüncü Sınıf Noterlerden ve Noterlik Belgesi Sahiplerinden bu noterliklere atanmaya istekli olanların ilan tarihinden itibaren bir ay içinde ve istekli oldukları her noterlik için ayrı dilekçe vermek suretiyle Bakanlığımıza veya buldukları yer Cumhuriyet Başsavcılıklarına başvurmaları gerekmektedir.

Başvuruda bulunan ve belge numarası 7000'in altında olan belge sahiplerinin başvuru dilekçelerine 1512 Sayılı Noterlik Kanununun 23 üncü maddesi gereğince sabıka kaydı, sağlık raporu, mal bildirimi, kayıtlı olunan barodan hakkında soruşturma ya da disiplin cezası olup, olmadığına ilişkin belge ve Cumhuriyet Başsavcılıklarından temin edilebilecek beyannameyi ve varsa soyadındaki değişikliği gösterir belgeyi eklemeleri gerekmektedir. Eksik belgelerini ilan tarihinden itibaren bir ay içinde tamamlamayan kişilerin istemi dikkate alınmaz.

Posta ile doğrudan doğruya Bakanlığa gönderilmiş olan dilekçeler ve ekleri başvurma süresi içinde Bakanlığa gelmediği takdirde atama işleminde dikkate alınmaz.

Aynı kanunun değişik 30 uncu maddesi uyarınca, atanma emrinin tebellüğünden sonra vazgeçme halinde noterlik belgesi sahipleri de noterler gibi istifa etmiş sayılacaktır.

İlan olunur.

Sıra No : Noterliğin Adı	İli:	2007 Yılı Gayrisafi Gelirleri
1-AKÖREN NOTERLİĞİ	KONYA	12.246,31.-YTL.
2-ALADAĞ NOTERLİĞİ	ADANA	24.980,56.-YTL.
3-ALAPLI NOTERLİĞİ	ZONGULDA K	189.874,74.-YTL.
4-BEYAĞAÇ NOTERLİĞİ	DENİZLİ	20.079,74.-YTL.
5-EŞME NOTERLİĞİ	UŞAK	185.418,79.-YTL.
6-HANÖNÜ NOTERLİĞİ	KASTAMON U	10.878,62.-YTL.
7-İNEBOLU NOTERLİĞİ	KASTAMON U	105.951,99.-YTL.
8-KORKUT NOTERLİĞİ	MUŞ	10.480,31.-YTL.
9-MAÇKA NOTERLİĞİ	TRABZON	80.632,29.-YTL.
10-MADEN NOTERLİĞİ	ELAZIĞ	20.453,91.-YTL.
11-MESUDİYE NOTERLİĞİ	ORDU	33.306,64.-YTL.
12-PAZAR NOTERLİĞİ	RİZE	217.297,98.-YTL.
13-PAZAR NOTERLİĞİ	TOKAT	30.635,48.-YTL.
14-POZANTI NOTERLİĞİ	ADANA	91.687,78.-YTL.
15-SARAYKÖY NOTERLİĞİ	DENİZLİ	153.447,00.-YTL.
16-SEYİTGAZİ NOTERLİĞİ	ESKİŞEHİR	53.981,30.-YTL.
17-SİLVAN NOTERLİĞİ	DİYARBAKI R	129.028,45.-YTL.
18-SOLHAN NOTERLİĞİ	BİNGÖL	31.819,80.-YTL.
19-ŞAPHANE NOTERLİĞİ	KÜTAHYA	18.438,86.-YTL.
20-ŞEBİNKARAHİSAR NOTERLİĞİ	GİRESUN	109.962,65.-YTL.
21-ŞEMDİNLİ NOTERLİĞİ	HAKKARİ	60.872,08.-YTL.
22-TORTUM NOTERLİĞİ	ERZURUM	24.898,40.-YTL.
23-ULUBEY NOTERLİĞİ	ORDU	37.944,92.-YTL.
24-ÜZÜMLÜ NOTERLİĞİ	ERZİNCAN	38.032,72.-YTL.

[R.G. 13 Kasım 2008 – 27053]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Adalet Bakanlığından :

MÜNHAL NOTERLİKLER

2007 yılı gayrisafı gelirleri ve isimleri yazılı olan birinci sınıf Kartal Onaltıncı Noterliği 1 Ocak 2009, Bakırköy Yirmisekizinci Noterliği 3 Ocak 2009, Kadıköy Onsekizinci Noterliği 7 Ocak 2009 ve Beyoğlu Onuncu Noterliği 8 Ocak 2009 tarihlerinde yaş tahdidi nedeniyle boşalacaktır.

1512 sayılı Noterlik Kanununun 22 ve müteakip maddeleri gereğince BİRİNCİ SINIF NOTERLERDEN bu noterliklere atanmaya istekli olanların ilan tarihinden itibaren bir ay içinde Bakanlığımıza veya buldukları yer Cumhuriyet Başsavcılıklarına başvurmaları gerekmektedir.

Posta ile doğrudan doğruya Bakanlığa gönderilmiş olan dilekçeler başvurma süresi içinde Bakanlığa gelmediği takdirde atama işleminde nazara alınmaz.

Keyfiyet Noterlik Kanununun 22 nci maddesinin 2 nci fıkrası uyarınca ilan olunur.

SIRA NO	NOTERLİĞİN ADI	2007 YILI GAYRİSAFİ GELİRLERİ
1-	BAKIRKÖY YİRMİSEKİZİNCİ NOTERLİĞİ	1.294.989,04.-YTL.
2-	BEYOĞLU ONUNCU NOTERLİĞİ	1.053.398,70.-YTL.
3-	KADIKÖY ONSEKİZİNCİ NOTERLİĞİ	1.852.903,98.-YTL.
4-	KARTAL ONALTINCI NOTERLİĞİ	817.307,15.-YTL.

[R.G. 14 Kasım 2008 – 27054]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

MÜNHAL NOTERLİK

2007 Yılı gayrisafı geliri 289.330,07.-YTL. olan ikinci sınıf Torbalı İkinci Noterliği 1 Ocak 2009 tarihinde yaş tahdidi nedeniyle boşalacaktır.

1512 sayılı Noterlik Kanununun 22 ve müteakip maddeleri gereğince BİRİNCİ SINIF VE İKİNCİ SINIF NOTERLERDEN bu noterliğe atanmaya istekli olanların ilan tarihinden itibaren bir ay içinde Bakanlığımıza veya buldukları yer Cumhuriyet Başsavcılıklarına başvurmaları gerekmektedir.

Posta ile doğrudan doğruya Bakanlığa gönderilmiş olan dilekçeler başvurma süresi içinde Bakanlığa gelmediği takdirde atama işleminde nazara alınmaz.

İlan olunur.

Kütahya 2. İcra Müdürlüğüne ait Esas: 2004/3413 sayılı takip dosyasının kaybolduğu anlaşıldığından, 4473 sayılı Yangın, Yersarsıntısı, Seylap veya Heyelan Sebebiyle Mahkeme ve Adliye Dairelerinde Ziyaa Uğrayan Dosyalar Hakkında Yapılacak Muamelelere Dair Kanun hükümlerinin söz konusu dosya için uygulanmasına ve anılan Kanun hükümleri gereğince işlem yapılmasına karar verildiği ilan olunur.

[R.G. 14 Kasım 2008 – 27054]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığından :

İstanbul Barosu Başkanlığı'ndan alınan 22/9/2008 gün ve 33900 sayılı yazıda; Hayri ve Mualla oğlu, 1953 doğumlu, İstanbul İli, Beşiktaş İlçesi; Bebek Mah.; Cilt No: 40, Aile Kütük No: 316; Sıra No: 127'de kayıtlı Mustafa Ergun SÖZEN'in, Baro Yönetim Kurulu'nun 31/7/2008 gün ve 89/4 sayılı kararıyla; Avukatlık Yasası'nın 74. maddesi gereğince, adının bir daha yazılmamak üzere Baro Levhasından silinerek RUHSATNAMESİNİN İPTALİNE karar verildiği ve bu kararın kesinleştiği bildirilmiştir.

Adı geçenin avukatlık yapma hakkının söz konusu kararla kaldırıldığı ve bundan sonra avukatlara ait hak ve yetkileri kullanamayacağı hususu, Avukatlık Kanunu Yönetmeliği'nin 27. maddesinin son fıkrası uyarınca duyurulur.

[R.G. 11 Kasım 2008 – 27051]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Adalet Bakanlığından :

Bakanlığımız merkez teşkilâtı genel idare hizmetleri sınıfında yer alan 7, 8 ve 9 uncu derecelerde (4) adet stajyer kontrolör kadrosuna Adalet Bakanlığı Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri Kontrolörleri Yönetmeliği ile Kamu Görevlerine İlk Defa Atanacaklar İçin Yapılacak Sınavlar Hakkında Genel Yönetmelik doğrultusunda sözlü sınav ile açıktan atama yapılacaktır.

A) SINAVA KATILMA VE BAŞVURU ŞARTLARI

1- ÖSYM tarafından 30 Haziran-01 Temmuz 2007 veya 28-29 Haziran 2008 tarihlerinde yapılan Kamu Personel Seçme Sınavı sonucunda KPSSP73 puan türünden (70) ve üzeri puan almış olmak,

2- Hukuk veya hukuk bilgisine programlarında yeterince yer veren siyasal bilimler, idarî bilimler, iktisat, maliye ve işletme alanlarında meslek için gerekli kültürü veren en az dört yıllık öğretim yapan yüksek öğretim kurumlarından birini bitirmiş olmak,

3- 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 48 inci maddesinde belirtilen nitelikleri taşımak,

4- Sınav tarihinde 30 yaşını doldurmamış olmak,

5- Erkek adaylar için muvazzaf askerlik çağına gelmemiş veya askerlik çağına gelmiş ise muvazzaf askerlik hizmetini yapmış veya muaf veya ertelenmiş ya da yedek sınıfa geçirilmiş olmak şartları aranmaktadır.

B) SINAVA KATILABİLMEK İÇİN GEREKLİ BELGELER

1- Kamu Personel Seçme Sınavı sonuç belgesi,

2- Başvuru formu,

3- Bitirdiği okul diploması ya da okul çıkış belgesinin aslı veya onaylı sureti,

4- Adli sicil ve arşiv kaydı,

5- Erkek adaylar için askerlik durumunu belirleyen belge.

C) BAŞVURU YERİ VE TARİHİ

Başvuruların istenilen belgelerle birlikte 17 Kasım 2008 tarihinden itibaren 04 Aralık 2008 tarihi mesai bitimine kadar "Adalet Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğü Merkez Teşkilât Şube Müdürlüğü Bakanlıklar/ANKARA" adresine şahsen veya en geç son başvuru tarihine kadar aynı adreste olacak şekilde posta yoluyla başvuruları gerekmektedir. Eksik belge ibraz edenler ile posta yoluyla yapılacak başvurularda postadaki gecikmeler değerlendirmede dikkate alınmayacaktır.

D) SINAVIN ŞEKLİ, YERİ VE TARİHİ

1- Kamu Görevlerine İlk Defa Atanacaklar İçin Yapılacak Sınavlar Hakkında Genel Yönetmeliğin 17 nci maddesi doğrultusunda, başvuranlar arasından KPSSP73 puan türüne göre yapılacak sıralama sonucu ilk (16) aday sözlü sınava çağrılacaktır.

2- Sözlü sınav, sınav kurulu tarafından yapılır.

3- Sözlü sınavı başarmış sayılabilmek için en az 3 üyenin olumlu oyunun alınması gerekir.

4- Kurul üyeleri oylarını 100 puan üzerinden değerlendirirler.

5- Üyelerin verdiği not toplamı ortalaması en az 70 puana ulaşanlar başarılı sayılırlar. Sınav sonuçları yazılı ve sözlü notları toplamının ortalamalarını gösterir şekilde sınav kurulu tarafından ilân edilir.

6- Sözlü sınavı kazananlar boş kadro durumu nazara alınarak, sınav notuna göre kendi aralarında sıralamaya konulur. Notlarda eşitlik olması hâlinde kazananlar sınav kurulunca kur'a ile belirlenir.

7- Sözlü sınavda, adayın genel kültürü, fizik ve moral yeteneği, anlama ve anlatım kabiliyeti tüm tavır ve hareketleri değerlendirmeye tâbi tutulur.

8- Sözlü sınav 23 Aralık 2008 günü saat 10.00'da Adalet Bakanlığı Milli Müdafaa Caddesindeki Ek-1 Hizmet Binası Konferans Salonunda yapılacaktır.

E) SONUÇLARIN DUYURULMASI

Eksiksiz başvuru yapıp, şartları taşıyanların puanlarının en yüksekten en düşüğe doğru sıralanması sonucunda ilk (16) arasına giren adayların isimleri ile sözlü sınav sonucunda ilk (4) arasına giren adayların isim listesi www.adalet.gov.tr adresinde ilân edilecektir.

[R.G. 15 Kasım 2008 – 27055]

— • —

 [İçindekilere dön](#)